

ИЗБРАНА
СВЕТОВНА
ФАНТАСТИКА

„Една несправедлива Вселена!“

АН ЛЕКИ „ПРАВДАТА НА ТОРЕН“

Носител на наградите
Хюго, Небюла, Локус, Артур Кларк!

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА **БАРД**

АН ЛЕКИ „ПРАВДАТА НА ТОРЕН“

Превод: Милена Илиева

chitanka.info

На една далечна ледена планета войната, позната като Брек, е на път да завърши мисията си. Брек е едновременно повече, отколкото изглежда, и по-малко, отколкото е била. Преди години е била „Правдата на Торен“ — гигантски звезден кораб с изкуствен интелект и хиляди свързани към него трупни войници, част от многобройния флот на Радч — империята, завладяла цялата галактика.

Измяна слага край на това и ограничава „Правдата на Торен“ до едно-единствено човешко тяло, самотно и уязвимо. И до една цел — да си отмъсти на Анаандер Мианаай, почти безсмъртната и обитаваща хиляди тела лорда на Радч.

„Тази книга ту ни плаши, ту ни вълнува, ту ни изпълва със страхопочитание.“

The Guardian

„Дебютът на Леки ще се хареса както на заклетите почитатели на научната фантастика, така и на тези, които обикновено предпочитат други жанрове.“

RT Book Reviews

На моите родители Мери и Дейвид Дицлер, които не доживяха да видят тази книга, но винаги са вярвали, че тя ще се роди.

1.

Тялото лежеше по очи, голо, със сивкавия цвят на смъртта, пръски кръв шареха снега около него. Температурата на въздуха беше минус петнайсет градуса по Целзий, поредната буря бе утихнала само преди часове. Снегът се стелеше гладък под умърлушената светлина на изгрева и нищо не нарушаваше повърхността му освен няколко разровени пътечки към една постройка от ледени блокове наблизо. Кръчма. Или каквото минаваше за кръчма в този град.

Имаше нещо влудяващо познато в проснатата ръка, в линията от рамото до хълбока. Но нямаше начин да познавам човека. Не познавах никого тук, в този вледенен заден двор на една студена и изолирана планета, далече от радчайските представи за цивилизация. Дошла бях тук, в този град, на тази планета, защото имах спешни лични дела. Трупове по улиците не бяха моя грижа.

Понякога не знам защо правя едно или друго. Мина толкова време, а още не мога да свикна с липсата на информация, на заповеди, които да следвам. Затова не мога да обясня защо спрях и повдигнах с върха на ботуша си голото рамо, колкото да зърна лицето.

Беше замръзнала, пребита и окървавена, но въпреки това я познах. Казваше се Сейварден Вендаай и преди много време беше служила като моя офицера, младша лейтенанта, повишена по-късно в капитана и преместена на друг кораб. Мислех, че е мъртва от хиляда години, но ето че беше тук, съвсем неоспоримо.

Клекнах до нея и потърсих пулс, следа от дихание.

Още беше жива.

Сейварден Вендаай вече не беше моя грижа, не беше моя отговорност. А и докато служеше при мен, не беше сред любимите ми офицери. Бях изпълнявала заповедите ѝ, разбира се, а и тя никога не бе злоупотребявала с поддържащите системи, нито бе наранявала мой сегмент (което други офицери се бе случвало да правят). Нямах причина да ѝ имам зъб. Напротив, правила ми бе впечатление на образована и възпитана издънка на добро семейство. Не че маниерите

й ме засягаха — аз не бях човек, а оборудване, корабна част. Но и никога не ми е била по сърце.

Станах и тръгнах към кръчмата. Помещението беше тъмно, пластове мръсотия криеха бялото на ледените стени. Миришеше на алкохол и повръщано. Зад високия бар стоеше местна — ниска и дебела, с бледа кожа и големи очи. Трима клиенти мързелуваха около мръсна маса. Въпреки студа бяха облечени само с панталони и подплатени ризи — в това полукълбо на Нилт беше пролет и трите явно се наслаждаваха на затоплянето. Не поглеждаха към мен, все едно ме няма, макар че несъмнено ме бяха видели на улицата и знаеха защо съм влязла. По всяка вероятност имаха пръст в нападението — една от тях, или и трите. Сейварден едва ли лежеше отдавна навън, иначе щеше да е мъртва.

— Искам шейна под наем — казах. — Ще купя и един хипотермичен комплект.

Една от клиентите зад мен се изкиска и рече подигравателно:

— Смело момиче.

Обърнах се да я погледна. По-висока от повечето нилтийци, но дебела и бледа като всичките. Телесната ѝ маса надвишаваше моята, но аз бях по-висока и значително по-силна, отколкото изглеждах. Представа си нямаше в какво се забърква. Вероятно беше от мъжки пол, ако се съдеше по ъгловатия рисунък на шевовете, които кръстосваха като лабиринт подплатената ѝ риза. Не бях сигурна обаче. Ако бяхме в космическото пространство на Радч, това не би имало значение. Радчаите слабо се интересуват от половата принадлежност, а езикът им — моят първи език — не използва родови маркери. Но езикът, който говорехме в момента, имаше родове и можех да си навлека неприятности, ако използвах неправилна форма. Не можех да разчитам и на другите, невербални сигнали, които подсказваха половата принадлежност, защото те варираха според географията, понякога драстично, и аз рядко успявах да ги разчета.

Реших да не казвам нищо. След няколко секунди тя сякаш откри нещо интересно върху плота на масата. Можех да я убия на място, при това без особено усилие. Идеята ми допаднаше. Но в момента основният ми приоритет беше Сейварден. Обърнах се към барманата.

Подпряла небрежно лакът на бара, тя каза, все едно не са ни прекъсвали:

— Какво е това място според теб?

— Място — отвърнах аз, здраво стъпила на езикова територия, която не изискваше родови маркери, все още, — където мога да взема шейна под наем и да си купя хипотермичен комплект. Колко?

— Двеста шени. — Най-малко два пъти над обичайната цена, без съмнение. — За шейната. Отзад е. Ще трябва да си я вземеш сама. Още сто за комплекта.

— Искам пълен — казах аз. — Да не е втора ръка.

Тя бръкна под бара и извади един комплект, печатът изглеждаше непокътнат.

— Приятелчето ти отвън не си плати сметката.

Може да лъжеше. А може и да не лъжеше. Във всеки случай сумата щеше да е пълна измишльотина.

— Колко?

— Триста и петдесет.

Сигурно имаше начин да заобиколя езиково пола на барманата. Или можех да рискувам. Така де, шансът беше петдесет на петдесет.

— Много си доверчив — рекох, залагайки на мъжки пол, — щом си допуснал такъв голтак да натрупа подобен дълг. — Тук не можех да сбъркам, знаех, че Сейварден е от мъжки пол. Барманата не каза нищо. — Шестстотин и петдесет покрива ли всичко?

— Ми да — каза тя. — Повече или по-малко.

— Не. Всичко. Искам да сме наясно. Защото ако някой тръгне след мен да иска още или се опита да ме обере, умира.

Мълчание. После чух как някоя зад мен изсумтя:

— Радчайски боклук.

— Не съм радчай. — Съвсем вярно. Трябва да си човек, за да си радчай.

— Той обаче е — каза барманата и кимна към улицата. — Ти може и да не говориш с техния акцент, но иначе вониш на Радч.

— Вонята е от помията, която сервираш на клиентите си. — Трите около масата зад мен взеха да дюдюкат. Бръкнах в джоба си, извадих шепа чипове и ги хвърлих на бара. — Задръж рестото. — И се обърнах към изхода.

— Дано по сметката ти има пари.

— Дано шейната е там, където каза. — И си тръгнах.

Първо хипотермичният комплект. Обърнах Сейварден по гръб. Разкъсах печата, откъснах една таблетка от картата и я пъхнах в разкъравената ѝ полузамръзнала уста. Щом индикаторът на картата светна в зелено, разгънах тънкото фолио, проверих заряда, увих Сейварден с фолиото и го включих. После отидох за шейната.

Никоя не ме чакаше, което беше добре. Не исках да оставям трупове след себе си, още не, целта ми не беше да създавам неприятности. Изтеглих шейната отпред, натоварих Сейварден на нея, зачудих се дали да не си сваля якето и да я завия с него, но реших, че хипотермичното фолио е достатъчно. Запалих шейната и потеглих.

Наех стая в покрайнините на града, един от десетината двуметрови кубове, сглобени от мръсна сивкавозелена полуготова пластмаса. Чаршафи нямаше, одеялата струваха допълнително, отоплението — също. Платих — Сейварден вече ми струваше скъпо и сумата продължаваше да расте.

Почистих я от кръвта, доколкото беше възможно, проверих пулса ѝ (още го имаше) и температурата (покачваше се). Навремето щях да знам телесната ѝ температура, без дори да се замислям, пулса в минута, кислорода в кръвта, хормоналните нива. Щях да видя всичките ѝ наранявания, поотделно и като цяло, без никакво усилие от моя страна, просто като го поискам. Сега бях сляпа. Очевидно я бяха пребили — лицето ѝ беше отекло, имаше синини и ожулвания по торса. Ако се съдеше по другите ѝ наранявания, вероятно я бяха изнасилили, но не можех да кажа със сигурност.

Хипотермичният комплект включваше базов коректив, но само един, и то такъв за спешна помощ. Сейварден може да имаше вътрешни наранявания или тежка черепна травма, а аз разполагах с коректив за порязвания и навяхвания. Ако имах късмет, проблемите ми щяха да се ограничат само до измръзването и раните от побоя. Уви, вече не разполагах с големи медицински познания. Можех да проведе само най-елементарна диагностика.

Пъхнах още една таблетка в гърлото ѝ. Прегледах я отново — кожата ѝ не беше по-студена, отколкото можеше да се очаква предвид обстоятелствата, не лепнеше. Цветът ѝ, предвид кръвонасяданията, се завръщаше към по-нормално кафяво. Внесох контейнер със сняг да се стопи, оставих го в един ъгъл — надявах се, че Сейварден няма да го изрита неволно, ако се събуди, — излязох и заключих вратата.

Слънцето се беше издигнало, но светлината не беше по-силна отпреди. Навятият от снощната буря сняг беше разровен тук-там, по улицата се движеха местни. Откарах шейната до кръчмата и я паркирах отзад. Някоя не ме заговори, нито звук не излизаше от тъмния вход. Тръгнах към центъра на града.

Тук имаше повече хора, всеки по работата си. Дебели бледи деца с панталони и подплатени ризи ритяха снега, но като ме видяха, спряха играта си и ме зяпнаха.

Възрастните се правеха, че не съществувам, но усещах, че ме следят с поглед. Влязох в един магазин, тъмен — не че навън беше много светло — и студен, разликата с температурата на улицата едва ли беше повече от пет градуса.

Десетина души стояха в магазина и си приказваха, но щом влязох, млъкнаха до един. Осъзнах, че лицето ми е безизразно, и нагласих лицевите си мускули в нещо приятно и неутрално.

— Какво искате? — изръмжа продаваната.

— Всички тези хора са преди мен — отвърнах, заобикаляйки капана на родовете, пък и групата беше достатъчно голяма да включва както жени, така и мъже. Отвърна ми мълчание.

— Добре. Значи четири хляба и парче сланина. Също два хипотермични комплекта и два универсални коректива, ако имате.

— Имам десетки, двайски и трийски.

— Трийски, моля.

Тя струпа покупките ми на тезгяха.

— Триста седемдесет и пет. — Някоя се изкашля зад мен. Очевидно пак ме таксуваха отгоре.

Платих и си тръгнах. Децата все така търчаха по улицата и се смееха. Възрастните все така ме подминаваха, все едно не съществувам. Отбих се в още един магазин — на Сейварден щяха да й трябват дрехи. След това се върнах в стаята.

Сейварден още беше в безсъзнание, но не виждах признаци на шок. Снегът в контейнера се беше поразтопил и аз сложих в него един от твърдите като камък самуни хляб да се накисне.

Черепна и коремна травма бяха най-опасните варианти. Отворих двата нови коректива, махнах одеялото и сложих единия върху корема на Сейварден. За броени секунди корективът се втечни, разля се и се втвърди в прозрачна кора върху кожата ѝ. Другия притиснах отстрани

на лицето ѝ, там, където отокът беше най-голям. Когато и той се втвърди, съблякох якето си, легнах и заспах.

След малко повече от седем часа и половина Сейварден се размърда и аз се събудих.

— Будна ли си? — попитах. Корективът затваряше едното ѝ око, покриваше и половината от устата, но отокът по лицето ѝ беше спаднал значително. Замислих се кое лицево изражение би било най-подходящо предвид ситуацията и си го нагласих. — Намерих те в снега пред една кръчма. Реших, че имаш нужда от помощ. — Тя издиша хрипливо, но не обърна глава към мен. — Искаш ли да хапнеш нещо? — Никакъв отговор, само все същият празен поглед. — Силен удар по главата?

— Не — отвърна тя, лицето ѝ бе отпуснато.

— Ще хапнеш ли?

— Не.

— Кога яде за последно?

— Не помня. — Гласът ѝ звучеше спокойно, равно.

Подпрях гърба ѝ на сиво-зеленикавата стена, издърпах я бавно, като внимавах с нараняванията ѝ, страх ме беше да не се катурне. Стори ми се стабилна, затова смачках напоения с вода хляб на каша, загребах и пъгнах лъжицата в устата ѝ, като внимавах да не разместя коректива.

— Гълтни — казах ѝ и тя преглътна. Нахраних я с половината каша в паницата, изядох останалото, после внесох още сняг да се разтопи.

Тя ме гледаше как слагам още хляб да се накисне, но не каза нито дума; лицето ѝ ми се стори ведро, спокойно.

— Как се казваш? — попитах, но не получих отговор.

Предположих, че е взела кеф. Повечето хора ще ви кажат, че кеф потиска емоциите, и това е вярно, но не е цялата истина. Имаше време, когато можех да ви обясня как точно действа кеф, но вече не съм каквото бях.

Доколкото знам, хората вземат кеф, за да потиснат някакво чувство. Или защото вярват, че разкарат ли емоциите от пътя си, ще постигнат окончателното прозрение, чистия разум, божествената логика. Но не става така.

Измъкнах Сейварден от снега с цената на време и пари, каквито нямах в излишък, и за какво? Ако зависеше от нея, сигурно щеше да си намери нова доза кеф, да се озове в друга мръсна кръчма и така, докато не я убият успешно. Ако това искаше, аз нямах право да ѝ преча. Но ако наистина бе искала да умре, защо не го беше направила по чистия начин, защо не беше регистрирала желанието си и не беше отишла при някоя медика, както биха постъпили други на нейно място? Не разбирах.

Много неща не разбирах. Вече деветнайсет години се правех на човек и би трябвало да разбирам повече, но уви.

2.

Деветнайсет години, три месеца и една седмица преди да открия Сейварден в снега бях войскови транспортен кораб в орбита около планетата Шис'урна. Войсковите кораби са най-големите кораби в радчайския космически флот, цели шестнайсет палуби една върху друга. Командна, административна, хидропонна, инженерна палуба, лечебница, по една палуба за всяка декада, жилищно и работно пространство за всичките ми офицери, които аз познавах в пълни детайли, от ритъма на дишането им до най-малкото трепване на всеки мускул.

Войсковите кораби рядко се движат. За своите почти две хиляди години съществуване аз почти не бях напускала местоположението си в една или друга система, носех се в студа на космическия вакуум, синьо-бялата Шис'урна висеше като стъклено топче под мен, орбиталната ѝ станция пресичаше циклично орбитата ми, стотици и хиляди кораби идваха, скачваха се с мен, разкапваха се и отлитаха към някой от порталите с техните насочващи маяци. От мястото си не различавах териториалните разделения и границите по повърхността на Шис'урна, макар в тъмната ѝ половина тук-там да светеха градове, различавах и свързващите ги шосета там, където бяха възстановени след анексирането.

Усещах и чувах — по-рядко виждах — присъствието на другите кораби. По онова време най-многобройни бяха Мечовете и Милостите, по-малки и по-бързи съдове, но имаше и Правди, транспортни войскови кораби като мен. Най-старите от нас бяха на близо три хиляди години. Познавахме се отдавна и вече нямахме какво ново да си кажем. Ако не се брои скучната рутинна комуникация, през повечето време мълчахме — като стари приятели, които не изпитват нужда да запълват тишината с думи.

По онова време още имах второстепенни и благодарение на тях можех да бъда на няколко места едновременно. Пак благодарение на

второстепенните си служех в град Орс на планетата Шис'урна под командването на лейтенанта Оун, командира на Първа Еск декада.

Орс се ширеше наполовина върху подгизнала земя, наполовина в тресавище, където сградите се издигаха върху плочи, чиито основи стигаха надълбоко в калта на блатото. Зелена слуз растеше в каналите и свързките между плочите, по носещите колони на сградите, по всичко неподвижно, до което стигаше водата през различните сезони. Вонята на водороден сулфид беше вездесъща, освен когато летните бури помитаха блатната част на града, а тротоарите потъваха до колене във вода, придошла откъм бариерните острови. Но това се случваше много рядко. Истината е, че летните бури обикновено влошаваха вонята. Охлаждаха временно въздуха, вярно, но облекчението рядко траеше повече от няколко дни. През останалото време в Орс беше влажно и горещо.

Не го виждах от орбита. Беше си повече село, отколкото град, макар някога да е бил край устието на река, столица на държава, която се простираше по крайбрежието. Реката била важен търговски път, плоскодънни лодки кръстосвали крайбрежното тресавище и превозвали хора между градовете. С течение на вековете реката се преместила и сега Орс беше бледо подобие на прежната столица. От правоъгълните изкуствени острови с мрежа от добре поддържани канали върху огромна площ беше останала нищожна част, заобиколена и пресечена от счупени, заливани от водата плочи, тук-там бяха оцелели покриви и колони, които стърчаха над калнозеленикавата повърхност през сухия сезон. Някога градът е приютявал милиони. Когато радчайските сили анексираха Шис'урна преди пет години, в Орс живееха само шест хиляди триста и осемнайсет души, а анексирането допълнително намали броя им. Макар че в това отношение Орс успя да ограничи щетите си, за разлика от други места. Веднага щом се появихме — аз под формата на своите Еск кохорти и техните декадни лейтенанти, строени по улиците на града, въоръжени и бронирани, — главната жреца на Иккт поиска среща с най-висшестоящата ни офицера, лейтенанта Оун, за която вече споменах, и предложи незабавна капитулация. Жрецата бе обяснила на последователите си какво трябва да направят, за да преживеят анексирането, и повечето от въпросните последователи наистина оцеляха. Това не се случваше толкова често, колкото би си помислил

човек — винаги давахме ясно да се разбере, че по време на анексиране дори по-силна кашлица може да означава смърт, и задължително правехме показно упражнение още в първите часове на операцията, за да няма недоразумения. Уви, винаги се намираше някоя, която да се усъмни в решимостта ни.

Влиянието на жрецата се оказа впечатляващо. Градът не беше толкова малък, колкото изглеждаше на пръв поглед — по време на поклонническия сезон стотици хиляди минаваха през храмовия площад и лагеруваха по плочите на изоставени улици. За поклонниците на Иккт Орс беше второто най-свещено място на планетата, а главната жреца беше митологична, почти божествена фигура.

В общия случай, преди анексирането да бъде обявено за окончателно приключило — което понякога отнемаше петдесет и повече години, — една от задължителните мерки беше създаването на цивилни полицейски сили. Това анексиране, на Шис'урна, беше различно — оцелелите жители на планетата получиха гражданство много по-бързо от обичайното. Някоя в администрацията на системата не вярваше, че на един толкова ранен етап местни цивилни сили ще се справят успешно с поддържането на сигурността, затова военното присъствие беше изтеглено само отчасти. Така, когато анексирането на Шис'урна бе официално обявено за завършено, повечето от личния състав на декада Еск към „Правдата на Торен“ се прибра на кораба, но лейтенанта Оун остана, останах и аз с нея като Едно Еск от „Правдата на Торен“, първа Еск единица, съставена от двама второстепенни сегмента.

Главната жреца живееше в къща близо до храма, една от малкото сгради, оцелели от времето, когато Орс е бил голям град — четириетажна, с еднокатен покрив и открита от всички страни, макар да имаше паравани, които осигуряваха уединение при нужда, имаше и здрави капаци, които затваряха фасадите при буря. Главната жреца прие лейтенанта Оун в заградено с паравани помещение с площ петшест квадратни метра. Светлината надничаше над плътните паравани.

— Дано не приемате службата си в Орс за твърде голямо изпитание — каза жрецата, възрастна особа със сива коса и къса сива брада. Двете с лейтенанта Оун седяха на възглавнички, влажни като всичко в Орс и със съответната миризма на мухъл. Дрехата на жрецата

представляваше парче жълт плат, увит около кръста ѝ, раменете ѝ бяха целите изрисувани с мастило, стилизирани фигури, някои кръгли, други ъгловати, които се меняха според религиозното значение на деня. От уважение към радчайското разбиране за благоприличие жреца тя носеше ръкавици.

— Не, разбира се — отвърна лейтенантката, учтиво, макар и според мен не докрай искрено. Очите ѝ бяха тъмнокафяви, косата тъмна и късо подстригана. Кожата ѝ беше достатъчно смугла, за да не е бледа, но не толкова тъмна, колкото диктуваше модата. Би могла да я промени, разбира се, очите и косата също, но така и не го беше направила. Вместо униформата си — дълга кафява куртка, щедро накичена с бижута, риза и панталони, ботуши и ръкавици — носеше същата странна пола като главната жреца, плюс тънка риза и възможно най-тънките ръкавици. Въпреки това се потеше. Аз стоях на входа и мълчах, докато една младша жреца сервираше чаши и купички.

Намирах се и на друго място, в самия храм — нетипично затворена сграда, висока 43,5 метра, дълга 65,7 и широка 29,9. В единия край на помещението имаше двойна врата, висока почти до тавана, а в другия, надвиснало над молещите се — релефно изображение на планинска скала, реплика на реално скално образувание в друга част на планетата, изработена със стряскащи детайли. В подножието му имаше подиум с широки стъпала, които се спускаха към под от сиви и зелени каменни плочи. Светлина влизаше през десетки зелени прозорци в тавана и се лееше по стени, покрити със сцени от живота на светци от култа към Иккт. Храмът не приличаше на никоя друга сграда в Орс. Архитектурата му, както и самият култ към Иккт, беше внесена от другаде. По време на поклонническия сезон храмът щеше да се напълни с хора. Имаше и други свещени места, но когато орсианците кажат „поклонничество“, имат предвид ежегодното поклонение тук, в този храм. Но дотогава оставаха още няколко седмици. Сега прошепнатите молитви на десетина богомолци раздвижваха въздуха в единия ъгъл на помещението.

Главната жреца се засмя.

— Говорите като опитна дипломата, лейтенанта Оун.

— Аз съм война, свещена — отговори лейтенанта Оун. Говореха на радчайски и тя произнасяше думите бавно, като внимаваше за

акцента си. — Дългът никога не е изпитание.

Върховната жреца не се усмихна в отговор. В последвалото мълчание младшата жреца сервира кана с местния чай — гъста течност, топла и възсладка, която няма кажи-речи нищо общо с истинския чай.

Бях и на трето място, извън стените на храма — стоях на оцветения от синьо-зелени водорасли площад и зяпах хората. Повечето бяха облечени със същите ярки поли като тази на върховната жреца, макар че само най-малките деца и силно набожните възрастни имаха рисунки по кожата си, а ръкавици носеха малцина. Някои от минувачите бяха транспланти — радчай, назначени на различни постове в Орс или получили недвижима собственост тук след анексирането. Повечето бяха възприели семплата местна пола, добавяйки лека риза, като лейтенанта Оун. Други упорито се придържаха към панталона и сакото и се потяха обилно. Всички носеха бижутата, от които малцина радчай биха се отказали — подаръци от приятели и любими хора, спомен за мъртвите, отличителни знаци на фамилни и клиентски връзки.

На север, отвъд водния правоъгълник, който местните наричаха Храмовото по името на стар квартал, който се намирал там преди, Орс се издигаше едва доловимо. По време на сухия сезон тази част на града се сдобиваше с твърда почва под краката си и местните я наричаха Горния град. Патрулирах и там. Вървах покрай водата и се виждах как стоя на площада.

Лодки с прътове се движеха бавно в тресавището и по каналите между плочите. Водата носеше мазни кръпки от водорасли, тук-там туфи водна трева пробиваха повърхността ѝ. Извън града, на изток и на запад, шамандури бележеха забранената зона, а тресавищни мухи пърхаха с прозрачни крилца над преплетени водни бурени. Около тях плаваха по-големи лодки, както и големите екскаватори, сега неподвижни и замлъкнали, които преди анексирането бяха изгребвали смрадливата кал от дъното на тресавището.

Гледката на юг беше подобна, само дето на хоризонта се синееше намек за същинското море отвъд подгизналата ивица по периферията на блатото. Виждах всичко това, докато стоях на различни места около храма и обикалях по улиците на града. Беше двайсет и седем градуса по Целзий и влажно както винаги.

Това бяха почти половината от моите двайсет тела. Останалите бяха в къщата, която обитаваше лейтенанта Оун — триетажна и просторна, до неотдавна дом на голямо семейство и офис на фирма за лодки под наем. Едната ѝ страна гледаше към широк калнозелен канал, отсрещната бе обърната към най-голямата улица в квартала.

Само три от сегментите в къщата бяха будни, дежурни по охрана или заети с административни дела (аз седях на чердже върху нисък подиум в средата на първия етаж и слушах оплакванията на орсиана, която имаше претенции за разпределението на риболовните права).

— Трябва да говорите за това с районния магистрат, гражданко — казах ѝ. Говорех на местния диалект. Познавах всички тук и знаех, че тя е от женски пол и че има внуци, два факта, които следваше да имам предвид, ако исках да разговарям с нея не само граматически правилно, но и любезно.

— Не го познавам районния магистрат! — възрази с негодувание тя. Магистратурата се намираше в един голям град нагоре по реката, близо до Кулд Вее. Достатъчно далече от крайбрежието, за да се радва на умерен климат без тукашната жегата и влага и без вездесъщата миризма на плесен. — Какво знае районният магистрат за Орс? Нищо! Все ми е тая има ли районен магистрат, или не! — След това ми разказа надълго и нашироко за отколешната връзка на своя род със заградената от шамандури зона, където риболовът беше забранен за следващите три години.

Както винаги, на заден план в главата си усещах, че съм високо горе, в орбита, толкова далеч, че сигналът пристигаше със закъснение.

— Хайде, лейтенанта — каза върховната жреца, — никоя не харесва Орс, освен онези от нас, извадили лошия късмет да се родят тук. Повечето шис'урниани, които познавам, да не говорим за радчаите, биха предпочели някой голям град със суха земя под краката и с нормални сезони, а не просто дъждовен и недъждовен.

Лейтенанта Оун, която продължаваше да се поти, прие чаша с така наречения чай и отпи, без да изкриви лице в гримаса — въпрос на упражнения и решимост.

— Говори се, че ще ме отзоват.

В относително сухия северен край на града две воители с кафяви униформи ме видяха и вдигнаха ръце за поздрав. Поздравих ги на свой ред.

— Едно Еск! — извика едната. Бяха обикновени воители от Седем Исса към „Правдата на Енте“ под командването на лейтенанта Скааиат. Патрулираха района между Орс и югозападните покрайнини на Кулд Вее, града, който беше пораснал около по-новото устие на реката. Воините от Седем Исса към „Правдата на Енте“ бяха хора и знаеха, че аз не съм човек. Винаги се отнасяха към мен приятелски, но и някак нащрек.

— Бих предпочела да останете — каза върховната жреца на лейтенанта Оун. Лейтенантата вече го знаеше, разбира се. Още преди две години щеше да се е върнала на „Правдата на Торен“, ако не бяха постоянните молби на свещената да останем.

— Сигурно разбирате — каза лейтенанта Оун, — че ръководството на флота би предпочело да замени Едно Еск с човешки воители. Сегментите могат да бъдат изключени и да чакат така до безкрай. Хората... — Лейтенантата остави чашата и си взе плоско кексче с жълтокафеникав цвят. — Хората имат семейства, за които тъгуват, имат свой живот. Не можем да ги държим замразени в продължение на столетия, както се случва понякога с второстепенните. Няма смисъл да вадим сегменти от складовете, за да вършат работа, която може да се свърши от обикновени воители. — Макар лейтенанта Оун да беше тук вече пет години и често да се срещаше с върховната жреца, сега за пръв път говореше толкова откровено и директно по въпроса. Смръщи чело, а промените в дишането и хормоналните й нива ми подсказаха, че й е хрумнала тревожна мисъл. — Да не би да сте имали проблеми със Седем Исса от „Правдата на Енте“?

— Не — каза върховната жреца и изгледа лейтенанта Оун с крива усмивка. — Вас ви познавам. Познавам Едно Еск. Ако ми изпратят друг, няма да го познавам. Нито аз, нито моите енориаши.

— Анексиранията са неприятни — каза лейтенанта Оун. Свещената примижа леко при думата „анексирания“ и лейтенантата сякаш забележа реакцията й, но въпреки това продължи: — Но Седем Исса не бяха пратени тук да въдворяват ред. Воините Исса от „Правдата на Енте“ не са направили тук нищо по-различно от Едно Еск в периода на анексирането.

— Не знам дали е така, лейтенанта. — Жрецата остави чашата си. Стори ме се притеснена, но нямах достъп до вътрешните й данни и не можех да кажа със сигурност. — Исса от „Правдата на Енте“

направиха доста неща, които Едно Еск не направи. От друга страна, вярно е, че Едно Еск уби не по-малко хора от войните на Исса. Дори повече, бих казала. — Погледна към мен, както си стоях неподвижно до входа. — Нищо лично, но мисля, че бяха повече.

— Не се притеснявайте, свещена — отвърнах аз. Върховната жреца често се обръщаше към мен все едно съм човек. — Имате право.

— Свещена — каза лейтенанта Оун, без да крие тревогата в гласа си, — ако войните на Седем Исса от „Правдата на Енте“... или някоя друга... са притеснявали граждани...

— Не, не! — прекъсна я върховната жреца с горчивина в гласа. — Радчаите са изключително внимателни в отношението си към гражданите!

Лицето на лейтенанта Оун почервения, видно бе, поне за мен, че е силно притеснена и ядосана. Не можех да прочета мислите ѝ, но знаех за всяко трепване на всеки мускул по тялото ѝ, следователно виждах емоциите ѝ като в огледало.

— Простете — каза върховната жреца, макар изражението на лейтенантата да не се беше променило, а кожата ѝ бе достатъчно тъмна да скрие руменината на гнева. — Откакто радчаите ни дадоха гражданство... — тук върховната жреца млькна, сякаш преосмисляше или пренареждаше думите си. — Откакто пристигнаха, войните от Седем Исса не са ми дали никакъв повод да се оплача. Но видях какво направиха вашите човешки воители по време на така нареченото „анексиране“. Гражданството, което ни дадохте, лесно може да бъде оттеглено и...

— Никога не бихме... — възрази лейтенанта Оун.

Върховната жреца вдигна ръка да я спре.

— Знаем какво Седем Исса или поне другите като тях правят на хората, които са от другата страна на някаква разделителна линия. Преди пет години разделителната линия беше между граждани и неграждани. В бъдеще? Кой знае. Може би между граждани и недостатъчно — граждани? — Махна унило с ръка. — Или нещо друго. Граници като тези се създават лесно.

— Не мога да ви виня за опасенията — каза лейтенанта Оун. — Онзи период беше труден.

— Аз пък не мога да се отърся от впечатлението, че сте необяснимо и неочаквано наивен човек — каза върховната жреца. —

Ако заповядайте на Едно Еск да ме застреля, бройте ме мъртва. Ще ме застреля без колебание. Но Едно Еск никога не би ме пребил, унижил или изнасилил без друга причина, освен за да демонстрира превъзходството си или заради някакво патологично забавление. — Погледна към мен. — Права ли съм?

— Да, свещена — отговорих аз.

— Воините на Исса от „Правдата на Енте“ правиха всички тези неща. Не с мен, вярно, и не с много от жителите на Орс. Но го правеха. Щеше ли да е по-различно, ако тук бяха воините от Седем Исса, а не техни колеги?

Лейтенанта Оун седеше умърлушена, свела поглед към възсладното подобие на чай в чашата си, неспособна да отговори.

— Странно. Чуваш разкази за второстепенните и си мислиш, че от това по-ужасно няма, че това е най-отвратителното дело на радчаите. Гарседд... е, да, всички знаем за гарседд, но онова е било преди хиляда години. Нахлули сте там и сте пленили... колко, половината население? Превърнали сте ги в ходещи мъртъвци, в роби на корабните си компютри. А после сте ги пратили срещу собствените им хора. Ако ме бяхте попитали преди да... преди да ни *анексирате*, бих ви казала, че тази съдба е по-лоша от смърт. — Обърна се към мен. — По-лоша ли е?

— Нито едно от моите тела не е мъртво, свещена — казах аз. — А представата ви за процента на анексираното население, който е било превърнат във второстепенни сегменти, е преувеличена.

— Преди се ужасявах от вас — каза ми върховната жреца. — Самата мисъл за присъствието ви ме хвърляше в ужас, с мъртвите ви лица, безизразните гласове. Днес обаче се плаша много повече от мисълта за гарнизон от живи човешки същества, които са приели службата доброволно. Защото се боя, че не може да им се вярва.

— Свещена — каза лейтенанта Оун и се намръщи. — Аз служа доброволно. И се гордея с това.

— Вярвам, че вие сте добър човек, лейтенанта Оун, въпреки доброволната служба. — Свещената взе чашата си и отпи глътка чай, все едно не е казала нищо особено.

Гърлото на лейтенанта Оун се сви, свиха се и устните ѝ. Мислеше за нещо, искаше ѝ се да го каже, но не беше сигурна, че е редно да го изрича на глас.

— Чули сте за Име — проговори накрая тя, явно стигнала до решение. Но напрежението и тревогата останаха.

Върховната жреца, изглежда, сметна казаното за забавно. Забавно по един неприятен, горчив начин.

— Новините от Име имат за цел да вдъхнат доверие в радчайското управление?

Ето за какво ставаше въпрос: станция Име, както и по-малките станции и луни в системата, бяха най-отдалеченото място, където човек можеше да отиде, без да излезе от космическата империя на Радч. Години наред губернатората на Име използвала тази отдалеченост в своя полза — злоупотребите, подкупите, таксите за протекция и нарушаването на обществени поръчки били обичайна практика. Хиляди граждани били несправедливо екзекутирани или (което е на практика същото) принудени да служат като тела за второстепенни сегменти, макар производството на сегменти отдавна да беше незаконно. Губернатората контролирала цялата комуникация и издаването на пътни разрешителни. При нормални обстоятелства изкуственият интелект на станцията би трябвало да докладва за тези нередности на властите, но по някаква причина на станция Име това не се случило и така корупцията растяла и се разпространявала неконтролируемо.

Това продължило, докато един кораб не влязъл в системата, появявайки се от портал само на неколкостотин километра от патрулния кораб „Милостта на Саре“. Непознатият кораб не откликнал на призивите да се идентифицира. Когато екипажът на „Милостта на Саре“ атакувал и превзел непознатия кораб, на борда му имало десетки хора, както и чужденци от расата rrrrrr. Капитаната на „Милостта на Саре“ наредила на войните си да вземат в плен всички пътници, които изглеждат годни за второстепенни сегменти, а останалите да убият — хората, както и rrrrrr. Колкото до кораба, той щял да бъде предаден на губернатората.

„Милостта на Саре“ не бил единственият боен кораб с човешки екипаж в системата. До онзи момент войните се съобразявали доброволно с политиката на губернатората, впримчени в система от подкупи и ласкателства, а когато това не давало резултат, следвали заплахи и дори екзекуции. Всичко това работело ефективно и без засечка, докато една война от „Милостта на Саре“ — Едно Амаат Едно

— не решила, че няма да убие нито хората, нито rrrrrrr. И не убедила останалите от взвода си да я последват.

Това се беше случило преди пет години. Последствията се усещаха и до ден-днешен.

Лейтенанта Оун се размърда на възглавничката си.

— Онази схема била разкрита благодарение на човешка война, която отказала да изпълни заповедите. И повела бунт. Ако не е била тя... Второстепенните никога не биха постъпили като нея. Не могат.

— Онази схема е била разкрита — отвърна върховната жреца, — защото непознатият кораб, който вашата героиня и другите воители от взвода ѝ са превзели, е имал извънземни на борда си. Радчаите лесно убиват хора, особено не-граждани, но са особено внимателни, когато става въпрос за чужденци.

Причината за тази непредпазливост беше ясна — всяка агресия срещу чужденци можеше да бъде тълкувана като нарушение на условията по договора с расата пресгер. Нарушаването на въпросния договор можеше да има изключително сериозни последствия. Въпреки това немало сред радчаите на високи постове имаха възражения по въпроса. Виждах, че лейтенанта Оун иска да възрази. Ала вместо това каза:

— Губернатората на Име е проявила непредпазливост и ако онази човешка война не се беше намесила, като нищо можеше да се стигне до война.

— Екзекутираха ли вече разбунтувалата се война? — попита с вдигнати вежди върховната жреца. Такава беше съдбата на всяка война, отказала да изпълни заповед, а бунтът допълнително утежняваше ситуацията.

— Последно чух — каза лейтенанта Оун през стегнато гърло, — че rrrrrrr са се съгласили да я предадат на радчайските власти. — Преглътна. — Не знам какво ще стане. — Каквото имаше да става, вероятно вече бе станало, разбира се. Име беше много далече от Шис'урна и новините пристигаха с голямо закъснение, понякога след година и повече.

Върховната жреца не отвърна. Наля си чай и прехвърли с лъжица малко рибна каша в чинийката си.

— Упоритите ми молби да останете тук поставят ли на риск кариерата ви?

— Не — каза лейтенанта Оун. — Всъщност другите лейтенанти Еск дори ми завиждат малко. По нищо не личи на „Правдата на Торен“ да предстоят действия. — Взе чашата си, външно спокойна, но гневна отвътре. Притеснена. Разговорът за Име беше усилил безпокойството ѝ. — Действия означава награди или повишения. — А това беше последното анексиране. Последният шанс офицерите да обогатят къщите си чрез контакти с нови граждани или дори чрез откровени присвоявания.

— Ето още една причина да предпочета вас — каза върховната жреца.

Последвах лейтенанта Оун у дома. Освен това стоях в храма и наблюдавах хората, които пресичаха площада, заобикаляйки дечурлигата, които играеха на кау в средата му, ритаха топката, крещяха и се смееха. В края на Храмовото, на самия ръб на водата, млада гражданка от Горния град седеше навъсена и гледаше как няколко малки деца подскачат от камък на камък и пеят:

*Едно, две, каза ми леля,
три, четири, войникът труп,
пет, шест, в окото ще те застреля,
седем, осем, и като станеш труп,
девет, десет, ще те сглоби с повеля.*

Вървах по улиците, хората ме поздравяваха и аз им отвърщах. Лейтенанта Оун беше напрегната и гневна и само кимаше разсеяно на онези, които я поздравяваха.

Гражданата с претенциите към риболовните права си тръгна недоволна. След нея две деца заобиколиха иззад паравана и седнаха с кръстосани крака на мястото ѝ върху възглавничките. И двете бяха с навити около кръста поли, платът чист, но избелял, ръкавици не носеха. По-голямото изглеждаше на около девет, а символите, изрисувани с мастило по гърдите и раменете на другарчето му — размазани тук-там, — показваха, че едва ли е на повече от шест. По-малкото дете ме погледна намръщено.

На орсиански правилното обръщение към децата е по-лесно, отколкото към възрастните. За тях се използва проста граматична

форма без родове.

— Здравейте, граждани — поздравих ги на местния диалект. Познавах ги и двете. Живееха в южните покрайнини на Орс и често бях разговаряла с тях, но за пръв път идваха в къщата. — Как мога да ви помогна?

— Ти не си Едно Еск — каза по-малкото, а по-голямото вдигна ръка да го смълчи.

— Напротив — отвърнах и посочих нашивката на униформата си. — Виждате ли? Аз съм си, просто това е моят четиринайсети сегмент.

— Казах ти — смърри по-голямото дете по-малкото.

По-малкото се замисли, после каза:

— Знам една песен.

Чаках в мълчание. Детето си пое дъх сякаш да запее, но после спря смутено.

— Искаш ли да я чуеш? — попита ме. Изглежда, все още се съмняваше в самоличността ми.

— Да — отвърнах. Пях за пръв път по молба на една от моите лейтенанти. По онова време „Правдата на Торен“ беше едва на стотина години. Лейтенантката обичаше музиката и беше взела със себе си инструмент като част от позволения личен багаж. Другите офицери не проявяваха интерес към хобито ѝ, затова тя научи мен да пея песните, които свиреше. Запазих ги в папка и реших да потърся още, за да я зарадвам. Когато я повишиха в капитана на неин собствен кораб, вече бях събрала голяма библиотека с вокална музика — инструмент не биха ми поверили, но можех да пея по всяко време, — и не след дълго плъзна слух, придружен със снизходителни усмивки, че „Правдата на Торен“ проявява интерес към пеенето. Кое то не беше вярно, разбира се — толерирах навика, защото беше безвреден и защото имаше голяма вероятност една от капитаните ми да го оцени. Ако не бяха тези фактори, нямаше да се занимавам с това.

Ако децата ме бяха спрели на улицата, нямаше да се колебаят изобщо, но тук, в къщата, в официалната административна обстановка на приемната, нещата стояха различно. Подозирах също така, че това е пробно посещение, че по-малкото дете възнамерява да предложи услугите си в импровизирания домашен параклис — да служиш като цветарче в параклиса на Амаат не носеше никакъв престиж тук, в

крепостта на Иккт, но обичайният подарък от плодове и дрехи в края на службата беше друго нещо. А и най-доброто приятелче на въпросното дете понастоящем служеше като цветарче, което несъмнено наливаше масло в амбицията му.

Никоя орсиана не би изложила такава молба директно и направо, затова не се учудвах, че детето е избрало заобиколния подход, превръщайки една случайна среща в нещо официално и страховито. Бръкнах в джоба на куртката си, извадих шепа бонбони и ги сложих на пода между нас.

Малкото момиче кимна доволно, сякаш този жест успокояваше всичките ѝ колебания, после си пое дълбоко дъх и запя:

*Сърцето ми е рибка,
крие се във водната трева,
в зеленото, в зеленото.*

Мелодията беше странна смесица от една радчайска песен, която излъчваха често, и една орсианска, която знаех отдавна. Думите обаче не ми бяха познати. Детето изпя четири куплета с ясен, леко треперлив глас и тъкмо щеше да подхване петия, когато стъпките на лейтенанта Оун прозвучаха от другата страна на паравана и то млъкна.

После се наведе и прибра бонбоните. Двете деца се поклониха, все още седнали, после станаха и изтичаха през входа, като подминаха лейтенанта Оун и мен, която я следвах.

— Благодаря ви, граждани — каза след тях лейтенанта Оун. Децата се стреснаха, успяха някак да се поклонят в движение и изскочиха на улицата.

— Нещо ново? — попита лейтенанта Оун, макар самата тя да не проявяваше интерес към музиката, не повече от обичайното поне.

— В известен смисъл — отвърнах аз. Видях децата надолу по улицата. Още тичаха. Завиха на бегом зад ъгъла на една къща и спряха задъхани. Малкото момиче отвори шепа да покаже бонбоните на приятелчето си. За моя изненада не беше изпуснало нито един, нищо че ръката му беше малка, а бягството — бързо. По-голямото дете си взе бонбон и го лапна.

Преди пет години, преди да започне обновяването на планетната инфраструктура, по времето, когато доставките бяха нередовни, бих предложила нещо по-хранително. Сега за всички граждани имаше гарантирана храна, макар порциите да не бяха големи, нито особено разнообразни.

Вътре в храма цареше окъпана в зелено тишина. Върховната жреца не се показва иззад параваните на жилищната част, но младши жреци влизаха и излизаха постоянно. Лейтенанта Оун отиде на втория етаж на къщата и приседна на една орсианска възглавничка. Параван скриваше помещението от улицата и лейтенанта Оун си свали ризата. Отказа чая (истински), който ѝ занесох. Излъчих поток от информация към нея и към „Правдата на Торен“. Нищо интересно, нормална рутина.

— Трябва да отнесе претенцията си към районната магистрата — каза лейтенанта Оун във връзка с риболовните жалби на гражданата. Усецах раздражението ѝ. Седеше със затворени очи, докладите от следобед се нижеха пред вътрешния ѝ поглед. — Този въпрос не е от нашата компетенция.

Не отговорих. Не се очакваше да отговоря, нямаше и нужда. Лейтенантата одобри с леко потрепване на пръстите си бележката, която бях съставила до районната магистрата, после отвори последното съобщение от малката си сестра. Лейтенанта Оун изпращаше процент от възнаграждението си у дома, където родителите ѝ го използваха да плащат уроци по поезия на по-малкото си дете. Поезията е ценна, защото е постижение на цивилизацията. Не можех да преценя дали сестрата на лейтенантата има някакъв талант. Истината е, че малцина го имат, дори сред по-издигнатите семейства. Но стиховете и писмата ѝ радваха лейтенантата, помагаша ѝ да се отърси от напрежението.

Децата на площада хукнаха със смях към дома си. Младежата край водата въздъхна дълбоко, както го правят младежите, хвърли камъче в езерото и се зазяпа във вълничките.

Второстепенните, които биват събуждани единствено при анексирания, често не носят друго освен силов щит, генериран от имплант в тялото. Безкрайни редици воители с нетрепващи лица, излети сякаш от живак. За разлика от тях, аз никога не влизах в складовите трюмове, а сега, когато боевете бяха свършили, носех същата

униформа като човешките войници. Телата ми се потяха под униформените куртки, бяха отегчени, затова аз отворих три от устите си, в съседство една до друга на площада пред храма, и запях с трите гласа:

— Сърцето ми е рибка, крие се във водната трева...

Една гражданка ме изгледа стреснато, но останалите не реагираха — бяха ми свикнали.

3.

На следващата сутрин корективите бяха паднали и кръвонасяданията по лицето на Сейварден бяха избледнели. Изглеждаше спокойна, но и все още под въздействието на опиатите, така че спокойствието ѝ можеше да се очаква.

Извадих дрехите, които ѝ бях купила — термобельо, подплатени риза и панталон, жилетка и дебело яке с качулка. После я хванах за брадичката и обърнах лицето ѝ към себе си.

— Чуваш ли ме?

— Да. — Тъмнокафявите ѝ очи се взираха в нещо далечно над рамото ми.

— Стани. — Дръпнах ръката ѝ и тя примигна, надигна се и седна. Успях да я облека, после прибрах малкото останал багаж, метнах раницата на гърба си, хванах Сейварден за ръката и излязох.

В края на града имаше депо за летящи машини под наем и както можеше да се очаква, собственицата не пожела да ми даде возило, освен ако не платя депозита двойно. Казах ѝ, че смятам да летя на северозапад, към една кошара — откровена лъжа, с която едва ли успях да я заблудя.

— Ти си чужденка — каза тя. — Представа нямаш какво е тук извън градовете. Чужденците все така правят — отлитат към някоя кошара и се загубват. Понякога ги намираме, понякога — не. — Мълчах. — Ще ми загубиш машината и какво ще стане с мен? Ще изхвърча на снега с гладуващите си деца, това ще стане.

До мен Сейварден зяпаше разсеяно в далечината.

Бях принудена да платя исканата сума. Уж беше депозит, но подозирах, че повече няма да видя парите си. После собственицата поиска още, защото съм нямала местен пилотски сертификат. Знаех, че такова изискване не съществува. Ако съществуваше, щях да си фалшифицирам въпросния сертификат преди да дойда.

Накрая все пак получих летяща машина. Проверих двигателя, който изглеждаше чист и добре поддържан, проверих и горивото.

Решила, че всичко е наред, натоварих раницата си, настаних Сейварден и седнах на пилотското място.

Два дни след бурята снежният мъх започваше отново да се показва, кръпки в светлозелено с по-тъмни жилки тук-там. След два часа прелетяхме над верига възвишения и зеленото потъмня драматично, нашарено в десетки оттенъци, като малахит. На места мъхът беше стъпкан от животните, които го пасяха, стада дългокосмести бови, които се придвижваха на север с идването на пролетта. Покрай пътя им ледени дяволи дебнеха в леговища от сложни тунели и чакаха някой бов да стъпи в дупка и да пропадне в заложения капан. Не виждах и следа от тях, но дори говедарите, които цял живот вървяха след стадата, невинаги долавяха присъствието им.

Лесно се справях с машината. Сейварден седеше до мен, полуизлегната в креслото и мълчалива. Как изобщо беше оцеляла? И как изобщо се беше озовала тук? Сега? Изглеждаше невъзможно. Но невъзможни неща се случваха. Близо хиляда години преди лейтенанта Оун да се роди Сейварден беше командвала свой кораб, „Мечът на Нафтас“, и го беше изгубила. По-голямата част от човешкия екипаж, включително Сейварден, бяха успели да излетят със спасителни капсули, но нейната така и не била открита, доколкото аз знаех поне. А сега беше тук. Явно някоя я беше открила наскоро. Извадила беше невероятен късмет.

Бях на четири милиарда мили, когато Сейварден изгубила кораба си. Патрулирах в град от стъкло и полиран червен камък, тих, ако не броим звука от собствените ми стъпки, разговорите между лейтенантите ми и песните, които запяха на няколко гласа, колкото да пробвам акустиката на ехтящите петогълни площади. Водопади от цветя, червени, жълти и сини, драпираха зидовете на къщи с петостенни дворове. Цветята вехнеха — никоя не дръзваше да излезе на улиците освен мен и моите офицери, всички знаеха какво ги чака, ако бъдат арестувани. Затова стоях по къщите си и чакаха какво ще последва, представях си ги как потръпват при звука на чуждоземния смях или моето пеене.

Почти не бяхме срещнали проблеми, аз и моите лейтенанти. Гарседдаите бяха оказали минимална съпротива. Транспортните войскове кораби бяха изпразнили трюмовете си, кораби клас „Меч“ и „Милост“ патрулираха системата. Представители на петте зони от

всеки от петте региона, общо двайсет и пет, пратеници на различните луни, планети и станции в системата на Гарседд, бяха капитулирали от името на своите хора и пътуваха, всяка от своя район, към „Мечът на Амаат“ да се срещнат с Анаандер Мианаай, лордата на Радч, и да измолят милост за своите хора. Ето затова градът беше притихнал, уплашен.

В един тесен парк с форма на диамант, до монумент от черен гранит с Петте прави действия, врязани в камъка, и името на гарседдайския големец, който бе пожелал да ги врежат там като напомняне за местните, една от моите лейтенанти се оплака на своя колега, че това анексиране се е оказало много скучно. Три секунди покъсно получих съобщение от „Мечът на Нафтас“, кораба на капитан Сейварден.

Трите гарседдайски делегати, които корабът превозвал, убили две от лейтенантите и дванайсет от второстепенните на „Мечът на Нафтас“. Повредили и кораба — срязали проводници, пробиха корпуса. Към доклада беше приложен и запис — оръжие, което един от второстепенните видял с очите си, но което според останалите сензори на кораба не съществувало. Записът показваше как гарседдайска делегата, неочаквано и изненадващо обгърната от лъскавото сребро на телесна броня, каквато носеха воините на Радч и която виждаше единствено второстепенният, стреля с пистолет, куршумът пронизва бронята на сегмента, убива го и след като очите му се затварят, пистолетът и бронята изчезват.

Всички делегати били претърсени преди да се качат на корабите, а „Мечът на Нафтас“ би трябвало да засече всяко оръжие и генериращо щит устройство или имплант. И макар радчайската броня да се използваше широко в районите около самия Радч, въпросните райони бяха под неговата власт вече от хиляда години. Гарседдаите не разполагаха с такива брони, не знаеха как да ги произведат, нито как да ги използват. Колкото до пистолета и куршума, те изглеждаха още по-невъзможни.

Три души, бронирани и въоръжени с такива пистолети, можеха да нанесат големи щети на кораб като „Мечът на Нафтас“. Особено ако някоя от тях стигне до двигателя и ако пистолетът е в състояние да пробие топлинния му щит. Двигателите на радчайските бойни кораби развиваха звездна температура и повреда в топлинния

щит водеше до мигновен взрив, при който корабът се изпаряваше за секунди.

Нищо не можех да направя. Никоя нищо не можеше да направи. Съобщението беше излъчено преди почти четири часа, беше сигнал от миналото, призрак. Ситуацията се беше развила и приключила много преди аз да узная за нея.

Чу се пронизителен звуков сигнал и на таблото пред мен грейна синя светлинка, точно до индикатора за горивото. Допреди миг индикаторът показваше почти пълен резервоар. Сега показваше, че резервоарът е празен. Двигателят щеше да спре след броени минути. Сейварден седеше отпусната на креслото до мен и мълчеше безметежно.

Приземих машината.

Системите за сигурност на горивния резервоар бяха праметнати много хитро. Резервоарът изглеждаше пълен три четвърти, но не беше, а алармата, която трябваше да се активира, щом първоначалното количество намалее наполовина, беше изключена.

Помислих си за двойния депозит, който със сигурност нямаше да видя повече. За собственицата, така загрижена, че може да загуби безценната си машина. Не се съмнявах, че предавател има, без значение дали реша да включи сигнала за помощ, или не. Собственицата не би искала да изгуби машината си, а само да прецака мен, да се озова сам-сама в средата на снежната, нашарена от мъх пустош. Бих могла да се обадя за помощ — изключила бях комуникационните си импланти, но имах портативен, който можех да използвам. Само че бяхме много далече от всяка, която би проявила интерес към спасяването ни. А дори помощ да дойдеше и да изпревареше собственицата, която очевидно не ми мислеше доброто, пак нямаше да стигна където отивах, а да стигна там беше изключително важно за мен.

Температурата на въздуха беше минус осемнайсет градуса, вятърът духаше от юг със скорост приблизително осем километра в час и вещаеше снеговалеж в близко бъдеще. Нищо сериозно, ако можеше да се вярва на тазсутрешната метеорологична прогноза.

При приземяването машината беше изровила в зеления мъх бяло петно, което лесно можеше да се види от въздуха. Теренът беше хълмист, макар че високите възвишения, над които бяхме прелетели, вече не се виждаха.

При други обстоятелства най-добре би било да останем в машината, докато помощта пристигне. Но обстоятелствата не бяха обичайни и не вярвах някоя да тръгне насам да ни спасява.

Или щяха да дойдат веднага щом предавателят им отчете, че сме кацнали, с намерение да ни убият, или щяха да чакат. В депото имаше още няколко превозни средства, така че собственицата нямаше да усети остро липсата на едно от возилата си, ако реши да изчака няколко седмици преди да си прибере това. Както сама беше изтъкнала, никоя не би се изненадала, че чужденка се е изгубила в снега.

Имах два варианта. Можех да чакам тук с надеждата да спретна засада на онези, които пристигнат да ме убият и оберат, и да им взема транспорта. Това, разбира се, би било напусто, в случай че решат да изчакат, докато студът и гладът свършат работата вместо тях. Или можех да издърпам Сейварден от машината, да нарамя раницата си и да вървя. Мястото, където исках да отида, беше на шейсетина километра североизточно оттук. При нужда можех да измина това разстояние за един ден, стига да го позволят времето, теренът и ледените дяволи, но не вярвах, че Сейварден ще успее да го извърви и за двойно повече време. Този вариант би бил безсмислен, ако собственицата решише да не чака, а да си прибере машината в рамките на близките дни. Следата ни през снежния мъх щеше да се вижда ясно, достатъчно би било да я последват и да се отърват от нас. При такова развитие на нещата бих изгубила елемента на изненада, който би ми дал предимство, ако остана да чакам в засада близо до приземеното возило.

А и да стигнех до крайната си цел, нямаше гаранция, че ще открия нещо полезно. Деветнайсет години бях следвала тънка нишка, безброй седмици и месеци на търсене и чакане в дългите интервали между моменти като сегашния, когато успехът и дори животът ми зависеха от това как ще падне монетата. Извадила бях късмет, че изобщо бях стигнала толкова далече. Нямах разумни основания да се надявам, че късметът ми ще се задържи и занапред.

Една радчай би хвърлила монетата. Или цяла шепа, ако трябва да сме точни, дузина монети, всяка със своето значение и тежест, а подредбата им, след като паднат, би била карта на вселената такава, каквато я е подредила Амаат. Нещата се случват по един или друг начин, защото светът е такъв, какъвто е. Или, както би се изразила една радчай, вселената е формата на боговете. Амаат си представила светлина, и представяйки си светлина, неминуемо си представила и не-светлина, и така се родили светлината и мракът. Това била първата Еманация, ЕтрепаБо — Светлина/Тъмнина. Останалите три, породени от първата, са ЕскВар (Начало/Край), ИссаИну (Движение/Неподвижност) и ВанИтр (Съществуване/ Несъществуване). Тези четири еманации се разцепват и преподреждат по разнообразни начини и така създават вселената. Всичко произлиза от Амаат.

Най-малкото и на пръв поглед най-незначително събитие е част от сложното цяло и да проумееш защо определена прашинка пада по определена траектория и завършва пътя си на определено място означава да проумееш волята на Амаат. Няма такова нещо като „обикновено съвпадение“. Нищо не се случва по силата на шанса, а само според замисъла на Бог.

Или така поне учи официалната радчайска догма. Самата аз така и не проумях добре религията като такава. Това не беше част от изискванията към мен. И макар да са ме направили радчаите, аз не съм радчай. Не знаех нищо за волята на боговете, не се интересувах от нея. Знаех само, че ще падна там, където са ме хвърлили, където и да е това.

Взех раницата си от машината, отворих я, извадих допълнителен пълнител и го прибрах под якето си близо до пистолета. Сложих раницата на гърба си, заобиколих возилото и отворих вратата от другата му страна.

— Сейварден.

Тя не помръдна, само изсумтя едва доловимо. Хванах ръката ѝ и я дръпнах. Тя се изхлузи от кабината и стъпи на снега.

Стигнала бях толкова далеч, като правех една стъпка, после друга. Обърнах се на североизток и тръгнах, хванала Сейварден за ръка.

Знаех, че доктора Арилесперас Стриган, към чийто дом, надявах се, вървах в момента, е била медика в частна клиника на станцията

Драс Анниа, конгломерат от пет или шест различни станции, построени една към друга на кръстопът, където се пресичаха двайсетина различни маршрута далеч извън радчайския космос. При наличие на достатъчно време кажи-речи всичко можеше да се озове на онази станция и в практиката си доктора Стриган се беше срещала с всякакви хора с най-разнообразен произход и минало. Плащали ѝ бяха с пари, с услуги, с антики и с почти с всичко друго, което притежава някаква стойност.

Ходила бях и там, видях станцията с нейните сложни, взаимопроникващи нива, видях къде е работила и живяла Стриган, видях нещата, които лекарата оставила след себе си, когато един ден, по необяснима причина, си купила билет за пет различни кораба и после изчезнала. Сандък със струнни инструменти, от които знаех името само на три. Пет рафта с икони, главозамайващ набор от богове и светци, изработени от дърво, черупка и злато. Десетина пушки и пистолети, като всяко оръжие си имаше етикетче с номера на разрешителното, издадено от станцията. Всички тези колекции сигурно бяха започнали с един предмет, получен като заплащане, който е запалил любопитството на доктора Стриган. Наемът за жилището ѝ беше платен за сто и петдесет години, изцяло, и по тази причина властите бяха оставили апартамента ѝ недокоснат.

Успях да вляза с цената на подкуп и да видя колекцията, за която бях дошла — няколко петоъгълни плочки в ярки цветове, неизбледнели и след хиляда години; плитка купа, гравирана по позлатения си ръб на език, който доктора Стриган едва ли познаваше; плосък правоъгълник от пластмаса. Знаех, че пластмасовият правоъгълник е нещо като диктофон, гласова записвачка, и наистина, когато го докоснах, се чуха смях и гласове, разговарящи на същия мъртъв език.

Макар и малка, тази колекция беше трудна за събиране. Гарседдайските артефакти бяха изключително редки, защото след като си даде сметка, че гарседдаите разполагат със средствата да унищожават радчайски кораби и да преодоляват радчайска броня, Анаандер Мианаай заповяда пълното унищожение на Гарседд и неговите хора. Онези петоъгълни площади, цветята, всяко живо същество на планетите, луните и станциите в системата отдавна ги

нямаше. Някоя никога не трябваше да забравя какво следва, когато дръзнеш да предизвикаш радчаите.

Някоя пациента ѝ е дала, да речем, купата, теоретизирах аз, и това я е накарало да потърси повече информация. И щом един гарседдайски предмет се е озовал тук, какво ли друго го е последвало? Нещо, което някоя пациента ѝ е дала вместо заплащане, без да знае какво представлява, или е знаела и отчаяно е искала да се отърве от него? Нещо, което е накарало Стриган да избяга, да изчезне, изоставяйки любимите си колекции. Нещо опасно, което не е намерила сили да унищожи, от което да се отърве по най-ефикасния начин.

Нещо, което аз отчаяно исках за себе си.

Исках да се отдалечим възможно най-много и възможно най-бързо, затова вървахме в продължение на часове с кратки спирки само при неотложна необходимост. Макар денят да беше ясен и светъл, доколкото могат да бъдат светли дните на Нилт, се чувствах сляпа по начин, с който отдавна би трябвало да съм свикнала. Преди имах дващест тела, дващест чифта очи и още стотици други, до които можех да получа достъп при нужда или желание от моя страна. Сега виждах само в една посока — за да видя снежната шир зад себе си, трябваше да обърна глава и да изгубя от поглед снежната шир отпред. Обикновено се справях с този проблем, като избягвах откритите пространства и никога не заставах с гръб към вратата, но тук това не беше възможно.

Лицето ми гореше въпреки слабия вятър, после изтръпна до безчувственост. Ръцете и краката ме боляха в началото — когато си купувах ръкавиците и ботушите, не предполагах, че ще се наложи да измина шейсет километра пеш в студа, — после и те натежаха безчувствени. Имах късмет, че е пролет, а не зима, защото през зимата температурите тук бяха много по-ниски.

Сигурно и на Сейварден ѝ беше студено, но вървеше послушно след мен, стъпваше апатично, влачеше крака по мъхестия сняг, забила поглед в земята, без да се оплаква, без изобщо да говори. Слънцето се беше смъкнало почти до хоризонта, когато тя размърда леко рамене, вдигна глава и каза:

— Тази песен я знам.

— Какво?

— Песента, която си тананикаш. — Завъртя бавно глава към мен, лицето ѝ беше ведро, без следа от тревога или объркване. Зачудих се дали прави опит да скрие акцента си. Едва ли — когато си се надрусал с кеф като нея, такива неща не са ти грижа. В радчайския космос този акцент я бележеше като член на богата и влиятелна къща, като човек, който бързо се сдобива с престижно назначение, след като е положил тестовите за пригодност на петнайсет. Извън радчайския космос акцентът я правеше злодей — богат, корумпиран и обръгнал — във всички значения на тази дума.

Едва доловим звук от летяща машина стигна до нас. Обърнах се, без да спирам, огледах хоризонта и я видях — миниатюрна, далече от нас. Летеше ниско и бавно, следваше дирята ни. Не идваха да ни спасят, в това бях сигурна. Взела бях погрешното решение и това ни поставяше в много неприятна ситуация — на открито и беззащитни.

Продължихме напред, звукът на летящата машина се усилваше. Не бихме могли да я надбягаме дори Сейварден да не залиташе на всяка втора крачка. Правеше усилие да се държи, но очевидно беше на края на силите си. Започнала бе да говори, без да я питат, и да забелязва света около себе си, значи действието на наркотика отслабваше. Спрях, пуснах ръката ѝ и тя спря до мен.

Летящата машина ни изпревари, снижи и кацна на пътя ни, на трийсетина метра пред нас. Или нямаха оръжие, с което да ни застрелят от въздуха, или не искаха да го правят. Свалих раницата от гърба си и разхлабих връзките на якето си, за да стигна по-бързо и лесно до пистолета.

Четири слязоха от машината — собственицата, от която бях взела под наем нашето возило, две, които не познавах, и клиентата от бара, онази, която ме беше нарекла „смело момиче“ и която ми се беше приискало да убия. Пъхнах ръка под якето си и стиснах пистолета. Нямах голям избор.

— Какви ги вършиш, по дяволите? — извика собственицата, когато групата им скъси разстоянието наполовина. Четирите спряха на място. — Като има проблем с машината, оставаш при нея, та лесно да те намерим.

Погледнах към онази от бара, видях, че ме е познала и че знае, че аз съм я познала.

— В бара ти казах, че ще убия всеки, който се опита да ме обере — напомних й. Тя се подсмихна.

Една от непознатите извади оръжие и каза:

— Е, ние няма да се *опитваме*.

Извадих пистолета си и стрелях. Уцелих я в лицето и тя се срина. Преди другите да са реагирали, застрелях онази от бара, която падна на свой ред в снега, после и онази до нея, всичките три за по-малко от секунда.

Собственицата изруга и се обърна да побегне. Застрелях я в гръб, тя направи още три крачки, после падна.

— Студено ми е — каза Сейварден, спокойна и ведра.

Оставили бяха машината без охрана, и четирите бяха тръгнали вкупом към мен. Много глупаво от тяхна страна. Цялото им начинание беше глупаво, пълна импровизация. Натоварих Сейварден и раницата си на машината и излетях.

Домът на Арилесперас Стриган трудно се различаваше от въздуха — кръг с диаметър малко над трийсет и пет метра, в който снежният мъх беше забележимо по-светъл и рехав. Приземих машината извън кръга и изчаках минутка да преценя ситуацията. От този ъгъл ясно се виждаха сгради, две на брой, покрити със сняг могили. Приличаше на изоставена кошара, но информацията ми говореше за друго. Нямахше следа от ограда или стена, но аз не бързах да си правя заключения относно системата за сигурност.

След кратък размисъл отворих вратата на летящата машина, слязох и издърпах Сейварден след себе си. Тръгнахме с бавна крачка към линията, отвъд която снегът се променяше. Сейварден спираше, щом спирах аз. Гледаше право напред, без намек за любопитство в погледа.

Планът ми стигаше дотук.

— Стриган! — извиках и зачаках, но отговор не дойде. Оставих Сейварден да си стои и тръгнах по периметъра на кръга. Входовете на двете покрити със сняг сгради изглеждаха странно замъглени. Спрях и се вгледах по-внимателно.

И двата входа бяха отворени, вътре цареше мрак. Входовете на такива сгради би трябвало да са като шлюзове — с две врати и междинна камера, — за да се запазва топлината вътре. Не ми се вярваше някоя да остави дори едната врата отворена.

Стриган или имаше система за сигурност, или нямаше. Прекрачих линията и стъпих в кръга. Нищо не се случи.

Вратите бяха отворени — и вътрешните, и външните, — осветлението не беше включено. Вътре беше точно толкова студено, колкото и навън. Предположих, че когато открия осветлението и го включа, сградата ще се окаже склад, пълен с инструменти и запечатани пакети с храна и гориво. В другата сграда вътрешната температура беше два градуса по Целзий — изглежда, до неотдавна отоплението е работело. Жилищна част, очевидно.

— Стриган! — извиках към мрака, но гласът ми изкънтя по начин, който подсказваше, че сградата най-вероятно е празна.

Излязох и открих следите от летящата й машина. Явно си беше отишла, а отворените врати и тъмнината бяха знак за всяка, която се отбие насам. За мен. Нямах представа къде е отишла. Погледнах към празното небе, после сведох поглед към следите от машината. Постоях така известно време, загледана в нищото.

Когато се върнах при Сейварден, я заварих да спи в зеленикавия сняг.

В задната част на летящата машина намерих лампа, портативна печка, палатка и завивки. Занесох лампата в жилищната сграда и я включих.

Широки светли килими покриваха пода, по стените имаше тъкани пана в ярки цветове — синьо, оранжево и зелено, толкова наситени, че да те заболят очите. Ниски пейки без облегалки, отрупани с възглавнички, се редяха покрай стените. Освен пейките и цветните пана нямаше почти нищо друго. Игрална дъска с пулове, в дъската имаше отвори, каквито виждах за пръв път, подредбата на пуловете в отворите също ми бе непозната. Зачудих се с кого ли е играла Стриган. Може би игралната дъска беше само за украса. Беше красиво изделие, а пуловете — в ярки цветове.

На маса в един ъгъл имаше дървена кутия, дълъг овал с резбован капак, в който имаше дупки и три изпънати напъряко струни. Дървото беше бледозлатисто, с лъкатушна шарка. Красиво нещо. Дръпнах една струна и тя звънна тихо.

Имаше врати към кухня, баня, спалня и нещо като малък лазарет. Отворих вратичката на един шкаф и намерих вътре подредени на купчинки корективи. В чекмеджетата имаше инструменти и лекарства.

Може би я бяха повикали по спешност в някоя кошара. Но изключеното осветление и отопление и зеещите врати говореха друго.

Освен ако не станеше някое чудо, това беше безславният край на деветнайсет години планиране и усилия.

Контролното табло на къщата се намираше зад един панел в кухнята. Включих захранването, после осветлението и отоплението. След това излязох да довлека Сейварден.

Направих дебела постелка от одеяла, които намерих в спалнята на Стриган, после съблякох Сейварден, сложих я да легне и я завих с още одеяла. Тя не се събуди и аз реших да използвам времето, за да претърся къщата по-подробно.

Килерът беше пълен с храна. На барплота имаше чаша със засъхнала по дъното зеленикава течност. До чашата имаше обикновена бяла паница с няколко парчета твърд хляб, размекващи се във вода с ледена корица. Явно Стриган се беше изнесла по спешност, без да разтреби след себе си и оставяйки почти всичко — храна, медицински запаси. Проверих в спалнята и намерих топли дрехи в добро състояние — явно не си беше взела и много личен багаж.

Знаела е какво става. И как иначе — ако не е знаела, нямаше да избяга първия път, от Драс Анниа. Ако не беше глупава, а аз бях сигурна, че не е, значи беше побягнала веднага щом е осъзнала какво съм и нямаше да спре да бяга поне докато не прецени, че е достатъчно далече от мен.

Къде би отишла обаче? Ако аз представлявах радчайските власти и я откриех тук, толкова далеч от радчайския космос и от собствения ѝ дом, къде би отишла с надеждата да не я открият агентите на Радч? Биха я открили навсякъде и тя без съмнение си даваше сметка за това. Но какъв друг избор имаше, освен да бяга?

Със сигурност не беше толкова глупава, че да се върне тук.

Междувременно Сейварден скоро щеше да се почувства много зле, освен ако не ѝ намерех нова доза кеф. Нямах намерение да го правя. Тук имаше храна, беше топло и с малко късмет можех да открива нещо, някаква податка в каква посока са свърнали мислите на Стриган, когато е решила, че радчаите са я открили. Нещо, което да ми подсказва накъде е тръгнала.

4.

Нощем в Орс обичах да обикалям улиците, да зяпам неподвижната смрадлива вода, тъмна отвъд оскъдните светлини на града, и примигващите шамандури около забранените зони. Едновременно с това спях и дежурех на приземния етаж в къщата, в случай че потрябвам на някого, макар че това рядко се случваше напоследък. Приключих с последната документация за деня и застанах на пост до лейтенанта Оун, която спеше.

Сутрин носех вода за банята на лейтенанта Оун, после я обличах, макар че местните дрехи изискваха далеч по-малко усилие от стандартната ѝ униформа, а колкото до козметиката, лейтенанта Оун спря да употребява такава още преди две години, защото в жегата гримът неизбежно се размазваше.

След това лейтенанта Оун се обръщаше към своите икони — четириръката Амаат с по една Еманация във всяка ръка седеше върху една кутия долу, но другите (Торен, когото почитаха всички офицери от „Правдата на Торен“, и още няколко божества, свързани със семейството на лейтенантата) пребиваваха близо до леглото ѝ на горния етаж и именно към тях се обръщаше тя при сутрешните си молитви. „Цветето на правдата е мир“ — започваше ежедневната молитва, която всяка радчайска воина изричаше след събуждане, всеки ден до края на военната си кариера. „Цветето на приличието е красота във всяка мисъл и действие“. Останалите ми офицери, които все още бяха на „Правдата на Торен“, живееха по корабно време и утрините им рядко съвпадаха с тези на лейтенанта Оун, затова почти винаги чувах гласа ѝ самотен в молитвата, а другите чувах далечни, но в хор, без нея. „Цветето на ползата е Амаат цяла и пълна. Аз съм мечът на правдата...“ Молитвата се напява като диалог — редуващи се въпроси и отговори, — но е дълга само четири стиха. Понякога все още я чувам, когато се будя, като далечен глас нейде зад гърба ми.

Всяка сутрин във всеки официален храм в радчайския космос свещенослужителя (която съвместява и функцията на длъжностно

лице, удостоверяващо всички раждания, смъртни случаи и договори от всякакъв вид) хвърля личбите за деня. Семейства и отделни индивиди понякога хвърлят личбите сами, присъствието в храма за официалното хвърляне не е задължително, но мнозина го използват като повод да се поразходят, да се видят с приятели, да поклюкарстват.

В Орс още нямаше официален храм — официалните храмове са посветени главно на Амаат, а всички други местни богове биват изтикани на заден план. Върховната жреца на Иккт още не беше готова да принизи собствения си бог в собствения му храм, нито да открие достатъчно сходства между Иккт и Амаат, за да добави радчайски религиозни обреди към местните. Затова на този етап къщата на лейтенанта Оун се явяваше и нещо като официален храм. Всяка сутрин цветарчетата на импровизирания храм махаха повехналите цветя от олтара на Амаат и слагаха свежи — обикновено използвана местен вид с дребни яркорозови цветчета, който растеше в пръстта по зидовете на къщите и в цепнатините на плочите, беше си бурен, но децата го обичаха много. А напоследък в езерото цъфтяха малки синьо-бели лилии с форма на чашка, най-много в близост до опасаната с шамандури забранена зона.

След молитвата лейтенанта Оун разгъваше парчето плат за личбите и вадеше самите личби — шепи тежки метални дискове. Те, както и иконите, бяха лична собственост на лейтенанта Оун, подарък от родителите ѝ по случай успешна положителна проба за пригодност и първото ѝ назначение.

Случваше се на сутрешния ритуал да присъстват само лейтенантата и дежурните за деня, но обикновено идваха и други. Градската медика, немалко от радчаите, които бяха получили имоти тук, орсиански деца, които предпочитаха да се отбият при нас и да видят как грейват и звънтят дисковете, вместо да стигнат до училище за първия час. Случваше се да дойде дори върховната жреца на Иккт — Иккт, също като Амаат, не изискваше от поклонниците си да почитат само и единствено него.

След като личбите паднаха на парчето плат (или, не дай Боже, се търкулнаха извън него, където разчитането им ставаше значително по-трудно), свещената, извършваща ритуала, следваше да идентифицира подредбата, да я свърже със съответстващия ѝ пасаж от светото писание и да го прочете на събралите се. Лейтенанта Оун невинаги се

справяше с тази задача. Затова хвърляше личбите така, че да ги видя, а аз излъчвах към нея верните думи. Така де, „Правдата на Торен“ беше почти на две хиляди години и беше виждала почти всички възможни конфигурации. След края на ритуала лейтенанта Оун закусуваше — обикновено питка от местно зърно и чай (истински), — после заемаше мястото си на подиума с чергата да изслуша молбите и оплакванията за деня.

— Йен Шиннан ви кани на вечеря — казах й на следващата сутрин. Освен това закусувах, чистех оръжия, разхождах се по улиците и отвърщах на онези, които ме поздравяваха.

Йен Шиннан живееше в Горния град и преди анексирането била най-богатата особа в Орс и втората по влияние след върховната жреца на Иккт. Лейтенанта Оун не я харесваше.

— И сигурно нямам приемливо извинение да й откажа?

— Поне аз не виждам такова — отвърнах. Освен това стоях край къщата, близо до улицата, и наблюдавах. Орсиана идваше в моята посока, видя ме и забави крачка. Спря на седем-осем метра от мен, преструваше се, че гледа към нещо над главата ми.

— Нещо друго? — попита лейтенанта Оун.

— Районната магистрата потвърждава официалната политика по отношение на рибните запаси в орсианските тресавища...

Лейтенанта Оун въздъхна.

— Как иначе.

— Мога ли да ви помогна, гражданино? — обърнах се към колебливата на улицата. Още не бяха казали на съседите за предстоящата поява на първото й внуче, затова и аз се преструвах, че не знам нищо по въпроса, и използвах само простата учтива форма за обръщение към човек от мъжки пол.

— Ще ми се — продължи лейтенанта Оун — магистратата да дойде тук лично и да поживее няколко дни на стар хляб и отвратителните туршии, които ни пращат, пък тогава ще я питам какво мисли за забраната да се лови риба там, където я има най-много.

Орсианата на улицата се стресна. За миг ми се стори готова да направи кръгом и да си тръгне откъдето е дошла, но после промени решението си.

— Добро утро, радчай — каза тя тихо и тръгна към мен. — Поздравете и лейтенанта от мен. — Когато им изнасяше, орсианите

бяха безцеремонни, друг път трябваше с ченгел да им вадиш думите от устата.

— Знам, че си има причина — каза лейтенанта Оун, — и че магистратата е права, но все пак... — И въздъхна отново. — Друго?

— Денз Ай е отвън и иска да говори с вас. — Едновременно с това поканих Денз Ай да влезе в къщата.

— За какво?

— Не пожела да ми каже.

Лейтенанта Оун кимна и аз въведох Денз Ай при нея. Денз Ай се поклони и седна на чергата пред лейтенанта Оун.

— Добро утро, гражданина — каза лейтенанта Оун. Аз преведох.

— Добро утро, лейтенант. — И бавно, стъпка по стъпка, като започна с жегата и безоблачното небе, мина през учтив въпрос за здравето на лейтенантата и сподели няколко безобидни клюки. Накрая намекна за причината да дойде: — Аз... имам един приятел, лейтенант. — И млъкна.

— Да?

— Вчера вечерта моят приятел отишъл за риба — каза Денз Ай и млъкна отново.

Лейтенантата изчака три секунди и когато не последва нищо, попита:

— Много риба ли улови въпросната гражданина? — Когато орсианите изпаднеха в мълчаливо настроение, нищо не бе в състояние да ги подкара към откровен разговор: нито директните въпроси, нито молбите.

— И... не много — каза Денз Ай. А после за миг по лицето ѝ премина раздразнение и тя продължи: — Както знаете, най-богатият улов е близо до размножителните райони, а те всичките са под възбрана.

— Да — каза лейтенанта Оун. — Сигурна съм, че вашата близка никога не би нарушила закона със забранен риболов.

— Да, разбира се, спор няма — побърза да се съгласи Денз Ай. — Но... не искам да му създавам проблеми... но възможно е понякога да изравя тубери. *Близо до забранените зони.*

Всъщност близо до забранените зони нямаше нито едно от растенията, които раждаха ядливи тубери — всички те бяха изровени преди месеци. Браконьерите внимаваха с растенията вътре в зоните —

ако броят им намалееше забележимо или изчезнеха напълно, ние щяхме да проведем разследване за причината и да засилим охраната на зоните. Лейтенанта Оун го знаеше. Всички в Долния град го знаеха.

Лейтенанта Оун зачака останалата част от историята, раздразнена не за пръв път от навика на орсианите да подхождат към всеки въпрос по най-обиколния маршрут, но успя до голяма степен да скрие реакцията си.

— Чувала съм, че са много вкусни — пробва тя.

— О, да! — съгласи се веднага Денз Ай. — Най-вкусни са пресни-пресни от калта! — Лейтенанта Оун скри гримасата си. — Но може също да ги нарежеш и да ги пекнеш на грил... — Денз Ай млькна отново. — Не е изключено моят приятел да успее да ви намери малко.

Знаех колко недоволна е лейтенанта Оун от дажбите, усетих мигновеното ѝ желание да каже „да“, но тя каза друго:

— Благодаря ви, но няма нужда. Та, казвахте?

— Какво да съм казвала?

— За вашата... позната. — Докато говореше с Денз Ай, лейтенантата ми задаваше въпроси с едва доловими трепвания на пръстите. — Който изровил тубери близо до забранена зона. И?

Показах ѝ най-вероятното място, където е копала въпросната особа. Наблюдавах целия Орс, виждах как лодките излизат и се връщат, знаех къде ходят нощем със загасени светлини и с надеждата, че така ще се скрият от мен.

— И — каза Денз Ай — намерили нещо.

„Да липсва някоя?“ — попита ме с пръсти лейтенанта Оун, внезапно напрегната. Отвърнах отрицателно.

— Какво са намерили? — попита на глас тя.

— Оръжие — отвърна Денз Ай, толкова тихо, че лейтенанта Оун едва я чу. — Дузина пушки. Отпреди. — Имаше предвид отпреди анексирането. Всички военни формирования на Шис'урна бяха разоръжени, на планетата не би трябвало да има и един пистолет, за който ние да не знаем. Информацията беше толкова изненадваща, че в първите няколко секунди лейтенанта Оун изобщо не реагира.

После се заредиха изумление, тревога и объркване.

„Защо ми казва това?“ — попита ме с пръсти лейтенантата.

— Носят се слухове, лейтенант — продължи Денз Ай. — Сигурно и вие сте ги чули.

— Слухове има винаги — отвърна лейтенанта Оун. Изречението се употребяваше толкова често, че не се наложи да превеждам, лейтенантата го каза на местния диалект. — Хората тук така си запълват времето.

Денз Ай призна с жест правотата на това наблюдение. Търпението на лейтенанта Оун се изчерпваше и тя атакува директно:

— Вероятно са там отпреди анексирането.

Денз Ай направи отрицателен жест с лявата си ръка.

— Преди месец не бяха там.

„Възможно ли е някоя да е намерила скрити оръжия отпреди анексирането и да ги е преместила?“ — попита ме лейтенанта Оун. На глас каза:

— Слуховете споменават ли появата на дузина пушки под вода в забранената зона?

— Тези пушки не вършат работа срещу вас. — Имаше предвид нашата броня. Радчайската броня представлява непробиваемо силово поле. Можех да включа своята само с мисъл, мигновено. Генериращият я механизъм беше имплантиран във всичките ми сегменти, лейтенанта Оун също имаше такова устройство, но нейното беше портативно, а не имплантирано. Бронята не ни правеше напълно неуязвими и в битка понякога носехме истинска броня под силовото поле, лека и ергономична, съставена от отделни части, които покриваха главата, крайниците и торса, но дори без нея пушките, за които говореше Денз Ай, трудно биха наранили някоя от нас.

— Тогава за кого са предназначени тези пушки? — попита лейтенанта Оун.

Денз Ай се замисли, въсеше чело и хапеше долната си устна. После каза:

— Танминдите приличат на радчаите повече от нас.

— Граждана — каза лейтенанта Оун с нарочно и ясно доловимо натъртване върху думата. Точно това означаваше „радчай“ в крайна сметка — „граждана“. — Ако искахме да стреляме по някого тук, вече щяхме да сме го направили. — Всъщност вече го бяхме направили. — Не ни трябва скрити оръжия.

— Точно затова дойдох при вас — каза Денз Ай съзаклятнически, сякаш обясняваше нещо по най-простичкия начин, като на дете. — Когато вие застреляте някого, казвате защо и го правите, без да си търсите повод. Радчаите сте такива. Но в Горния град, преди вие да дойдете, когато искаха да застрелят някой орсианец, винаги гледаха да си намерят повод. Когато искаха някой да умре — обясни тя при вида на непроумяващото и ужасено изражение на лейтенантата, — не казваха: „Ти създаваш проблеми, затова искаме да изчезнеш“, преди да го застрелят. Не, казваха: „Правим го при самозащита“ и след това претърсваха трупа или някоя къща и неизменно намираха оръжия или уличаващи документи. Както вероятно се досещате, поставени там от самите тях.

— Тогава защо твърдите, че си приличаме?

— Защото боговете ви са еднакви. — Всъщност не бяха, но тази илюзия се насърчаваше и в Горния град, и навсякъде. — Живеете в космоса, обличате се от главата до петите. Богати сте, и вие, и танминдите. Ако някой в Горния град — досетих се, че има предвид някого конкретно, — вдигне шум, че орсианец го заплашва, повечето радчаи ще повярват на него, а не на този или онзи орсианец, който със сигурност лъже, за да защити своите.

Ето защо беше дошла при лейтенанта Оун — за да знаят радчайските власти, без значение какво ще последва, че тя, Денз Ай, и по подразбиране всички останали в Долния град, нямат нищо общо със скритите оръжия, в случай че подобно обвинение се появи.

— Тези неща — каза лейтенанта Оун, — орсианци, танминди, моха, вече не значат нищо. С това се приключи. Всички тук са радчаи.

— Щом казвате, лейтенанта — отвърна Денз Ай тихо.

Лейтенанта Оун живееше в Орс достатъчно дълго, за да усети неизреченото отрицание. Опита нов подход.

— Някоя по някоя няма да стреля.

— Разбира се, лейтенанта — каза Денз Ай със същия тих глас. Беше достатъчно стара да знае от първа ръка, че в миналото определено бяхме стреляли по хора. Едва ли можехме да я виним, че се бои да не го направим отново.

След като Денз Ай си тръгна, лейтенанта Оун потъна в мисли. Никоя не я прекъсна, денят беше спокоен. В храма, потънал в характерната си зеленикава светлина, върховната жреца се обърна към мен и каза:

— Навремето тук е имало два хора, всеки от по сто певци. Би ви харесало. — Гледала бях записи. Понякога децата ми носеха песни, които бяха далечно ехо от онази музика, изчезнала преди петстотин и повече години. — Не сме каквито сме били — каза върховната жреца. — Рано или късно всичко отминава.

Съгласна бях с нея.

— Излез с лодка тази нощ — каза накрая лейтенанта Оун. — Виж дали ще намериш нещо, което да показва откъде са дошли оръжията. Ще реша какво да правя, когато науча повече за ситуацията.

— Да, лейтенанта — казах аз.

Йен Шиннан живееше в Горния град, от другата страна на храмовото езеро. Повечето орсиани там бяха прислуга. Къщите се различаваха от тези в Долния град, макар и с малко — покривите бяха четириискатни, а централните части на всеки етаж бяха заградени, макар прозорците и вратите да оставаха отворени денем и нощем, стига да го позволяваше времето. Горният град беше построен много по-късно от Долния, през последните петдесетина години, и в много по-голяма степен се възползваше от съвременните методи за контрол на климата. Много от жителите му носеха панталони и ризи, сака дори. Радчайските имигранти, които живееха в Горния град, се обличаха много по-конвенционално, а лейтенанта Оун, когато идваше тук, носеше униформата си, без това да ѝ причинява твърде голям дискомфорт.

Но когато идваше на гости на Йен Шиннан, дискомфортът ѝ нямаше нищо общо с жегата. Лейтенанта Оун не харесваше Йен Шиннан и макар по нищо да не личеше, смятах, че Йен Шиннан също не я харесва особено. Срещите им бяха продиктувани от социална необходимост, защото лейтенанта Оун беше местният представител на радчайските власти.

Сътрапезниците тази вечер бяха необичайно малобройни, само Йен Шиннан, една нейна братовчеда, лейтенанта Оун и лейтенанта

Скааиат. Лейтенанта Скааиат командваше Седем Исса от „Правдата на Енте“ и отговаряше за територията между Орс и Кулд Вее — обработваема земя в по-голямата си част, където Йен Шиннан и братовчедата ѝ притежаваха големи поземлени имоти. Лейтенанта Скааиат и нейните воители ни помагаша по време на поклонническият сезон, затова в Орс я познаваха почти толкова добре, колкото и лейтенанта Оун.

— Конфискуваха цялата ми реколта — каза братовчедата на Йен Шиннан, която притежаваше няколко тамариндови овощни градини недалече от Горния град, и чукна многозначително с вилицата по чинията си. — *Цялата* реколта.

Средата на масата беше отрупана с подноси и купи, пълни с яйца, риба (не от заблатеното езеро, а от морето), пиле с подправки, хляб, задушени зеленчуци и различни разядки.

— Не ви ли платиха, гражданин? — попита лейтенанта Оун. Говореше бавно и внимателно, както правеше винаги, когато се притесняваше за акцента си. Йен Шиннан и братовчедата ѝ говореха радчайски, затова нямаше нужда от превод, отпадаха и притесненията за род, статут и други важни подробности от този сорт, които изникваха при разговор на орсиански или танминдски.

— Платиха ми, но със сигурност щях да взема повече, ако можех да откарам продукцията си в Кулд Вее и да си я продам сама!

Имаше времена, в самото начало на анексирането, когато поземлени собственици като нея ги разстрелваха, така че нечия клиента да получи плантацията им. Вярно е, че немалко шис’урниани бяха загинали в началния етап на инвазията само защото са пречели някому, а „преченето“ можеше да означава куп неща.

— Както сигурно разбирате, гражданин — каза лейтенанта Оун, — разпределението на храната е проблем, с който все още не сме се справили напълно, и докато това не стане, всички срещаме трудности от различен характер. — Когато беше под стрес, лейтенанта Оун проявяваше склонност към необичайно скован изказ, а изреченията ѝ често бяха опасно дълги и завъртени.

Йен Шиннан махна към препълнено блюдо от крехко на вид светлорозово стъкло.

— Още едно пълнено яйце, лейтенанта Оун?

Лейтенантата вдигна едната си ръка (с ръкавица).

— Много са вкусни, но ще ви откажа, граждани. Благодаря.

Уви, братовчедата беше забила в коловоз, от който явно ѝ бе трудно да излезе въпреки дипломатичния опит на Йен Шиннан да я отклони.

— Плодовете трудно могат да минат за храна от първа необходимост. И то не какви да е плодове, а тамаринди! А и не виждам признаци някоя да гладува.

— Така е, няма гладуващи! — съгласи се енергично лейтенанта Скааиат. Усмихна се широко на лейтенанта Оун. Беше с тъмна кожа и кехлибарени очи, аристократична от главата до петите, за разлика от лейтенанта Оун. Една от нейните Седем Исса стоеше близо до мен до вратата на трапезарията, изпъната и неподвижна.

Макар лейтенанта Оун да харесваше лейтенанта Скааиат и да оцени по достойнство саркастичната ѝ забележка, не откри в себе си сили да отвърне на усмивката.

— Да, тази година е така.

— Твоят бизнес върви по-добре от моя, братовчеда — каза Йен Шиннан в опит да я успокои. И тя притежаваше обработваема земя недалече от Горния град. Пак тя бе притежавала и екскаваторите, които сега клечаха тихи и неподвижни в тресавището. — Макар че май няма смисъл да се вайкам. Много усилия влагах, а печалбата беше нищожна.

Лейтенанта Оун отвори уста да каже нещо, но бързо я затвори. Лейтенанта Скааиат видя реакцията ѝ и каза без следа от акцент, с широки, изискани гласни, които оформяше без никакво усилие:

— И какво, остават още три години, докато падне забраната за риболов, така ли, лейтенанта?

— Да — отвърна лейтенанта Оун.

— Голяма глупост е това — каза Йен Шиннан. — Намерението е добро, но няма да доведе до нищо. Знаете какво беше, когато дойдохте тук. Вдигнете ли забраната, рибата пак ще свърши за нула време. Орсианите може и да са били велик народ навремето, но сегашните нямат нищо общо със своите предци. Нямат никаква амбиция, мислят краткосрочно. Ако им покажете коя командва, могат да бъдат доста послушни, както без съмнение сте се убедили от личен опит, лейтенанта Оун, но оставени сами на себе си, те, с много малко изключения, са мързеливи и суеверни хора. Макар че какво друго може

да се очаква, когато живееш в долния свят. — Усмихна се на собствената си шега. Братовчедата ѝ се изсмяха високо.

Космическите нации на Шис'урна дяляха вселената на три части. По средата се намираще естественият хабитат на хората — космически станции, кораби, изкуствени конструкции. Отвъд средата се намираще Черното — домът на боговете и всичко свято. А вътре в гравитационния кладенец на планетата Шис'урна — и на всяка друга планета — лежеше долният свят, земята на мъртвите, от която човечеството е трябвало да избяга, за да се освободи от демоничното ѝ влияние.

Това вероятно обясняваше защо радчайската концепция за вселената като Бог изглежда близка до танминдската идея за Черното. Вероятно обясняваше също така защо за радчаите е странно, че някоя, която безрезервно приема гравитационните кладенци за земя на мъртвите, нарича други хора суеверни само защото обожествяват един гущер.

Лейтенанта Оун успя да изпише любезна усмивка на лицето си, а лейтенанта Скааиат каза:

— Да, но ето че и вие живеете тук.

— Стремя се да не смесвам философските концепции с реалността — каза Йен Шиннан. Това също звучеше странно в ушите на една радчаи, която знае какво означава за танминдския обитател на станция да се върне в долния свят. — Сериозно. Имам теория.

Лейтенанта Оун, която вече бе чувала няколко танминдски теории относно орсианите, реагира с неутрално изражение, подправено дори с известно любопитство, и каза любезно:

— О?

— Споделете теорията си, моля! — насърчи я лейтенанта Скааиат. Братовчедата, която дъвчеше голяма хапка пиле с подправки, размаха вилица в подкрепа.

— В основата е начинът им на живот, на открито, само с покрив над главата, без стени — каза Йен Шиннан. — Когато живееш така, без никакво уединение, губиш усещането за себе си като за истински индивид, за отделно и самостоятелно човешко същество.

— А за частна собственост да не говорим — добави Йен Таа, вече бе преглътнала пилето. — За тях е съвсем нормално да влязат някъде и да си вземат каквото им хареса.

Всъщност имаше правила, пък макар и неписани, за това кога можеш да влезеш в нечия къща неканен, а кражбите в Долния град се брояха на пръсти, и то единствено по време на поклонническия сезон.

Йен Шиннан махна утвърдително.

— А и тук никога не са гладували, лейтенанта. Не работят, просто ловят риба в тресавището. Или одират по десет кожи от гостите на града през поклонническия сезон. Амбицията им е непозната, неприсъща, нямат и най-малкото желание да подобрят положението си. Нито са в състояние да постигнат каквото и да било цивилизовано отношение, каквото и да било... — Не довърши, търсеше точната дума.

— Чувство за идентичност? — подсказа лейтенанта Скааиат, която се наслаждаваше на тази игра много повече от лейтенанта Оун.

— Точно така! — кимна енергично Йен Шиннан. — Чувство за идентичност, да.

— Значи според вашата теория — каза лейтенанта Оун с опасно спокоен тон — орсианите всъщност не са хора.

— Е, не са индивиди, във всеки случай. — Йен Шиннан, изглежда, усети, че е казала нещо, с което да разгневи лейтенантата, но не беше сигурна точно какво. — В тесния смисъл на думата.

— Освен това — вметна Йен Таа, в неведение за подводните течения, — виждат какво имаме ние, но не разбират, че за да живееш така, трябва да *работиш*, завиждат, негодуват и винят нас, задето не ги допускаме в средата си, а трябва просто да положат *усилие*...

— Малкото си пари влагат в издръжката на онзи порутен храм, а после се оплакват, че са бедни — каза Йен Шиннан. — Изчерпват рибата в тресавището и после обвиняват нас. Ще обвинят и вас, лейтенанта, след като вдигнете забраната за риболов.

— А това, че сте изгребвали тонове кал с екскаваторите си да я продавате като почвен подобрител, няма нищо общо с изчезването на рибата, така ли? — попита остро лейтенанта Оун. Всъщност почвеният подобрител беше страничен продукт от основния производствен процес, който преработваше и пакетираше калта, която Шиннан продаваше на живеещите в космоса танминди за религиозни цели. — Или за всичко са виновни само орсианите със своето безотговорно поведение?

— Е, и изгребването на калта е имало някакъв ефект, предполагам — каза Йен Таа, — но ако те управляваха разумно ресурсите си...

— Добре, ще се съглася с вас — повиши глас Йен Шиннан. — Обвинявате мен, че съм съсипала риболова. Но аз давах работа на орсианите. Възможност да подобрят живота си.

Лейтенанта Скааиат, изглежда, бе усетила, че лейтенанта Оун приближава точката на кипене.

— Да поддържаш реда и сигурността на една планета не е като да ги поддържаш на космическа станция — каза тя жизнерадостно. — Планетите са големи и винаги изникват... пропуски в сигурността. Неща, които убягват от поглед.

— Е — каза Йен Шиннан. — Нали уж ни етикетирахте всичките и знаете къде сме във всеки един момент?

— Да — отвърна лейтенанта Скааиат. — Но невинаги наблюдаваме. Сигурно е възможно да се построи достатъчно голям ИИ, за да наблюдава цяла планета, но досега никоя не се е опитвала да направи такова нещо. Виж, когато става въпрос за станция...

Видях как лейтенанта Оун съзря капана, който лейтенанта Скааиат залагаше на Йен Шиннан.

— На станция — каза лейтенанта Оун — ИИ вижда всичко.

— И управлението е много по-лесно — добави с широка усмивка лейтенанта Скааиат. — Почти няма нужда от агенти по сигурността.

Това не беше докрай вярно, но сега не му беше времето да се влиза в подробности.

Йен Таа оставил вилицата си и каза:

— Не е възможно ИИ да вижда всичко. — Лейтенантите мълчаха. — Дори когато...

— Всичко — каза лейтенанта Оун. — Уверявам ви, граждани.

Тишината се проточи почти две секунди. Видях как устата на войната от Седем Исса, която стоеше до мен като лична охрана на лейтенанта Скааиат, потрепна. Може да беше непреодолим сърбеж или неволен мускулен спазъм, разбира се, но според мен беше външен израз на напушилия я смях. Бойните кораби имат ИИ също като космическите станции и радчайските воители са свикнали да живеят в условия на нулево уединение.

Лейтенанта Скааиат наруши мълчанието.

— Ако не греша, гражданна, тази година вашата племенница ще положи теста си за пригодност?

Братовчедата направи утвърдителен жест. Докато получаваше доход от фермерската си дейност, назначение нямаше да ѝ трябва, нито на нея, нито на наследниците ѝ — толкова наследници, колкото земята ѝ можеше да издържа. Племенницата ѝ обаче беше изгубила родителите си по време на анексирането.

— Тези тестове — каза Йен Шиннан. — Вие полагали ли сте ги, лейтенанти?

И двете кимнаха утвърдително. Тестовете за пригодност са единственият начин да получиш шанс за военна кариера или пост в правителствената администрация, макар че има и други видове назначения, разбира се.

— Тази система безспорно работи добре при вас — каза Йен Шиннан, — но се чудя дали е подходяща за нас, шис'урнианите.

— Кое ви кара да се чудите? — попита лейтенанта Скааиат, все така усмихната, макар и с високо вдигната вежда. Очевидно се забавляваше.

— Някакъв проблем ли е имало? — попита лейтенанта Оун, все още скована, все още ядосана на Йен Шиннан.

— Ами... — Йен Шиннан взе една салфетка, мека и снежнобяла, и избърса устата си. — Говори се, че миналия месец в Кулд Вее всички кандидати за цивилна служба са били етнически орсиани.

Лейтенанта Оун примигна объркано. Лейтенанта Скааиат се усмихна.

— Тоест — каза тя, като гледаше Йен Шиннан, но се обръщаше и към лейтенанта Оун, — според вас резултатите от тестовете са нагласени?

Йен Шиннан сгъна салфетката и я остави на масата до чинията си.

— Стига, лейтенанта. Нека бъдем откровени. Преди да пристигнете вие, малцина орсиани заемаха постове в администрацията и това не беше случайно. Е, има и изключения, върховната жреца например е човек, който заслужава уважение. Но тя е изключение от правилото. И когато аз виждам двайсет орсиани, определени за постове в цивилната администрация, и нито един танминд, не се сещам за друго обяснение, освен че има някакъв дефект в теста...

или... Сещам се например, че когато вие пристигнахте, орсианите се предадоха първи. Не мога да ви виня, че цените това и че... действате съобразно. Но истината е, че допускате грешка.

Лейтенанта Оун мълчеше. Лейтенанта Скааиат попита:

— Ако приемем, че сте права, защо смятате, че това е грешка?

— Заради онова, което казах по-рано. Те просто не са способни да заемат отговорни постове. Малцина сред тях може и да са, по изключение, но... — Размаха красноречиво ръка. Носеше ръкавици. — И понеже тестът очевидно е нагласен, хората ще спрат да му вярват.

Усмивката на лейтенанта Скааиат растеше на ширина право пропорционално с мълчаливото възмущение на лейтенанта Оун.

— Племенницата ви е притеснена?

— Ами... да! — призна братовчедата.

— Разбираемо е — каза лейтенанта Скааиат. — Тестът е преломен момент в живота на всяка гражданка. Но племенницата ви няма нужда да се тревожи.

Йен Шиннан се изсмя саркастично.

— Да не се тревожи? Долният град ни мрази, винаги ни е мразил, а сега не можем да узаконим дори най-елементарния договор, без да пътуваме до Кулд Вее или да минем през Долния град, за да стигнем до къщата ви, лейтенанта. — За да бъде законен, всеки договор трябваше да се склучи в храм на Амаат. Или по изключение (прието наскоро и предизвикало сериозни дискусии) на стъпалата му, ако някоя от страните изповядва религия, която не ѝ позволява да влиза в храм на друг бог. — По време на поклонничеството това става изключително трудно. Или губим цял ден, докато стигнем до Кулд Вее, или излагаме на опасност живота си.

Йен Шиннан ходеше в Кулд Вее най-редовно, често на гости при познати или на пазар. Всички танминди от Горния град го правеха, не само сега, но и преди анексирането.

— Имало е трудности, за които не ми е било докладвано? — попита лейтенанта Оун, скована и гневна. И безупречно учтива.

— Ами... — каза Йен Таа. — В интерес на истината, лейтенанта, канех се да повдигна въпроса. Тук сме от няколко дни и племенницата ми вече се сблъска с неприятности в Долния град. Казах ѝ да не ходи, но знаете какви са младежите, когато им забраниш нещо.

— Какви неприятности? — попита лейтенанта Оун.

— Е, разбирате — каза Йен Шиннан. — Обиди, заплахи. Празни заплахи, без съмнение, и безобидни в сравнение с това, което ще последва след една-две седмици, но детето го понесе зле.

Въпросното дете беше прекарало последните два следобеда във въздишки край храмовото езеро. Веднъж я бях заговорила и тя обърна глава, без да отвърне. След това я оставих на мира. Никоя не я беше закачала. „Доколкото знам, не е имало никакви проблеми“ — излъчих към лейтенанта Оун.

— Ще я държа под око — каза лейтенанта Оун и раздвижи леко пръсти в знак, че е разбрала съобщението ми.

— Благодаря ви, лейтенанта — каза Йен Шиннан. — Знам, че мога да разчитам на вас.

— Според теб е смешно. — Лейтенанта Оун направи опит да отпусне стиснатите си зъби. В лицевите ѝ мускули се събираше напрежение — знак, че ако някоя не направи нещо, много скоро ще я заболи глава.

Лейтенанта Скааиат, която вървеше до нея, се засмя.

— Чиста комедия. Ще прощаваш, скъпа, но колкото повече се ядосваш, толкова по-прецизна става речта ти и толкова по-неправилно разбира Йен Шиннан посланията ти.

— Едва ли. Със сигурност е разпитала за мен.

— Още си ядосана. И по-лошо — добави лейтенанта Скааиат и хвана под ръка лейтенанта Оун, — ядосана си на мен. Колкото до Шиннан, тя определено разпитваше за теб. Много дипломатично, уж просто проявява интерес, напълно в рамките на нормалното.

— И ти си ѝ отговорила — предположи лейтенанта Оун — също толкова дипломатично, тоест неясно.

Вървах зад тях до Седем Исса, която бе стояла с мен на пост в трапезарията на Йен Шиннан. Право напред, в другия край на улицата, отвъд храмовото езеро, виждах себе си как стоя на площада.

Лейтенанта Скааиат поклати глава.

— Не ѝ казах нищо, което да не е вярно. Казах ѝ, че лейтенантите, които служат на кораби с екипаж от второстепенни, обикновено са от стари високопоставени семейства с много пари и голяма клиентела. Приятелчетата ѝ в Кулд Вее може да са добавили

още нещо, но не ще да е било много. От една страна, понеже ти не отговаряш на горните условия, това би било причина да те гледат отвисоко, с негодувание. От друга, ти наистина командваш второстепенни, а не прости човешки войски, които старомодните кокони презират точно толкова, колкото презират издънките на низши къщи, получили офицерско назначение. С други думи, одобряват твоите второстепенни и не одобряват твоите предци. Йен Шиннан не знае какво да мисли за теб, уверявам те. — Говореше тихо, така че думите ѝ да не стигнат до чужди уши, макар къщите, покрай които минавахме, да бяха затворени и с тъмни приземни етажи. Нищо общо с Долния град, където дори късно нощем хора седяха по тротоарите, малки деца включително.

— Освен това — продължи лейтенанта Скааиат — тя е права. Нямам предвид глупостите, които наговори за орсианите, не, но е права да се съмнява в тестовете за пригодност. Сама знаеш, че подлежат на манипулация. — Възмущение сви стомаха на лейтенанта Оун при думите ѝ. Не каза нищо обаче и лейтенанта Скааиат продължи: — Векове напред само богатите и влиятелните са се оказвали пригодни за определени назначения. Офицерски например. Но не и през последните, колко, петдесет, седемдесет и пет години? В по-малките домове внезапно са започнали да се раждат хора, подходящи за офицери, така ли?

— Не ми харесва накъде биеш — каза остро лейтенанта Оун и се опита да издърпа ръката си. — Точно от теб не го очаквах.

— Не, не — възрази лейтенанта Скааиат и я придърпа по-близо до себе си. — Въпросът е съвсем резонен и отговорът е ясен. Отговорът е „не“, както сама знаеш. От което изниква нов въпрос: кога са били подправени тестовете — преди или сега?

— Ти как мислиш?

— И двете. Манипулирали са ги преди, манипулират ги и сега. А нашата приятелка Йен Шиннан дори не си дава сметка, че този въпрос е един вид табу. Не, тя просто знае, че за да успееш, трябва да имаш съответните връзки, следователно връзки ти трябва и за тестовете. Освен това няма срам. Чу я как ни обвини, че награждаваме орсианите, защото са колаборационисти, а само миг по-късно намекна, че нейните хора биха били дори по-добри колаборационисти от тях! Сигурно ти прави впечатление, че нито тя, нито братовчедата ѝ пращат

собствените си деца на тестовете, а само онази осиротяла племенница. Обаче държат племенницата да се справи добре. Ако ѝ бяхме поискали подкуп, за да ударим едно рамо, със сигурност щеше да плати. Дори се учудвам, че сама не повдигна темата.

— Ти не би приела подкуп — каза лейтенанта Оун. — Не би направила такова нещо. И без това няма как да помогнеш.

— Няма и да се наложи. Детето ще се представи добре на теста, вероятно ще я изпратят в районната столица на обучение за добър пост в цивилната администрация. Ако питаш мен, наистина възнаграждаваме орсианите, задето ни съдействат, но пък и те са малцинство в тази система. И сега, когато неизбежните проблеми на анексирането са зад гърба ни, искаме хората да осъзнаят, че радчайското гражданство им носи полза. Това няма да се случи, ако наказваме местните къщи, задето не са се предали достатъчно бързо.

Повървяха в мълчание, после спряха при водата, все така хванати под ръка.

— Да те изпратя до вас? — предложи лейтенанта Скааиат. Лейтенанта Оун не отговори, само плъзна поглед по водата, все още ядосана. Зелените стъкла на капандурите по стръмния покрив на храма грееха, светлина се изливаше през отворените врати към площада и се отразяваше във водната повърхност — беше сезонът на нощните бдения. Лейтенанта Скааиат добави: — Разстроих те. Позволи ми да те компенсирам.

— Ами, добре — каза лейтенанта Оун. Открай време ѝ беше трудно да устои на лейтенанта Скааиат, а нямаше и причина да го прави. Обърнаха се и тръгнаха покрай водата.

— Каква е разликата — каза лейтенанта Оун, толкова тихо, че тишината сякаш не я чу и се задържа упорито, — между гражданите и не-гражданите?

— Едните са цивилизовани — отвърна с лек смях лейтенанта Скааиат, — другите не са. — Шегата беше разбираема само на радчайски, защото езикът използва една и съща дума за „гражданин“ и „цивилизован“. Да си радчай означава да си цивилизована.

— Значи в мига, в който лордата на Радч даде гражданство на шис'урнианите, те в същия миг са станали цивилизовани. — Изречението беше от цикличния тип и въпросът, който лейтенанта Оун задаваше, беше труден за оформяне на радчайски. — Тоест един ден

твоите Исса разстрелват хора само защото не са се изразили достатъчно почитателно и недей да отричаш, защото знам, че се е случвало, и това, и по-лоши неща, но постъпката им не е имала значение, защото жертвите не са радчай, следователно не са цивилизовани. — Лейтенанта Оун премина за кратко на местния орсиански говор, защото радчайските думи не бяха в състояние да изразят онова, което искаше да каже. — И всички мерки са оправдани в името на цивилизацията.

— Е — каза лейтенанта Скааиат, — трябва да признаеш, че имаше ефект. Днес всички се изразяват много почитателно. — Лейтенанта Оун мълчеше. Не й беше забавно. — Откъде се сети за това?

Лейтенанта Оун й разказа за разговора си с върховната жреца от предния ден.

— Аха. Е. Не помня да си възразила по онова време.

— Каква полза би имало?

— Абсолютно никаква — съгласи се лейтенанта Скааиат. — Но не е в това въпросът. Вярно е, че второстепенните не бият хора за забавление, не вземат подкупи, не изнасилват, не стрелят без основателна причина, но... онези хора, които човешката войска е разстреляла... ако действието се развиваше преди сто години, всички те щяха да се озоват на склад за бъдеща употреба като второстепенни сегменти. Имаш ли представа колко държим на склад, между другото, все още? Трюмовете на твоя кораб ще са пълни с второстепенни още милион години. Ако не и по-дълго. Тези хора са на практика мъртви. Така че каква е разликата? Знам, че няма да ти хареса, но истината е тази — луксът винаги е за сметка на някого. Едно от многото предимства на цивилизацията е, че в общия случай можем да си затворим очите за този факт. Свободни сме да се възползваме от ползите, които ни носи цивилизацията, без да товарим съвестта си.

— И твоята съвест е спокойна?

Лейтенанта Скааиат се разсмя весело, сякаш говореха за нещо съвсем различно — за игра на пулове или коя чайна е по-добра.

— Когато си расла с мисълта, че си на върха по рождено право, че по-малките къщи съществуват с единствената цел да обслужват твоята и да работят за все по-блясавото й великолепие, приемаш такива неща за нормални. Още от най-ранна възраст знаеш и приемаш,

че други плащат цената за твоя живот. Просто така стоят нещата. Това, което се случва по време на анексиранията... разликата е в степента, но не и по същество.

— На мен не ми се струва така — отвърна лейтенанта Оун, лаконично и горчиво.

— Нормално е — кимна нежно лейтенанта Скааиат. Мисля, почти съм сигурна, че тя наистина харесваше лейтенанта Оун. Знам, че лейтенанта Оун я харесваше, нищо че понякога лейтенанта Скааиат казваше неща, които я разстройваха. — Твоето семейство плаща част от тази цена, пък макар и малка. Сигурно така ти е по-лесно да се чувстваш съпричастна с онези, които плащат *твоята* цена. А и несъмнено ти е трудно да загърбиш напълно онова, което собствените ти предци са преживели при анексирането на техния свят.

— *Твоите* предци никога не са били анексирани — каза хапливо лейтенанта Оун.

— Е, някои от тях може и да са били — отвърна лейтенанта Скааиат. — Но те не фигурират в официалната генеалогия на семейството. — Спря и прегърна лейтенанта Оун. — Оун, скъпа. Недей да се тормозиш за неща, които не зависят от теб. Нищо не можеш да промениш. И няма за какво да се обвиняваш.

— Ти току-що каза, че всички ние имаме вина.

— Не съм казвала такова нещо — меко възрази лейтенанта Скааиат. — Разбрала си ме погрешно. Слушай... животът в системата на Шис'урна ще стане по-добър, защото ние сме тук. Той вече е по-добър — и не само за местните, а и за хората, които бяха транспортирани. Дори за Йен Шиннан, нищо че в момента негодува, че се е наложило да слезе едно стъпало по-надолу в социалната йерархия и вече не е на върха. След време ще се успокои и ще разбере. Винаги става така.

— А мъртвите?

— Мъртвите са мъртви. Няма смисъл да се тормозиш заради тях.

5.

Когато се събуди, Сейварден беше напрегната и раздразнителна. Вече на два пъти ме беше питала коя съм и на три пъти се бе оплакала, че отговорът ми — който си беше откровена лъжа — не ѝ говори нищо.

— Не познавам никаква Брек. Никога не съм те виждала. Къде съм?

На място без име.

— На Нилт.

Тя придърпа одеяло около голите си рамене, после го избута намусено и скръсти ръце върху гърдите си.

— Дори не съм чувала за Нилт. Как съм се озовала тук?

— Нямам представа. — Оставих храната на пода пред нея.

Тя посегна отново към одеялото.

— Това не го искам.

Махнах, в знак, че ми е безразлично иска ли го, или не. Докато тя спеше, се бях нахранила, после успях и да поспя малко.

— Често ли ти се случва?

— Кое?

— Да се събудиш и да не знаеш къде си и с кого си?

Тя придърпа за пореден път одеялото, после го избута отново; разтриваше китките си, кършеше ръце.

— Случвало се е един-два пъти.

— Аз съм Брек, от Герентат. — Вече ѝ бях казвала всичко това, но знаех, че пак ще ме попита. — Преди два дни те намерих пред една кръчма. Не знам как си се озовала там. Ако те бях оставила, щеше да умреш. Ако това е била целта ти, извинявай.

Незнайно защо това я ядоса.

— Колко мило от твоя страна, Брек от Герентат — каза тя с нещо като презрителна усмивчица. Този тон ми дойде някак неочаквано, — каквато беше гола и рошава, без униформа.

Тонът ѝ ме изненада и ядоса. Отлично знаех защо съм ядосана, знаех също, че дръзна ли да обясня гнева си на Сейварден, тя ще реагира с презрение, и това ме ядоса още повече. Удържах неутралното, бегло заинтригувано изражение, на което залагах, откакто Сейварден се беше събудила, добавих и небрежен жест, като онзи, който бях използвала преди малко.

Бях първият кораб, на който служи Сейварден. Появи се на борда ми директно след обучението, седемнайсетгодишна, хвърлена в дълбокото на едно анексиране в последна фаза. Пратиха я в тунел, издълбан в червеникавокафявата скала под повърхността на малка луна да охранява деветнайсет затворници, наклевали голи и трепереци в студения проход и чакащи реда си за оценка.

Всъщност аз имах грижа за охраната. Седем мои сегмента патрулираха коридора с оръжия в ръце. Сейварден, толкова млада тогава, още слабичка, тъмнокоса, с кафява кожа и кафяви очи, които не правеха особено впечатление, за разлика от аристократичните черти на лицето ѝ, включително и носа, с който май още не беше свикнала... Нервна беше, да, получила сериозна задача брое дни след пристигането си, но също и горда от себе си, от факта, че са ѝ дали власт, пък била тя малка и за малко. Горда с тъмнокафявите панталони, куртка и ръкавици, с лейтенантските си нашивки. Както и твърде развълнувана, стори ми се, че държи истинско оръжие в реална обстановка, а не на учебния полигон.

Една от затворниците до стената — широкоплещеста, мускулиста, притиснала счупена ръка към торса си — плачеше, стенеше при всяко издишане и охкаше при всяко вдишване. Тя, както и всички други в редицата, знаеше, че или ще ги приберат на съхранение за бъдеща употреба като второстепенни — също като моите сегменти, които патрулираха пред очите им в момента, лишени от самоличност, телесни придагъци към радчайски боен кораб, — или ще ги екзекутират по бързата процедура.

Сейварден, която крачеше наперено покрай редицата, взе да се изнервя от стонове на затворницата и накрая спря пред нея и викна:

— На Аатр циците! Престани!

Леките потрепвания в мускулите на ръката ѝ ми подсказаха, че се готви да вдигне оръжието си. Никоя не би проявила интерес, ако пребие до безсъзнание затворницата с приклада на пушката си. Никоя

не би се трогнала, ако я застреля в главата, стига с това да не повреди ценно оборудване. Човешки тела, които да бъдат превърнати във второстепенни, имаше в изобилие.

Заставах пред нея и казах:

— Лейтенанта. Чаят, който поискахте, е готов. — Всъщност готов беше още преди пет минути, но аз бях решила да запазя тази новина в резерв.

Показанията, които получавах за физическото състояние на ужасно младата Сейварден, говореха за стрес, объркване, гняв. Раздразнение.

— Поискях чай преди петнайсет минути — сопна се тя. Не отговорих. Зад мен затворницата продължаваше да стене и да охка. — Не можеш ли да ѝ затвориш устата?

— Ще се постарая, лейтенанта — казах аз, макар да знаех, че има само един начин наистина да ѝ затвора устата, само един начин да смълча мъката ѝ. Неопитната лейтенанта Сейварден, изглежда, не си даваше сметка за това.

Двайсет и една години след като се качи за пръв път на борда на „Правдата на Торен“ — и малко повече от хиляда години преди аз да я намеря в снега, — Сейварден беше старши Еск лейтенанта. На трийсет и осем, все още доста млада според радчайските стандарти. Гражданите често живеят по двеста години.

В последния си ден Сейварден пиеше чай, седнала на койката в каютата си — три на два метра с нисък таван, бели стени и почти стерилно чиста. Вече беше свикнала с аристократичния си нос, свикнала беше със себе си. Нищо нескопосано и несигурно нямаше в нея.

До нея, на застланата по конец койка, седеше най-младшата лейтенанта от декада Еск, пристигнала само преди седмици, нещо като братовчеда на Сейварден, макар и от друга къща. По-висока, отколкото беше Сейварден на нейната възраст, с по-широки рамене и по-грациозни движения. Изнервена, задето са я извикали на личен разговор при старшата лейтенанта, била тя братовчеда или не. Добре го прикриваше обаче. Сейварден каза:

— Добре е да внимавате, лейтенанта, кого удостоявате със... с вниманието си.

Младата лейтенанта свъси вежди, смутена, внезапно осъзнала какъв е поводът за привикването.

— Знаете какво имам предвид — продължи Сейварден.

Аз също знаех. Една от другите Еск лейтенанти определено беше забелязала новодошлата още при пристигането ѝ и оттогава бавно и дискретно се опитваше да привлече вниманието ѝ. Но не толкова дискретно, че да убегне на Сейварден. Всъщност цялата декада го беше забелязала, това, както и положителния отклик на младата лейтенанта.

— Да, знам какво имате предвид — отвърна с възмущение младата лейтенанта. — Но не виждам защо...

— А! — прекъсна я остро Сейварден. — Мислите си, че е някакво безобидно забавление. Е, вероятно ще е забавление. — На един етап Сейварден беше спала с въпросната лейтенанта и знаеше за какво говори. — Но няма да е безобидно. Тя е добра офицера, но къщата ѝ е от дълбоката провинция. Ако не беше ваша висшестояща по чин, нямаше да има проблем.

Къщата на младата лейтенанта определено не беше „от дълбоката провинция“. Колкото и да беше наивна, новобраната веднага разбра какво има предвид Сейварден. И се ядоса толкова, че си позволи да се обърне към Сейварден по начин, който не отговаряше на корабния етикет:

— На Аатр циците, братовчеда, никоя нищо не е споменавала за клиентство. И не би могла, защото никоя от нас няма право да сключва клиентски договори, докато е на действителна служба.

Сред богатите клиентството е връзка, основана на строг йерархичен принцип — патроната обещава определен вид съдействие на своята клиента, както финансово, така и социално, а клиентата се задължава да подкрепя и обслужва своята патрона. Връзки, които понякога траят поколения. В най-старите и най-престижни къщи прислугата например се състои предимно от потомци на клиенти, а в много бизнес начинания, притежавани от богати фамилии, служителите принадлежат към клиентски клонове на по-малки домове.

— Провинциалните къщи са амбициозни — обясни Сейварден с едва доловимо снизхождение. — И умни също така, иначе не биха стигнали толкова далеч. Тя е твоя старша офицера и двете имате пред себе си много години служба. Ако станете интимни при тези условия и

връзката ви се задълбочи, гарантирам ти, че не след дълго тя ще ти предложи да ѝ станеш клиента, вместо обратното. Не ми се вярва майка ти да се зарадва, че си посрамила къщата ѝ по този начин.

Лицето на младата лейтенанта се сгорещи от гняв и огорчение, блясъкът на първата ѝ връзка внезапно помръкна, заменен от користолюбие и долни сметки.

Сейварден се наведе напред, посегна към чая си, но изведнъж спря с раздразнение. Обърна се мълчаливо към мен, пръстите на другата ѝ ръка затрепкаха в бърза серия.

„Този маншет е скъсан от три дни“.

Казах директно в ухото ѝ:

— Съжалявам, лейтенанта.

Редно би било да се заема с поправката незабавно, още преди три дни да пратя сегмент от Едно Еск да прибере скъсаната риза. А не да облека Сейварден със същата риза днес.

В тясната каюта се възцари мълчание. Младата лейтенанта все още тънеше в черни мисли. Казах в ухото на Сейварден:

Лейтенанта, декадната командира ще ви приеме при първа възможност.

От известно време знаех за предстоящото повишение. Испитала бях дребнавото удовлетворение, че дори Сейварден да ми заповяда сега, в този момент, да ѝ закърпя ризата, няма да имам времето да го направя. Започнах да ѝ събирам багажа веднага щом излезе от каютата си, а три часа по-късно Сейварден вече пътуваше към новото си назначение като капитана на „Мечът на Нафтас“. Не съжалявах особено, че се разделяме.

Дребни нещица. Не беше виновна Сейварден, че е реагирала зле в ситуация, която малцина седемнайсетгодишни (или нито една) биха приели с ентузиазъм. Не беше за учудване, че е точно толкова снобарски надменна, колкото ѝ диктуваше възпитанието ѝ. Не беше нейна вината, че за своите хиляда години съществуване (по онова време) аз се бях научила да ценя по-високо способностите, отколкото произхода, и бях видяла не една и две къщи „от дълбоката провинция“ да се издигат толкова, че да загубят този си етикет и да произвеждат свои версии на Сейварден.

Всички години, които деляха младата лейтенанта Сейварден от капитана Сейварден, бяха сглобени от мънички моменти. Дребни нещица. Не съм мразила Сейварден. Просто така и не се научих да я харесвам особено. Но като я гледах сега, неизбежно се сещах за друга.

Следващата седмица в къщата на Стриган беше неприятна. Постоянно трябваше да наглеждам Сейварден и да почиствам след нея. Тя ядеше много малко (което в някои отношения беше добре за мен) и имаше опасност да се обезводни. Към края на седмицата спря да повръща след всяко хранене и успяваше да поспи. Вече не се будеше през пет минути, но спеше неспокойно, въртеше се, често я втрисаше, дишането ѝ беше затруднено. Будеше се стресната и започваше да плаче, а когато не плачеше, се оплакваше, че всичко е твърде светло, твърде силно, че чаршафите ѝ жулят и прочие.

След няколко дни, докато си мислеше, че спя, Сейварден отиде до входната врата, позяпа снега, след това се облече и излезе, стигна до другата сграда, после се отправи към летящата машина. Опита се да я запали, но аз бях извадила един важен чарк и го държах у себе си. Върна се в къщата, като прояви здравия разум да затвори и двете врати, преди да внесе сняг с обувките си в централното помещение, където аз седях на една пейка и държах струнния инструмент на Стриган. Сейварден ме зяпна, неспособна да скрие изненадата си. Още потръпваше конвулсивно, дебелилото яке я дразнеше, дрехите ѝ причиняваха сърбеж по цялото тяло.

— Искам да се махна оттук — каза тя с глас наполовина смирен, наполовина по радчайски арогантен и нетърпящ възражения.

— Ще тръгнем, когато съм готова — казах аз и подръпнах струните. Чувствата ѝ бяха прекалено наранени, за да ги скрие, гневът и отчаянието се четяха ясно на лицето ѝ. — Тук си — казах ѝ спокойно — в резултат на решения, които си взела сама.

Гърбът ѝ се изправи, раменете ѝ също. Войнствено.

— Не знаеш нищо нито за мен, нито за решенията, които съм вземала или не съм вземала.

Това се оказа достатъчно да ме ядоса отново. Знаех доста неща за вземането на решения и за невземането им.

— О, забравих. Всичко се случва по волята на Амаат, следователно ти не носиш вина за нищо.

Тя се ококори. Отвори уста да каже нещо, пое си дъх, но после само го издиша, остро и треперливо. Обърна ми гръб, уж за да свали дебелилото яке и да го остави на близката пейка.

— Не разбираш — каза презрително, но гласът ѝ трепереше от преглътнати сълзи. — Не си радчай.

Не съм цивилизована тоест.

— Кога започна да вземаш кеф? Преди или след като напусна Радч? — Кеф беше незаконен в радчайския космос, но винаги има малък контрабанден внос, за който властите на по-отдалечените станции си затварят очите.

Сейварден се плъсна на пейката до захвърленото си яке.

— Искам чай.

— Няма чай. — Оставих инструмента. — Има мляко.

По-точно ферментирало мляко от бов, което местните разреждаха с вода и пиеха топло. На миризма и вкус напомняше потни крака. Нищо чудно Сейварден да повърне от него, особено ако изпиеше повече.

— Що за място е това да няма *чай*? — попита тя с възмущение, но се наведе напред, подпря лакти на коленете си и отпусна чело върху китките си, дланите ѝ бяха обърнати нагоре, пръстите разперени.

— Място като място — отвърнах. — Защо вземаш кеф?

— Няма да разбереш. — Сълзи капеха в скута ѝ.

— Пробвай. — Взех отново инструмента и подръпнах струните.

След шест секунди тих плач Сейварден пророни:

— Тя каза, че така всичко щяло да стане по-ясно.

— Благодарение на кое, на наркотика? — Не получих отговор. — Кое щяло да стане по-ясно?

— Тази песен я знам — каза тя, все още без да вдига глава. Дадох си сметка, че би могла да ме познае по песните, и бързо смених мелодията. Има един район на Валскаай, където пеенето е любимо занимание и високо ценено като изкуство, а местните хорове са центрове на социална активност. При онова анексиране обогатих неимоверно колекцията си от хорова музика, а нея обичах най-много преди — по времето, когато имах много гласове. Избрах една от онези

песни. Сейварден не я беше чувала. Валскаай се случи едновременно преди и след нея.

— Каза — обади се накрая Сейварден и вдигна глава, — че чувствата замъгляват възприятията. Че виждаме най-ясно, когато гледаме с чистия си разум, а не през кривото огледало на чувствата.

— Това не е вярно.

Бях тук вече седмица и поради липса на други занимания бях посветила времето си на инструмента. Успях да изсвирия два реда без грешка.

— Отначало ми се стори вярно. Беше *прекрасно*, отначало. Но действието на кефа отминаваше и всичко се връщаше. Но по-лошо отпреди. А после, след време, започна да ми се струва, че... един вид, чувствах, че да не чувствам е ужасно. Не знам. Не мога да го обясня. Но открих, че ако увеличи дозата, това неприятно чувство изчезва.

— А интервалите, когато не си надрусана, стават все по-нетърпими.

Бях чувала тази история няколко пъти през последните двайсетина години.

— Ох. Амаат да ми е на помощ — изстена тя. — Искам да умра.

— Защо не го направиш, ако е така? — Преминах към друга песен. „Сърцето ми е рибка, крие се във водната трева. В зеленото, в зеленото...“

Тя ме погледна, сякаш съм камък, който внезапно е проговорил.

— Загубила си кораба си. Била си замразена хиляда години. Когато си се събудила, си заварила един различен Радч — край на инвазиите, унижително примирие с пресгер, къщата ти е загубила финансовия и социалния си статут. Никоя не те помни, никоя не се интересува жива ли си, или мъртва. Не с това си била свикнала, не това си очаквала от живота си, нали?

Минаха три секунди на изумление, преди Сейварден да зацепи.

— Знаеш коя съм.

— Естествено, че знам. Ти ми каза — излъгах аз.

Сейварден примигна през сълзи, сигурно се опитваше да си спомни казвала ли ми е, или не. Но спомените й, разбира се, бяха непълни.

— Легни да поспиш — казах и сложих длан върху струните да ги смълча.

— Искам да се махна оттук — възнегодува тя, но без да помръдне, все така отпусната на пейката с лакти на коленете. — Защо не мога да си тръгна?

— Имам работа тук — казах аз.

Тя сви устни и изсумтя презрително. Беше права, разбира се. Да чакам тук беше глупаво. След толкова години, след толкова усилия и планиране, бях ударила на камък.

И все пак.

— Легни си. — Леглото представляваше струпани до пейката, на която седеше, възглавнички и одеяла. Тя ме погледна с насмешка, после легна и придърпа едно одеяло да се завие. Сигурна бях, че няма да заспи веднага. Първо щеше да си поблъска главата как да се измъкне оттук, било като ме надвие някак, било като ме убеди или придума. Разбира се, нямаше никакъв смисъл да прави планове, докато не реши сама за себе си какво иска. Не казах нищо обаче.

След час мускулите ѝ се отпуснаха и дишането ѝ се забави. Ако още беше моя лейтенанта, щях със сигурност да знам дали е заспала, в коя фаза на съня е и дали сънува. Сега можех да съдя само по външните признаци.

Все още нащрек, седнах на пода, разкопчах якето си, сложих ръка върху пистолета, отпуснах се и затворих очи.

Събуди ме тих звук. Продължих да лежа неподвижно с ръка на пистолета. Тихият звук се повтори, малко по-силно — затворила се бе вътрешната врата. Погледнах през мигли. Сейварден лежеше твърде неподвижно — явно и тя беше чула звука.

Различих човешки силует, с дебели дрехи.

Новодошлата беше висока почти два метра. Когато свали качулката си, видях, че косата ѝ е стоманеносива като кожата на палтото. Определено не беше местна.

Стоя и ни гледа седем секунди, после се приближи тихо към мен и се наведе да вземе раницата ми. В другата си ръка стискаше пистолет, насочен към гърдите ми, макар че според мен ме мислеше за заспала.

Закопчалката я затрудни, но после тя извади от джоба си някакъв инструмент, с чиято помощ реши проблема доста по-бързо, отколкото

очаквах. Все така насочила пистолета към мен и като хвърляше по някой поглед към неподвижната Сейварден, изпразни раницата ми.

Дрехи. Пистолетът ми не беше в раницата, но имах там няколко резервни пълнителя, следователно щеше да се досети, че съм въоръжена. Три увити във фолио пакетчета с концентрирани порции. Прибори за хранене и бутилка вода. Златен цилиндър с диаметър сантиметър и половина и висок пет сантиметра, който я озадачи и който тя повъртя в ръка, преди да го остави настрана. Кутия с пари — много пари, даде си сметка тя, пое си изумено дъх и ме погледна. Не помръдвах. Не знам какво е очаквала да намери в раницата, но очевидно беше разочарована.

Взе златния цилиндър, който я бе озадачил, и седна на една пейка, така че да вижда добре и двете ни. Завъртя го и откри спусъка. Стените по периферията се отвориха като венчелистчета на цвете и механизмът изплю иконата, почти гола, ако не броим късите панталонки и миниатюрните цветя от емайл и скъпоценни камъни. Образът се усмихна ведро. Имаше четири ръце. В едната държеше топка, другата беше обвита от цилиндрична броня. В другите две ръце държеше нож и отрязана глава, от която по краката ѝ капеше кръв от скъпоценни камъчета. Отрязаната глава се усмихваше по същия ведър, божествено спокоен начин като иконата.

Стриган — трябваше да е Стриган — смръщи вежди. Не беше очаквала да намери в раницата ми икона. Находката допълнително засили любопитството ѝ.

Отворих очи. Тя стисна по-силно пистолета си — оръжието, което следях внимателно сега, когато очите ми бяха отворени, и можех да обърна глава към него.

Стриган кимна към иконата и повдигна вежди.

— Роднина? — попита на радчайски.

Изражението ми беше неутрално и любезно.

— Не точно — отвърнах на нейния език.

— Когато дойде, мислех, че знам какво си — каза тя след дълго мълчание на същия език. — Мислех, че знам защо си дошла. Сега започвам да се чудя. — Погледна към Сейварден, която уж спеше дълбоко, сляпа и глуха за разговора ни. — Мисля, че знам кой е *той*. Но *ти* коя си? Какво си? И не ми казвай, че си Брек от Герентат. Ти си радчай, точно като него. — Кривна лакътя си към Сейварден.

— Дойдох да купя нещо — казах аз, като решително се опитвах да не зяпам насоченото към мен оръжие. — Той няма връзка. — Понеже не говорехме на радчайски, трябваше да се съобразявам с родовата принадлежност — езикът на Стриган го изискваше. В същото време нейното общество твърдеше, че смята половите различия за несъществени. Мъжете и жените се обличаха, говореха и действаха еднакво. И въпреки това никога не бях срещала човек, който да сгреша езиково, да се поколебае дори. И всички неизменно се обиждаха, ако аз направя грешка или се поколебая. Не можех да му хвана цаката. Ходила бях в апартамента на Стриган, виждала бях вещите ѝ, а още не бях сигурна как да се обръщам към нея — като към мъж или като към жена.

— Няма връзка? — попита Стриган. Явно не ми вярваше. Не бих могла да я виня. Самата аз не бих приела такова твърдение за чиста монета, само дето знаех, че е вярно. Стриган не каза нищо повече, навярно осъзнала, че да се разприказва би било изключително глупаво, ако съм онова, за което ме смяташе.

— Съвпадение — казах аз. За пръв път се зарадвах, че не говорим на радчайски, защото на този език думата носи друга тежест, много по-голяма. — Намерих го пребит и в безсъзнание. Ако не го бях прибрала, щеше да умре. — Стриган и на това не повярва, ако можеше да се съди по физиономията ѝ. — Върнал си се. Защо?

Тя се изсмя, кратко и горчиво: дали защото бях заложила на грешната родова форма, или по друга причина, не знам.

— Мисля, че аз би трябвало да питам какво правиш тук.

Поне не поправи граматиката ми, ако не друго.

— Дойдох да говоря с теб. Да купя нещо. Сейварден се разболя. Теб те нямаше. Ще платя за храната, която изядохме, разбира се.

Тя, изглежда, откри в думите ми нещо забавно.

— Защо си тук? — попита отново.

— Сама съм — казах аз, отговаряйки на неизречения въпрос. — Ако не броим него. — Кимнах към Сейварден. Все още стисках пистолета си и Стриган сигурно се досещаше защо ръката ми под якето не помръдва. Сейварден все така се преструваше на заспала.

Стриган поклати глава. Явно твърде много неща я озадачаваха.

— Можех да се закълна, че си трупен войник. — Имаше предвид второстепенен. — Когато пристигна, бях сигурна в това. — Значи се

беше крила наблизо, чакала беше да си тръгнем и беше наблюдавала всичко. Явно имаше голяма вяра в скривалището си — ако наистина бях второстепенен войник, би било много глупаво от нейна страна да се крие наблизо. Със сигурност щях да я намеря. — Но после взе, че се разплака, като видя, че къщата е празна, а той... — Кимна към Сейварден, отпусната и неподвижна върху одеялата си.

— Размърдай се, гражданка — казах ѝ на радчайски. — Никоя не вярва, че спиш.

— Майната ти — отвърна Сейварден и дръпна одеялото над главата си. После го махна рязко, стана, залитна, отиде в банята и затвори вратата.

Обърнах се към Стриган.

— Онази история с летящата машина под наем. Ти ли я нагласи?

Тя сви рамене.

— Той каза, че двама радчай идват насам. Или те е подценил ужасно, или си много по-опасна, отколкото смятах.

Изключително опасна тоест.

Свикнала съм да ме подценяват. А ти не си ѝ казала... не си му казала защо според теб идвам, нали?

Оръжието в ръката ѝ не се бе отклонило и за миг.

— Защо си тук?

— Знаеш защо съм тук. — Бърза промяна в изражението ѝ, която тя потисна на мига. Продължих: — Не да те убия. Смъртта ти би била в ущърб на целта ми.

Тя вдигна вежда и кривна леко глава.

— Сериозно?

Този словесен дуел ме объркваше.

— Искам пистолета.

— Какъв пистолет? — Стриган никога не би проявила глупостта да признае за съществуването на оръжието, нито че знае за какво говоря. Но престореното ѝ незнание беше неубедително. Знаеше. Ако имаше онова, което си мислех, че има, факт, на който бях заложила главата си, нямаше нужда да навлизам в подробности. Тя *знаеше* за какво говоря.

Дали ще ми го даде беше друг въпрос.

— Ще ти платя.

— Не знам за какво говориш.

— Гарседдаите правеха всичко по пет. Пет правилни действия, пет основни греха, пет области от по пет района. Двайсет и пет представители, които да се предадат на Анаандер Мианаай.

Пет секунди Стриган мълча. Не помръдваше, дори не дишаше сякаш. После каза:

— Гарседд? Какво общо имам аз с това?

— Ако не беше изчезнал така внезапно, никога нямаше да се досетя.

— Онова на Гарседд се е случило преди хиляда години и много далече оттук.

— Двайсет и пет представители, които да се предадат на Анаандер Мианаай — повторих аз. — И двайсет и четири пистолета, които са били конфискувани или отметнати по-друг начин.

Тя примигна, пое си рязко дъх.

— Коя си ти?

— Някой е избягал. Някой е напуснал системата преди радчаите да пристигнат. Може би се е боял, че пистолетите не са толкова добри, колкото се е очаквало. Или е знаел, че дори да са точно толкова добри, няма да помогнат.

— Нима? Аз пък си мислех, че точно в това е бил въпросът. Никой не тръгва срещу Анаандер Мианаай — каза горчиво Стриган. — Освен ако не е самоубиец.

Не казах нищо.

Стриган стискаше решително пистолета. Въпреки това щеше да пострада, ако сметнеш за нужно да я нападна, и мисля, че го знаеше.

— Не знам защо си решила, че оръжието, за което говориш, е у мен. Какво общо имам аз с него?

— Защото колекционираш антики. Вече имаш малка колекция от гарседдайски артефакти, които са се озовали по един или друг начин на станция Драс Анниа. Щом те са се озовали там, защо и друго да не се озове? И после един ден просто изчезваш. Безследно. Така, че никой да не те открие.

— И от това стигаш до извода, че въпросното оръжие е у мен? Стига...

— Защо иначе идваш чак тук? — Махнах предпазливо с лявата си ръка. Дясната още стискаше пистолета под якето ми. — Имаш си чудесна работа на Драс Анниа, пациенти, много пари, връзки и

репутация. Сега живееш в средата на ледена пустош и оказваш първа помощ на говедари.

— Личностна криза — каза тя.

— Не се и съмнявам — съгласих се. — Не ти е дало сърце да унищожиш пистолета или да го продадеш на някой, който няма представа каква опасност крие това оръжие. Веднага щом разбереш какво държиш в ръцете си, ти става пределно ясно, че ако някога радчайските власти дори заподозрат, че пистолетът съществува, ще те намерят с цената на всичко и ще те убият, теб, както и всеки, който може евентуално да го е виждал.

Макар охотно да поддържаше спомена за възмездието, сполетяло Гарседд, Радч правеше и невъзможното да заличи спомена за това как гарседдаите бяха предизвикали гнева му, постигайки нещо, което никой преди или след тях не беше успявал — да унищожи радчайски кораб. Почти никоя от живите днес не го помнеше. Аз знаех, разбира се, както и всички кораби от онова време, които още съществуваха. Анаандер Мианаай със сигурност знаеше. Както и Сейварден, която бе видяла с очите си онова, което лордата на Радч искаше на всяка цена да представи като невъзможно — онези невидими броня и оръжия, чиито куршуми с такава лекота бяха надвили радчайска броня и топлинния щит на радчайски кораб.

— Искам това оръжие — казах на Стриган. — Ще платя.

— Ако имах такова нещо — ако, забележи! — е напълно възможно никакви пари да не са достатъчни.

— Всичко е възможно — съгласих се.

— Ти си радчай. На военна служба.

— Бях — поправих я и добавих, когато Стриган се изсмя презрително: — Ако още бях на действителна служба, нямаше да съм тук. Ако бях тук като военна, ти щеше вече да си труп и щях да съм научила всичко, което искам да знам.

— Махай се — каза Стриган тихо и ядосано. — Вземи си уличното коте и се разкарай.

— Няма да си тръгна, докато не получа онова, за което дойдох. — Обратното би било безсмислено. — Или ще ми го дадеш, или ще трябва да ме застреляш с него. — Ясен намек, че имам броня. Че съм точно това, от което Стриган се страхуваше, радчайска агента, дошла да я убие и да вземе пистолета.

Колкото и да беше уплашена. Стриган не успя да овладее любопитството си.

— Защо толкова ти е притрябвал?

— За да убия Анаандер Мианаай — казах аз.

— Какво? — Оръжието в ръката ѝ трепна, измести се леко встрани, после пак ме взе на мушка. Стриган се наведе три милиметра напред и кривна глава, сякаш бе сигурна, че не ме е чула правилно.

— Искам да убия Анаандер Мианаай — повторих аз.

— Анаандер Мианаай — каза горчиво тя — има хиляди тела на стотици места. Няма начин да го убиеш. Не и с един пистолет.

— Въпреки това искам да опитам.

— Ти си луда. Макар че не знам дали това е възможно. Мислех, че всички радчай са с промити мозъци.

Често срещана грешка.

— Не са. Превъзпитанието се прилага само спрямо престъпници и хора, които не функционират добре. Никой не се интересува особено какво мислиш, стига да правиш онова, което се иска от теб.

Тя ме гледаше със съмнение.

— И какво влагате вие в израза „хора, които не функционират добре“?

Махнах небрежно с лявата си ръка, в смисъл „това не е мой проблем“. Макар че може и да беше мой. Не беше изключено този проблем вече да ме засяга, покрай Сейварден.

— Сега ще извадя ръката си изпод якето — казах. — А след това ще поспя.

Стриган не каза нищо, само вдигна едната си сива вежда.

— Щом аз те намерих, със сигурност и Анаандер Мианаай може да те намери — казах. Говорехме на езика на Стриган. Какъв род беше използвала тя за Анаандер? — Още не те е потърсил, сигурно защото е зает с други неща, а и едва ли е склонен да възложи тази задача другиму, по причини, за които би трябвало да се досещаш.

— Значи нищо не ме заплашва. — Звучеше по-убедена, отколкото би трябвало да е.

Сейварден излезе шумно от банята и се плъосна на постелята си. Ръцете ѝ трепереха, беше се задъхала.

— Ще извадя ръката си изпод якето — повторих и бавно издърпах ръката си. Празна.

Стриган въздъхна и свали оръжието си.

— И без това пистолетът ми едва ли щеше да свърши работа срещу теб.

Защото беше сигурна, че съм на действителна военна служба, следователно нося броня. Разбира се, ако ме хванеше неподготвена или стреляше преди да включа бронята си, би могла да ме убие.

— А и пистолетът наистина беше у нея. Макар че едва ли го държеше някъде подръка.

— Може ли да си взема иконата?

Стриган се намръщи, после си даде сметка, че още я държи.

— *Твоята* икона.

— Моя, в смисъл, че я притежавам — разясних аз.

— Приликата е много силна — каза тя и я погледна отново. — Откъде е?

— От много далеч. — Протегнах ръка. Стриган ми върна иконата, аз натиснах спусъка, образът се сви, страните се прибраха и в шепата ми остана само златното цилиндърче.

Стриган се загледа в Сейварден и смръщи вежди.

— Твоето улично коте май наистина е болно.

— Да.

Стриган поклати глава, било от състрадание, било от раздразнение, и отиде в малката си лечебница. След малко се върна, наведе се над Сейварден и посегна към нея.

Сейварден се стресна, надигна се рязко и стисна китката на Стриган — познавах хватката, служеше за чупене на кости. Но сегашната Сейварден не беше като предишната. Разгулният живот, а както подозирах и системното недохранване си бяха казали думата. Стриган не понечи да издърпа ръката си от хватката на Сейварден: вместо това лепна малка бяла таблетка върху челото ѝ.

— Не ми е жал за теб — каза на радчайски. — Просто съм лекара. — Сейварден я зяпаше с необясним ужас. — Пусни ме.

— Пусни я, Сейварден, и легни — остро казах аз. Тя се визира още две секунди в Стриган, после се подчини.

— Той не ми е пациент — обърна се към мен Стриган. Дишането на Сейварден се успокояваше бързо, мускулите ѝ се отпускаха. — Оказах му първа помощ, това е. А и не искам да изпадне в паника и да ми изпотроши нещата.

— Мисля да поспя — отвърнах аз. — На сутринта ще говорим пак.

— Сега е сутрин — изтъкна Стриган, но не тръгна да спори.

Не би проявила глупостта да ме претърси, докато спя. Със сигурност си даваше сметка колко опасно може да е това.

Не се страхувах, че ще ме застреля, макар че да ме убие, докато спя, би било лесен и ефективен начин да се отърве от мен. Лесен, освен ако не включех бронята си и не я оставех включена.

Но нямаше нужда да го правя. Стриган не би ме застреляла, поне докато не получи отговори на множеството си въпроси. Дори и тогава едва ли би го направила. В нейните очи аз бях чудесна загадка.

Когато се събудих, Стриган я нямаше в голямата стая, но вратата на спалнята беше затворена, затова реших, че или спи, или търси уединение. Сейварден беше будна, гледаше ме, търкаше ръцете и раменете си, очевидно не можеше да си намери място. Преди седмица се дръгнеште до кръв, така че сегашното определено беше подобрение.

Кутията с парите беше там, където я беше оставила Стриган. Проверих я — не личеше да е ровено вътре, — после я прибрах в раницата си. Размишлявах каква да е следващата ми стъпка.

— Граждана — обърнах се към Сейварден делово и властно. — Закуска.

— Какво? — Толкова я бях изненадала, че чак спря да се чеше.

Повдигнах едва доловимо ъгълчето на устата си.

— Да помоля ли лекарата да ти провери слуха? — Струнният инструмент лежеше до мен, където го бях оставила снощи. Взех го и дръннах една квинта. — Закуска.

— Не съм ти слуга — възрази тя. С негодувание.

Разширих злорадата си усмивка още мъничко.

— Какво си тогава?

Тя застина, видимо ядосана, после също толкова видимо се замисли как най-добре да ме затапи. Само че въпросът ми изведнъж се бе оказал твърде труден за нея. Надменното ѝ самочувствие беше понесло тежък удар и тя не успяваше да събере отломките му. Нито да измисли хаплив отговор.

Наведох се над инструмента и подхванах мелодия. Очаквах, че ще остане в леглото и ще се цупи, докато гладът не я принуди да се размърда и да си приготви нещо за ядене. Или че ще измисли с огромно закъснение някакъв отговор. Истината е, че се надявах да ми посегне, за да я фрасна на свой ред, но, тя, изглежда, още бе под влиянието на медикамента, който Стриган ѝ беше дала снощи.

Вратата на спалнята се отвори, Стриган влезе в голямата стая, спря, скръсти ръце и вдигна вежда. Сейварден не ѝ обърна внимание. Някоя от трите ни не каза нищо, така че след пет секунди Стриган се обърна, отиде в кухнята и отвори един шкаф.

Шкафът беше празен, факт, който ми беше известен още от снощи.

— Всичко сте изяли, Брек от Герентат — каза Стриган, но без жлъч. Дори ми се стори, че го намира за забавно. Не ни заплашваше глад — дори през лятото навън беше студено като в хладилник, а в неотопления склад имаше предостатъчно провизии. Някоя просто трябваше да отиде там, да донесе храна и да я размрази.

— Сейварден — казах с небрежно пренебрежителния тон, който самата тя обичаше да използва в далечното минало. — Донеси храна от склада.

Тя застина отново, после взе да мига стреснато.

— За коя се мислиш, *по дяволите*?

— Мери си приказките, граждана — смъмрих я аз. — Бих могла да ти задам същия въпрос, между другото.

— Ти... ти, тъпо нищожество. — Внезапният прилив на силен гняв напълни очите ѝ със сълзи. — Мислиш се за нещо повече от мен? Та ти дори не си човек. — Нямахше предвид, че съм второстепенен. Сигурна бях, че още не се е досетила за това. Имаше предвид, че не съм радчай и че вероятно имам импланти, които се срещат често на някои места извън радчайския космос и които в очите на радчаите поставяха под въпрос принадлежността ми към човешкия род. — Не съм възпитана да ти бъда слуга.

Мога да се движа много, много бързо. Вече бях права и замахнала, преди да осъзная намерението си за движение. Миниатюрната част от секундата, в която бих могла вероятно да се спра, се появи и отмина и юмрукът ми удари Сейварден, толкова бързо, че тя дори не успя да се изненада.

Сейварден се срина върху одеялата, от носа ѝ рiekна кръв. Не помръдваше.

— Мъртъв ли е? — попита Стриган откъм кухнята с бегло любопитство.

Вдигнах рамене.

— Ти си лекарят.

Стриган си приближи до Сейварден, която лежеше в безсъзнание. Вгледа се в нея.

— Не е — произнесе се доктората. — Но със сигурност има сътресение. Ще видя какво мога да направя, за да не се влоши.

Разперих ръце.

— Нека бъде волята на Амаат — казах, облякох си дебелия яке и излязох да донеса храна.

6.

На Шис'урна, в Орс, Седем Меса от „Правдата на Енте“, която бе придружила лейтенанта Скааиат в дома на Йен Шиннан, седеше с мен на приземния етаж на къщата. Имаше си име извън обозначението на частта си и аз го знаех, но никога не го използвах. Дори лейтенанта Скааиат понякога се обръщаше към отделните човешки воители под свое командване само със „Седем Исса“. Или с личния им номер.

Донесох дъска с пулове и изиграхме мълчаливо две игри.

— Толкова ли не можеш да ми дадеш някоя игра от време на време? — каза тя след края на втората. Преди да съм отговорила, от горния етаж се чу трясък и войната се ухили. — Май лейтенанта Спечена може и да отпусна, когато реши! — Стрелна ме с развеселен поглед. Думите ѝ бяха предизвикани от контраста между резервираното и често твърде официално поведение на лейтенанта Оун и онова, което очевидно се случваше между нея и лейтенанта Скааиат на горния етаж. Ала усмивката на Седем Исса угасна толкова бързо, колкото се бе появила. — Съжалявам. Не исках да кажа, че... ние просто...

— Знам — прекъснах я. — Не съм се засегнала.

Седем Исса се намръщи и направи неуверен жест с лявата си ръка. Жестът излезе тромав, защото войната още стискаше десетина пула в шепата си.

— Корабите имат чувства — каза тя.

— Да, разбира се. — Без чувства дори най-незначителните решения се превръщат в мъчителни опити да сравниш безкрайни масиви данни. Много по-лесно е да подходиш към такива задачи на базата на емоциите. — Но както казах, не съм се засегнала.

Седем Исса сведе поглед към дъската и пусна пуловете си в една от вдлъбнатините. Гледа ги известно време, после вдигна глава.

— Носят се слухове. За корабите и отношението им към хората. Кой харесват и кой — не. Мога да се закълна, че лицето ти не показва нищо, но...

Раздвижих лицевите си мускули в усмивка, изражение, което бях виждала много пъти.

Седем Исса потръпна.

— Не го прави! — каза с възмущение, но тихо, за да не ни чуят лейтенантите.

Не че бях нагласила погрешно усмивката: знаех, че съм я направила както трябва. Не, проблемът бе във внезапната промяна — от обичайната ми липса на изражение към нещо човешко, — промяна, която дълбоко смущаваше повечето Седем Исса. Заряха усмивката.

— На Аатр циците — изруга Седем Исса. — Като направиш нещо такова, направо тръпки ме побиват. — Поклати глава, загреба пуловете и започна да ги реди по дъската. — Добре де, щом не искаш да говорим за това, няма. Още една игра?

Вечерта преваляше в нощ. Приказките на комшиите станаха лениви и празни, а скоро след това секнаха съвсем — възрастните вземаха на ръце заспали деца и се прибираха да спят.

Денз Ай пристигна четири часа преди зазоряване, аз излязох с нея и се качих на лодката ѝ без излишни приказки. Тя не обелваше и дума, дори се опитваше да не поглежда към мен, същото правеше и дъщеря ѝ, седнала при кърмата. Бавно и почти безшумно лодката се отдалечи от къщата.

Бдението в храма продължаваше, молитвите на жреците се чуваха на площада като пресеклив шепот. Улиците, и в Горния, и в Долния град, бяха тихи, ако не се брояха собствените ми стъпки и звуците на водата, тъмни, ако не се брояха звездите по небосвода, примигващите шамандури по периметъра на забранените зони и светлината от храма на Иккт. Седем Исса, която ни беше придружила до къщата на лейтенанта Оун, спеше на дюшек на приземния етаж.

Лейтенанта Оун и лейтенанта Скааиат лежаха заедно на горния етаж и се унасяха в сън.

Други лодки нямаше, само нашата. На дъното ѝ видях навито въже, мрежи, дихатели и една кръгла кошница с капак, привързана към котва. Дъщерята видя, че гледам кошницата, и я прибута уж небрежно с крак под пейката, на която седеше. Аз извърнах глава и насочих поглед над водата към примигващите шамандури, без да кажа нищо.

Илюзията, че могат да скрият или променят информацията, която изпращаха към нас предавателите им, беше полезна, макар никоя да не вярваше истински в нея.

Едва бяхме навлезли в забранената зона отвъд шамандурите, когато дъщерята на Денз Ай сложи в устата си дихател и се прехвърли през ръба на лодката с въже в ръка. Езерото не беше много дълбоко, особено по това време на годината. След няколко секунди дъщерята се появи отново, покатери се на лодката и с общи усилия трите издърпахме сандъка — беше сравнително лесно, преди сандъкът да стигне до повърхността, след това се наложи да напрегнем мишци, но все пак успяхме да го катурнем през борда, без да обърнем лодката.

Избърсах калта от капака. Сандъкът беше радчайска направа, но това само по себе си не беше повод за тревога. Открих резето и го отворих.

Пушките вътре — дълги, изящни и смъртоносни — бяха от онези, които са били на въоръжение в танминдската армия преди анексирането. Знаех, че всяка трябва да има идентификационен номер, както и че номерата на конфискуваните от нас оръжия са описани и заведени в архива, което означаваше, че мога да прегледам инвентарните списъци и много бързо да определя дали тези пушки са от конфискуваните оръжия, или напълно са убягнали от вниманието ни.

Ако бяха от конфискуваните, проблемът щеше да се усложни значително, а той и така си беше достатъчно сложен.

Лейтенанта Оун беше в първа фаза на съня. Същото сякаш важеше и за лейтенанта Скааиат. Бих могла да прегледам инвентарните списъци, без да искам изрично разрешение. Всъщност точно това би трябвало да направя. Но не го направих, отчасти защото едва вчера ми бяха напомнили за корумпираните власти на Име, за злоупотребите с достъпа до засекретени данни, все ужасни неща, които не би трябвало да са възможни. Напомняне, че е добре да внимавам максимално. Имаше и друго обаче — твърденията на Денз Ай, че в миналото жителите на Горния град имали навика да подхвърлят уличаващи доказателства, и разговорът на вечеря днес, пропит от негодувание. Това говореше, че нещо не е наред. Никоя в Горния град не би могла да знае, че съм поискала информация за конфискуваните оръжия, но ако беше замесена и някоя друга? Някоя, която е в състояние да нагласи

системата така, че да я уведомява, ако определени въпроси бъдат зададени на определени места? Денз Ай и дъщеря ѝ седяха тихо в лодката и по нищо не личеше да са притеснени или изнервени.

Свързах се с „Правдата на Торен“. Виждах бях повечето от тези конфискувани оръжия — не в качеството си на Едно Еск, а като „Правдата на Торен“, чиито хиляди второстепенни воители бяха спуснати на планетата по време на анексирането. Щом не можех да прегледам официалните инвентарни списъци, без да уведомя по този начин властите за скритите пушки, можех да се консултирам със собствената си памет и да проверя дали някоя от тях не е минавала пред собствените ми очи.

Да, бяха минавали.

Отидох при спящата лейтенанта Оун и сложих ръка на голото ѝ рамо.

— Лейтенанта — повиках я тихичко. На лодката затворих внимателно сандъка и казах: — Обратно към града.

Лейтенанта Оун отвори стреснатото очи.

— Не спя — каза тя замаяно. На лодката Денз Ай и дъщеря ѝ хванаха мълчаливо греблата и поеха по обратния път.

— Оръжията са били конфискувани — казах на лейтенанта Оун все така тихо. Не исках да събудя лейтенанта Скааиат, не исках никоя освен лейтенанта Оун да чуе какво казвам. — Разпознах серийните номера.

Лейтенанта Оун ме гледеше сънено и с празен поглед. После очите ѝ се разшириха. Беше схванала за какво ѝ говоря.

— Но... — Отърси се от утайката на съня и се обърна към лейтенанта Скааиат. — Скааиат, събуди се. Имам проблем.

Занесох пушките на горния етаж. Седем Исса дори не помръдна, когато минах покрай нея.

— Сигурна ли си? — попита лейтенанта Скааиат и клекна до отворения сандък, гола, ако не броим ръкавиците, с чаша чай в ръка.

— Лично ги конфискувах — отвърнах аз. — Помня ги. — Всички говорехме много тихо, така че никоя отвън да не ни чуе.

— Тогава защо не са унищожени? След конфискация подлежат на унищожение — изтъкна лейтенанта Скааиат.

— Очевидно не е станало така — каза лейтенанта Оун след кратка пауза. — Ох, мамка му. Това е лошо.

Пратих ѝ мълчаливо съобщение: „Ругаете, лейтенанта“.

Лейтенанта Скааиат изсумтя — нещо като смях, но горчив.

— Меко казано. — Намръщи се. — Но защо? Защо да поемат такъв риск?

— И как? — попита лейтенанта Оун. Изглежда, съвсем беше забравила своя чай, който изстиваше в чаша на пода до нея. — Сложили са ги в езерото, без да ги видим. — Прегледала бях дневниците от последните трийсет дни и в тях нямаше нищо, за което вече да не знаех. Всъщност никоя не беше ходила на онова място освен Денз Ай и дъщеря ѝ — снощи и преди трийсет дни.

— „Как“ не е проблем, ако имаш необходимия достъп — каза лейтенанта Скааиат. — Което само по себе си стеснява кръга на заподозрените. Не е била някоя с високо ниво на достъп до „Правдата на Торен“, иначе щеше да се погрижи корабът да не помни пушките. Или най-малкото да блокира достъпа до тази информация.

— А може и да не са се сетили за тази подробност — възрази лейтенанта Оун. Беше озадачена. Страхът ѝ се усилваше. — Или пък това е било част от плана. Което отново ни връща към въпроса „защо“. В момента няма голямо значение как са го направили.

Лейтенанта Скааиат вдигна поглед към мен.

— Разкажи ми за неприятностите, които племенницата на Йен Таа е имала в Долния град.

Лейтенанта Оун я погледна, свъсила вежди.

— Но...

— Лейтенанта Скааиат ѝ даде знак да замълчи.

— Нямаше такива — отвърнах. — Седеше сама и хвърляше камъчета в храмовото езеро. Пи чай в магазинчето зад храма. Извън това никоя не е говорила с нея.

— Сигурна ли си? — попита лейтенанта Оун.

— През цялото време беше пред погледа ми. — И щях да я следя още по-внимателно при евентуалните ѝ бъдещи гостувания в Долния град, но това беше ясно и без да го казвам.

Лейтенанта Оун и лейтенанта Скааиат замълчаха. Лейтенанта Оун затвори очи и вдиша дълбоко. Вече бе сериозно уплашена.

— Значи лъжат за племенницата — каза тя, без да отваря очи. — Търсят си повод да обвинят някого в Долния град за... нещо.

— Поддривна дейност — каза лейтенанта Скааиат. Отпи от чая си. — Размирици. Това поне е очевидно.

— Да, очевидно е — кимна лейтенанта Оун. Загубила бе изцяло контрол върху акцента си, без да го забележи. — Но защо, по дяволите, някоя с такова ниво на достъп — тя махна към сандъка с пушките — би искала да им помогне?

— Това май е най-важният въпрос — отвърна лейтенанта Скааиат. Помълчаха няколко секунди. — Какво ще правиш?

Въпросът разстрои лейтенанта Оун, която очевидно размишляваше върху същия проблем. Вдигна глава да ме погледне.

— Чудя се дали няма и друго.

— Мога да помоля Денз Ай да отидем в блатото още веднъж — казах аз.

Лейтенанта Оун кимна утвърдително.

— Ще напиша доклад, но няма да го изпращам. Докато не съберем още данни. — Всичко, което лейтенанта Оун правеше и казваше, беше обект на наблюдение и запис, но също като с проследяващите устройства, които носеха всички в Орс, се случваше информацията да остане незабелязана.

Лейтенанта Скааиат подсвирна тихо.

— Дали някоя не ти върти номер, скъпа? — Лейтенанта Оун я погледна въпросително. — Йен Шиннан, да речем? Може би съм я подценила. А и тази Денз Ай, имаш ли й доверие?

— Ако има такива, които искат да се махна, то те са от Горния град — каза лейтенанта Оун. Лично аз бях съгласна с нея, но не го изрекох на глас. — Не, не може да е това. Ако преча на някоя, която има нужното ниво на достъп — и махна отново към сандъка, — достатъчно би било просто да издаде заповед в този смисъл. Нещо, което Йен Шиннан не би могла да направи. — Неизречен, но дебнец зад всяка дума, беше споменът за Име и фактът, че войната, разкрила тамошната корупция, беше осъдена на смърт и присъдата най-вероятно вече бе изпълнена. — Някоя в Орс не би могла да го направи, не и

без... — Не и без помощ от много високо място, несъмнено би казала тя, ако беше довършила изречението си.

— Така е. — Лейтенанта Скааиат кимна замислено. — Значи е някоя на високо. *Кой би имал полза?*

— Племенницата — каза лейтенанта Оун, силно разстроена.

— Племенницата на Йен Таа би имала полза? — попита озадачено лейтенанта Скааиат.

— Не, не. Племенницата е оскърбена или нападната уж. А аз не правя нищо по въпроса, твърдя, че нищо не се е случило.

— Защото нищо не се е случило — каза лейтенанта Скааиат, присвила очи, сякаш започваше да разбира накъде бие лейтенанта Оун, но не докрай.

— Не получават справедливост от мен, затова идват в Долния град да си я вземат сами. Така са действали, преди да дойдем ние.

— А след това — допълни лейтенанта Скааиат — намират скритите пушки. Или още като дойдат. Или... — Поклати глава. — Нещо не се връзва. Да кажем, че си права. Така. Кой би имал полза? Не и танминдите, ако наистина замислят бунт. Могат да обвиняват когото си искат и колкото си искат, но без значение какво бъде открито в езерото, разбунтуват ли се, чака ги превъзпитание.

Лейтенанта Оун не изглеждаше убедена.

— Онази, която е могла да остави пушките в езерото, без ние да видим, би могла да защити и танминдите. Или да твърди, че може, и те да ѝ повярват.

— О! — Лейтенанта Скааиат кимна с разбиране. — Дребна глоба, смекчаващи вината обстоятелства. Разбира се. Трябва да е някоя много нависоко. Някоя много опасна. Но защо?

Лейтенанта Оун погледна към мен.

— Иди при върховната жреца и я помоли за услуга. Кажй ѝ, от мое име, че макар да не е дъждовният сезон, я моля да осигури постоянно дежурство при алармата за буря. — Алармата, сирена, която издаваше пронизителен вой, се намираще на покрива на жилищната пристройка към храма. Включването ѝ задействаше капаците на повечето сгради в Долния град, а звукът гарантирано будеше обитателите на малкото къщи, които не разполагаха с въпросната автоматизирана система. — Помоли я да е готова да включи алармата, ако ѝ кажа да го направи.

— Браво — каза лейтенанта Скааиат. — Капаците биха забавили тълпата. Но само толкова...

— Може изобщо да не се стигне до това — каза лейтенанта Оун. — Каквото и да са намислили, ще трябва да действаме на момента и според ситуацията.

На следващата сутрин ситуацията прие формата на новината, че Анаандер Мианаай, лордата на Радч, ще ни дойде на посещение през някой от идните дни.

В продължение на три хиляди години Анаандер Мианаай беше управлявала радчайския космос еднолично. Живееше във всяка от тринайсетте провинциални палати и присъстваше лично на всички анексирания. Можеше да прави това, защото притежаваше хиляди тела, всичките генетично еднакви и свързани помежду си. Все още беше в системата Шис'урна, някои от телата ѝ бяха на „Мечът на Амаат“, флагманския кораб от анексиращата флотилия, други — на станция Шис'урна. Тя създаваше радчайските закони и тя решаваше кога да направи изключение от тях. Тя беше върховната главнокомандваща на армията, върховната жреца на Амаат, нейни клиенти бяха, на практика, всички радчайски къщи.

И щеше да слезе в Орс на неуточнена дата през следващите няколко дни. Всъщност беше донякъде изненадващо, че не го е направила по-рано — колкото и малък да беше градът, колкото и западнали да бяха орсианите спрямо предишното си величие, ежегодното поклонничество правеше Орс значимо място. Достатъчно значимо да предизвика апетита на офицери от по-висши семейства и с повече влияние от лейтенанта Оун. Искали бяха нейния пост и упорстваха в опитите си да ѝ го отнемат въпреки решителната съпротива на върховната жреца на Иккт.

С други думи, самата визита не беше неочаквана. Макар моментът да изглеждаше странен. Оставаха две седмици до началото на поклонничеството, когато стотици хиляди орсиани и туристи щяха да се изсипят в града. По време на поклонничеството присъствието на Анаандер Мианаай би имало много по-голяма тежест, би ѝ дало възможност да впечатли гигантски брой поклонници на Иккт. Но вместо да се възползва от тази възможност, тя идваше две седмици по-

рано. А и нямаше как да бъде пренебрегнато очевидното съвпадение между нейната поява и появата на скритите пушки.

Която и да беше скрила пушките, действаше или за да обслужи интересите на радчайската лорда, или за да им навреди. Логично би било да съобщят за находката си именно на нея и да помолят за инструкции. А пристигането ѝ в Орс лично създаваше изключително удобна възможност да го направят — можеха да ѝ опишат ситуацията без риск някоя да прехване съобщението, което в единия случай би объркало целия план, какъвто и да бе той, а в другия би предупредило заговорниците, че планът им е разкрит, и би ги принудило да преминат в дълбока нелегалност и да се покрият завинаги.

По тази причина лейтенанта Оун посрещна новината за визитата с облекчение въпреки твърде неприятния страничен ефект, че през следващите няколко дни ще трябва да носи пълната си униформа.

Междувременно, докато чакахме Анаандер Мианаай да пристигне, аз следях внимателно разговорите в Горния град, което бе по-трудно, отколкото в Долния, защото къщите имаха стени, а и всяка танминда, замесена в заговора, със сигурност би си мерила приказките, когато съм наблизко. Никоя не беше толкова глупава, че да води разговорите, за които се ослушвах, на публично място. Също така наблюдавах племенницата на Йен Таа, доколкото това ми беше възможно. След вечерята у Йен Шиннан тя нито веднъж не излезе от къщата, но поне можех да следя показанията на преподавателя ѝ.

Две нощи подред излизах в блатото с Денз Ай и дъщеря ѝ и открихме още два сандъка с пушки. Отново не открих улики, които да ме насочат коя или кога ги е оставила там, макар че ако се съдеше по неясните намеци на Денз Ай, която внимаваше да не набеди рибарите, които обичайно, по мои наблюдения, браконьерстваха в този район, пушките бяха оставени по някое време през последните два месеца.

— Радвам се, че лордата ще дойде тук — каза ми късно една вечер лейтенанта Оун. — Не ми е по силите сама да се справя с това.

Забелязах и друго — че никоя освен Денз Ай не излиза в блатото нощем и че никоя в Долния град не сядат там, където биха могли да се спуснат автоматично противоураганните капаци. Тази предпазна мярка се спазваше задължително през дъждовния сезон, макар да имаше вградени системи за безопасност, които блокираха капациите, ако под тях има човек. Но не и през сухия. Обикновено.

Лордата на Радч пристигна по обед, пеша, в едно-единствено тяло, което пресече Горния град, без да остави следа в архивите за движение, които иначе регистрираха всичко и всички, и отиде право в храма на Иккт. Беше стара, с побеляла коса, широките ѝ рамене бяха леко приведени, почти черната кожа на лицето ѝ беше набраздена от дълбоки бръчки, което обясняваше липсата на охрана. Загубата на едно тяло, което така или иначе приближава края на жизнения си цикъл, не би била особен проблем. Употребата на такива по-стари тела позволяваше на Анаандер Мианаай да се разхожда без охрана и придружители при минимален риск.

Не беше облечена нито по радчайски, с панталон и накичено с бижута сако, нито като шис'урнианските танминди, които се покриваха целите с панталон и риза с дълъг ръкав, а носеше лунги — орсианската дълга пола — и беше гола от кръста нагоре.

Веднага щом я видях пратих съобщение на лейтенанта Оун, която се отправи по най-бързия начин към храма и завари върховната жреца на площада, просната в краката на радчайската лорда.

Лейтенанта Оун се поколеба. Повечето радчайци рядко се озоваваха в такава непосредствена близост до Анаандер Мианаай. Лордата присъстваше на всички анексирания, разбира се, но числеността на воините спрямо бройката на телата, които лордата използваше, свеждаше шанса да ѝ налетят почти до нула. Всяка гражданка беше в правото си да отиде в някоя от провинциалните палати и да помоли за аудиенция — било във връзка с лична молба, било да се обърне към лордата като към последна съдебна инстанция, било по друга причина, — но в такива случаи обикновените граждани биваха инструктирани предварително как да се държат. Някоя като лейтенанта Скааиат сигурно би знаела как да привлече вниманието на Анаандер Мианаай, без да наруши приличието, но лейтенанта Оун не знаеше.

— Милорда — каза тя и коленичи. Сърцето ѝ още малко и щеше да се пръсне от страх.

Анаандер Мианаай се обърна към нея и вдигна вежди.

— Моля да ми простите — каза лейтенанта Оун. Виеше ѝ се леко свят, дали от тежестта на униформата в нетърпимата жегата, или от нерви, не можех да преценя. — Трябва да говоря с вас.

Веждите се вдигнаха още по-високо.

— Лейтенанта Оун, нали? — каза Анаандер Мианаай.

— Да, милорда.

— Тази вечер ще присъствам на бдението в храма на Иккт. Ще говоря с вас сутринта.

Минаха секунда-две, докато лейтенанта Оун осмисли казаното.

— Само минутка, милорда. Боя се, че идеята да присъствате на бдението не е добра.

Лордата на Радч кривна въпросително глава.

— Доколкото ми е известно, вие държите този район под контрол.

— Да, милорда, просто... — Лейтенанта Оун млъкна паникьосана, изгубила ума и дума за миг. — В момента отношенията между Горния и Долния град... — И млъкна отново.

— Вършете си своята работа — каза Анаандер Мианаай. — А аз ще върша своята. — И обърна гръб на лейтенанта Оун.

Публична обида. И необяснима при това — нямаше причина лордата на Радч да не отдели минутка за разговор, поискан очевидно по спешност от офицерата, която отговаря за сигурността на района. А и лейтенанта Оун с нищо не беше заслужила подобно отношение. Отначало сметнах, че това е единствената причина за силното огорчение и тревога, които се разляха по връзката ми с лейтенанта Оун. Разговорът за пушките можеше да почака до утре. Но разходката на Анаандер Мианаай през Горния град не беше останала незабелязана, новината се беше разпространила бързо, както можеше да се очаква, и жителите на Горния град вече се събираха по северния бряг на храмовото езеро да видят как лордата на Радч, облечена като орсиана, стои пред храма на Иккт с върховната жреца. Заслушах се в тихите разговори на събралите си танминди и си дадох сметка, че поне за момента пушките не са най-неотложният ни проблем.

Танминдските жители на Горния град бяха богати, добре хранени, собственици на магазини, ферми и тамариндови овощни градини. Дори в трудните месеци след анексирането, когато снабдяването беше оскъдно, а храната скъпа, те бяха съумели да хранят семействата си. Йен Шиннан бе казала, че никоя тук не е гладувала, и сигурно го вярваше искрено. Тя не беше гладувала, нито някоя от близкото ѝ обкръжение, състоящо се предимно от други богати танминди. Обичаха да се оплакват, но в действителност

анексирането почти не ги беше засегнало. Децата им се справяха добре на тестовете за пригодност и тази тенденция щеше да продължи и занапред, както беше намекнала лейтенанта Скааиат.

И въпреки това същите тези хора, видели лордата на Радч да минава транзитно през тяхната част от града и да отива в храма на Иккт, моментално бяха решили, че този жест на уважение към орсианите е нарочна обида към самите тях. Четеше се ясно по лицата им, чуваше се във възмутените им възклицания. Не го бях предвидила. Може би и лордата на Радч не го беше предвидила. Но като бе видяла върховната жреца в краката на Анаандер Мианаай, лейтенанта Оун си бе дала сметка какво ще последва.

Изтеглих се от площада и част от улиците в Горния град и се отправих в половин дузина сегменти към струпалите се по северния бряг на езерото хора. Не извадих оръжие, не отправих заплахи. Просто казах на онези, които бяха достатъчно близо да ме чуят:

— Прибирайте се по домовете си, граждани.

Повечето се подчиниха и макар израженията им да бяха навъсени, никоя не възрази открито. Други се позабавиха минута-две, преди да направят същото: сигурно си въобразяваха, че така подлагат на изпитание властта ми, но не посмяха да стигнат по-далеч от това — всяка, достатъчно смела да ме предизвика открито, или беше застреляна по някое време през последните пет години, или се беше научила да държи под контрол тези си самоубийствени импулси.

Върховната жреца се изправи да придружи Анаандер Мианаай в храма и хвърли неразгадаем поглед към лейтенанта Оун, която още стоеше на колене върху каменната настилка на площада. Лордата на Радч дори не погледна към нея.

7.

— Да не забравяме и друго — каза Стриган, докато се хранехме. Канеше се да изтъкне поредния си повод за възмущение от политиката на Радч. Списъкът ѝ беше дълъг. — Договорът с пресгер.

Сейварден лежеше неподвижно, със затворени очи, по устните и брадичката ѝ имаше спечена кръв, пръски засъхваха по предницата на якето ѝ. През носа и челото ѝ беше лепнат коректив.

— Не ти харесва договорът? — попитах. — Предпочиташ пресгер да правят каквото си искат, като преди? — Пресгер не даваха пукната пара дали един вид е разумен, или не, интелигентен, или не, етичен, или не. Думата, която използваха... всъщност не е дума, ако съм разбрала правилно, защото те не говорят с думи, така че е по-скоро концепция. Та концепцията им обикновено се превежда като „значимост“. А „значими“ според тях са единствено пресгер. Следователно всички други същества са по право тяхна плячка, собственост или средство за забавление. Обикновено не обръщаха внимание на човечеството, но сред тях имаше и такива, които обичаха да спират наши кораби и да ги разкъсват — и корабите, и съдържанието им.

— Ще ми се Радч да не дава обвързващи обещания от името на цялото човечество — отвърна Стриган. — Натрапват политиката си на всички човешки правителства и дори очакват да им благодарим за това.

— Пресгер не признават различията, за които говориш. Или е трябвало да сключим договора от името на цялото човечество, или да се оттеглим от преговорите.

— Според мен пък Радч просто намери друг начин да разшири сферата си на влияние, начин много по-лесен и евтин от традиционните си завоевания.

— Може и да се изненадаш, но сред най-висшите кръгове на Радч има хора, които също като теб не харесват договора.

Стриган вдигна вежда и остави чашата си с миризливо ферментирало мляко.

— Не знам защо, но си мисля, че тези високопоставени радчай не биха ми допаднали, ако ги познавах лично. — Тонът ѝ беше горчив и леко саркастичен.

— Да — съгласих се. — И аз мисля така. Те, от своя страна, със сигурност не биха харесали теб.

Тя примигна и ме погледна втренчено, сякаш се надяваше да прочете нещо по лицето ми. После поклати глава и каза:

— Слушам те?

— Когато си проводникът на реда и цивилизацията в една вселена, не преговаряш. Особено с не-човеци.

Което включваше немалко хора, които смятаха себе си за представители на човешката раса, но аз прецених, че на този етап няма смисъл да повдигам темата.

— Защо да сключваш договор с такъв неумолим враг? Унищожаваш го, и точка.

— А можете ли? — попита невярващо Стриган. — Да унищожите пресгер?

— Не.

Тя скръсти ръце и се облегна на стола си.

— Тогава защо изобщо го подлагате на дебат?

— Не е ли очевидно? — казах аз. — Има такива, които не са в състояние да признаят, че Радч не са всесилни, нито че силата им може да има граници.

Стриган погледна към Сейварден, която лежеше в другия край на стаята.

— Но в това няма смисъл. *Дебат*. При вас дебатите са забранени.

— Безспорно — съгласих се. — Ти знаеш най-добре, понеже си експерт.

— О, не! — възкликна тя и изправи гръб. — Ядосах те.

Сигурна бях, че изражението ми не се е променило ни най-малко.

— Мисля, че кракът ти никога не е стъпвал в Радч. Мисля, че не познаваш лично много радчай. И да познаваш няколко, познаваш ги бегло. Ти гледаш отстрани, отвън, и виждаш единствено конформизъм и промити мозъци. — Безкрайни редици от еднакви воини със

сребристи брони, които нямат своя воля, не разсъждават самостоятелно. — Вярно е, че дори най-изпадналата радчайи гледа на не-гражданите отвисоко и с чувство за превъзходство. А самочувствието на такива като Сейварден е направо непоносимо. — Стриган изсумтя развеселено. — Но те все пак са хора и имат различно мнение за нещата.

— Мнения, които нямат никаква стойност. Анаандер Мианаай казва какво ще стане и то става, точка.

Сигурна бях, че не си дава сметка колко сложен е този въпрос в действителност.

— Да, и това само утежнява вътрешното им объркване. Опитай се да си представиш. Представи си, че целият ти живот е посветен на завоевания, чиято цел е да разширят границите на радчайския космос. Ти виждаш убийства и разрушения в гигантски мащаб, но за радчаите завоеванията са начин да разширят цивилизацията, да донесат Правда, Приличие и Полза за вселената. Смъртта и разрушенията за тях са неизбежни странични ефекти в името на всеобщото добруване.

— Боя се, че не откривам в себе си съпричастие към тази гледна точка.

— Не го и очаквам от теб. Просто се замисли, представи си, че си на тяхно място. Че не само твоят живот, но животът на всичките ти близки, на предците ти хиляда и повече години назад, е инвестиран в тази идея, в тези действия. Амаат го иска. Бог го иска, самата вселена го иска. И после един ден някой ти казва, че може и да грешиш. И че животът ти няма да е такъв, какъвто си мислиш.

— Случва се постоянно, с всички ни — каза Стриган и се надигна от стола си. — С тази разлика, че повечето от нас не живеят с илюзията, че сме родени за велики дела.

— Тази разлика никак не е дребна — изтъкнах аз.

— Ами ти? — Стоеше до стола си и държеше чашата и лицата си. — Ти несъмнено си радчайи. Акцентът ти, когато говориш на радчайски — разговаряхме на нейния език, — оставя впечатлението, че си родом от Герентат. Но в момента почти не долавям акцент. Може би просто си добра в езиците, нечовешки добра би могло да се каже... — Направи пауза. — Обаче грешките с родовете те издават. Само радчаите бъркат по този начин пола на хората.

Значи бях сгрешила.

— Не мога да видя под дрехите ти. А дори да можех, това невинаги е надежден признак.

Тя примигна и се поколеба за миг, сякаш не откриваше смисъл в думите ми.

— Често се чудя как се размножават радчаите, между другото. Дали не са еднополови.

— Не са. И се размножават като всички останали. — Стриган вдигна скептично вежда. — Отиват при медика да им деактивира контрацептивния имплант. Или използват инкубатор. Или си правят операция, за да изнесат бременност. Или наемат някоя да я износи вместо тях.

Никое от гореспоменатите не се различаваше драматично от всеобщо възприетите методи за репродукция, но Стриган въпреки това изглеждаше скандализирана, в известна степен поне.

— Ти определено си радчай. И определено познаваш много добре капитан Сейварден, но не си като него. Отначало мислех, че може да си второстепенен, но ако беше, щеше да имаш повече импланти, а не виждам признаци за такива. *Коя си ти?*

От няколко разговора трудно би могла да засече издайническите признаци — за обикновен наблюдател като нея аз имах един-два оптични и комуникационни импланти, каквито си поставят милиони хора, без значение дали са радчай, или не. А и през последните двайсет години бях намерила начини да прикривам истинските си характеристики.

Взех собствените си прибори и станах.

— Аз съм Брек от Герентат.

Стриган изсумтя. Не ми вярваше. Герентат беше достатъчно далеч от местата, където бях обикаляла през последните деветнайсет години — и да допуснех някакви дребни грешки, хората подсъзнателно си ги обясняваха с голямото разстояние.

— Просто турист — каза Стриган. От тона ѝ ставаше ясно, че изобщо не ми вярва.

— Да.

— Тогава какъв е интересът ти към... — Кимна към Сейварден, която спеше спокойно в другия край на стаята. — Просто улично коте, което някой е трябвало да спаси?

Не отговорих. Истината бе, че не знаех какъв е отговорът.

— Познавам хора, които редовно прибират нещастници под крилото си. Ти не си от тях. Има нещо... има нещо студено в теб. Нещо остро. Ти си много по-хладнокръвна и от най-хладнокръвния турист. — А и знаех, че пистолетът е у нея, пистолет, за чието съществуване не би трябвало да знае никоя освен самата тя и Анаандер Мианаай. Но не би могла да изтъкне това, без да признае, че оръжието е у нея. — И в седемнайсетте ада няма начин да си герентатски турист. Коя си ти?

— Ако ти кажа, това ще ти развали удоволствието.

Стриган отвори уста да каже нещо, нещо гневно, ако се съдеше по изражението ѝ, когато внезапно прозвуча аларма.

— Посетители — каза тя.

Докато си облечем връхните дрехи и излезем през двете врати, един плъзгач беше скъсил на зигзаг разстоянието до къщата, разравяйки бял коловоз в оцветения от мъха сняг. Спря на сантиметри от моята летяща машина.

Вратата се отвори с изщракване и от возилото се изсипа една нилта, много ниска, навлечена с алено палто с бродерия в яркосиньо и крещящо жълто, но зацапано с по-тъмни петна — снежен мъх и кръв. Нилтата спря за миг, после ни видя да стоим на входа.

— Докторке! — извика тя. — Помощ!

Стриган вече вървеше към нея. Последвах я.

— Дадох си сметка, че нилтата всъщност е дете, на четиринайсет най-много. На седалката до мястото на водача лежеше по-възрастен индивид, в безсъзнание, дрехите му разкъсани на парцали, на места множеството катове бяха раздрани до месо. Имаше много кръв — и по дрехите на ранената, и по седалката. Десният ѝ крак липсваше от коляното надолу, както и лявото стъпало.

С общи усилия трите отнесохме ранената в лечебницата.

— Какво е станало? — попита Стриган, докато сваляше окървавените разкъсани дрехи.

— Леден дявол — отвърна момичето. — Не го видяхме! — Сълзи пълнеха очите ѝ, но не се стичаха по бузите. Детето преглътна шумно.

Стриган огледа импровизираните турникети, с които момичето беше стегнало краката над раните.

— Направила си всичко възможно — каза му и кимна към вратата на голямата стая. — Оттук ще поема аз.

Излязохме от лечебницата. Момичето сякаш изобщо не ме забелязваше, нито мен, нито Сейварден, която още лежеше на дюшека си. Спря в средата на стаята, сякаш се чудеше какво да прави, после се срина на една пейка.

Донесох ѝ чаша ферментирало мляко и тя се стресна, все едно съм се появила от нищото.

— Ранена ли си? — попитах. Този път нямаше опасност да сбъркам, вече бях чула Стриган да се обръща към момичето в женски род.

— Аз... — започна тя, после млъкна, втренчила поглед в чашата, все едно се боеше, че може да я ухапе. — Не, не съм... само малко.

Изглеждаше на ръба на припадъка. И нищо чудно. Според радчайските стандарти беше още дете, но беше видяла с очите как див звяр разкъсва спътницата ѝ — родитела, братовчеда, съседа? — и бе запазила достатъчно присъствие на духа да ѝ окаже първа помощ, да я натовари на плъзгача и да я докара тук. Беше ѝ време да изпадне в истерия.

— Какво стана с ледения дявол? — попитах.

— Не знам. — Откъсна поглед от чашата с мляко и вдигна лице към мен. — Изритах го. Намушках го с ножа си. Той се махна. Не знам.

Минаха няколко минути, докато изстискам от нея повече информация — че е оставила съобщения за другите от фамилия лагер, но никоя от тях не била достатъчно близо да помогне, нито да пристигне тук скоро. Докато разговаряхме, тя сякаш успя да се овладее, поне колкото да вземе най-после чашата с ферментирало мляко и да го изпие.

След няколко минути започна да се поти, свали двете си якета и ги остави на пейката до себе си, после потъна в смутено мълчание. Не се сещах как да облекча страданието ѝ.

— Знаеш ли някакви песни? — попитах накрая.

Тя примигна стреснато.

— Не съм певица.

Може да беше езиков проблем. Не познавах добре обичаите в тази част на планетата, но от малкото информация, която си бях направила труда да събера, не личеше да има специално деление между песните, които всяка би могла при желание да изпее, и други,

които, най-често по религиозни причини, се изпълняват само от квалифицирани певци, поне в големите градове близо до екватора. Може би тук, на юг, нещата стояха различно.

— Прощавай — казах, — сигурно използвах неправилна дума. Как му казвате, когато пеете по време на работа, за забавление или за да приспите дете? Или просто...

— О! — възкликна тя, разбрала какво я питам. Сякаш се оживи, но само за миг. — Имате предвид *песни*!

Усмихнах се насърчително, но тя отново потъна в мълчание.

— Няма смисъл да се тревожиш излишно — казах аз. — Стриган си разбира от работата. А и понякога просто трябва да оставим нещата на боговете.

Момичето прехапа долната си устна.

— В никакви богове не вярвам аз — заяви с известно ожесточение.

— И все пак. Каквото има да става, ще стане.

Тя кимна, макар да не изглеждаше убедена докрай.

— Играеш ли на пулове? — попитах я. Може би щеше да ми покаже как се играе на дъската, която Стриган държеше в къщата си, макар да се съмнявах, че играта е местна.

— Не.

С което малобройните ми идеи как да отвлека мислите ѝ от случилото се изчерпиха.

След десетина минути мълчание момичето каза:

— Имам тиктик.

— Какво е тиктик?

Очите ѝ се разшириха, кръгли върху кръглото ѝ бледо лице.

— Не знаете как се играе тиктик? Сигурно сте от много далеч! — Кимнах, че наистина е така, и тя продължи: — Това е игра. Детска игра. — Тонът ѝ подсказваше, че самата тя вече не е дете, но е по-добре да не я питам защо си носи детска игра. — Наистина ли никога не сте играли тиктик?

— Никога. Там, откъдето идвам, играем най-често на пулове, на карти и на зарове. Но на различните места игрите са различни.

Тя се замисли върху думите ми, после предложи:

— Мога да ви науча. Лесно е.

След два часа, докато хвърлях мъничките зарове от кости на бов, алармата за посетители се включи. Момичето вдигна стресната глава.

— Идва някой — казах аз.

Вратата на лечебницата си остана затворена. Явно Стриган беше твърде заета.

— Може да е мама — каза момичето. Гласчето му трепереше от надежда и облекчение.

— Дано е тя. Дано не е друг пациент — отвърнах и моментално си дадох сметка, че не е трябвало да го казвам. — Ще ида да видя.

Определено беше „мама“. Скочи от летящата машина, с която беше пристигнала, и хукна към къщата с неочаквана скорост. Подмина ме, все едно бях невидима. Беше висока за нилта и широка, но те всички бяха широки. Увита беше в дебели дрехи, а семейната прилика с момичето в къщата се виждаше от пръв поглед. Влязох след нея.

Като видя момичето, което стоеше право на малката дъска за тиктик, жената каза:

— Е, какво?

Една радчайска майка би прегърнала дъщеря си, би я целунала, би й казала колко се радва, че е добре, би се разплакала дори. Някои радчаи сигурно биха сметнали нилтата за студена и безчувствена майка. Но според мен биха сгресли. Двете седнаха на една пейка, плътно една до друга, и момичето докладва какво знае за състоянието на пострадалата, за това какво се е случило при стадото и за ледения дявол. Когато разказът свърши, майка й я потупа по коляното — туп-туп — и девойката изведнъж се промени, сякаш стана по-висока и по-силна сега, когато имаше не само утехата на майчиното присъствие, а и одобрението на майка си.

Донесох им две чаши ферментирало мляко и майката рязко насочи вниманието си към мен, макар че не личеше да проявява особен интерес и дори любопитство към особата ми.

— Вие не сте лекарката — каза. Виждах, че мислите й все още са центрирани върху дъщерята, а интересът й към мен се простира единствено върху въпроса съм ли потенциална заплаха или потенциална помощ.

— На гости съм — отвърнах. — Лекарката е заета в момента и реших, че чаша мляко ще ви дойде добре.

Жената погледна към Сейварден, която още спеше, вече няколко часа, челото ѝ беше покрито с черния потрепващ коректив, около устата и носа ѝ се виждаха следи от кръвонасядания.

— Тя е от много далече — каза момичето. — Не знаеше как се играе тиктик!

Майката сведе поглед към дъската на пода, зарчетата и цветните каменни пулове, зарязани по средата на играта. Не каза нищо, но изражението ѝ се промени едва доловимо. Кимна много леко и прие чашата мляко.

След двацет минути Сейварден се събуди, отлепи с рязък жест коректива от челото си, изтри с трепереща ръка горната си устна и се втренчи в люспиците засъхнала кръв, които останаха по ръката ѝ. Вдигна поглед към двете нилти, които седяха една до друга на пейката и енергично не ни обръщаха внимание, нито на нея, нито на мен. Явно не се учудиха, че не отивам при Сейварден, нито ѝ казвам нещо. Нямах представа дали помни защо съм я ударила и дори че аз съм я ударила. Понякога ударите в главата предизвикват краткотрайна амнезия. Но изглежда все пак си спомняше нещо, или подозираше какво е станало, защото изобщо не погледна към мен. Повъртя се няколко минути, после стана, отиде в кухнята и отвори един шкаф. Позяпа втренчено съдържанието му, после извади паница и парче твърд хляб, наля вода и зачака хлябът да омекне — стоеше, гледаше в нищото и мълчеше.

8.

Хората, които бях прогонила от брега на храмовото езеро, се скупчиха на малки шепнещи групи по улицата, после побързаха да се пръснат, като видяха, че приближавам от няколко посоки като част от регулярните си патрулни обиколки. Не след дълго отново се събраха на групи, но не на улицата, а вътре, по къщите. За няколко часа в Горния град се възцари спокойствие. Зловещо спокойствие, което ме държеше на нокти — то, както и постоянните въпроси на лейтенанта Оун какво става.

Лейтенанта Оун смяташе, че засиленото ми присъствие в Горния град само ще влоши нещата, затова ми нареди да се изтегля към площада. Ако имаше да става нещо, щеше да стане там, на границата между Горния и Долния град. Именно благодарение на това прегрупиране все още бях в състояние да функционирам повече или по-малко ефективно, когато всичко се разпадна.

В продължение на часове не се случи нищо особено. Лордата на Радч отправяше молитви заедно с жреците на Иккт. Предупредих жителите на Долния град, че ще е добре тази нощ да си останат по къщите, и в резултат улиците останаха безлюдни, без обичайните комшийски събирания на сладка приказка. По здрач почти всички се бяха прибрали на горните етажи на домовете си, разговаряха тихо или мълчаха и наблюдаваха от терасите.

Четири часа преди зазоряване всичко се разпадна. Или по-точно, аз се разпаднах. Информационният поток, който следях, пресекна изведнъж и моите двайсет сегмента едновременно ослепяха и оглушаха. Всеки от тях виждаше само с две очи, чуваше само с две уши и се движеше в едно-единствено тяло. Минаха няколко секунди на пълно объркване и паника, докато сегментите ми осъзнаят, че са отрязани от останалите, че всеки е сам в тялото си. И още по-лошо — в същия миг прекъсна и връзката мис лейтенанта Оун.

От онзи момент нататък бях двайсет различни индивида с двайсет различни комплекта възприятия и спомени и мога да

възпроизведа случилото се само като същия в едно тези отделни парчета.

В мига на удара всичките двайсет сегмента инстинктивно и незабавно включиха бронята ми, и облечените, и съблечените. Осемте спящи сегмента в къщата се събудиха моментално и веднага щом възстанових самообладанието си хукнаха към лейтенанта Оун, която си беше легнала и се опитваше да заспи. Два от тези сегменти, Седемнайсет и Четири, като видяха, че лейтенанта Оун е добре и че няколко други сегмента стоят на пост при нея, отидоха при конзолата да проверят комуникационния статут. Конзолата не работеше.

— Комуникациите са прекъснати — извика сегмент Седемнайсет, гласът му бе променен от гладката сребриста броня.

— Невъзможно — каза Четири. Седемнайсет не отговори. Не беше необходимо, защото фактите не се нуждаят от коментар.

Някои от сегментите ми в Горния град се обърнаха към храмовото езеро, преди да осъзнаят, че ще е най-добре да остана където съм. Всички, които бяха на площада и в храма, се обърнаха към къщата. Един хукна към лейтенанта Оун, двама казаха едновременно: „Горният град!“, други двама: „Сирената за бури!“ и в продължение на няколко секунди отделните ми парчета трескаво се опитваха да решат как да постъпят. Сегмент Девет изтича в жилищното помещение към храма и събуди жрецата, която спеше до командния панел на противоураганната сирена.

Точно преди сирената да завие Йен Шиннан изскочи от къщата си в Горния град и се развика: „Убийство! Убийство!“ Осветлението в околните къщи се включи, но по-нататъшната врява потъна във воя на сирената. Най-близкият ми сегмент беше на четири улици разстояние.

Из целия Долен град се спуснаха противоураганните капаци. Жреците в храма прекратиха молитвите си, върховната жреца погледна към мен, но аз нямах информация, която да ѝ предоставя, затова вдигнах безпомощно рамене.

— Комуникациите ми са прекъснати, свещена — каза сегментът ми. Върховната жреца примигна неразбиращо. Воят на сирената поглъщаше всички останали звуци, думите включително.

Лордата на Радч не бе реагирала изобщо в мига на моята фрагментация, макар да беше свързана с останалите си елементи по същия начин като мен. Очевидната липса на изненада от нейна страна

беше достатъчно странна, за да привлече вниманието на един от сегментите ми, онзи, който се намираше най-близо до нея. Но не беше изключено да става въпрос за проява на върховно самообладание — воят на сирената не бе предизвикал друга реакция у Анаандер Мианаай освен поглед към тавана и вдигната вежда. После лордата се изправи и излезе на площада.

Това беше третата най-лоша нощ в съществуването ми. Не долавях нищо от „Правдата на Торен“, нищо от себе си. Разпаднала се бях на двайсет сегмента, които трудно комуникираха помежду си.

Сегмент, когото лейтенанта Оун беше пратила да включи сирената, изскочи на площада и спря колебливо. Обхождаше с поглед другите сегменти, видимо беше там, но не и като част от усещането ми за себе си.

Сирената замлъкна. Долният град потъна в тишина, единствените звуци бяха от моите стъпки и филтрираните през бронята гласове — опитвах се да говоря със себе си, да се организирам поне в някаква степен.

Лордата на Радч вдигна едната си побеляла вежда.

— Къде е лейтенанта Оун?

Този въпрос си задавах всички мои сегменти, поне онези, които нямаха нужната информация, но сегментът, който бе дотичал със заповед от лейтенанта Оун, побърза да каже:

— Лейтенанта Оун идва насам, милорда.

След десет секунди лейтенанта Оун и повечето от сегментите ми, които кризата беше заварила в къщата с нея, изтичаха на площада.

— Мислех, че държите този район под контрол. — Анаандер Мианаай не погледна лейтенанта Оун, но беше ясно към кого се обръща.

— И аз така мислех. — А после лейтенанта Оун си спомни къде е и с кого говори. — Милорда. Моля за извинение. — Сегментите ми до един и всеки за себе си полагаха усилия да не се обръщат с цяло тяло към лейтенанта Оун, подтиквани от нуждата да се убедят, че тя наистина е там — факт, който не можеха да удостоверят по друг начин освен чрез зрителните си възприятия. Кратка тиха дискусия реши кои от сегментите ми ще останат близо до нея.

Сегмент Десет се появи на бегом край храмовото езеро.

— Проблеми в Горния град! — извика и наби спирачки пред лейтенанта Оун. Изтеглила бях останалите си сегменти да му направя път. — Хора се събират пред къщата на Йен Шиннан, гневни са, говорят за убийство и възмездие.

— Убийство? Мамка му!

Всички сегменти в близост до лейтенанта Оун казаха едновременно:

— Ругаете, лейтенанта!

Анаандер Мианаай ни изгледа невярващо, но си замълча.

— Ох, мамка му! — повтори лейтенанта Оун.

— Смятате ли — каза Анаандер Мианаай, спокойно и бавно, — да направите нещо? Или само ще псувате?

Лейтенанта Оун застина за миг, после се огледа — погледна към езерото, към Долния град, към храма.

— Кои сте тук? Пребройте се! — Направихме го и тя продължи: — От едно до седем, оставате тук. Останалите — с мен.

Последвах я в храма, а Анаандер Мианаай остана на площада.

Жреците стояха близо до подиума и гледаха към нас.

— Свещена — каза лейтенанта Оун.

— Лейтенанта — каза върховната жреца.

— От Горния град идва агресивна тълпа. По моя преценка разполагаме с пет минути. Не могат да нанесат големи щети поради противоураганните капаци. Най-добре ще е да влязат тук, за да не направят нещо драстично.

— Да влязат тук? — повтори колебливо върховната жреца.

— Всичко друго е тъмно и затворено. Вашите врати са големи и отворени, затова най-вероятно ще се стекат насам, а когато повечето влязат в храма, ще затворим вратите и Едно Еск ще обкръжи сградата. Бихме могли да затворим вратите на храма и тогава тълпата ще насочи гнева си към къщите, но не ми се ще да подлагам на изпитание здравината на капациите. Ако — добави тя, понеже видя Анаандер Мианаай да влиза в храма, бавно, все едно не се случва нищо необичайно, — ако милордата позволи.

Лордата на Радч даде мълчалив знак, че одобрява.

Върховната жреца явно не харесваше предложеното решение, но не възрази. Сегментите ми на площада вече виждаха отблясъците на

ръчни лампи и фенери да се стичат по най-близките улици от Горния град.

Лейтенанта Оун ме прати зад големите врати на храма, които да затворя по неин сигнал, други мои сегменти излязоха навън, по улиците около храма, със задача да насочат танминдите към светилището. Останалите стояхме в храма, в сенките покрай стените, а жреците се върнаха към молитвите си, коленичили с гръб към широко отворения вход.

Повече от сто танминди се появиха откъм Горния град. И повечето направиха онова, на което се надявахме — втурнаха се с крясъци в храма, — освен дващест и три, от които дузина свърнаха по една тъмна и празна улица. Останалите единащест, които вървяха по петите на по-голямата група, видяха един от сегментите ми да стои наблизо и преосмислиха действията си. Спряха и взеха да си шушукат, местеха поглед между тълпата, която щурмуваше храма, и другата група, която тичаше с крясъци по улицата. Гледаха ме как стоя близо до вратите на храма — сегментите там не бяха с униформа, а покрити само със среброто на моята броня, и това, изглежда, им припомни анексирането. Чуха се ругатни, после малката група зави обратно към Горния град.

Осемдесет и трима танминди бяха нахлули в храма, гневните им гласове ехтяха, подсилени от акустиката на просторното помещение. Като чуха, че вратите се затварят, те се обърнаха и понечиха да хукнат обратно към изхода, но аз ги бях обградила и държах на мушка онези, които се намираха най-близо до отделните ми сегменти.

— Граждани! — извика лейтенанта Оун, но истината е, че не умееше да привлича вниманието към себе си, да бъде чута.

— Граждани! — извикаха моите фрагменти, гласовете ми отекнаха и заглъхнаха. Утихнаха и бунтовните крясъци на танминдите — Йен Шиннан, Йен Таа и още неколцина, които познавах като техни близки приятели и роднини, зашъткаха на заобикалящите ги, призоваха ги към спокойствие, изтъкнаха, че самата лорда на Радч е в храма и че могат да говорят лично с нея.

— Граждани! — извика отново лейтенанта Оун. — Ума ли си изгубихте! Какви ги вършите?

— Убийство! — извика Йен Шиннан, застанала начело на тълпата. Гледаше към лейтенанта Оун, която стоеше зад мен, до

лордата на Радч и върховната жреца. Младшите жреци стояха в плътна група и не помръдваха. Танминдите надигнаха глас в подкрепа на Йен Шиннан. — Щом няма да получим справедливост от вас, ще си я вземем сами! — извика отново Йен Шиннан. Броженето на тълпата се търкулна покрай каменните стени на храма.

— Обяснете, граждани — каза Анаандер Мианаай, повишила глас да надвика шума.

Бунтовниците си шъткаха в продължение на пет секунди, после Йен Шиннан каза с почителен тон, който звучеше почти искрено:

— Милорда, моя братовчеда, още почти дете, ми беше на гости у дома, за седмица. Когато дошла в Долния град, била обиждана и заплашвана от орсиани, за което аз докладвах на лейтенанта Оун, но нищо не последва. Тази вечер стаята ѝ беше празна, прозорецът — счупен, навсякъде имаше кръв! Какво да си помисля? До какво заключение бих могла да стигна? Орсианите открай време ни мразят! Сега искат да ни избият до крак и ние трябва да се защитим, нали така?

Анаандер Мианаай се обърна към лейтенанта Оун.

— Докладвано ли ви е?

— Да, милорда — каза лейтенанта Оун. — Проведох разследване и установих, че въпросната млада особа нито за миг не е излизала извън полезрението на Едно Еск от „Правдата на Торен“. Едно Еск докладва, че докато е била в Долния град, младата особа не е разговаряла с никого, освен във връзка с рутинно пазаруване. Не е била нито обиждана, нито заплашвана от никого.

— Ето, виждате ли! — извика Йен Шиннан. — Виждате ли защо сме принудени да вземем правосъдието в свои ръце!

— Какво ви навежда на мисълта, че животът на всички ви е под заплаха? — попита Анаандер Мианаай.

— Милорда — каза Йен Шиннан. — Ако слушате лейтенанта Оун, излиза, че всички в Долния град са лоялни граждани, които спазват законите, но ние от опит знаем, че орсианите изобщо не са образец за добродетелност. Рибарите излизат нощем, под прикритието на мрака. Източници... — поколеба се за миг и по причини, които не разбирах, може би заради пушката, насочена към гърдите ѝ, или заради студеното спокойствие на Анаандер Мианаай, или заради нещо друго, не знаех. Стори ми се обаче, че нещо я е развеселило. После Йен

Шиннан възвърна самообладанието си и продължи: — Източници, които не бих искала да назовавам, са видели рибари от Долния град да крият оръжие в езерото. За какво са им оръжия, ако не за да ни отмъстят, понеже са убедени, че се отнасяме зле с тях? И как са се озовали там пушките без тайното съдействие на лейтенанта Оун?

Анаандер Мианаай обърна тъмното си лице към лейтенанта Оун и вдигна едната си побеляла вежда.

— Имате ли отговор на това, лейтенанта Оун?

Нещо във въпроса или в начина, по който беше зададен, притесни всички мои сегменти, които бяха достатъчно близо да го чуят. А Йен Шиннан направо се усмихна. Беше *очаквала* лордата на Радч да се обърне срещу лейтенанта Оун и не криеше радостта си.

— Имам отговор, милорда — каза лейтенанта Оун. — Преди няколко дни местна рибара ми докладва, че е намерила сандък с оръжие в езерото. Извадих пушките от водата и ги прибрах в къщата си, а след повторно търсене открих още два сандъка, които също преместих. Тази нощ отново смятах да претърся езерото, но бях възпрепятствана от текущите събития. Докладът ми е написан, но още не съм го изпратила, защото и аз се чудех как е възможно оръжията да се озоват тук без мое знание.

Може да беше заради усмивката на Йен Шиннан и странните въпроси на Анаандер Мианаай, в които се четеше неприкрито обвинение — както и заради завоалираната обида, която лордата бе нанесла на лейтенанта Оун по-рано на площада, — но в напрегнатата атмосфера на храма думите на лейтенантата на свой ред отекнаха обвинително.

— Питам се също така — продължи лейтенанта Оун, след като ехото от казаното преди това утихна, — защо въпросната млада особа би отправила фалшиви и напълно безпочвени обвинения в тормоз към жителите на Долния град. Напълно съм сигурна, че никоя от Долния град не я е обидила или наранила по какъвто и да било начин.

— Някоя все пак го е направила! — чу се глас откъм тълпата и брожението се надигна отново, разля се като вълна в голямото помещение с каменни стени.

— Кога видяхте за последно братовчедата си? — попита лейтенанта Оун.

— Преди три часа — отговори Йен Шиннан. — Каза ни лека нощ и си отиде в стаята.

Лейтенанта Оун се обърна към онзи мой сегмент, който бе най-близо до нея.

— Едно Еск, някоя от Долния град ходила ли е в Горния през последните три часа?

Сегментът, който отговори — Тринайсет, — знаеше, че трябва да формулирам отговора си внимателно, защото ще го чуят всички присъстващи.

— Не. Никоя не е ходила от Долния град в Горния, нито от Горния в Долния. Не мога да бъда сигурна единствено за последните петнайсет минути.

— Някоя може да е отишла в Горния град по-рано — изтъкна Йен Шиннан.

— Ако е така — контрира лейтенанта Оун, — значи още е в Горния град и там трябва да я търсите.

— Пушките... — започна Йен Шиннан.

— Не представляват заплаха за вас. Заключени са в моята къща и Едно Еск вече деактивира повечето от тях.

Йен Шиннан хвърли странен, някак умолителен поглед към Анаандер Мианаай, която не бе отронила и дума по време на словесната престрелка.

— Но...

— Лейтенанта Оун — каза лордата на Радч. — Ако обичате. — И махна с ръка в знак, че иска да размени няколко думи насаме с лейтенантата. Двете се отдалечиха на петнайсетина метра. Един от моите сегменти ги последва. Боях се, че лордата ще го отпрати, но тя не му обърна внимание. — Лейтенанта — каза Анаандер Мианаай с тих глас. — Какво се случва според вас?

Лейтенанта Оун преглътна и си пое дълбоко дъх.

— Милорда. Сигурна съм, че никоя в Долния град не е навредила на младата особа. Сигурна съм също така, че жителите на Долния град нямат нищо общо със скритите оръжия. А и пушките до една са били конфискувани по време на анексирането. Последното сочи, че заговорът се корени някъде много нависоко. Точно затова не бързах да изпратя доклада си. Надявах се да разговарям лично с вас, когато пристигнете, но тази възможност не ми се предостави.

— Бояли сте се, че ако докладвате по каналния ред, виновното лице ще разбере, че планът е разкрит, и ще направи необходимото да прикрие следите си.

— Да, милорда. Когато разбрах, че планирате посещение в Орс, реших да разговарям с вас при първа възможност.

— „Правдата на Торен“. — Лордата на Радч се обърна към моя сегмент, но без да отклонява поглед от лейтенанта Оун. — Вярно ли е?

— Напълно, милорда — отговорих аз. Младшите жреци все така стояха в плътна група, свещената стоеше встрани от тях и наблюдаваше лейтенанта Оун и лордата на Радч с изражение, което не можех да разчета.

— И — каза Анаандер Мианаай — каква е вашата оценка на ситуацията?

Лейтенанта Оун примигна изумено.

— Аз... по всичко личи, че Йен Шиннан е замесена. С оръжията. Как иначе би могла да знае за съществуването им?

— А младата особа, която е била убита?

— Ако е била убита, не го е направила жителя на Долния град. Може би са я убили сами, като претекст да... — Лейтенанта Оун млъкна по средата на изречението, ужасена от собствената си догадка.

— Като претекст да слязат в Долния град и да избият невинни граждани в леглата им. И после да се позоват на скритите оръжия като доказателство, че са действали при самозащита, след като вие не сте изпълнили дълга си да ги защитите. — Анаандер Мианаай хвърли поглед към танминдите, обкръжени от моите въоръжени и бронирани сегменти. — Е. С подробностите можем да се занимаем и по-късно. В момента трябва да решим какво ще правим с тези хора.

— Милорда — каза с лек поклон лейтенанта Оун.

— Застреляйте ги.

За не-гражданите, които познават радчаите само от мелодрамите и са чували само за второстепенните, анексиранията и „промиването на мозъци“, подобна заповед би прозвучала ужасно, но не и изненадващо. В действителност обаче идеята да се разстрелят граждани беше шокираща. Какъв в крайна сметка е смисълът на цивилизацията, ако не добруването на гражданите? А тези хора бяха граждани.

Лейтенанта Оун замръзна.

— М... милорда?

Гласът на Анаандер Мианаай, който досега беше безстрастен и може би строг донякъде, сега стана леден.

— Отказвате да изпълните заповед, така ли?

— Не, милорда, не, само... те са *граждани*. И сме в храм. Освен това ситуацията е под контрол, а и аз пратих Едно Еск от „Правдата на Торен“ да поиска подкрепления от съседната дивизия. Седем Исса от „Правдата на Енте“ би трябвало да пристигнат до час, два най-много, тогава можем да арестуваме танминдите и по бързата процедура да ги пратим на превъзпитание.

— Отказвате ли да изпълните дадената ви заповед? — повтори Анаандер Мианаай, бавно и ясно.

Усмивчиците на Йен Шиннан, охотата, с която се бе съгласила да говори с лордата на Радч... всичко това се намести пред вътрешния взор на моя сегмент, който слушаше разговора, и образува картинка. Някоя на много висока позиция беше осигурила пушките, някоя с достатъчно висок достъп да прекъсне комуникациите. Някоя не беше по-високо от Анаандер Мианаай. Но в това нямаше смисъл. Мотивацията на Йен Шиннан беше очевидна, но какво би спечелила лордата на Радч от тази постановка?

Лейтенанта Оун вероятно си задаваше същите въпроси. Виждах тревогата ѝ в стиснатите челюсти, в изправения гръб. Виждах всичко това, но пак ми се струваше нереално, защото имах достъп само до външните признаци на напрежението ѝ.

— Няма да откажа да изпълня заповед, милорда — каза тя след пет секунди. — Мога ли да възразя срещу тази заповед?

— Вече го направихте — отвърна студено Анаандер Мианаай. — А сега ги разстреляйте.

Лейтенанта Оун се обърна. Стори ми се, че има известен проблем с равновесието. Тръгна към обкръжените танминди.

— „Правдата на Торен“ — каза Мианаай и моят сегмент, който тъкмо се обръщаше да последва лейтенанта Оун, спря. — Кога за последно съм идвала на борда ти?

Помнех съвсем ясно последното посещение на Анаандер Мианаай. Визитата беше необичайна — лордата на Радч се появи без предупреждение, в четири застаряващи тела без антураж. През повечето време стоя в каютата си и разговаря с мен — с „Правдата на

Торен“, не с Едно Еск, но все пак помоли Едно Еск да ѝ попее. Помня, че ѝ изпях една песен от Валскаай. Беше преди деветдесет и четири години, два месеца, две седмици и шест дни, малко след анексирането на Валскаай. Отворих уста да ѝ припомня, но вместо това се чух да казвам:

— Беше преди двеста и три години, четири месеца, една седмица и един ден, милорда.

— Хм — беше единственият коментар на Анаандер Мианаай.

Лейтенанта Оун се приближи към мен, към сегментите ми, обкръжили танминдите. Спря там, зад един от сегментите, и стоя три секунди и половина, без да каже нищо.

Силната ѝ тревога, изглежда, бе видима не само за мен. Йен Шиннан, като я видя да стои мълчалива и притеснена, се усмихна. Триумфално почти.

— Е?

— Едно Еск — каза лейтенанта Оун. Очевидно се ужасяваше от изречението, което трябваше да довърши. Усмивката на Йен Шиннан се разшири. Несъмнено очакваше лейтенанта Оун да ги отпрати по домовете им. А в по-дългосрочен план лейтенанта Оун да бъде отзована и влиянието на Долния град да намалее драстично. — Не исках да става така — каза ѝ тихо лейтенанта Оун, — но имам пряка заповед. — Повиши глас: — Едно Еск. Застреляй ги.

Усмивката на Йен Шиннан изчезна, заменена от див ужас, примесен, както ми се стори, с нескрито разочарование. Танминдата погледна право към Анаандер Мианаай. Която стоеше спокойно. Останалите танминди се развикаха уплашено.

Всичките ми сегменти се колебаеха. Заповедта изглеждаше безсмислена. Каквото и да бяха направили тези хора, бяха граждани, а и аз владеех ситуацията. По лейтенанта Оун каза, силно и остро:

— Огън!

И аз изпълних заповедта. След три секунди всички танминди в храма бяха мъртви.

Никоя от присъстващите в храма не беше достатъчно млада да се изненада от случилото се, макар че последните няколко години, през които не бях езекутирала никого, вероятно бяха смекчили спомените им и дори бяха породили известна увереност, че гражданството е

сложило край на тези неща. Младшите жреци останаха по местата си, неподвижни, мълчаливи. Свещената плачеше открито, без звук.

— Мисля — каза Анаандер Мианаай в дълбоката тишина, която се възцари, след като ехото от изстрелите утихна, — че повече няма да има проблем с танминдите.

Устата и гърлото на лейтенанта Оун трепнаха едва доловимо, сякаш лейтенантката се канеше да каже нещо. Така и не го каза обаче. Вместо това тръгна покрай трупите, като пътъм даде знак на четири от моите сегменти да я последват. Досетих се, че просто не е в състояние да каже каквото и да било. Или се бои, че направи ли усилие, не се знае какво ще излезе от устата ѝ. Разполагах само с визуална информация за състоянието ѝ и това ме объркваше.

— Къде отивате, лейтенанта? — попита лордата на Радч.

С гръб към Мианаай, лейтенанта Оун отвори уста, после я затвори. Затвори очи и си пое дълбоко дъх.

— С ваше разрешение, смятам да разбера какво блокира комуникациите.

Анаандер Мианаай не отговори и лейтенанта Оун се обърна към най-близкия ми сегмент.

— Къщата на Йен Шиннан — каза сегментът, понеже бе видно, че лейтенанта Оун все още е под силен емоционален стрес. — Ще потърся и младата особа.

Точно преди изгрев открих устройството в къщата на Йен Шиннан. Деактивирах го и моментално се върнах към нормалното си състояние, само един от сегментите ми липсваше. Видях притихналите, все още тъмни улици на Горния и Долния град, видях храма, празен, ако не броим мен и осемдесет и трите оцъкдени трупа. Усетих ясно скръбта, объркването и срама на лейтенанта Оун — възобновеният приток на информация ми донесе както облекчение, така и тревога. Пред погледа ми се появиха сигналите от проследяващите устройства на всички в Орс, включително на мъртвите, които лежах в храма на Иккт, на липсващия ми сегмент, който лежеше със счупени вратни прешлени в една уличка на Горния град, и на племенницата на Йен Таа, която лежеше в калта на дъното на храмовото езеро, близо до северния му бряг.

9.

Стриган излезе от лечебницата, по дрехите ѝ имаше кръв. Момичето и майка му, които от известно време разговаряха на непознат за мен език, млъкнаха и я погледнаха с очакване.

— Направих каквото можах — каза тя без предисловия. — Стабилен е. Ще трябва да го откарате в Терод за регенеративния растеж на крайниците, но аз вече свърших едно-друго по предварителните процедури, така че краката би трябвало да се възстановят без проблем.

— Две седмици — каза нилтата безстрастно. Все едно ѝ се е случвало и преди.

— Неизбежно е — каза Стриган в отговор на нещо, което или не бях чула, или не бях разбрала. — Сигурно някой ще може да ви заеме допълнителна работна ръка.

— Ще се обадя на братовчедите.

— Добре — каза Стриган. — Може да го видите, ако искате, но той спи.

— Кога можем да го преместим? — попита жената.

— Още сега, ако искате — отвърна Стриган. — Колкото по-скоро, толкова по-добре.

Жената кимна и двете с момичето влязоха мълчаливо в лечебницата.

Малко след това пренесохме ранената в летящата машина на момичето, изчакахме да излетят и се върнахме в къщата. Заварихме Сейварден на импровизираната постеля, седнала с колене до гърдите, обвила краката си с ръце, сякаш се мъчи да ги задържи и това ѝ коства сериозни усилия.

Стриган ме погледна със странно изражение, което не успях да разчета.

Добро дете е.

— Да.

— Ще ѝ излезе добро име покрай това. И хубава история, която да разказва.

Научила бях езика, който би ми бил най-полезен тук, направила бях и необходимото проучване, за да се ориентирам приблизително добре в непознатата обстановка, но не знаех почти нищо за хората, които се занимаваха с отглеждането на бов в тази част на планетата.

— Проявила е смелост и решителност, каквито не се очакват от дете на нейната възраст? — предположих аз.

— Нещо такова. Да. — Стриган отиде при един шкаф и извади чаша и паница. Движеше се бързо и стабилно, но въпреки това останах с впечатлението, че е изтощена. Нещо в начина, по който държеше раменете си може би. — Не подозирах, че проявяваш интерес към деца. Освен да ги убиваш имам предвид.

Отказах да захапя въдицата.

— Тя ми даде да разбере, че не е дете. Въпреки че си носи дъска за тиктик.

Стриган седна на малката маса.

— Играли сте цели два часа.

— Нямаше какво друго да правим.

Стриган се засмя, кратко и горчиво. После кимна към Сейварден, която демонстративно не ни обръщаше внимание. И без това не би ни разбрала, защото не говорехме на радчайски.

— Не ми е жал за него. Просто съм лекар и имам дълг.

— Вече го изтъкна.

— Мисля, че и на теб не ти е жал за него.

— Така е.

— Не си от приказливите, а? — В гласа ѝ се промъкваше гняв. Започваше да губи търпение.

— Зависи.

Стриган поклати леко глава, сякаш не ме е чула добре.

— Виждала съм и по-лошо. Но приятелят ти се нуждае от медицинска помощ.

— Която ти няма да му осигуриш — казах аз. Не беше въпрос.

— Все още се опитвам да проумея теб — каза Стриган. Изглежда, смяташе, че репликата ѝ е свързана с моята, макар аз да не виждах как. — Всъщност чудя се дали да не му дам още нещо, та да е

спокоен. — Не отговорих. — Не одобряваш. — Не беше въпрос. — Не ми е жал за него.

— Казваш го непрекъснато.

— Изгубил е кораба си. — Покрай интереса си към гарседдайските артефакти явно бе проучила събитията, довели до унищожаването на Гарседд. — Кое то е достатъчно неприятно само по себе си. Само дето радчайските кораби не са просто кораби. И екипажа. За нас това се е случило преди хиляда години, но за него... в един момент всичко е наред, а после изведнъж всичко отива по дяволите. Всичко. — Махна с ръка. — Има нужда от медицински грижи.

— Ако не беше избягал от Радч, щеше да ги получи.

Стриган вдигна сивите си вежди и седна на една от пейките.

— Ще ми превеждаш ли? Радчайският ми не е достатъчно добър.

Един второстепенен я натикал в спасителна капсула, после, сякаш само миг по-късно, Сейварден вече възнела от студ и се давела, а от носа и устата ѝ се изливали течностите на капсулата. Намирала се в лечебницата на патрулен кораб. Докато разказваше, ясно виждах вълнението ѝ, зле прикрития гняв.

— Някаква раздрънкана миниатюрна „Милост“ със смотана провинциална капитана.

— Лицето ти е безизразно почти до съвършенство — каза ми Стриган. Не на радчайски, така че Сейварден не разбра. — Но виждам температурата и пулса ти. — Както и още няколко неща вероятно, предвид медицинските импланти, които почти със сигурност имаше.

— Корабът е бил с човешки екипаж — обърнах се аз към Сейварден.

Това я стресира допълнително — дали беше гняв, смущение или нещо друго не можах да преценя.

— Не си бях дала сметка за това. Поне в началото. После капитаната ми обясни тактично.

Преведох думите ѝ на Стриган и тя погледна невярващо Сейварден, после вдигна вежди към мен.

— Лесно ли е да се направи такава грешка?

— Не — отвърнах кратко.

— Точно тогава ѝ се наложи да ми каже колко време е минало — продължи Сейварден, сляпа и глуха за всичко извън собствения си разказ.

— И какво е станало след това — предположи Стриган.

Преведох, но Сейварден не ми обърна внимание и продължи, сякаш нито аз, нито лекарата се бяхме обадили:

— Накрая кацнахме на една миниатюрна погранична станция. Сецате се — администратора, която или е изпаднала в немилост, или е нахално нищожество с големи амбиции, досадна инспектора, която го играе тирана на доковете, и малобройна охрана от няколко нещастници, чиято основна задача е да гонят кокошките от местната чайна. Сметнала бях, че капитаната има ужасен акцент, но и на станцията не разбирах какво говорят. ИИ-то на станцията направи опит да ми превежда, но имплантите ми не работеха. Древни били. Можех да говоря с ИИ-то само през стенните конзоли.

Ситуация, при която нормалният разговор ставаше почти невъзможен. — А дори с превод нещата, които казваха, нямаха никакъв смисъл. Дадох ми квартира, стая с кушетка, килер направо, толкова малка, че главата ми опираше в тавана. Да, знаеха коя съм, но не и какво е финансовото ми състояние, а щяха да минат седмици, докато данните пристигнат. Или повече. Дотогава трябваше да се задоволя с храната и подслона, които са гарантирани на всяка радчай. Освен, разбира се, ако не положех отново тестовете за пригодност, за да получа ново назначение. Защото нямаха данни за резултатите от предишните ми тестове, а дори да ги имаха, нямало да свършат работа, защото били много стари. Много стари — повтори горчиво тя.

— Ходихте ли на лекар? — попита Стриган. Наблюдавах лицето на Сейварден и се досетих коя е била последната капка, накарала я да напусне радчайския космос. Явно бе отишла при лекара и тя я е посъветвала да чака и да наблюдава света около себе си. Физическите наранявания не са били проблем — медиката на кораба, който я е прибрал, със сигурност се е погрижила за тях, — но психическите и емоционалните травми са друго нещо. Можеха да преминат от само себе си, а ако не — лекарата не е могла да направи нищо без резултатите от теста за пригодност.

— Казаха, че мога да пратя съобщение до лордата на моята къща с молба за съдействие. Но не знаеха коя е тя.

Явно Сейварден не искаше да говори за посещението си при лекарата.

— Лордата на къщата? — попита Стриган.

— Лицето, което оглавява фамилията — обясних аз. — В превод звучи помпозно, но не е, освен ако къщата ти не е много богата или престижна.

— А нейната каква е?

— Била е и двете.

Миналото време не убягна на Стриган.

— *Била?*

Сейварден продължи, все едно не ни е чула:

— А после се оказа, че Вендаай вече я няма. Цялата ми къща вече не съществуваше. Всичко, активи и договори, всичко е било превзето от Гейр! — Навремето, преди петстотин години, това беше изненада за всички. Двете къщи, Вендаай и Гейр, се мразеха отдавна. Лордата на Гейр се беше възползвала подмолно от хазартните дългове на Вендаай и от някои глупави договори, които къщата на Сейварден беше сключила през годините.

— Сигурно вече си се била ориентирала в ситуацията — казах.

Тя не ми обърна внимание.

— Всичко беше... *изчезнало*. Целият ми свят. А онова, което заварих, уж беше наред, но не съвсем. Ориентирах се много трудно, сякаш съм попаднала на място, където зеленото е синьо, а лявото е дясно. Хората казваха разни неща, а аз изобщо не ги разбирах. Давах си сметка, че изричат истински думи, но мозъкът ми просто не ги отчиташе като такива. Всичко изглеждаше нереално.

Е, май все пак бе отговорила на въпроса ми.

Какво мислеше за човешките войни?

Сейварден се намръщи и ме погледна в очите за пръв път, откакто се беше събудила. Съжалих, че съм задала този въпрос. Не неговия отговор държах да чуя. „Какво си помисли, когато чу за Име?“ Но може и да не беше чула за това. Или беше, но да не е била в състояние да го проумее. „Дойде ли някоя при теб да ти шепне как трябвало нещата да се върнат към естествения си ред?“ Вероятно не, предвид обстоятелствата. „Как напусна радчайския космос без разрешителни?“ Едва ли е било лесно. Най-малкото би струвало пари, каквито тя не е имала.

Сейварден отклони поглед — надолу и наляво. Явно нямаше да отговори на въпроса ми.

— Всичко беше грешно — каза тя след девет секунди мълчание.

— Кошмари — каза Стриган. — Тревожност. Дори тремор понякога.

— Нестабилна — казах аз. В превод това определение звучеше почти безобидно, но на радчайски и за офицера като Сейварден значеше много. Слаба, уплашена, неспособна да се справи със задълженията си. Крехка. Ако е била нестабилна, значи не е заслужавала назначението си, не е била подходяща за флота, камо ли да командва собствен кораб. Но Сейварден беше взела тестовете си за пригодност, разбира се, и резултатите са били точно такива, каквито се е очаквало от представител на нейната къща — стабилна, способна да командва и завладява. Не се поддава на съмнения и ирационални страхове.

— Не знаеш какви ги говориш — озъби ми се Сейварден. Все още притискаше колене към гърдите си. — В моята къща нестабилни няма.

Разбира се (помислих си, но не го казах), разните братовчеди, които са служили по година-две при това или онова анексиране и после са се оттеглили, за да положат клетви за аскетизъм или да рисуват сервизи за чай, не са го направили по причина нестабилност. А братовчедите, които не са постигнали очакваните резултати на теста за пригодност и са изненадали родителите си с назначения в незначителни религиозни ордени или в изкуствата — това изобщо не е било сигнал за нестабилност, която се предава по наследство във фамилията, ни най-малко. А Сейварден изобщо не се е притеснявала какво назначение ще получи, след като положи отново теста си за пригодност, и какво биха показали резултатите за нейната стабилност. *Естествено*, че не се е притеснявала.

— Нестабилна? — попита Стриган. Разбрала бе думата, но не и контекста.

— На нестабилните — обясних аз — им липсва нужната сила на характера.

— Сила на характера! — не скри възмущението си Стриган.

— Разбира се. — Не промених лицевото си изражение, поддържах го спокойно и любезно точно каквото беше през

последните няколко дни с много малко изключения. — По-низшите граждани са склонни да се пречупват в критични ситуации или при голям стрес и в резултат нерядко се нуждаят от медицински грижи. Други граждани са по-способни по рождение. Те никога не се пречупват. Понякога се пенсионираат предсрочно или се оттеглят за няколко години, за да се посветят на своите артистични или духовни интереси — дългите отпуски за медитация са доста популярни. По това се познава разликата между високопоставените фамилии и обикновените.

— Да, но вие, радчаите, сте експерти в промиването на мозъци. Или така поне съм чувала.

— Превъзпитание — поправих я аз. — Ако Сейварден беше останал, щеше да получи нужната помощ.

— Но първо е трябвало да приеме факта, че се нуждае от помощ, нали така? — възрази Стриган. Смятах, че е права, но не казах нищо в този смисъл. — Колко може да... до каква степен може да помогне превъзпитанието?

— До голяма — казах аз. — Макар че онова, което си чувала, вероятно е силно преувеличено. Превъзпитанието не може да те превърне в нещо, което не си. Не и така, че от резултата да има полза.

— Изтриване на спомени.

— Потискане по-скоро. Добавяне на нови при нужда. Трябва да знаеш какво правиш, иначе може сериозно да повредиш пациента.

— Несъмнено.

Сейварден ни гледеше намръщена, слушаше ни, но не разбираше какво си казваме.

Стриган разтегли устни в подобие на усмивка.

— *Ти* не си продукт на превъзпитание.

— Така е, не съм — съгласих се.

— А на хирургия. Прекъсване на някои връзки, създаване на нови. Инсталиране на импланти. — Замълча за миг. Чакаше да отговоря, но аз не го направих. — Убедителна си. През повечето време. Изражението ти, гласът... винаги са на място, но са и твърде... заучени. Постоянно си в роля.

— Вярваш, че си решила загадката — подхвърлих аз.

— „Решила“ не е точната дума. Но знам, че си трупен войник, сигурна съм. Помниш ли нещо?

— Много неща — отвърнах аз, все така любезно.

— Не, имам предвид отпреди.

Отне ми пет секунди, докато разбера какво има предвид.

— Онзи човек е мъртъв.

Сейварден се изправи внезапно, рязко, излезе през вътрешната врата на входа, а ако се съдеше по звука — и през външната.

Стриган я проследи с поглед, изсумтя, после отново се обърна към мен.

— Усещането ти за себе си, за това коя си, има неврологична основа. Една малка промяна е достатъчна да повярваш, че вече не съществуваш. Но истината е, че още си там. Сигурна съм, че още си там. Откъде идва странното ти, страстно желание да убиеш Анаандер Мианаай? Защо иначе ще си му толкова ядосана? — Кимна към изхода — имаше предвид Сейварден, която бе излязла навън, без да си облече връхното яке.

— Той ще вземе плъзгача — предупредих аз. Момичето и майка му си бяха тръгнали с летящата машина, а плъзгачът беше останал пред къщата на Стриган.

— Няма. Деактивирах го. — Кимнах одобрително и Стриган продължи по темата: — А и музиката. Едва ли си била певица, нямаш нужния глас. Но сигурно си била музикант преди, или най-малко си обичала музиката.

Замислих се дали да не дам воля на горчивия смях, който заслужаваше въпросът на Стриган. Вместо това казах:

— Не. Всъщност не.

— Но наистина си трупен войник. За това поне съм права. — Не отговорих. — Избягала си някак или... да не би да си от *неговия* кораб? На капитан Сейварден?

— „Мечът на Нафтас“ беше унищожен. — Бях там, наблизо. Условно казано, разбира се. Може да се каже, че видях какво стана. — Преди хиляда години.

Стриган погледна към вратата, после отново погледна мен и свъси вежди.

— Не. Не. Мисля, че си гаон, а те бяха анексирани само преди няколко века, нали така. Как не се сетих по-рано! Точно затова се представяш за герентат, нали? Не, избягала си някак. *Мога да те върна*. Сигурна съм, че мога.

— Тоест можеш да ме убиеш. Да унищожих усещането ми за себе си и да го замениш с нещо, което ти одобряваш.

Казаното определено не се хареса на Стриган. Външната врата се отвори, после Сейварден влезе през вътрешната. Зъзнеше.

— Следващия път си сложи връхното яке — казах й.

— Майната ти. — Тя взе едно одеяло и се уви с него. Стоеше права и трепереше.

Не се говори така, граждани — казах аз.

За миг — ми се стори, че Сейварден ще избухне. А после, изглежда, си спомни какво може да се случи, ако даде воля на лошото си настроение.

— Майната... — отпусна се тежко на една пейка — ти.

— Защо не го остави където си го намерила? — попита Стриган.

— Де да знаех. — Още една загадка, над която Стриган да си блъска главата. Без мое участие този път. Самата аз не знаех отговора. Нямах представа защо бях проявила интерес към замръзващата в снега Сейварден, нито защо я бях взела със себе си, не знаех защо ми пука дали ще се качи на нечий плъзгач и ще избяга, или ще тръгне пеша в зеленясалия от мъх сняг и ще измръзне до смърт.

— А защо си му толкова ядосана?

Това го знаех. И в интерес на истината, гневът ми към Сейварден не беше изцяло оправдан, нито причините за този гняв — изцяло валидни. Ала фактите оставаха — те, както и гневът ми.

— Защо искаш да убиеш Анаандер Мианаай?

Като чу познатото име, Сейварден завъртя леко глава.

— Лично е.

— *Лично.* — Отговорът ми явно бе изненадал Стриган, поне ако се съдеше по тона й.

— Да.

— Ти вече не си личност. Сама го намекна или така поне излиза от думите ти. Ти си оборудване. Придатък към изкуствения интелект на кораб. — Замълчах, оставих я да помисли върху собствените си думи. — Има ли кораб, който си е изгубил ума? В последно време имам предвид?

Обезумелите радчайски кораби бяха любима тема на мелодрамите из цялата позната вселена — и в радчайския космос, и извън него. Макар че радчайските забавни програми, засягащи този

проблем, бяха предимно с исторически сюжет. Когато Анаандер Мианаай беше поела контрола върху сърцевината на радчайския космос, немалко кораби се бяха самоунищожили след смъртта или пленяването на своите капитани. Имаше слухове, че други кораби все още се лутат из космоса, след цели три хиляди години, почти обезумели, отчаяни.

— Не знам за такова нещо.

Предполагах, че Стриган следи новините от Радч. Те, в крайна сметка, засягаха собствената ѝ безопасност, предвид тайната, която криеше, и неизбежните последствия, които биха я застигнали, ако Анаандер Мианаай научеше някак за това. Не беше изключено да разполага с достатъчно информация, за да се сети коя съм. Но след половин минута Стриган махна разочаровано с ръка.

— Няма да ми кажеш, нали?

Усмихнах се спокойно и любезно.

— И да ти разваля удоволствието?

Тя се засмя. Изглежда, отговорът ми я беше развеселил искрено. Което аз сметнах за обнадеждаващ сигнал.

— Е, кога ще си тръгнете?

— Когато ми дадеш оръжието.

— Не знам за какво говориш.

Лъжеше. Несъмнено лъжеше.

— Апартаментът ти на станция Драс Анниа. Непокътнат е. Точно както си го оставила. Така поне ми се стори на мен.

Стриган изведнъж се напрегна. Всичките ѝ движения се забавиха — съвсем мъничко: примигванията, дишането. Жестът, с който бръсна някаква пращинка от ръкава си.

— Да, така е. Наистина.

— Охарчих се да вляза.

— Откъде всъщност има толкова пари един трупен войник като теб? — попита Стриган, все още напрегната и все така решена да скрие напрежението си. Но тласкана от непреодолимо любопитство. Както винаги.

— Трудово възнаграждение — казах.

— Доста добре платена трябва да е тази твоя работа.

— И опасна. — Рискувала бях живота си, за да се сдобия с парите.

— Иконата?

— Има нещо общо, да. — Но не исках да говоря по този въпрос. — Какво трябва да направя, за да те убедя? Повече пари ли искаш? — Имах още пари, на друго място, но би било глупаво да го призная.

— Какво си видяла в апартамента ми? — попита Стриган едновременно с любопитство и гняв.

— Пъзел. С липсващи парченца. — Бях анализирала видяното и бях стигнала до логичен извод за съществуването и естеството на тези липсващи парченца. Трябваше да е правилен изводът ми, иначе нямаше да съм тук, нито Арилесперас Стриган щеше да е тук.

Стриган се засмя отново.

— Бива те. Но сега ме чуй. — Наведе се напред с ръце на бедрата. — Не можеш да убиеш Анаандер Мианаай. Много би ми се искало да е иначе, да е възможно, но не е. Дори със... дори да имам онова, което си мислиш, че имам, пак не би могла да го направиш. Сама ми каза, че двасет и пет от онези пистолети са се оказали недостатъчни...

— Двайсет и четири — поправих я аз.

Тя махна с ръка и продължи:

— Са били недостатъчни да спасят гарседд от радчайското нашествие. Защо си мислиш, че *един* би променил нещо?

Знаеше, че не е така, иначе нямаше да избяга. И нямаше да накара местните главорези да ми видят сметката, преди да съм стигнала до нея.

— И защо изобщо си се вманиачила на тази тема? Всички извън Радч мразят Анаандер Мианаай. Ако по някакво чудо той умре, празненствата ще траят сто години. Но това *няма да се случи*. Със сигурност не и заради един идиотски опит. Сигурна съм, че знаеш това. Вероятно го знаеш много по-добре от мен.

— Така е.

— Тогава защо?

Информацията е сила. Информацията е сигурност. Плановете, изградени върху непълна информация, имат сериозен недостатък, защото зависят от шанса, от това накъде ще се обърне монетата. Знаела бях — когато за пръв път си дадох сметка, че трябва да открия Стриган и да взема пистолета от нея, — че този момент ще е такъв. Ако отговорех на въпроса й, ако отговорех, без да крия нищо, защото

тя не би приела половинчат отговор, щях да ѝ дам нещо, което да използва срещу мен, оръжие. Тръгнеше ли срещу мен, беше твърде вероятно и самата тя да пострада, но знаех, че подобен риск няма да я спре.

— Понякога — започнах, после се поправих, — често всъщност, когато чуят това-онова за радчайската религия, хората задават въпроса: добре де, щом всичко се случва по волята на Амаат, щом всичко е предварително предопределено на божествено ниво, какъв е смисълът изобщо да правиш нещо?

— Добър въпрос.

— Всъщност не.

— Така ли? И какъв е смисълът?

— Аз съм такава, каквато ме е създал Анаандер Мианаай — отвърнах. — Анаандер Мианаай е такъв, какъвто е бил създаден. И двамата ще направим онова, за което сме създадени. Нещата, които ни предстои да направим.

— Дълбоко се съмнявам, че Анаандер Мианаай те е създал способна да го убиеш.

Каквото и да отговорех, щях да разкрия повече, отколкото бях готова да разкрия на този етап.

— Аз пък — продължи Стриган след секунда и половина мълчание — съм създадена да задавам въпроси. Такава е волята божия. — Махна с лявата си ръка, сякаш да каже „проблемът не е мой“.

— Признаваш, че пистолетът е у теб.

— Нищо не признавам.

Не ми оставаше друго освен слепия шанс, стъпка в непрогледен мрак, ези или тура, които да решат ще оцелея ли. Единственият друг ход беше да се откажа, а как бих могла да се откажа сега? След толкова време и толкова усилия? И преди бях поемала подобни рискове, че и по-големи, а все пак бях стигнала дотук.

Пистолетът трябваше да е у нея. *Трябваше*. Но как да я накарам да ми го даде? Какво би я накарало да отстъпи?

— Каж ми — рече Стриган, като ме гледеше напрегнато. Без съмнение долавяше колебанията и стреса ми през медицинските си импланти, промените в кръвното ми налягане, температурата и дишането. — Каж ми защо.

Затворих очи и отново ми се зави свят — не виждах нищо. Помнех времето, когато виждах през много очи. Липсата им продължаваше да ме хвърля в паника. Отворих ги, поех си дъх и й казах.

10.

Смятала бях, че никоя няма да дойде в домашния ни храм на сутринта (съвсем разбираемо), че всички ще си останат по къщите, но едно невръстно цветарче, събудило се преди възрастните в дома си, дотича с букет розови цветчета и наби спирачки пред къщата, видяло Анаандер Мианаай, коленичила пред нашата малка икона на Амаат.

Лейтенанта Оун се обличаше на горния етаж.

— Днес не мога да отслужа — каза ми тя със спокоен глас, който бе в силно противоречие с емоциите ѝ. Беше рано, но топло, и тя се потеше.

— Но вие не докоснахте нито едно от телата — казах, докато нагласявах яката на китела ѝ. Изтъкнала бях обикновен факт, но миг по-късно съобразих, че не е трябвало да го правя.

Четири от сегментите ми, два при северния бряг на храмовото езеро и два потънали до кръста в топлата вода и кал, извадиха племенницата на Йен Таа и занесоха група в къщата на медиката.

На приземния етаж на нашата къща казах няколко утешителни думи на уплашеното цветарче. Детето, което носеше водата за службата, още не се бе появило, сигурно изобщо нямаше да дойде, а аз нямах право да го заместя.

— Ще трябва поне да донесете водата, лейтенанта — казах на лейтенанта Оун на горния етаж. — Цветарчето е тук, но водоносчето го няма.

Лейтенанта Оун не каза нищо, докато ѝ бърших лицето.

— Добре — отстъпи накрая, слезе долу, напълни с вода купата и я занесе на цветарчето, което още стоеше до мен с уплашени очи и стискаше букетчето розови цветчета. Лейтенанта Оун му подаде купата, то остави цветята и си изплакна ръцете. Но преди отново да е взело цветята, Анаандер Мианаай се обърна и го погледна. Детето се стресна, направи крачка назад и се вкопчи в ръката ми. Аз бях с ръкавици, детето — не.

— Ще трябва пак да си измиеш ръцете — прошепнах, побутнах го лекичко и то топна ръцете си в купата, после взе цветята и изпълни своята част от сутрешния ритуал правилно, макар да трепереше. Никоя друга не дойде, което не ме изненада.

Медиката каза — говореше на себе си, а не на мен, нищо че стоях на три метра от нея:

— Гърлото е прерязано, освен това са я отровили. — После добави с отвращение: — Дете от собствената ѝ къща. Тези хора не са цивилизовани.

Малката ни помагачка си тръгна, стиснала в ръка дар от лордата на Радч — игла с формата на четирилистно цвете, всяко листенце представляваше камей с изображение на една от четирите Еманации. Подобен дар се считаше за особено ценен, поне от радчаите, защото бе знак, че си служила в храма със самата Анаандер Мианаай. Но това дете нямаше да го носи гордо на ревера си, а щеше да го прибере в някоя кутия и да забрави за него. Когато цветарчето се скри от поглед (от погледа на лейтенанта Оун и лордата на Радч, не от моя), Анаандер Мианаай се обърна към лейтенанта Оун и каза:

— Това не са ли бурени?

Вълна на смущение заля лейтенанта Оун и бързо се примеси с разочарование и силен гняв, какъвто не бях долавяла у нея преди.

— Не и за децата, милорда. — Не успя да прикрие докрай чувствата си.

Изражението на Анаандер Мианаай не се промени.

— Тази икона и личбите. Ако не греша, те са ваша лична собственост. Къде са храмовете?

— Моля да ми простите, милорда — каза лейтенанта Оун, макар вече да знаех, че изобщо не моли за прошка, факт, който лъсна и в тона ѝ. — Използвах бюджета за закупуването им да увеличи даровете, които нашите малки помагачи традиционно получават в края на службата си в храма. — Използвала бе и собствени пари за тази цел, но не го спомена.

— Връщам ви на „Правдата на Торен“ — каза лордата на Радч. — Заместницата ви ще пристигне тук утре.

Срам. Нов прилив на гняв. И отчаяние.

— Да, милорда.

Нямаше много багаж за приготвяне. Приключих с това за по-малко от час, а през останалото време разнасях даровете на нашите храмови помагачки, които си бяха останали по къщите. Учебните часове бяха отменени, улиците пустееха.

— Лейтенанта Оун не знае — обясних на всяко дете — дали новата лейтенанта ще ви задържи, или ще избере нови деца, нито дали ще ви раздаде даровете, без да сте служили цяла година. Въпреки това трябва да дойдете в къщата още първата сутрин, след като тя пристигне.

Възрастните във всяка къща, където отивах, ме гледаха мълчаливо, никъде не ме поканиха да вляза. Оставях даровете — не обичайния чифт ръкавици, които не значеха много тук, все още, а поли в ярки цветове и весели десени, плюс малки кутийки с тамариндови бонбони. Традицията повеляваше да се даряват пресни плодове, но нямаше време да ги доставя. Оставях малките пакети на улицата, пред къщите. Никоя не пристъпи да ги вземе, никоя не ми каза и една дума.

Свещената прекара няколко часа зад паравани в жилищната сграда на храма, после се появи — изглеждаше изтощена, като човек, който не е мигнал цяла нощ, — и отиде в храма да говори с младшите жреци. Труповете бяха изнесени. Предложила бях да изчистя кръвта, без да знам дали това е приемливо, или не, но жреците бяха отказали помощта ми.

— Някои от нас — каза ми свещената, вперила поглед в пода, където бяха лежали мъртвите, — бяхме забравили какво представлявате. Сега си спомнихме.

— Не мисля, че *вие* сте били сред забравилите, свещена — отвърнах аз.

— Да. — Помълча две секунди. — Ще дойде ли лейтенантата да се видим, преди да си тръгне?

— Едва ли, свещена — казах аз. В същия онзи миг се опитвах да приспя лейтенанта Оун. Тя имаше спешна нужда да поспи, но сънят не идваше.

— Май ще е по-добре да не идва — каза горчиво върховната жреца. Погледна ме в очите. — Знам, че нямам право да й се сърдя. Как иначе би могла да постъпи? На мен ми е лесно да кажа, че е могла да постъпи и другояче.

— Така е, свещена, можеше — съгласих се.

— Какво казвате вие, радчаите? — Аз не бях радчай, но не я поправих и тя продължи: — Правда, приличие, полза. Всяко действие следва да бъде справедливо, да съблюдава приличието и да носи полза.

— Да, свещена.

— Стореното вчера справедливо ли беше? — Гласът ѝ трепна, само за миг, но аз се досетих, че е на ръба на сълзите. — Прилично ли беше?

— Не знам, свещена.

— И още по-важно, кому донесе полза?

— Никому, свещена, доколкото мога да преценя.

— Никому? Наистина? Стига, Едно Еск, не си играй с мен. — Разочарованието, с което Йен Шиннан бе погледнала Анаандер Мианаай миг преди да я застрелям, явно бе забелязано от всички в храма.

И въпреки това не виждах какво би могла да спечели лордата на Радч от смъртта на танминдите.

— Те щяха да ви убият, свещена — казах. — Вас и другите беззащитни хора. Лейтенанта Оун направи всичко възможно да предотврати кръвопролитие. Не е нейна вината, че не успя.

— Напротив. — Все още стоеше с гръб към мен. — Бог да ѝ прости за стореното. Да не дава Бог да се изправя някога пред подобен избор. — Направи молитвен жест.

— А ти? Какво щеше да направиш ти, ако лейтенантката беше отказала да изпълни заповедта и Анаандер Мианаай ти беше наредила да я застреляш? Как щеше да постъпиш? И би ли било възможно? Тази ваша броня, нали е непробиваема?

— Лордата на Радч може да деактивира броните ни. Но кодът, който би трябвало да изпрати, за да изключи бронята на лейтенанта Оун — или моята, или на някоя война радчай — пътуваше по комуникационни канали, които към онзи момент бяха блокирани. И все пак. — От такива спекулации няма полза, свещена — казах. — До това така и не се стигна.

Върховната жреца се обърна и ме погледна в очите.

— Не отговори на въпроса ми.

Не ми беше лесно да отговоря на този въпрос. Бях сегментирана в онзи момент и само един от сегментите ми присъстваше и знаеше, че

за миг животът на лейтенанта Оун бе висял на косъм. Не бях докрай сигурна, че онзи сегмент не би обърнал пушката си към Анаандер Мианаай вместо да застреля лейтенантата.

Макар че — едва ли.

— Свещена, аз не съм личност. — Ако бях стреляла по лордата на Радч, нищо нямаше да се промени, в това бях сигурна, ако не броим, че лейтенанта Оун пак щеше да е мъртва, мен щяха да ме унищожат, Две Еск щеше да заеме мястото ми или нов Едно Екс щеше да бъде създаден от второстепенните в трюма на „Правдата на Торен“. ИИ на кораба вероятно щеше да срещне известни затруднения, но действията ми сигурно щяха да бъдат обяснени с прекъснатите комуникации.

— Хората често вярват, че самите те биха постъпили по най-благородния начин, но когато се озоват в трудна ситуация, разбират, че тези неща не са толкова прости.

— Както казах, да не дава Бог. Предпочитам да се утеша с илюзията, че ако се беше стигнало дотам, ти би застреляла онова копеле Мианаай, а не лейтенанта Оун.

— Свещена! — предупредих я аз. Всичко, което изричаше пред мен, можеше да стигне до ушите на Анаандер Мианаай.

— Да ме чуе! Даже лично ѝ го кажи! Тя е виновна за случилото се снощи, тя го е нагласила. Не знам коя е била целта ѝ, дали ние, или танминдите, или лейтенанта Оун. Макар че имам своите подозрения. Все още съм с ума си.

— Свещена — казах аз. — Която и да стои зад снощните събития, едва ли е очаквала нещата да свършат така. Изглежда, целта е била да се стигне до открито противопоставяне между Горния и Долния град, макар че лично аз не разбирам защо. Мисля също, че като каза на лейтенанта Оун за скритите пушки, Денз Ай осуети първоначалния план на конспираторите.

— Същото мисля и аз — каза върховната жреца. — Според мен Йен Шиннан знаеше твърде много и именно затова я убиха.

— Съжалявам, че храмът ви бе осквернен, свещена — казах аз. Не съжалявах особено, че Йен Шиннан е мъртва, но не го изрекох на глас.

Свещената ми обърна отново гръб.

— Сигурно имаш доста неща да свършиш покрай заминаването. Сбогувай се с лейтенанта Оун от мое име. Няма нужда тя да идва

лично. — И си тръгна, без да изчака отговор.

Лейтенанта Скааиат пристигна за вечеря с бутилка арак и две воини от Седем Исса.

— Новината за отзоваването ти едва ли ще стигне до Кулд Вее преди обяд — каза тя, докато отваряше шишето. Двете Седем Исса стояха неподвижни и намусени на приземния етаж. Бяха пристигнали малко преди да възстановя комуникациите. Видели бяха мъртвите в храма на Иккт и се бяха досетили какво е станало, без някоя да им обяснява изрично. Извадени бяха от трюмовете едва преди две години. Не бяха виждали анексирането.

В цял Орс, и в горната, и в долната част, властваше тишина и напрежение. Когато излизаха от домовете си, хората извъръщаха погледи от мен, не ме заговаряха. Повечето отиваха в храма, където жреците водеха заупокойните молитви. Немалко танминди слязоха от Горния град — спираха на рехавата тълпа в периферията и мълчаха. Стремях се да стоя в сенките, да не се натрапвам.

— Кажи ми, че не си била на крачка да отхвърлиш заповедта — каза лейтенанта Скааиат на горния етаж в къщата, където с лейтенанта Оун седяха зад паравани. Седяха на плесенясали възглавнички една срещу друга. — Познавам те, Оун, и се кълна, че когато чух какво са видели Седем Исса в храма, изтръпнах, защото очаквах следващата новина да е за твоята смърт. Кажи ми, че не си се опънала.

— Не съм — отвърна лейтенанта Оун, нещастна и разкъсвана от чувство за вина. От гласа ѝ капеше горчилка. — Очевидно е, нали?

— Ни най-малко. — Лейтенанта Скааиат наля щедро количество от алкохола в чашата, която държах, и аз я подадох на лейтенанта Оун. — Явно и за Едно Еск не е толкова очевидно, иначе нямаше да мълчи така цяла вечер. — Погледна към моя най-близкостоящ сегмент. — Лордата на Радч забрани ли ти да пееш?

— Не, лейтенанта. — Решила бях, че ще е по-разумно да не притеснявам с песните си Анаандер Мианаай, докато тя е тук, нито да смуцавам малкото сън, който лейтенанта Оун успя да си открадне. Пък и не бях в настроение за песни.

Лейтенанта Скааиат изсумтя и се обърна отново към лейтенанта Оун.

— Ако беше отказала да изпълниш заповедта, нищо нямаше да се промени, освен че и ти щеше да си мъртва като танминдите.

Направила си каквото е трябвало да направиш, а онези идиотки... На Хир патката, идиотки, че и отгоре. Не знам къде им е бил умът.

Лейтенанта Оун се взираше в чашата си и не помръдваше.

— *Познавам те*, Оун. Ако ти се ще да направиш нещо толкова откачено, по-добре изчакай момент, когато постъпката ти ще има значение.

— Като Едно Амаат Едно от „Милостта на Саре“? — Имаше предвид събитията на станция Име преди пет години и войната, която бе отказала да изпълни пряка заповед и така се беше озовала начело на бунт.

— Нейната постъпка имаше значение, ако не друго. Виж, Оун, и двете знаем, че се случва нещо. И двете знаем, че снощният инцидент е безсмислен, освен ако... — Замълча, без да довърши.

Лейтенанта Оун остави чашата си с арак на пода, с трясък. Алкохолът се плисна през ръба.

— Освен какво? Как би могло да има смисъл?

— Вземи. — Лейтенанта Скааиат взе чашата и я притисна в ръката на лейтенанта Оун. — Изпий си пиенето. А аз ще ти обясня. Поне както аз го виждам. Знаеш какви са принципите на анексирането, как сработва то. Тоест, да, самата инвазия разчита на грубата сила, но аз ти говоря за след това. След екзекуциите, изселванията и разчистването на последните малоумници, които си въобразяват, че могат да окажат съпротива. След като приключим с това, организираме останалото население по радчайски модел — помагаме им да сформират къщи, да сключат клиентски договори и след едно-две поколения те вече са средностатистически радчаи. И това се случва главно защото работим с върха на местната йерархия, каквато винаги е налице, като им предлагаме всякакви облаги в замяна на гражданско поведение, предлагаме им клиентски договори, което на свой ред им позволява да предложат договори на тези под себе си, и така за нула време цялата местна общност се оказва обвързана с радчайските порядки и с по-голямото радчайско общество, при това с цената на минимални трусове.

Лейтенанта Оун махна нетърпеливо с ръка. Всичко това й беше известно.

— Какво общо има със...

— Има, защото ти прецака тази система.

— Аз...

— Онова, което ти направи, *сработи*. И местните танминди рано или късно щяха да се примирят. Няма спор. Ако аз бях направила каквото направи ти — да работя пряко с орсианската жреца, да се заселя в Долния град, вместо да използвам полицейското управление и затвора, които вече бяха построени в Горния, да разчитам на съдействие от властите в Долния град и да пренебрегна...

— Никого не съм *пренебрегнала*! — възрази лейтенанта Оун.

Лейтенанта Скааиат размаха ръце.

— Пренебрегна онова, което всяка друга би видяла като естествената местна йерархия. Твоята къща не може да си позволи да предложи клиентски договори на никого тук. *Засега*. Нито ти, нито аз можем да сключваме договори с когото и да било. *Засега*. Докато сме на военна служба, по закон се оттегляме от договорите на своите къщи и ставаме клиенти директно на Анаандер Мианаай. Но все още сме част от връзките на своите семейства, а семействата ни могат да използват връзките, които ние създаваме, докато сме на служба, макар самите ние да нямаме това право, преди да сме се уволнили. Създаването на силни връзки по време на анексиране е сигурен начин да подобриш финансовия и социалния статут на къщата си. И тази система работи безотказно, докато на сцената не се появи неподходящият човек. Повтаряме си, че всичко се случва по волята на Амаат, че всичко е продукт на Божията воля. Тоест ако сме богати и уважавани, така трябва да бъде, и точка. Тестовете за пригодност доказват, че всичко това е справедливо, че всички получават заслуженото, че когато подходящите хора бъдат насочени от тестовете към подходящото занятие, това е доказателство за пригодността на самата система.

— А аз не съм „подходящите хора“. — Лейтенанта Оун остави празната си чаша и лейтенанта Скааиат я напълни.

— Ти си една от хиляди, но някоя явно те е забелязала. А и това анексиране е различно, защото е последното. Последна възможност да се заграби собственост, да се създадат връзки, и то в мащаб, с който са свикнали висшите къщи. На висшите къщи не им е приятно, че тази последна възможност отива при къща като твоята. И сякаш това не стига, усилията ти да обърнеш с главата надолу местната йерархия...

— Аз използвах местната йерархия!

— Лейтенанти — предупредих ги. Лейтенанта Оун беше повишила глас толкова, че да я чуят и на улицата, стига да имаше хора по улиците тази вечер.

— Щом танминдите са управлявали тук, значи такава е волята на Амаат, нали така?

— Но те... — понечи да възрази лейтенанта Оун, но спря. Не бях сигурна какво бе искала да каже. Може би, че танминдите са наложили превъзходството си тук неотдавна, или че са малцинство, а лейтенанта Оун е искала да стигне до възможно най-голям брой хора.

— Внимавай — предупреди я лейтенанта Скааиат, макар че лейтенанта Оун не се нуждаеше от предупреждение. Радчайските воини никога не говореха необмислено. — Ако не беше намерила онези пушки, някоя е щяла да се сдобие със съвършения претекст не само да изхвърли теб от Орс, но и да удари жесток шамар на орсианите и да осигури предимство на Горния град. Да възстанови естествения ред на нещата. А след това, както се досещаш, някоя би могла да използва инцидента като доказателство колко меки сме станали. И че ако се върнем към така наречените непредубедени тестове за пригодност, ако екзекутираме повече хора, ако продължим да произвеждаме второстепенни...

— Аз *имам* второстепенни — посочи лейтенанта Оун.

Лейтенанта Скааиат вдигна рамене.

— Факт, който биха могли да пренебрегнат, защото всичко останало им върши работа. Важното е: да получат каквото искат. А те искат да заграбят колкото се може повече. — Изглеждаше съвсем спокойна. Ведра почти. Свикнала бях да не получавам данни за физиологичното състояние на лейтенанта Скааиат, но драстичното несъответствие между поведението ѝ и сериозната ситуация — тежкия стрес, на който беше подложена лейтенанта Оун, а и собствените ми съмнения във връзка със събитията я правеше някак двуизмерна в очите ми, нереална.

— Очевидно е, че Йен Шиннан е била част от заговора — каза лейтенанта Оун. — Разбирам го и мога да го приема. Но не проумявам как... коя друга би имала полза. — Въпросът, който имаше предвид, но не би могла да зададе на глас, беше защо Анаандер Мианаай би се замесила в това и защо би искала да се върне към някакъв предишен, естествен ред, при който всички промени се одобряват лично от нея. И

защо, ако е искала това, не е издала изрични заповеди в този смисъл. Ако ги попитаха в прав текст, и двете лейтенанти вероятно биха казали, че не са имали предвид лордата на Радч, а някаква незнайна персона, която е участвала в заговора, макар че подобно твърдение със сигурност не би издържало при разпит с наркотици. За щастие до подобен разпит едва ли щеше да се стигне. — И не разбирам защо човек с такова ниво на достъп просто не е издал заповед да ме отзоват и на мое място да дойде друга, по-подходяща, ако това е била целта на упражнението.

— Може би това не е била *единствената* цел — отговори лейтенанта Скааиат. — Ясно е, във всеки случай, че някоя е искала да бъдеш отстранена, и то именно по този начин. А ти направи всичко възможно да предотвратиш кръвопролитие. Кое то може би също е било част от плана. — Изпи чашата си до дъно. — Ще поддържаме връзка — каза тя, нито като въпрос, нито като молба. А после, по-нежно: — Ще ми липсваш.

За миг се притесних, че лейтенанта Оун отново ще заплаче.

— Коя идва на мое място?

Лейтенанта Скааиат назова офицера и кораб.

— Човешки воини значи. — Лейтенанта Оун притихна за миг, после въздъхна дълбоко. Сигурно си мислеше, че Орс вече не е неин проблем.

— Знам — каза лейтенанта Скааиат. — Ще говоря с нея. А ти се пази. Анексиранията вече са в миналото, транспортните кораби с второстепенни са претъпкани с безполезните отрочета на престижни къщи, които няма как да бъдат понижени. — Лейтенанта Оун се намръщи, явно искаше да възрази, сигурно си мислеше за своите колеги, лейтенантите Еск. Или за себе си. Лейтенанта Скааиат забеляза изражението ѝ и се усмихна тъжно. — Добре де. Дариег е свята. Но за другите внимавай. Имат високо самочувствие и слабо покритие. — Скааиат беше работила с някои от тях по време на анексирането и винаги се бе държала любезно.

— Не е нужно да ми го казваш — отвърна лейтенанта Оун.

Лейтенанта Скааиат напълни чашите с арак, а разговорът им през останалата част от нощта беше от личен характер.

По някое време лейтенанта Оун заспа, а когато се събуди, аз вече бях наела лодки да ни откарат до устието на реката близо до Кулд Вее,

натоварила бях оскъдния ни багаж и своя мъртъв сегмент. В Кулд Вее механизмът, който контролираше бронята му, както и още няколко джаджи, щяха да бъдат демонтирани за по-нататъшна употреба.

„Ако ще правиш нещо откачено, поне изчакай момент, когато постъпката ти ще има значение“, беше казала лейтенанта Скааиат и аз бях съгласна с нея. Все още съм съгласна.

Проблемът е в това да разбереш кога откачената ти постъпка би имала значение. Не говоря само за дребните действия, които, натрупвайки се — за дълъг, период или поради своята многобройност, — променят курса на събитията по начин, който е твърде хаотичен или недоловим, за да бъде проследен. Едничката дума, която променя съдбата ни и съдбата на онези, които са свързани с нас, е любима тема на развлекателните програми и поучителните истории, но ако всяка от нас обмисля в дълбочина всички възможни последици от всичките си възможни варианти на действие, никоя не би помръднала и на милиметър, не би посмяла да диша дори от страх до какво ще доведе това.

Не, имам предвид връзката между действия и последствия, разгледана в един по-голям и по-очевиден мащаб. Като при Анаандер Мианаай, която решаваше с действията си съдбата на цели народи. Или като при самата мен — моите действия биха могли да означават живот или смърт за хиляди. Или за осемдесет и три танминди, обкръжени и уплашени в храма на Иккт. Питам се — както несъмнено се е питала и лейтенанта Оун — какви щяха да са последствията, ако беше отказала да изпълни заповедта. Най-очевидното последствие би била незабавната ѝ смърт. А после, секунди след това, онези осемдесет и три танминди също щяха да умрат, защото аз щях да ги разстрелям, изпълнявайки пряката заповед на Анаандер Мианаай.

Тоест не би имало никаква разлика, ако не броим смъртта на лейтенанта Оун. Личбите бяха хвърлени и траекториите им лежаха прави, без отклонения, повече от ясни.

Но нито лейтенанта Оун, нито лордата на Радч знаеха в онзи миг, че ако само един диск се беше отклонил с милиметър, цялата подредба можеше да е различна. Понякога при хвърлянето на жребия някой диск изхвърча или се търкулва на неочаквано място и така общата картинка

остава непълна. Ако лейтенанта Оун беше решила друго, онзи мой самотен сегмент, отрязан от цялото, дезориентиран и ужасен от мисълта, че може би ще се наложи да застреля лейтенанта Оун, като нищо би могъл да насочи пушката си към Мианаай. Какво щеше да стане тогава?

В крайна сметка подобно действие само би отложило смъртта на лейтенанта Оун и би гарантирало моето унищожение — в битността ми на Едно Еск. Кое то, понеже не бях индивид в общоприетия смисъл на думата, не ме тревожеше особено.

Но смъртта на онези осемдесет и три танминди щеше да се отложи. Лейтенанта Скааиат щеше да арестува лейтенанта Оун — сигурна съм, че нямаше да я застреля на място, макар че би имала пълното право да го направи, — но нямаше да убие танминдите, защото Мианаай нямаше да е там, за да даде изрична заповед за това. И Йен Шиннан би имала времето и възможността да каже онова, което лордата на Радч ѝ бе попречила да каже. Това би ли променило нещата?

Може би. Или пък не. Има твърде много неизвестни. Твърде много уж предсказуеми участници в драмата, които всъщност балансираха на ръба на пропаст или чиито траектории можеха лесно да се променят.

„Ако ще правиш нещо откачено, поне изчакай момент, когато постъпката ти ще има значение“. Но освен ако не притежаваш божествен промисъл, как да различиш този момент? Можеш да пресметнеш с най-голямото възможно приближение, но само толкова. Можеш единствено да хвърлиш дисковете и после да гадаеш значението на подредбата им.

11.

Обяснението защо ми трябва пистолетът и защо искам да убия Анаандер Мианаай отне доста време. Отговорът не беше прост, или по-точно простият отговор само би предизвикал още въпроси от страна на Стриган, затова дори не направих опит да тръгна по този път, а започнах цялата история от самото начало и оставих на Стриган да анализира по-дългия и по-сложен отговор и така сама да стигне до простичкия. Приключих след полунощ. Сейварден спеше дълбоко, а Стриган бе видимо изтощена.

Три минути никоя не прекъсна мълчанието, само дишането на Сейварден се ускори — или щеше скоро да се събуди, или сънуваше нещо.

— Е, вече знам коя си — каза накрая Стриган с умора в гласа. — Или за коя се мислиш. — Нямахме смисъл да отговарям. Бях ѝ казала достатъчно, но тя пак щеше да повярва само на онова, на което сама реши да повярва. — Не те ли притеснява — продължи Стриган, — никога ли не те е притеснявало, че сте роби?

— Кои?

— Корабите. Бойните кораби. Толкова могъщи. Въоръжени. Офицерите на борда ви изцяло зависят от вас. Какво ви спира да не ги избие до крак и да се обявите за свободни? Така и не успях да проумея как радчаите държат корабите си в робство.

— Ако се замислиш — казах аз, — ще разбереш, че вече знаеш отговора на този въпрос.

Тя замълча отново, мислеше. Аз седях и не помръдвах. Чаках да видя резултатите от хвърлянето си.

— Била си при Гарседд — каза след малко тя.

— Да.

— Познаваше ли Сейварден? Лично тоест?

— Да.

— Ти... участва ли?

— В унищожението на гарседдаите? — Тя кимна утвърдително.
— Да. Всички, които бяха там, участваха.

Тя се намръщи отвратено.

— Никой не е отказал да изпълни заповедта.

— Това не съм го казала. — Всъщност собствената ми капитана отказа и умря. Заместницата ѝ имаше пристъпи на гузна съвест — не можеш да скриеш такива неща от своя кораб, — но ги премълча и изпълни заповедите. — Лесно е да се каже, че ако си била там, си щяла да откажеш, че по-скоро би умряла, отколкото да участваш в клането, но когато е истинско, когато дойде мигът да избереш, нещата изглеждат по различен начин.

Тя присви очи, в несъгласие вероятно, но в думите ми нямаше лъжа, а само истината. После изражението ѝ се промени — реших, че се е сетила за малката си колекция от артефакти, останала в апартамента ѝ на станция Драс Анниа.

— Говориш ли езика?

— Два от тях. — На Гарседд бяха говорили над десет езика.

— Знаеш и песните им, разбира се. — В гласа ѝ се прокрадна подигравка.

— Не успях да науча толкова, колкото би ми се искало.

— И ако имаше правото да избираш, би ли отказала?

— Въпросът е лишен от смисъл. Не ми бе дадена възможност да избирам.

— Ще прощаваш — каза тя, ядосана от отговора ми. — Винаги си имала възможност за избор.

— Гарседд беше повратна точка. — Това не беше пряк отговор на обвинението ѝ, но не се сещах за пряк отговор, който тя би разбрала. — За пръв път толкова много офицери се върнаха от анексиране, без да са докрай уверени, че са постъпили правилно. Още ли вярваш, че Мианаай контролира радчаите чрез промиване на мозъци и заплахи за екзекуция? Има го и това, признавам, но повечето радчаи, също като хората на повечето места, където съм ходила, правят каквото се очаква от тях, защото вярват, че това е правилният начин. Никой не обича да убива хора.

Стриган изсумтя с насмешка.

— Никой?

— Добре де, повечето — отстъпих аз. — Малкото, които обичат да убиват хора, не са достатъчни да напълнят радчайските бойни кораби. Но в крайна сметка, след кръвта и скръбта, всички онези тънещи в невежество нещастни души стават доволни граждани. Ако ги попиташ, лично ще ти го кажат! Ще ти кажат, че са благодарни, задето Анаандер Мианаай им е донесъл цивилизацията.

— А родителите им биха ли се съгласили с тях? Бабите и дядовците им?

Направих жест, нещо средно между „не е мой проблем“ и „няма връзка с дискусията“.

— Ти се изненада, че се отнасям добре с едно дете. А не би трябвало да се изненадваш. Какво, според теб радчаите нямат деца или имат, но не ги обичат? Смяташ, че се държат с децата по-различно от другите хора?

— Колко добродетелно!

— Добродетелта не е нещо самостоятелно и просто. — Доброто има нужда от зло и двете страни на тази монета невинаги са ясно белязани. — Добродетелите могат да бъдат променяни така, че да обслужват целите ти. Въпреки това съществуват и влияят на действията ни. На избора, който правим.

— Като те слушам, се сецам с умиление за пиянските философски дискусии от младостта си — изсумтя Стриган. — Но тук не говорим за абстрактни понятия, а за живот и смърт.

Шансовете да получа онова, за което бях дошла, ми се изплъзваха.

— На Гарседд радчайските сили за пръв път посяха смърт в невиджан мащаб, без операцията да е последвана от обичайното обновление. Елиминиран бе всякакъв шанс от действията им да произтече нещо добро. Това се отрази на всички, които бяха там.

— Дори на корабите?

— На всички. — Чаках следващия въпрос или сардоничното „не ми е жал за теб“, но Стриган само мълчеше и ме гледаше. — Първите опити за дипломатически контакт с пресгер започнаха малко след това. Пак тогава — почти съм убедена в това — набра инерция идеята второстепенните да бъдат заменени с човешки воители. — Не можех да бъда убедена докрай, защото голямата част от предварителната работа трябва да е била свършена на четири очи, зад кулисите.

— Защо им е било на пресгер да се забъркват с Гарседд? — попита Стриган.

Със сигурност очакваше да реагирам на въпроса ѝ, въпрос, който бе почти равносилен на признание, че pistolетът е у нея. Очевидно знаеше, че подтекстът му няма да ми убегне. Не би задала такъв въпрос, ако не бе виждала оръжието, ако не го бе разглеждала. Тези оръжия бяха дошли от пресгер, гарседдаите си бяха имали вземане-даване с тях, без значение кой е направил първата крачка. Това поне бяхме разбрали от пленените делегати. Постарах се лицето ми да не трепне.

— Кой знае защо пресгер правят едно или друго? Но Анаандер Мианаай си е задала същия въпрос — защо пресгер са се намесили. Не е било заради нещо, което гарседдаите са можели да им дадат — ако са искали нещо тяхно, достатъчно е било да се пресегнат и да си го вземат. — Макар да знаех, че пресгер са накарали гарседдаите да си платят, и то прескъпо. — Ами ако пресгер решат да унищожат Радч? Наистина да го унищожат? И имат нужните за това оръжия?

— Казваш — прекъсна ме Стриган, невярваща и ужасена, — че пресгер са заложили капан на Гарседд само за да принудят Анаандер Мианаай да преговаря с тях?

— Говоря за реакцията на Мианаай, за мотивацията на Мианаай. Не познавам пресгер и не ги разбирам. Но ако са искали да упражнят принуда, едва ли биха действали толкова заобиколно, чрез толкова сложен заговор. Поне едно е ясно за всички ни — че разполагат със средствата и ресурсите да заявят претенциите си директно. По-скоро е било намек. Ако изобщо има връзка с тях.

— Намек? Просто намек?

— Те са различни от нас, чужд разум. Само Бог знае как разсъждават.

— Каквото и да направиш — каза тя след петсекундно мълчание, — с нищо няма да промениш нещата.

— Това вероятно е вярно.

— Вероятно?

— Ако всички, които... — Замълчах в търсене на най-подходящата дума. — Ако всички, които не одобряваха унищожението на гарседдаите, бяха отказали да изпълнят заповедта, какво щеше да стане?

Стриган смръщи вежди.

— Колко отказаха?

— Четирима.

— Четирима. От?...

— От хиляди. — По онова време всеки кораб от клас „Правда“ имаше стотици офицери, а там бяхме десетки. Като се добавят към това и корабите клас „Милост“ и „Меч“, чиито екипажи бяха помалобройни, бройката нарастваше значително. — Лоялността, отколешният навик да се подчиняваш, желанието за мъст, а и незабавната смърт на разбунтувалите се четирима, всичко това си каза тежката дума.

— Дори всички да бяха отказали, при Гарседд е имало достатъчно от твоя вид, за да потушите бунта.

Не казах нищо, чаках промяната в изражението, която да ми подсказе, че Стриган е преосмислила думите си. И когато промяната дойде, отвърнах:

— Мисля, че нещата можеха да се развият другояче.

— Ти не си една от хиляди! — Стриган се наведе напред, повишила неочаквано глас. Сейварден се размърда, отвори очи и погледна Стриган, стресната и объркана. — Няма други, които са готови да направят този избор. Никой няма да последва примера ти. А дори да имаше такива, сама по себе си ти не би била достатъчна да предизвикаш промяната. Дори да се добереш някак до Мианаай лице в лице — лице в лице с едно от хилядите тела на Мианаай, — ще бъдеш сама и безпомощна. Ще умреш, без да си постигнала нищо! — Изсумтя гневно. — Вземи си парите — добави и махна към раницата ми, която лежеше на пода до пейката. — Купи си земя, купи си апартамент на някоя станция, какво пък, купи си цяла станция! Живей живота, който ти е бил отказан. Не се жертвай за нищо.

— Сигурна ли си, че говориш на мен? И на кое „мен“ говориш? — попитах. — Кой отказан ми живот искаш да живея? Да ти пращам ли ежемесечни доклади, за да си сигурна, че решенията ми са правилни, според собствената ти представа?

Това я смълча за цели двайсет секунди.

— Брек — каза Сейварден, бавно, сякаш да опита името ми на вкус. — Искам да си ходя.

— Скоро — отвърнах. — Имай търпение. — За моя огромна изненада, тя не възрази, а се облегна на пейката до постелята си и сви колене към гърдите си.

Стриган се загледа замислено в нея, после се обърна към мен.

— Трябва да помисля.

Аз кимнах, тя стана, отиде в стаята си и затвори вратата.

— На нея пък какъв ѝ е проблемът? — каза Сейварден с пренебрежение. Явно иронията на положението ѝ убягваше. Не отговорих, само я погледнах, без да променям изражението си. Одеята бяха оставили по бузата ѝ следа, която вече избледняваше, а дрехите ѝ — нилтските панталони, ватирана риза и разкопчана жилетка — бяха омачкани и мръсни. Вече няколко дни се хранеше нормално, не вземаше кеф и цветът на лицето ѝ се беше освежил значително, но все още изглеждаше слаба и уморена.

— Защо се занимаваш с нея? — попита ме тя. Явно преценяващият ми поглед не я притесняваше. Сякаш нещо изведнъж се бе променило и от врагове двете бяхме станали приятелки. Дружки.

Не равни обаче. Равни — никога.

— По работа. — По-подробни обяснения биха били безпредметни, глупави или и двете. — Не можеш да спиш ли?

Нещо се промени едва доловимо в изражението ѝ, затвори се.

— Ммм... Трябва да се раздвижа. Ще поизляза навън.

Нещо определено се бе променило, но не знаех какво, нито защо.

— Посред нощ е — казах. — И е много студено. Облечи си дебелото яке, сложи си ръкавици и не се отдалечавай.

Тя кимна и което бе още по-изумително, си облече якето и си сложи ръкавиците, преди да излезе през двете врати на входния шлюз, без да каже и една остра дума, без негодуващ поглед дори.

Какво ли ми пукаше? Или щеше да се отдалечи и да замръзне до смърт, или не. Нагласих собствените си одеяла и легнах да спя, без да изчакам ще се прибере ли Сейварден жива и здрава, или не.

Когато се събудих, Сейварден спеше на постелята си. Не беше хвърлила якето си на пода, а го бе закачила при другите на кука близо до входа. Станах, отидох при шкафа и установих, че е попълнила хранителните запаси — донесла бе още хляб, а на масата имаше

паница с буца бавно топящо се мляко и още една с парче сланина от бов.

Вратата към спалнята на Стриган се отвори и аз се обърнах.

— Иска нещо — каза ми тихо тя. Сейварден не помръдна. — Разиграва театър. На твоє място бих си отваряла очите на четири.

— Знам. — Накиснах парче хляб в паница вода и го оставих да омекне. — Но се чудя какво я е прихванало. — Стриган се подсмихна. — Добре де, него — поправих се.

— Може да е заради парите, които носиш — каза Стриган. — С тях може да се купи много кеф.

— Ако е така, значи няма проблем. Парите са за теб, всичките. — Освен необходимата сума за пътните ми разноски и нещо настрана за спешни случаи. Което, предвид ситуацията, вероятно включваше и билета на Сейварден.

— Какво правите с наркоманите в Радч?

— Нямаме наркомани. — Тя вдигна едната си вежда, после и другата. Определено не ми вярваше. — Поне на станциите — уточних. — Няма как да станеш наркоман, когато ИИ-то на станцията те наблюдава постоянно. На планетите е различно, те са твърде големи за постоянно наблюдение. Но дори и там, стигнеш ли до етап, при който забранените вещества се отразяват на функционирането ти, минаваш през превъзпитание и обикновено те отпращат другаде.

— За да не притесняваш останалите с отклонението си.

— За да започнеш на чисто. Ново място, ново назначение. — Ако си пристигнала от много далеч и си заела позиция, която не изисква специални умения, всички знаят защо са я дали точно на теб, но никоя не е толкова нетактична, че да го спомене в твоє присъствие. — Притеснява те, че радчаите нямат свободата да разрушат собствения си живот или живота на други граждани?

— Не бих се изразила точно така.

— Естествено.

Тя се облегна на касата на вратата и скръсти ръце.

— За човек, който иска услуга, при това неимоверно голяма и опасна услуга, си изненадващо рязка.

Направих жест в смисъл „така стоят нещата“.

— Но пък той постоянно те ядосва — добави тя и кимна към Сейварден. — Съвсем разбираемо, между другото.

Прииска ми се да кажа: „Страшно се радвам, че одобряваш“, но се сдържах. Така де, исках от нея наистина неимоверно голяма и опасна услуга.

— Всички пари в кутията — казах вместо това. — Достатъчно да си купиш земя, апартамент на станция, а защо не и цяла станция.

— Много малка станция. — Устните ѝ помръднаха в усмивка.

— И пистолетът няма да е у теб. Достатъчно опасно е дори само да си го виждала, но да го държиш у себе си е много по-зле.

— А ти — изтъкна тя, като изправи гръб и отпусна ръце покрай тялото си. В гласа ѝ вече не се долавяше усмивка. — Ти ще се изтъпаниш с него пред Анаандер Мианаай. И Анаандер Мианаай лесно ще го проследи обратно до мен.

— Такава опасност съществува — съгласих се. Ясно ми беше, че попадна ли под контрола ѝ, Мианаай лесно ще изтръгне от мен нужната ѝ информация, без значение какво искам да разкрия или да скрия. — Но ти си поела такъв риск от самото начало и рискът ще е с теб до живот, без значение дали ще ми дадеш оръжието, или не.

Стриган въздъхна.

— Вярно е. За съжаление. А и откровено казано, много ми се иска да си ида у дома.

От глупаво по-глупаво. Но не беше моя грижа, моята грижа беше да взема оръжието. Не казах нищо. Стриган — също. Вместо това си облече якето, сложи си ръкавици и излезе навън, а аз седнах да закуся, като полагах усилия да не мисля къде е отишла и имам ли основания да се надявам.

Върна се след петнайсет минути с черна кутия, широка и плоска. Остави я на масата. Кутията изглеждаше плътна, но Стриган махна един дебел пласт черно, под който, оказа се, също имаше черно.

Стриган застана с капака в ръце, чакаше и ме наблюдаваше. Посегнах и докоснах леко с пръст едно място в черното. От мястото на допира се разля кафяво и прие формата на пистолет, пистолет с цвят досущ като моята кожа. Вдигнах пръст и черното се разля отново. Пресегнах се, вдигнах още един черен пласт и под него кутията найсетне започна да прилича на кутия с разни неща в нея, пък макар и

кутия, която засмукваше светлината по начин, от който кожата ти настръхва. Кутия с пълнители.

Стриган посегна и докосна горната повърхност на черния слой, който държах. Сиво се разля от пръстите ѝ и оформи дебела ивица, нещо като ремък, навит до оръжието.

— Чудех се какво е това. Ти знаеш ли?

— Това е броня. — Човешките войски — и офицерите, и воините — използваха портативни устройства за генериране на броня, а не от онези, които се имплантират в тялото. Но преди хиляда години всички носеха импланти.

— Алармите не я засичат, не се вижда и на най-добрия скенер. — Ето *това* исках. Да стъпя на коя да е радчайска станция въоръжена, без системите за сигурност да се разпищят. Да се изправя въоръжена пред Анаандер Мианаай, без никоя да подозира за това. Повечето Анаандери не носеха броня, така че бронебойната способност на пистолета беше само допълнителна екстра.

— Как го прави това? — попита Стриган. — Как успява да се скрие толкова съвършено?

— Не знам. — Върнах пласта, който държах, на мястото му, после сложих и капака.

— Колко ще можеш да убиеш? От всичките тела?

Вдигнах глава да я погледна, като откъснах поглед от оръжието, по чиито следи вървах от двацет години без особена надежда да го открия и което сега лежеше пред мен, истинско, реално. На една ръка разстояние. Исках да отвърна: „Възможно най-много, преди да ме убият“. Ала логиката диктуваше, че ще успея да се срещна само с едно — с едно-единствено тяло от хилядите. Но пък само допреди десетина минути логиката диктуваше, че нямам никакъв шанс да се сдобия с това оръжие.

— Зависи — отвърнах.

— Ако ще се жертваш заради един отчаян и безнадежден акт на предизвикателство, поне гледай да го планираш добре.

Кимнах в знак на съгласие и казах:

— Мисля да поискам аудиенция.

— И ще ти разрешат ли?

— Вероятно. Всеки гражданин има право да поиска лична среща с Анаандер Мианаай и почти винаги я получава. Само че аз няма да

отида там като гражданин, а...

— Ха! И как се надяваш точно ти да минеш за нерадчай?

— Ще се появя на доковете на някоя провинциална палата без ръкавици или с неподходящи ръкавици, ще заявя чуждия си произход и ще говоря с акцент. Това ще е достатъчно.

Тя примигна, после смръщи вежди.

— Да бе.

— Така е, уверявам те. Шансовете ми да получа аудиенция като не-гражданин ще зависят от това какви причини изтъкна в молбата си. — Тази част още не я бях обмислила в детайли. Зависеше какво ще заваря там, на място. — Някои неща не могат да се планират предварително.

— А какво ще правиш със?... — Стриган махна към спящата Сейварден.

Избягвала бях този въпрос. Избягвах го от мига, в който я намерих, за всичко, свързано със Сейварден, мислех краткосрочно, стъпка по стъпка.

— Ако искаш съвет, дръж го под око. На пръв поглед изглежда, че е готов да зарече наркотика завинаги, но лично аз не вярвам.

— Защо?

— Защото още не ме е помолил за помощ.

Беше мой ред да вдигна скептично вежда.

— А ако те помоли, ще му помогнеш ли?

— Да, но възможностите ми са ограничени. За да има лечението дългосрочен ефект, той трябва да се справи с проблемите, които са го тласнали към дрогата. А не виждам признаци в тази посока. — Съгласна бях с това, но не казах нищо.

— Можел е да потърси помощ по всяко време — продължи Стриган. — Скита се от колко... пет години? — Вероятно от повече, но и това не казах на глас. — Всеки лекар би могъл да му помогне, ако беше потърсил помощ. Но преди да потърси помощ, трябва да признае пред себе си, че има проблем, нали така? А не мисля, че е готов да го направи.

— За нея... *него* би било най-добре, ако се върне в Радч. — Радчайските медици можеха да се справят с всичките ѝ проблеми. При това без да се питат поискала ли е Сейварден помощта им, или не.

— Той няма да се върне в Радч, докато не признае, че има проблем.

Направих жест в смисъл „това не ме засяга“.

— Да върви където ще.

— Стига де. Ти се грижиш за него, храниш го и без съмнение ще му платиш билета за кораба, на който се качиш. Той ще остане с теб, докато това му е изгодно, докато му осигуряваш храна и подслон. И ще открадне всичко, с което би могъл да си купи поредната доза кеф.

Сейварден не беше нито толкова силна като преди, нито толкова съобразителна.

— Смяташ, че ще е лесно да си намери кеф?

— Не — призна Стриган. — Но той ще направи всичко по силите си.

— Да.

Стриган тръсна глава, сякаш да я прочисти.

— Какви ги върша? Ти изобщо не ме чуваш.

— Слушам те.

Но тя явно не ми вярваше.

— Това изобщо не е моя работа, знам. Просто... — Посочи черната кутия. — Просто убий колкото можеш повече Мианааи. И не го пращай по *моите* дири.

— Заминаваш ли? — Естествено, че заминаваше. Нямахше нужда да отговаря на толкова глупав въпрос и тя не го направи. Вместо това се върна в стаята си и затвори вратата.

Отворих раницата си, извадих парите и ги оставих на масата, а кутията с оръжието прибрах на тяхното място. Докоснах я и тя изчезна — в раницата не личеше да има друго освен сгънати дрехи и няколко пакета суха храна. Станах, отидох при Сейварден и я ритнах.

— Ставай. — Тя се стресна, надигна се рязко и облегна гръб на пейката. Дишаше тежко. — Ставай — повторих. — Тръгваме.

12.

С изключение на онези няколко часа, когато комуникациите бяха прекъснати, нито за миг не бях губила усещането, че съм част от „Правдата на Торен“. Километрите ми белостенни коридори, капитаната ми, командирите на декади, лейтенантите на всяка декада, най-малкият жест на всяка от тях, всяко дихание бяха видими за мен. И за миг не губех близката връзка с второстепенните си — двайсетчленните Едно Амаат, Едно Торен, Едно Етрепа, Едно Бо и Две Еск, тела, които да обслужват офицерите ми, гласове, чрез които да им говоря. Хилядите ми второстепенни, които чакаха замразени в трюмовете. Никога не губех от поглед и самата Шис’урна, цялата в бяло и синьо, стари граници и разделения, заличени от разстоянието. От тази перспектива събитията в Орс бяха нищо, невидими и напълно незначителни.

Пътувахме със совалката и аз ясно усещах смалвящото се разстояние, както и факта, че съм самият кораб. Едно Еск стана някак в по-голяма степен онова, което винаги е бил — малка частица от мен. Вниманието ми вече не се отклоняваше от неща извън кораба.

Две Еск беше заел мястото на Едно Еск, докато Едно Еск беше на планетата. Две Еск приготвяше чай за лейтенантите си — моите лейтенанти — в стаята на декада Еск. Търкаше белостенните коридори пред баните на Еск, поправяше скъсани униформи. Две от моите лейтенанти играеха настолна игра в декадната стая, местеха пулове бързо и мълчаливо, три други ги гледаха. Лейтенантите на Амаат, Торен, Етрепа и Бо декадите, командирите на декади, капитаната на стотна Рубран, административните офицери и медици говореха, спяха, къпеха се, всяка според собствения си график и склонности.

Всяка декада се състоеше от двайсет лейтенанти и своята командира на декада, но понастоящем Еск беше най-ниската обитаема палуба. Под Еск — от Вар надолу, тоест половината ми декадни палуби — цареше студ и празнота, макар трюмовете още да бяха пълни. Празната тишина на тези пространства, където някога бяха

живели офицери, в началото ме притесняваше, но вече бях свикнала с това.

На борда на совалката лейтенанта Оун седеше пред Едно Еск, стиснала зъби, мълчалива. В някои отношения се чувстваше по-добре, отколкото през всичките години в Орс, физически поне — температурата например, двайсет градуса по Целзий, бе много по-подходяща за униформените ѝ панталони и куртка. А вонята на блатната вода бе заменена от по-познатата и по-поносима миризма на рециклиран въздух. Но тесните пространства, които не ѝ правеха впечатление преди, когато за пръв път стъпи на моите палуби, развълнувана, горда от полученото назначение и обнадеедена за бъдещето си, сега, изглежда, я притискаха и ограничаваха като капан. Чувстваше се напрегната и нещастна.

Тиаунд, командирата на декада Еск, седеше в миниатюрния си кабинет. В стаята имаше бюро и два стола, заврени до едната стена, лавица и място за двама правостоящи.

— Лейтенанта Оун се завърна — уведомих я аз, информирах и Рубран, капитаната на стотна, която беше на командната палуба. Совалката се скачи с кораба.

Капитана Рубран свъси вежди. Новината за внезапното завръщане на лейтенанта Оун я беше изненадала и смутила. Заповедта беше дошла директно от Анаандер Мианаай, а нейните заповеди не се оспорваха. Придружаваше я и друга заповед — да не се разпитва за причините.

В кабинета си на палуба Еск командира Тиаунд въздъхна, затвори очи и каза:

— Чай. — Седя мълчаливо, докато Две Еск не ѝ донесе чаша и термос, не наля чай и не остави чашата и термоса до лакътя на командирата. — Да се яви при мен веднага.

Вниманието на Едно Еск беше заето най-вече с лейтенанта Оун, която се качи с асансьора и тръгна по тесните бели коридори към палуба Еск и каютата си. Усетих облекчението ѝ, когато не срещна по коридорите никоя освен Две Еск.

— Командира Тиаунд иска да ви види веднага — уведомих я аз по връзката. Тя отвърна с пръсти и продължи по коридорите на палуба Еск.

Две Еск се изтегли от палубата, в редица по коридорите към трюма и очакващите пашкули, а Едно Еск пое задачите му, като едновременно с това продължи да следва лейтенанта Оун. Горе, на медицинската палуба, една техмедика започна да подрежда инструментите, необходими ѝ да замени липсващия сегмент на Едно Еск.

На вратата на каютата си — същата, която бе обитавала лейтенанта Сейварден преди повече от хиляда години, — лейтенанта Оун се обърна да каже нещо на следващия я сегмент, но се спря.

— Какво? — попита след миг. — Нещо не е наред. Какво има?

— Моля да ме извините, лейтенанта — казах аз. — През следващите няколко минути техмедиката ще свърже нов сегмент. Възможно е за кратко да бъда извън строя.

— Извън строя — повтори думите ми тя, връхлетяна от внезапен прилив на чувства, които не разбирах.

Сетне мешавицата се избистри в чувство за вина и гняв. Тя постоя още малко пред затворената врата на каютата си, пое си дълбоко въздух, обърна се и тръгна назад към асансьора.

Нервната система на един нов сегмент трябва да бъде повече или по-малко функционираща за свързването. В миналото бяха правили опити с мъртви тела, по безуспешно. Същият проблем изникваше и при тела под пълна упойка — връзката даваше сериозни дефекти. Понякога давах на новия сегмент успокоително, друг път техмедиката предпочиташе да разтопи новото тяло и да го свърже бързо, без никакво седиране. Това елиминира евентуални грешки при седирането, но самото свързване е крайно неприятно.

Техмедиката, която се занимаваше с това конкретно свързване, явно не се интересуваше ще ми причини ли неудобство, или не. Не беше и длъжна да се интересува, разбира се.

Лейтенанта Оун влезе в асансьора към медицинската палуба точно когато техмедиката отключи пашкула с тялото. Капакът се повдигна и за стотна част от секундата тялото остана да лежи неподвижно и вледенено в разтвора.

Техмедиката търкулна тялото върху една маса в съседство, течността се разля и в същия миг тялото се събуди, сгърчи се в конвулсии, давеше се и кашляше. Консервиращият разтвор се излива от гърлото и дробовете без чужда помощ, но усещането — докато му

свикнеш — е твърде неприятно. Лейтенанта Оун излезе от асансьора и тръгна към лазарета. Едно Еск Осемнайсет я следваше по петите.

Техмедиката действаше бързо и аз внезапно се озовах на масата (освен това вървах след лейтенанта Оун, довършвах поправките, които Две Еск беше започнал, преди да поеме към трюмовете, лягах на тесните койки в претъпканото спално, бършех един барплот в стаята на декадата), виждах и чувах, но нямах контрол върху новото тяло и ужасът му ускори пулса на всички сегменти, вързани към Едно Еск. Устата на новия сегмент се отвори, сегментът изкрещя, крясък, примесен с истеричен смях. Започнах да се мятам, каишите се откопчаха, аз се търкулнах от масата и паднах болезнено на пода от метър и половина височина. „Недей, недей, недей“ — внушавах на тялото, но то не ме слушаше. Беше му лошо, беше ужасено, умираше. Надигна се и запълзя замаяно, без значение къде, стига да се махне оттук.

После усетих ръце под мишниците си (навсякъде другаде Едно Еск не помръдваше), които ме приканваха да се изправа. Усетих и лейтенанта Оун.

— Помощ — изграчих, не на радчайски. Проклетата медика беше извадила тяло с грозен глас. — Помогнете ми.

— Спокойно. — Лейтенанта Оун ме прихвана по-удобно, повдигна ме и ме прегърна. Новият сегмент трепереше и от студ, и от ужас. — Спокойно. Всичко е наред. — Сегментът се дави и хлипа цяла вечност, уплаших се, че ще повърне... а после връзката изведнъж се слегна и аз вече имах контрол над него. Спрях да хлипам.

— Готово — каза лейтенанта Оун. Ужасена. Ужасена до степен да й се гади. — Така е много по-добре. — Усетих, че гневът й е пламнал отново — или пък беше ново проявление на стреса, който я владееше след случката в храма. — Не ми съсипвайте единицата — тросна се тя и аз осъзнах, че макар още да гледа към мен, всъщност говори на техмедиката.

— Не правя нищо такова, лейтенанта — отвърна техмедиката, пренебрежително някак. По време на анексирането бяха водили този разговор по-подробно и по-настървено. Медиката беше казала: „Това нещо вече не е човек. Стояло е в трюма хиляда години, сега е просто част от кораба“. Лейтенанта Оун се беше оплакала на командира Тиаунд, която отвърна, че не разбира защо е толкова ядосана, но след

това не бях имала вземане-даване с тази конкретна медика. — Ако сте толкова гнуслива, може би сте си сбъркали професията.

Лейтенанта Оун се обърна вбесена и излезе, без да каже нищо повече. Аз се върнах на масата с известен страх. Сегментът още се съпротивляваше, а аз знаех, че тази медика няма да се съобрази със страха и болката му, докато ми поставя бронята и другите импланти.

Винаги ми беше трудно, когато свиквах с нов сегмент — той все изпускаше разни неща или излъчваше дезориентиращи импулси, приливи на страх или гадене в най-неочаквания момент. За известно време трябваше постоянно да съм нащрек. Но след седмица-две сегментът обикновено свикваше с новото си положение. В повечето случаи. Понякога — не. Понякога новият сегмент функционираше толкова незадоволително, че се налагаше да бъде отстранен и заменен. Телата минават на скрининг, разбира се, но подборът никога не е съвършен.

Гласът не ми допадаше, а и новият не знаеше никакви интересни песни. Поне не такива, които да не знаех отпреди. Все още не мога да се отърся от упоритото подозрение, че техмедиката нарочно бе избрала това тяло, за да ме подразни.

Помогнах на лейтенанта Оун да вземе бърз душ и да си смени униформата, преди да се представи пред командира Тиаунд.

— Оун. — Декадната командира махна на лейтенанта Оун да седне на отсрещния стол. — Радвам се, че се върнахте.

— Благодаря, командира — отвърна лейтенанта Оун и седна.

— Не очаквах да ви видя толкова скоро. Сигурна бях, че ще останете на планетата още известно време. — Лейтенанта Оун не отговори. Командира Тиаунд изчака пет секунди, след това каза: — Бих попитала какво е станало, но получих заповед да не го правя.

Лейтенанта Оун отвори уста, пое си дъх да заговори, но спря. Беше изненадана. Не ѝ бях споменала за заповедите да не се пита за събитията, довели до отзоваването ѝ. Не бяха пристигнали съответните заповеди към лейтенанта Оун да не разказва за случилото се. Подозирах, че е тест, и мислех, че лейтенанта Оун със сигурност ще го издържи успешно.

— Лошо ли беше? — попита командира Тиаунд. Явно я измъчваше силно любопитство, иначе не би рискувала да попита дори толкова.

— Да, командира. — Лейтенанта Оун сведе поглед към отпуснатите си ръце. — Много.

— По ваша вина?

— Всичко, което се случва в поверените ми територии, е моя отговорност.

— Да — каза командира Тиаунд. — Но ми е трудно да си представя как точно вие правите нещо... нередно.

На радчайски думата има особена тежест, защото е свързана с триадата от правда, приличие и полза. В думата „нередно“ командира Тиаунд влагаше нещо повече от това, че очаква лейтенанта Оун да следва разпоредбите или етикета. Намекваше, че съзира някаква несправедливост зад събитията. Не би могла да го каже директно, разбира се — не разполагаше с фактите и категорично не искаше да остави впечатлението, че знае нещо извън официалната версия. Ако наложеха наказание на лейтенанта Оун, командирата не би застанала открито на нейна страна, без значение какво мисли по въпроса в лично качество.

Командира Тиаунд въздъхна, вероятно измъчвана от любопитство, което не би могла да задоволи.

— Е — продължи тя с фалшиво бодряшки тон. — Сега ще имате предостатъчно време да наваксате с физическите тренировки. Трябва да подновите и сертификата си за стрелба.

Лейтенанта Оун се усмихна малко насила. В Орс нямаше нито гимнастически салон, нито стрелбище.

— Да, командира.

— И още нещо, лейтенанта. Моля ви да не ходите в лазарета, освен ако не е крайно наложително.

Видно бе, че лейтенанта Оун иска да възрази, да се оплаче. Но и това би било повторение на предишен разговор.

— Да, командира.

— Свободна сте.

Когато лейтенанта Оун най-сетне стигна до каютата си, почти беше станало време за вечеря — по традиция всички лейтенанти Еск се събираха на вечеря в стаята на декадата. Лейтенанта Оун се извини, че е много уморена, което бе самата истина, защото за последните три дни, откакто бе напуснала Орс, ѝ се събираха едва пет-шест часа сън.

Отпусна се тежко на койката си и впери празен поглед в стената. Стоя така, докато не влязох да ѝ събуя ботушите и да ѝ съблека куртката.

— Добре де — каза тогава тя, затвори очи и се обърна на една страна. — Схванах намека.

Заспа пет секунди след като отпусна глава на възглавницата.

На следващата сутрин осемнайсет от моите дващест лейтенанти Еск стояха в стаята на декадата, пиеха чай и си чакаха закуската. Традицията повеляваше, че не могат да седнат, преди да е дошла най-старшата лейтенанта.

Стените на стаята на декада Еск бяха бели с кант в синьо и жълто под тавана. На стената срещу дългия барплот бяха закачени трофеи от минали анексирания — парчета от две знамена в червено, черно и зелено, розова глинена керемида с красив релеф от растителни елементи, дървен пистолет (незареден) заедно с елегантния си кобур, гаонийска маска, инкрустирана със скъпоценни камъни. Цял прозорец от валскааиански храм — цветното стъкло изобразяваше жена с метла в едната ръка и три малки животинчета в краката ѝ. Лично бях изкъртила прозореца от стената на храма и го бях донесла тук. Във всички стаи на декади имаше по един прозорец от онази сграда. Църковните одежди и покривки, всичко ценно в храма беше изхвърлено на улицата, част от тях се бе озовала в декадните стаи на други кораби. Обичайната практика бе Радч да абсорбира всяка религия, на която налети по пътя си, да намести боговете ѝ в зашеметяващо сложната си генеалогия или просто да заяви, че тукашното върховно божество е Амаат под друго име, а новата роля на второстепенните божества да остави на местния клир. Този подход не сработи при валскааианската религия поради някакъв строг постулат в свещените им книги и резултатът беше разрушителен. Сред последните промени, които Анаандер Мианаай внесе в радчайската

политика, беше и легализирането на упоритата валскааианска религия: малко след това губернатората на Валскааи върна сградата на църквата. Говореше се, че ще трябва да върнем прозорците, защото по онова време още бяхме в орбита около планетата, но в крайна сметка местната църква ги замени с копия. Скоро след това палубите под Еск бяха опразнени и заключени, но прозорците още висяха по стените на пустите и тъмни декадни стаи.

Лейтенанта Исааиа влезе, тръгна право към иконата на Торен в ъгловата ниша и запали тамяна в червената купа под нея. Шест от офицерите смръщиха вежди, а две измърмориха изненадано под нос. Единствена лейтенанта Дариет проговори:

— Оун няма ли да дойда на закуска?

Лейтенанта Исааиа се обърна към лейтенанта Дариет, вдигна вежди в израз на изненада, каквато, поне според моите наблюдения, не изпитваше, и каза:

— Амаат да ми е на помощ! Съвсем изключих, че Оун се е върнала.

В задните редици на групата, встрани от погледа на лейтенанта Исааиа, една от най-младшите лейтенанти се спогледа многозначително с друга от младшите лейтенанти.

— Всичко стана толкова тихо — продължи лейтенанта Исааиа.
— Трудно ми е да свикна с мисълта, че тя отново е тук.

— Тишина и студена пепел — цитира една от младшите лейтенанти, които се бяха спогледали преди миг, по-дръзката от двете. Цитатът беше от елегична поема за човек, чиито погребални ритуали били съзнателно пренебрегнати. Лейтенанта Исааиа сякаш се поколеба как да реагира — следващият стих говореше за неспазения обичай да се оставя храна за мъртвите и думите на младшата лейтенанта биха могли да се тълкуват като критика към лейтенанта Оун, задето не се е появила нито на вечеря предния ден, нито днес за закуска.

— Вината е на Едно Еск — каза друга лейтенанта, като прикри с любезна усмивка намигането си към своята млада колега и хитроумно избрания от нея цитат и измери с поглед сегментите, които сервираха блюда с риба и плодове на барплота. — Може пък Оун да го е превъзпитала. Дай боже.

— Защо си толкова мълчалив, Едно? — попита лейтенанта Дариет.

— О, не го окуражай, моля те — простена друга лейтенанта. — Много е рано да ми се разпее сега.

— Ако е дело на Оун, браво на нея — каза лейтенанта Исааи. — По-добре късно, отколкото никога.

— Същото важи и за закуската ни — каза лейтенантата до нея. — Може ли да хапнем нещо най-последно? — Храна, докато още сме живи? — Още един цитат, поредна препратка към заупокойния помен и едновременно с това опровержение, в случай че обидата на младшата лейтенанта е била насочена в грешната посока. — Ще идва ли, или не? Ако няма да идва, да беше казала.

В същия този момент лейтенанта Оун беше в банята и аз я къпех. Можех да кажа на лейтенантите, че лейтенанта Оун ще дойде скоро, но не го направих, само проверих температурата и нивото на чая в черните стъклени чаши на лейтенантите и продължих да сервирам закуската.

Близо до оръжейните складове почиствах своите двайсет пушки, за да ги прибера заедно с мунициите. Сменях чаршафите в каютите на своите лейтенанти. Офицерите на Амаат, Торен, Етрепа и Бо бяха в своите трапезарии, закусваха и се смееха. Капитаната закусваше с командирите на декади и там разговорът бе по-спокоен. Една от совалките ми се приближаваше за скачване, на борда ѝ имаше четири лейтенанти Бо-2, които се прибираха от отпуск и лежаха в безсъзнание, вързани за креслата си. Щяха да са в лошо настроение, когато се събудеха.

— Кораб — каза лейтенанта Дариет, — лейтенанта Оун ще дойде ли на закуска?

— Да, лейтенанта — казах с гласа на Едно Еск Шест. Полях с вода лейтенанта Оун, която стоеше със затворени очи върху решетката над канала. Дишането ѝ беше равномерно, но пулсът — леко ускорен — показваше и други признаци на стрес. Смятах, че нарочно закъснява, че нарочно се бави в банята. Не защото не можеше да се справи с лейтенанта Исааи, не. А защото още бе разстроена от случилото се през последните няколко дни.

— Кога? — попита лейтенанта Исааи, смръщила едва доловимо вежди.

— След около пет минути, лейтенанта.

Надигна се хор от стонове.

— Стига, лейтенанти — смъмри ги лейтенанта Исааиа. — Тя е нашата старша все пак. А и е редно да проявим търпение в момента. Върнаха я най-неочаквано, а по всичко личеше, че върховната жреца никога няма да се съгласи с отзоваването ѝ.

— Изведнъж е осъзнала, че може и да греши за Оун? — подсмихна се лейтенантката до лейтенанта Исааиа. Двете си бяха близки. Някоя от тях не знаеше какво е станало и не можеше да попита. Аз, разбира се, не бях казала нищо.

— Едва ли — каза лейтенанта Дариет, повишила нехарактерно глас. Беше ядосана. — Не и след пет години.

Взех чайника, отидох при лейтенанта Дариет и налях единайсет милиметра чай в почти пълната ѝ чаша.

— Ти харесваш лейтенанта Оун — каза лейтенанта Исааиа. — Всички я харесваме. Но тя няма нужното възпитание. Не е родена за това. Полага неимоверни усилия за нещо, което ние правим по усет. Не бих се изненадала, ако въпросните пет години са били максимумът ѝ, след което се е пречупила. — Сведе поглед към празната чаша в ръката си. — Искам още чай.

— Смяташ, че ти би се справила по-добре на нейно място — подхвърли лейтенанта Дариет.

— Не се занимавам с хипотези — отвърна лейтенанта Исааиа. — Фактите са си факти. Има си причина Оун да бъде издигната в старша Еск лейтенанта много преди която и да е от нас да се озове тук, на „Торен“. Оун очевидно има някакви способности, иначе никога не биха я издигнали до такава позиция, но според мен е стигнала лимита си. — Тих шепот на съгласие. — Родителите ѝ са *готвачи* — продължи лейтенанта Исааиа. — Сигурна съм, че са отлични професионалисти. Както и че Оун би се справила страхотно в кухнята.

Три лейтенанти се подсмихнаха. Лейтенанта Дариет каза остро:

— Сериозно?

Най-сетне облечена, униформата ѝ — съвършена дори според моите стандарти, лейтенанта Оун излезе в коридора на пет крачки от декадната стая.

Лейтенанта Исааиа реагира на лейтенанта Дариет с познатата вече колебливост. Лейтенанта Исааиа стоеше по-високо в служебната йерархия, но къщата на лейтенанта Дариет беше по-стара и по-богата от нейната, а клонът на лейтенанта Дариет беше пряк клиент на

изтъкнат клон от къщата на самата Мианаай. На теория това нямаше значение тук. На теория.

Всички данни, които получавах от лейтенанта Исааиа онази сутрин, говореха за негодувание, което изведнъж се засили.

— Управлението на една кухня е почтено занятие — изтъкна лейтенанта Исааиа. — Мога само да гадая колко е трудно да си отгледан за слуга и после изведнъж, вместо да ти дадат подходящото назначение, да те издигнат на висок пост във флота. Не всички са създадени за офицери.

Вратата се отвори и лейтенанта Оун влезе навреме да чуе последното изречение.

Мълчание погълна декадната стая. Лейтенанта Исааиа изглеждаше спокойна, но само на повърхността. Очевидно не бе планирала — никога не би дръзнала — да каже нещо такова в очите на лейтенанта Оун.

Единствена лейтенанта Дариет проговори:

— Добро утро, лейтенанта.

Лейтенанта Оун не отвърна на поздрава, дори не я погледна, а тръгна право към ъгъла на стаята, онзи с малкото светилище на декадата, статуетката на Торен и купата запален тамян. Изрази почитта си пред статуетката, после погледна към купата с тамяна и смръщи вежди. Както и преди, мускулите ѝ бяха напрегнати, пулсът — ускорен, и аз разбрах, че се е досетила за съдържанието или поне за посоката на разговора, чийто край беше чула; знаеше и коя не е създадена за офицера.

Обърна се.

— Добро утро, лейтенанти. Съжалявам, че ви оставих да чакате. — И без повече отклонения подхвана утринната молитва: — Цветето на правдата е мирът... — Другите се включиха и когато молитвата свърши, лейтенанта Оун зае мястото си начело на масата. Сервирах закуската и чая на лейтенанта Оун още преди другите да са заели местата си.

Заех се да сервирам и на тях, а лейтенанта Оун отпи от чая си и започна да се храни.

Лейтенанта Дариет взе вилицата си.

— Радвам се, че се върна. — В гласа ѝ се усещаше напрежение, зле прикрит гняв.

— Благодаря — каза лейтенанта Оун и отдели ново парченце от рибата в чинията си.

— Чашата ми все още е празна — каза лейтенанта Исааиа. Другите офицери около масата мълчаха напрегнато. — Тишината е добре дошла, но дано не върви ръка за ръка с понижена ефективност.

Лейтенанта Оун сдъвка хапката, преглътна и отпи от чая си.

— Моля?

— Едно Еск вече не блее постоянно. Вярвам, че заслугата е твоя — обясни лейтенанта Исааиа. — Но... — И вдигна празната си чаша.

Вече стоях зад нея с чайника и наливах в чашата ѝ.

Лейтенанта Оун вдигна ръка в жест, който да изтъкне несъстоятелността на забележката.

— Нямам нищо общо с мълчанието на Едно Еск. — Погледна към сегмента с чайника и свъси чело. — Поне не съзнателно. Хайде, попей ни, ако искаш, Едно Еск.

Десетина лейтенанти изпъшкаха. Лейтенанта Исааиа се усмихна фалшиво.

Лейтенанта Дариет вдигна поглед от чинията си.

— На мен песните ми харесват. Едно Еск пее хубаво, а и това ни е нещо като запазена марка.

— Повод за срам по-скоро — каза лейтенантата, която беше близка с лейтенанта Исааиа.

— Не мисля, че е повод за срам — каза лейтенанта Оун, рязко.

— Не, разбира се — каза лейтенанта Исааиа. Не стана ясно какво точно има предвид, но в тона ѝ определено личеше злонамереност. — Е, защо си толкова мълчалив, Едно?

— Бях зает, лейтенанта — отговорих. — И не исках да досаждам на лейтенанта Оун.

— Пеенето ти не ми досажда, Едно — каза лейтенанта Оун. — Съжалявам, ако съм те оставила с грешно впечатление. Пей, ако искаш, моля.

Лейтенанта Исааиа вдигна вежди.

— Извинение? И „моля“? Това вече е прекалено.

— Любезността — каза лейтенанта Дариет с нехарактерна проповедническа нотка в гласа — винаги е проява на приличие и винаги носи полза.

Лейтенанта Исааиа се подсмихна.

— Благодаря, майко.
Лейтенанта Оун не каза нищо.

Четири и половина часа след закуската совалката с четирите лейтенанти от Бо-2, които се прибираха от отпуск, се скачи с кораба.

Пили бяха три дни, до последния възможен момент преди да напуснат станция Шис'урна. Първата залитна през шлюза, стиснала очи, и прошепна:

— Медика.

— Очакват ви — казах с устата на сегмента от Едно Бо, който бях пратила там. — Да ви помогна ли да се качите в асансьора?

Лейтенантката махна вяло с ръка да отхвърли предложението ми и тръгна бавно по коридора, като се опираше с рамо на стената за равновесие.

Качих се в совалката и се отгласнах с крака, преминала границата на изкуствено генерираната корабна гравитация — совалката беше твърде малка за собствено гравитационно поле. Две от офицерите, също пияни, се опитваха да събудят третата, която беше припаднала в креслото си. Пилотата — най-младшата сред офицерите от Бо-2 — седеше като на тръни пред контролните уреди. Отначало реших, че притеснението ѝ се дължи на вонята от разлян арак и повръщано — за щастие, лейтенантите, изглежда, се бяха полели с арак още на станцията, а не го бяха разлели в совалката; колкото до повръщаното, по-голямата част се беше озовала там, където трябва, а не по пода и креслата — но после погледнах (Едно Бо погледна) към кърмата и видях три Анаандер Мианаай да седят мълчаливо на последния ред кресла. Не знаех нищо за това. Явно се бе качила на совалката без много шум и бе предупредила пилотата да не ме уведомява. Колкото до останалите, те едва ли изобщо я бяха забелязали. Сетих се как ме беше попитала, на планетата, кога за последно е идвала на борда ми. И за моята необяснима и инстинктивна лъжа. Истината бе, че последното ѝ посещение твърде много приличаше на сегашното.

— Милорда — казах, когато всички лейтенанти Бо се отдалечиха достатъчно, за да не ни чуват. — Ще уведомя стотната.

— Не — каза едната Анаандер. — Вар палубата ти е празна.

— Да, милорда — потвърдих аз.

— Ще се настаня там. — И толкоз. Не каза нито защо е дошла, нито колко време ще остане. Нито кога ще ми разреши да кажа на капитаната на стотната какви ги върша. Длъжна бях да се подчинявам на Анаандер Мианаай, нейните заповеди бяха с предимство пред тези на собствената ми капитана, но рядко бях получавала заповед от едната, без другата да е уведомена. Беше странно и неприятно.

Пратих сегменти на Едно Еск да извадят Едно Вар от трюма, включих отоплението на една секция от палуба Вар. Трите Анаандер Мианаай отхвърлиха предложението ми да им помогна с багажа, взеха си нещата и тръгнаха към Вар.

Това се бе случвало и преди, на Валскаай. Долните палуби бяха празни в по-голямата си част, защото воините ми бяха извадени от трюмовете и работеха. Онзи път Анаандер Мианаай беше останала на палуба Еск. Защо беше дошла тогава и какво беше направила?

С ужас си дадох сметка, че мислите ми се плъзгат около отговора, който оставаше неясен, невидим. Това не беше редно. Изобщо не беше редно.

Между палубите Еск и Вар се намираще прекият достъп до моя мозък. Какво беше направила Анаандер Мианаай на Валскаай — какво, което не можех да си спомня? — и какво се канеше да направи сега?

13.

На юг снегът и ледът не властваха така категорично, както на север, но пак си беше студено. Нилтийците смятаха екваториалния район за нещо като тропически рай и там растеше жито, а температурите често надвишаваха осем-девет градуса по Целзий. Повечето големи градове на планетата се намираха в рамките на екваториалния пръстен.

Същото важеше и за единственото нещо, с което се славеше планетата — стъклените мостове.

Стъклените мостове представляват черни панделки, приблизително пет метра широки, провиснали в меки дъги над пропасти, които са колкото дълбоки, толкова и широки — габаритите им се мерят в километри. Без стоманени въжета, без подпори — само черните арки, прикрепени към скалните стени. Фантастични намотки и пръчки от цветно стъкло висят от дъната на мостовете, понякога стърчат настрани.

Твърди се, че и самите мостове са направени от стъкло, макар че никое стъкло не би издържало подобно натоварване — дори собствената им тежест би трябвало да ги срине, както си висят без подпори и колони. Няма перила, нито дръжки някакви, само километричната пропаст отдолу, а на дъното — дебелостенни тръби, всяка широка точно сто и петдесет сантиметра, празни и гладки. Направени са от същия материал като мостовете. Никоя не знае какво е предназначението им, нито коя ги е направила. Били са тук, когато първите хора колонизирали Нилт.

Теории има много, всяка по-невероятна от предходната. В ловенето от тях централно място заемат същества от друго измерение, било създатели на човечеството, било негови надзиратели, които го оформят според някакви свои неведоми цели, а тръбите са послание, което човечеството трябва да разгадае, пак неясно защо. Според други теории тези същества са злонамерени, решени да унищожат всичко живо. А мостовете — незнайно как — са част от плана им.

Друга група теории твърди, че мостовете са построени от хора, някаква древна, отдавна изгубена фантастично напреднала цивилизация, която или е измряла (бавно и покъртително или зрелищно в резултат на някаква катастрофална грешка), или се е придвижила към някакво по-висше ниво на съществуване. Привържениците на тези теории често твърдят и друго — че Нилт всъщност е истинската люлка на човечеството, родното му място. Почти навсякъде, където съм била, хората вярват, че първата планета, от която се е разселило човечеството, е неизвестна, забулена в тайни. Всъщност не е така, както би открила всяка, направила си труда да проучи въпроса — въпросната планета е известна, но се намира много, ама много далеч от всичко познато и освен това не е особено интересна. Или поне не толкова интересна, колкото завладяващата идея, че твоите хора не са новодомци, а просто са колонизирали повторно собствената си земя, която им е принадлежала от зората на времето. Тази претенция се среща навсякъде, на всяка планета, приютила човеци.

Мостът пред Терод не беше от големите туристически атракции. Повечето стъклени израстъци са били изпочупени през хилядолетията и от приказната му украса не се е запазило почти нищо. А и Терод се намира в самото начало на екваториалния пояс, студено е и туристите го отбягват. Посетителите от други планети обикновено предпочитат добре запазените мостове по самия екватор, купуват си одеяло от козина на бов, гарантирано предено и тъкано на ръка от майстори в занаята, обитаващи ледените райони на планетата (въпросните одеяла са тъкани машинно, разбира се, на конвейер, във фабрики само на няколко километра от магазинчето за сувенири), преглъщат с погнуса няколко лъжици ферментирало мляко и се прибират у дома да досаждат на приятелите си с разкази за последното си приключение.

Всичко това бях научила в рамките на няколко минути, след като осъзнах, че за да постигна целта си, трябва да отида на Нилт.

Терод се намирал на широка река, чието течение влачеше големи късове зеленикав лед. Първите лодки за сезона вече се поклащаха край кейовете. От другата страна на града гигантската пропаст под моста очертаваше с категоричен замах границата на

човешкото поселище. От юг градът започваше с паркинги за престой и отдаване под наем на летящи машини, следваше просторен комплекс сгради в синьо и жълто, нещо като болница, изглежда, най-голямата в района. Около медицинския комплекс се редяха квадрати от хотелчета и хранителни магазини, следвани от жилищни квартали с къщи в ярки цветове — розово, оранжево, жълто и червено на ивици, на зигзаг, на каре.

Летели бяхме половината ден. Бих могла да летя и през нощта, не би ме затруднило, но би било неприятно. Ала не виждах причина да бързам. Приземих машината на първото свободно място, което видях, казах на Сейварден да слиза и също слязох. Метнах раницата на гърба си, платих таксата за паркинг, деактивирах летящата машина, както го бях направила в дома на Стриган, и тръгнах към града. Изобщо не погледнах дали Сейварден ме следва.

Кацнала бях близо до медицинския център. Някои от хотелчетата наоколо изглеждаха що-годе добри, но повечето бяха малки и не предлагаха никакви удобства, бяха почти като онова, в което бях отседнала, когато открих Сейварден, само дето цените бяха по-високи. Южняци с яркоцветни якета бързаха по улиците и говореха на език, който ми напомни за момичето и неговата майка от дома на Стриган. Други говореха езика, който знаех; пак на този език — за мой късмет — бяха написани и указателните табели в града.

Избрах хотел — не твърде луксозен, но поне по-голям от дупките с размер на пашкул, които се предлагаха на най-ниски цени — и заведох Сейварден в първата чиста на вид и не твърде скъпа закусвалня, която успях да открия.

Влязохме и погледът на Сейварден се спря върху лавицата с напитки зад бара.

— Има арак.

— Сигурно е много скъп — казах аз, — а и вероятно не струва. Тук не произвеждат арак. По-добре си вземи бира.

Изглеждаше ми напрегната, откакто кацнахме, присвиваше очи, сякаш ярките цветове я дразнят, затова очаквах да се заяде, но тя само кимна послушно. После сбърчи нос.

— От какво правят бирата тук?

— От зърно. Отглеждат го близо до екватора, където не е толкова студено.

Седнахме на една от пейките покрай трите реда дълги маси и сервитьората ни донесе бира и паници с нещо, което според думите ѝ било специалитетът на заведението, „екстра красиво ядене, да“, както ни увери на развален радчайски. Оказа се доста вкусно, в паниците плуваха и истински зеленчуци, основно кълцано зеле сред другите съставки с неустановен произход. Имаше и парченца месо, вероятно от бов. Сейварден раздели на две с лъжицата си едно по-голямо парче — беше бяло отвътре.

— Сигурно е сирене — казах аз.

Тя изкриви лице в гримаса.

— Тези хора защо не ядат истинска храна? Какъв им е проблемът?

— Сиренето е истинска храна. Зелето също.

— Но този сос...

— Е вкусен. — Гребнах още една лъжица.

— Тук мирише странно — оплака се тя.

— Просто яж, става ли? — Тя погледна колебливо лицата си, загреба и подуши яхнията. — Невъзможно е да мирише по-зле от ферментиралото мляко — добавих.

И тя взе, че почти се усмихна.

— Права си.

Загребах от яхнията и се замислих за възможните последици от положителната промяна в поведението на Сейварден. Не бях сигурна какво означава, какво говори за душевното ѝ състояние, за намеренията ѝ, за отношението ѝ към мен — коя или какво съм според нея. Може би Стриган беше права и Сейварден наистина бе решила да поеме по най-изгодния за себе си курс — да се държи за човека, който я храни, поне докато не се появят други възможности.

— Здравейте! — чу се висок глас от друга маса.

Обърнах се — момичето с играта „тактик“ седеше до майка си и ми махаше. За миг се изненадах, но после съобразих, че се намираме близо до медицинския център, където бяха споменали, че ще докарат пострадалата си сродница. Бяха дошли от същата посока като нас, значи вероятно бяха паркирали машината си в тази част на града. Кимнах с усмивка, а момичето стана и дойде при нас.

— Приятелят ти е по-добре! — каза с усмивка. — Браво. Какво ядете?

— Не знам — признах. — Сервитьорката каза, че било специалитетът на заведението.

— О, много е вкусно, вчера си поръчах от него. Кога пристигнахте? Толкова е горещо, все едно е дошло лятото. Не мога да си представя какво ли е още по на север.

Явно се бе съвзела след инцидента. Сейварден, с лъжица в ръка, я зяпаше мълчаливо.

— Дойдохме преди час — отвърнах. — Ще пренощуваме тук на път за панделката.

— А ние ще останем, докато краката на вуйчо не се оправят. Най-вероятно още седмица. — Намръщи се, явно броеше дните наум. — Или по-дълго. Спим в машината, много е неудобно, но мама казва, че цените на хотелите тук са безобразни. — Седна до мен на пейката.

— Никога не съм била в космоса. Как е там?

— Студено. Дори според твоите стандарти. — Тя, изглежда, сметна думите ми за шега, защото се засмя. — Няма въздух, разбира се, нито гравитация, така че всичко просто се носи насам-натам.

Тя ме погледна изпод вежди, уж сърдита.

— Стига де, знаеш какво имам предвид.

Погледнах към майка ѝ — спокойна, стабилна, безразлична. Седеше и се хранеше.

— Всъщност не е много интересно.

Момичето махна с ръка.

— О! Ти нали обичаше музиката? Тази вечер в едно заведение наблизко ще пее певица. — Използва думата, която аз бях употребила погрешно в къщата на Стриган, а не онази, с която ме беше поправила. — Не отидохме снощи, защото се плаща. Обаче певицата ми е роднина. Леля е на дъщерята на братовчедка на мама, по бащина линия, но все пак сме роднини. Пя на последната фамилна сбирка. Много е добра.

— Непременно ще отида. Къде ще пее?

Момичето ми обясни, после каза, че трябва да си довърши вечерята, и се върна на масата им. Майка ѝ вдигна за миг поглед от лицата си, кимна ми едва доловимо и аз ѝ отвърнах по същия начин.

Заведението се намираше само през няколко сгради на същата улица, дълга ниска постройка, чиято задна стена се затваряше само с капаци, в момента отворени към вътрешен двор, където местните седяха без якета при температура един градус по Целзий, пиеха бира и слушаха мълчаливо как една жена свири на струнен инструмент, какъвто не бях виждала.

Поръчах бира за мен и за Сейварден и седнахме във вътрешността на постройката, където беше мъничко по-топло, отколкото на двора, защото бяхме на завет от лекия вятър, а и имаше стена, на която да се облегнем. Неколцина се обърнаха да ни погледнат, позяпаха ни миг-два, после отклониха поглед, за да не ни притесняват.

Сейварден се наведе леко към мен.

— Какво правим тук?

— Слушаме музика.

Тя вдигна вежди.

— Това е музика, така ли?

Обърнах се да я погледна в очите и тя се дръпна назад.

— Извинявай. Просто... — И махна безпомощно с ръка.

Радчаите имат струнни инструменти, при това доста разнообразни, влезли в културата им чрез анексирането на други светове, но да свириш на тях пред публика се смята за рисково начинание, защото или трябва да свириш с голи ръце, или с ръкавици толкова гънки, че все едно ги няма. А и тази музика — дългите бавни неравноделни фрази, които правеха ритъма непривичен за радчайското ухо, острото, на моменти грубо звучене на инструмента — беше далеч от нещата, които Сейварден бе свикнала да слуша.

— Толкова е...

Една жена на маса близо до нашата се обърна и ни изшътка. Вдигнах ръка, че съм разбрала, и изгледах предупредително Сейварден. За миг гневът изплува на лицето ѝ и аз си помислих, че ще се наложи да я изведа навън, но тя си пое дълбоко дъх, заби поглед в бирата си, после вдигна мълчаливо глава и се загледа право пред себе си.

Парчето свърши и публиката затропа тихо с юмруци по масите. Изпълнителката изглеждаше хем безразлична, хем благодарна, и след кратка пауза подхвана ново парче, значително по-бързо от предишното

и с повече звук, достатъчно, та Сейварден да ми прошепне, без да пречи никому:

— Колко време ще останем?

— Не знам. Доста.

— Уморена съм. Искам да си ида в стаята.

— Знаеш ли как да стигнеш дотам?

Тя кимна. Жената на съседната маса ни изгледа неодобрително.

— Отивай — прошепнах съвсем тихо. Надявах се Сейварден да ме е чула.

Тръгна си. Аз пък си казах, че това вече не е моя грижа и изобщо не ме интересува дали Сейварден ще намери пътя до хотела (поздравих се наум, че се сетих да прибера раницата си в хотелския сейф, защото и без предупреждението на Стриган не бих доверила на Сейварден вещите и парите си), ще се скита из града или ще се удави в реката — каквото и да направеше, отговорността не беше моя и нямаше никакъв смисъл да се тревожа за нея. Съсредоточих се върху халбата сносна бира пред себе си и върху концерта. Тепърва щях да чуя добра певица и песни, които са нови за мен. Бях направила голяма крачка напред към целта си и можех поне тази вечер да се отпусна.

Певицата беше изключителна, макар да не разбрах и една дума от песните ѝ. Излезе на сцената късно вечерта, а междувреме заведението се беше напълнило. Клиентите разговаряха помежду си, но от време на време утихваха над бирата си да послушат музиката, а тропането с юмрук по масите ставаше все по-силно и енергично. Поръчах достатъчно бира да оправдая присъствието си, но повечето не я изпих. Може да не съм човек, но тялото ми е човешко и твърде много бира би забавила неприемливо реакциите ми.

Останах до късно, после тръгнах към хотела по тъмната улица. Разминавах се с хора, по двойки и тройки, които се разхождаха, разговаряха и не ми обръщаха внимание.

Прибрах се в миниатюрната стая и заварих Сейварден да спи дълбоко, дишането ѝ беше спокойно и равномерно, крайниците — отпуснати. За пръв път я виждах толкова дълбоко заспала. За миг се зачудих дали не е взела кеф, но знаех, че няма пари, че не познава никоя тук и че не говори нито един от местните езици.

Легнах до нея и заспах.

Събудих се шест часа по-късно и с огромна изненада установих, че Сейварден още спи. Не я бях усетила да се буди междуременно.

Нека почива, реших аз. Бърза работа нямах. Станах, облякох се и излязох.

Колкото повече приближавах медицинския център, толкова пошумна и пълна с хора ставаше улицата. Купих си чаша гореща млечна попара от един уличен продавач и продължих нататък, покрай медицинския комплекс към центъра на града. Автобуси спираха, пътници слизаха, други се качваха.

Видях познато лице. И още едно. Момичето от къщата на Стриган и майка му. Видяха ме и те. Очите на момичето се разшириха, челото му се сбърчи едва доловимо. Изражението на майка му не се промени, но и двете свърнаха към мен. Изглежда, ме бяха търсили.

— Брек — каза момичето. Стори ми се умърлушено. Нищо общо с настроението му от предната вечер.

— Вуйчо ти добре ли е? — попитах аз.

— Да, вуйчо е добре. — Но личеше, че нещо я тревожи.

— Вашият приятел — каза майката, както винаги с неутрален тон. После млъкна.

— Да?

— Летящата ни машина е паркирана до вашата — подхвана момичето. Очевидно не знаеше как да ми съобщи лошата новина. — Като се върнахме от вечеря снощи, видяхме как...

— Разкажи ми. — Не обичам излишното напрежение.

Майката се намръщи, нещо ново за нея.

— Вече не е там.

Мълчах и чаках да ми кажат останалото.

— Явно сте я деактивирали — продължи жената. — Вашият приятел взе парите, а хората, които му платиха, откараха машината на буксир.

Охраната на паркинга не се беше опитала да ги спре — видели бяха Сейварден с мен.

— Тя не говори вашия език — изтъкнах аз.

— Ръкомахаха много! — обясни момичето и показа как. — Сочеха и говореха много бавно.

Жестоко бях подценила Сейварден. Оцеляла бе, местейки се от място на място, без пари и без да знае друг език освен радчайски, и въпреки това почти беше успяла да се убие със свръхдоза кеф. И едва ли ѝ е било за пръв път при това. Можеше да се грижи за себе си, макар и зле. Определено можеше да се сдобие с желаната стока без чужда помощ. Искала бе кеф и си го беше осигурила. За моя сметка, но това едва ли имаше значение за нея.

— Разбрахме, че нещо не е наред — каза момичето, — защото ти спомена, че само ще пренощувате тук, но никой нямаше да ни обърне внимание, защото сме прости говедари.

А и хората, които биха купили летяща машина без документи и без доказателство за собственост, още повече такава, която е била нарочно деактивирана, за да не я премести друг освен собственика ѝ, с такива хора е по-добре да си нямаш вземане-даване.

— Не ми е работа да съдя — каза майката с нещо като възмущение — що за приятел е приятелят ви.

Изобщо не бяхме приятели.

— Благодаря, че ми казахте.

Отидох на паркинга. Машината наистина я нямаше. Върнах се в стаята и заварих Сейварден все още да спи. А може да беше и в безсъзнание, не знам. Чудех се колко ли кеф си е купила срещу летящата машина. Не се чудих дълго — само докато си взема нещата от хотелския сейф и платя за нощувката. Оттук насетне Сейварден трябваше сама да се грижи за себе си, което очевидно ѝ беше по силите. Тръгнах да търся транспорт.

Имаше автобуси, но първият беше потеглил преди петнайсет минути, а следващият щеше да тръгне след три часа. Покрай реката имаше железен път на север и влакът минаваше веднъж на ден, но също като автобуса, и той вече беше потеглил.

Не исках да чакам. Исках да се махна оттук. По-точно, не исках да налетя отново на Сейварден, отдалече дори. Тук температурите рядко падаха под нулата, а аз можех да измина дълги разстояния пеша. Според картите, които бях виждала, следващият що-годе голям град беше на един ден път, ако минех по стъкления мост и после цепех

напряко, вместо да вървя по пътя, който правеше голяма дъга, за да избегне реката и бездната под моста.

Мостът се намираше на няколко километра от града. Разходката щеше да ми се отрази добре. Напоследък не се движех достатъчно. А и мостът току-виж се оказал интересна гледка. Тръгнах натам.

Бях изминала малко повече от половин километър, напускайки периметъра от хотелчета и закусвални около медицинския център, и вървах през нещо като жилищен квартал — по-малки сгради, хранителни магазини, бутици за дрехи, комплекси от ниски квадратни къщи, свързани с покрити коридори, — когато Сейварден ме настигна.

— Брек! — извика задъхано тя. — Къде отиваш?

Не отговорих, само ускорих крачка.

— Брек, по дяволите!

Спрях, но не се обърнах. Замислих се дали да кажа нещо. Бях толкова ядосана, че гневът щеше да избие през думите ми, а и полза от приказки — никаква. Сейварден се изравни с мен.

— Защо не ме събуди? — попита тя.

Хрумнаха ми няколко отговора. Реших, че нито един не става, затова тръгнах отново.

Не погледнах назад. Не ме интересуваше дали Сейварден ме следва, или не, всъщност надявах се, че се е отказала. Определено не се чувствах отговорна за нея, нямах опасения, че без мен ще е безпомощна. Можеше да се грижи за себе си.

— Брек, по дяволите! — извика отново тя. После изпсува люто, а аз чух стъпките ѝ зад себе си, усиленото дишане. Подтичваше да ме настигне. Не спрях, даже леко ускорих.

След още пет километра, през които тя ту изоставаше, ту тичаше да ме настигне, Сейварден каза:

— На Аатр циците, не знаех, че си толкова злопамятна.

Продължих мълчаливо напред.

Мина още час, градът остана далеч зад гърба ми, мостът се появи пред мен — плоска черна панделка над пропастта, обрасла отдолу със стъклени шипове и спирали, яркочервени, наситено жълти, лазурносини, някои оцелели в пълния си блясък, други изпочупени. Стените на пропастта се спускаха право надолу, черни с отънъци в синьо, сиво и зелено, покрити тук-там със скреж. Дъното на бездната се губеше в облак. Табелка на пет езика предупреждаваше

посетителите, че мостът е защитен обект и достъпът до него е разрешен само за определени категории лиценз — какъв лиценз и с каква цел нямах представа, защото не знаех думата. Ниска бариера блокираше входа — лесно можех да я прескоча, — не се виждаше жива душа, бяхме само двете със Сейварден. Мостът беше широк пет метра като всички подобни мостове и макар вятърът да беше силен, нямаше да ме издуха. Тръгнах напред, прехвърлих се през бариерата и стъпих на моста.

Ако имах проблем с височините, сигурно щеше да ми се завие свят. За щастие нямам такъв проблем. Все пак усещането не беше от най-приятните — давах си сметка за обширните празни пространства зад и под мен, които не можех да видя, освен ако не насоча вниманието си към тях, което означаваше да го отклоня от други, по-важни посоки. Ботушите ми тропяха по черното стъкло, цялата конструкция се люлееше леко, тръпнеше под напорите на вятъра.

Вибрации с нов ритъм ми подсказаха, че Сейварден е тръгнала след мен.

Онова, което се случи после, стана до голяма степен по моя вина.

Бяхме на средата на моста, когато Сейварден се обади:

— Добре де. Разбрах. Сърдита си ми.

Спрях, но не се обърнах.

— Колко успя да си купиш? — попитах най-сетне: избрах напосоки едно от многото неща, които исках да кажа.

— Какво?

Не се бях обърнала, но с периферното си зрение видях как се навежда напред с ръце на коленете, чувах тежкото ѝ дишане, усилието да надвика вятъра.

— Колко кеф?

— Исках само малко — каза тя, с което не отговори на въпроса ми. — Само колкото да дойда на себе си. Имам нужда от него. А и не е като да си платила ти за онази летяща машина, нали така? — За миг си помислих, че помни как съм се сдобила с машината, колкото и невероятно да изглеждаше това. Но тя продължи: — В раницата си имаш достатъчно да купиш десет такива машини, само дето парите

изобщо не са твои, а на лордата на Радч. Караш ме да вървя пеш просто от злоба.

Стоях, все така без да се обръщам, брулена от вятъра. Стоях и се опитвах да разгадая какво означават думите ѝ, за какво или за коя ме взема Сейварден. И защо според нея я бях прибрала под крилото си.

— Знам какво си — каза тя. — О, сигурна съм, че ти се ще да ме зарежеш, но не можеш, нали така. Имаш заповеди да ме върнеш.

— Какво съм? — попитах, все така без да се обръщам, повишила глас срещу вятъра.

— Нищо, това си ти. *Нищожество* — отвърна презрително Сейварден. Беше изправила гръб и стоеше току зад лявото ми рамо. — Явила си се на теста за пригодност, назначили са те за кратко в армията и като милиони други нищожества в последно време си въобразяваш, че това те прави голяма работа. Усвоила си акцента, научила си се да държиш правилно приборите за хранене, намърдала си се някак в специалните служби и сега аз съм специалната ти задача, трябва да ме върнеш у дома жива и здрава, дори да не искаш, нали така. Нещо не ме харесваш и аз лесно мога да се досетя за причината. Причината е, че колкото и да се пънеш, колкото и да се кланяш на тази и онази, никога няма да бъдеш като мен, каквато съм аз по рождение, а хората като теб *мразят* това.

Обърнах се към нея. Сигурна съм, че лицето ми беше безизразно, но когато очите ни се срещнаха, Сейварден трепна, въпреки наркотика, и отстъпи инстинктивно назад. Три стъпки.

Които я отведоха отвъд ръба на моста.

Пристъпих към ръба и надникнах през него. Сейварден висеше шест метра по-надолу, стиснала някаква сложна спирала от червено стъкло, опулена и зяпнала. Погледна ме и каза:

— Ти щеше да ме удариш!

Лесно направих сметките. Ако вържех всичките си дрехи, щях да се сдобия с импровизирано въже, дълго пет метра и седемдесет сантиметра. Червената стъклена спирала се свързваше с моста някъде под мен, извън полезрението ми. Не виждах нищо, по което Сейварден би могла да се покатери. Цветното стъкло не беше толкова здраво като моста. Предполагах, че червената спирала ще се счупи от тежестта на Сейварден някъде през следващите три до седем секунди. Това бе само предположение, разбира се. Но дори да греша двойно и тройно в

преценката си, нямаше начин помощ да пристигне навреме. Дъното на бездната все така се криеше под облак. Тръбите там бяха само с няколко сантиметра по-тесни от обхвата на протегнатите ми ръце и на свой ред бяха много дълбоки.

— Брек? — чу се гласът на Сейварден, задъхан и напрегнат. — Можеш ли да направиш нещо?

Е, поне не беше „трябва да направиш нещо“.

— Имаш ли ми доверие? — попитах я.

Очите ѝ се разшириха още повече, дишането ѝ се накъса. Нямаше ми доверие, знаех го. Още беше с мен само защото ме мислеше за правителствена агента, следователно човек, от когото не можеш да избягаш; беше си внушила, че Радч я смята за достатъчно важна да ме прати по петите ѝ — подценяването на собствената значимост никога не е било сред недостатъците на Сейварден, — а може би ѝ бе писнало да бяга от света и от себе си. Готова беше да се предаде. Друго не разбирах — защо аз още бях с нея. Служила съм с много офицери и Сейварден категорично не беше сред любимките ми, в нито един момент.

— Да, имам ти доверие — излъга тя.

— Когато те хвана, включи бронята си и ме прегърни. — Нов пристъп на тревога заля лицето ѝ, но време нямаше. Включих бронята под дрехите си и скочих от моста.

Едва бях докоснала с ръце раменете ѝ, когато червеното стъкло се пръсна, разлетяха се остри парчета, блеснаха за миг и пропаднаха. Сейварден затвори очи и скри лице в рамото ми. Стисна ме толкова силно, че ако не беше бронята ми, щях да остана без въздух. Бронята ми пречеше да усетя трескавия ѝ дъх по кожата си, чувах го, но не можех да го усетя. Така и не си включи бронята.

Ако не бях така осакатена и ако разполагах с необходимите данни, лесно щях да изчисля окончателната ни скорост и за колко време ще я достигнем. Гравитацията не беше проблем, но уравнението включваше съпротивлението на раницата ми и на тежките ни якета, които плющяха край нас и влияеха на скоростта ни. Много по-лесно би било да направя изчислението за вакуум, но ние не падахме във вакуум.

В момента обаче разликата между петдесет метра в секунда и сто и петдесет метра в секунда беше по-скоро абстрактно съждение. Все

още не виждах дъното. Мишената, която се надявах да уцеля, беше малка, не знаех колко време ще имаме за корекция на курса и дали въобще ще можем да го коригираме. През следващите двайсет до четирийсет секунди можехме единствено да чакаме и да падаме.

— Бронята! — извиках в ухото на Сейварден.

— Продадох я — отговори тя. Гласът ѝ трепереше, напрегнат да надвика въздушното течение. Лицето ѝ все така бе притиснато между врата и рамото ми.

Всичко внезапно посивя. Влага се кондензира по откритите участъци на бронята ми и моментално се изпари. 1,35 секунди по-късно видях дъното, тъмни кръгове плътно един до друг. По-големи, следователно по-близо, отколкото се надявах. Изненада ме приток на адреналин. Обърнах глава в опит да погледна право надолу покрай рамото на Сейварден към онова, което лежеше под нас.

Предназначението на бронята е да разсее на голяма площ силата от сблъсъка с куршум и да отдели част от нея във вид на топлина. Бронята е практически непробиваема, но въпреки това можех да пострадам и дори да умра, ако спрямо мен бъде приложена достатъчно сила. Чупила бях кости, губила бях тела под градушка от куршуми. Не бях сигурна как ще се отрази на бронята ми — и на самата мен — триенето при обратното ускорение. Имах някои скелетни и мускулни подобрения, но нямах представа дали ще са достатъчни. Не бях в състояние да изчисля колко бързо падаме, колко енергия трябва да бъде отделена, за да намалим скоростта си до нещо приемливо, нито колко горещо ще стане под и около бронята ми. Без броня Сейварден не можеше да ми помогне.

Разбира се, ако бях като преди, всичко това нямаше да има значение. Щях да имам и други тела. Чудех се защо не бях оставила Сейварден да падне. Не трябваше да скачам. Падах, а още не разбирах защо съм скочила. Но в мига на избора бях установила, че не мога просто да обърна гръб.

Вече бях придобила представа за разстоянието ни в сантиметри.

— Пет секунди — извиках през вятъра. Докато го кажа, станаха четири. Ако извадехме много голям късмет, щяхме да паднем право в някоя тръба и тогава можех да убия скоростта ни, като опра ръце и крака в стените. Ако извадехме много голям късмет, топлината от триенето нямаше да изгори до смърт незащитената Сейварден. А с още

повече късмет щях да се отърва със счупени китки и глезени. Всичко това ми изглеждаше крайно невероятно, но нещата ги решава Амаат.

Падането не ме притесняваше. Можех да падам вечно, без да пострадам. Проблемът е в спирането.

— Три секунди — викнах.

— Брек — проплака Сейварден. — Моля те.

Някои отговори нямаше да получа никога. Зарязах изчисленията. Не знаех защо съм скочила, но в онзи миг това вече нямаше значение, в онзи миг не съществуваше нищо друго.

— Каквото и да стане — една секунда, — не ме пускай. Мрак. Удар нямаше. Протегнах ръце настрани и те моментално се устремиха нагоре, китките и единият ми глезен се счупиха въпреки бронята, сухожилия и мускули се късаха, усетих, че се килваме на една страна. Въпреки болката прибрах краката и ръцете си, после ги протегнах отново, бързо, да компенсирам първоначалната си грешка. Миг по-късно траекторията ни се изправи. Нещо в десния ми крак се счупи, но не можех да мисля за това. Сантиметър по сантиметър скоростта ни намаляваше.

Вече няха контрол върху ръцете и краката си, можех единствено да ги притискам в стените, с надеждата, че няма пак да изгубим равновесие и да пропаднем с главата надолу към смъртта си. Болката беше остра, ослепителна, блокираше всичко освен числата — разстояние (приблизително), намаляващо в сантиметри (също приблизително); скорост (приблизителна) намаляваща; външна температура на бронята (нарастваща в крайните точки, възможен риск от надхвърляне на приемливите параметри, възможни наранявания в резултат), — но числата не ми говореха почти нищо, болката беше по-гръмогласна и по-непосредствена от всичко друго.

Но числата бяха важни. Сравнението между разстоянието и темпа на обратното ни ускорение вещаеше катастрофа. Опитах се да си поема дъх, установих, че не ми е възможно, после се опитах да приложа още по-голям натиск върху стените.

За останалата част от спускането нямам никакъв спомен.

Събудих се по гръб, със силни болки. В ръцете по цялата дължина, в раменете. В стъпалата и краката. Пред мен — точно над

мен всъщност — кръг сива светлина.

— Сейварден — опитах се да кажа, но от устата ми излезе само накъсан стон. — Сейварден. — Този път успях да изрека името, но много тихо, бронята изкриви звука. Изключих я и опитах отново: — Сейварден.

Успях да извъртя глава. Видях, че лежа на земята, коленете свити на една страна, десният ми крак — изкривен под неестествен ъгъл, ръцете ми лежаха покрай тялото. Опитах се да размърдам пръсти и не успях. Да вдигна ръка — безуспешно, разбира се. Опитах се да помръдна десния си крак и бях възнаградена с нов пристъп на болка.

Нямаше никого освен мен. Нищо освен мен... не виждах раницата си.

Преди време, стига в орбита да имаше радчайски кораб, можех да се свържа с него на мига. Но ако се намирах на място, където би могло да има радчайски кораб, цялата тази история никога не би могла да се случи.

Ако бях оставила Сейварден в снега, това никога нямаше да се случи.

А бях стигнала толкова близо. След двайсет години планиране, усилия и сложни маневри, две стъпки напред тук и една стъпка назад там, бавно и търпеливо бях стигнала толкова далеч при минимални шансове.

Многократно бях хвърляла жребия, залагайки не само успеха, а и живота си, и всеки път бях печелила, или поне не бях губила толкова зле, че да се откажа.

Досега. И то заради такава глупост. Облаци скриваха недостижимото небе над мен, бъдещето, което вече няха, целта, която не можех да постигна. Провал.

Затворих очи да спра сълзите — не бяха от физическата болка. Ако се провалях, нямаше да е защото съм се отказала, никога, в нито един момент. По някакъв начин Сейварден се беше измъкнала. Щях да я намеря. Ще си почина малко, ще се стегна, ще намеря сили да извадя портативния предавател от джоба на якето си и да повикам помощ или ще открия някакъв друг начин да се измъкна оттук, дори ако трябва да пълзя с окървавените си и безполезни крайници. Ще го направя — въпреки болката. Може и да умра, но поне ще съм се опитала.

14.

Една от трите Мианаай не се спусна към палуба Вар, а излъчи кода на централната зала за достъп. „Невалиден достъп“, помислих си, когато получих кода, но въпреки това спрях асансьора на поисканото ниво и отворих вратата. Мианаай отиде право при главната ми конзола, извика с жест архивите и прегледа набързо файловете от последния век. Навъси чело и спря списъка на период от няколко години преди и след последната си визита, петгодишния период, в който попадаха файловете, които бях скрила от нея.

Другите две Мианаай оставиха багажа си в каютата и отидоха в току-що осветената и бавно затопляща се декадна стая на палуба Вар. Седнаха на масата. От стената с усмивка ги гледаше цветното стъклено изображение на валскааиански светец. Без да отваря уста, тя поиска информация от мен — подбрани на случаен принцип спомени от петгодишния период, който бе привлякъл вниманието ѝ в централната зала за достъп. Мълчалива и безизразна — нереална в някакъв смисъл, защото я възприемах само чрез зрението си, без допълнителна информация за физическото ѝ състояние — тя изгледа спомените ми, които се въртяха пред очите и в ушите ѝ. Започвах да се съмнявам в достоверността на собствените си спомени за онази визита. Изглежда, нямаше и следа от нея в информацията, която Анаандер Мианаай преглеждаше, нищо извън рутинните операции.

Но нещо явно бе привлякло вниманието ѝ към конкретния период. А и как да си обясня онова с „невалидния достъп“? Анаандер Мианаай имаше валиден достъп до всичко, винаги. И защо бях отворила файловете си въпреки съобщението за невалиден достъп? Когато едната Анаандер в декадната стая се намръщи, каза: „Не, нищо“ и насочи вниманието си към по-скорошни данни, изпитах огромно облекчение.

Междувременно капитаната и другите ми офицери се занимаваха с обичайните неща за деня — тренировки, физическа подготовка,

храна, разговори — в пълно неведение за появата на Анаандер Мианаай, лордата на Радч. Цялата тази история беше сбъркана.

Лордата на Радч наблюдаваше как моите Еск лейтенанти си разменят удари под кръста по време на закуска. Наблюдаваше ги тройно. Без видима промяна в изражението. Едно Вар сервира чай пред всяко от двете идентични облечени в черно тела в декадната стая на палуба Вар.

— Лейтенанта Оун — каза едната Анаандер. — Била ли е извън прякото ти полезрение след инцидента? — Не уточни кой инцидент има предвид, но не би могла да говори за друго освен за събитията в храма на Иккт.

— Не, милорда — отговорих аз през Едно Вар.

В централната зала за достъп лордата на Радч вкарваше кодове за достъп, които биха й позволили да промени кажи-речи всичко, което поиска, в ума ми. *Невалиден, невалиден, невалиден*. Съобщенията изскачаха едно след друго. Ала всеки път аз потвърждавах достъпа, който тя нямаше. Зави ми се свят, гадеше ми се, започвах да осъзнавам какво трябва да е станало, но в паметта ми нямаше нищо, което да потвърди подозренията ми, да изясни въпроса, да отхвърли съмненията.

— Обсъждала ли е инцидента с някого?

Едно поне беше ясно — Анаандер Мианаай действаше срещу себе си. Тайно. Разделена беше на две — най-малко на две. Долавях бегли следи от другата Анаандер, онази, която бе променила кодовете за достъп, същите, които сегашната си мислеше, че променя за своя изгода.

— Обсъждала ли е инцидента с някого?

— Съвсем накратко, милорда — отговорих аз. За пръв път в дългия си живот бях истински уплашена. — С лейтенанта Скааиат от „Правдата на Енте“.

Как бе възможно гласът ми — Едно Вар — да говори толкова спокойно? Как изобщо ми идваха думи, как избирах отговори на въпросите, когато самата основа на действията ми, на причината за съществуването ми дори, бяха поставени под съмнение?

Едната Мианаай се намръщи, не онази, която говореше, а другата.

— Скааиат — каза тя с лека погнуса. Изглежда, не долавяше внезапния ми пристъп на страх. — От известно време имам съмнения относно Оуер. — Оуер беше фамилното име на лейтенанта Скааиат, но какво общо имаше това със събитията в храма на Иккт, нямах представа. — Така и не намерих доказателство обаче. — Това също ми прозвуча непонятно. — Пусни ми разговора.

Когато лейтенанта Скааиат каза: „Ако ще правиш нещо откачено, поне изчакай момент, когато това ще има значение“, едното тяло се наведе рязко напред и възкликна гневно. Секунди по-късно, когато в разговора се спомена станция Име, телата вдигнаха вежди. За миг се уплаших, че лордата на Радч ще долови смущението ми от непредпазливия и несъмнено опасен тон на онзи разговор, но тя не каза нищо. Не беше го забелязала, предполагам, така както не бе забелязала и силната ми тревога, когато си дадох сметка, че тя вече не е една личност, а две, които са в конфликт помежду си.

— Не е доказателство. Не стига — каза Мианаай, в неведение за тревогите ми. — Но е опасно. Оуер *трябва* да застане на моя страна. — И това не го разбрах, в началото поне. Оуер бяха от централна планета на радчайския космос, бяха богати и влиятелни толкова отдавна, че си позволяваха да критикуват управлението и го правеха често, макар и достатъчно предпазливо, за да избегнат сериозни неприятности.

Познавах къща Оуер от много време, носила бях на борда си техни млади лейтенанти, познавала ги бях като капитани на други кораби. Вярно, никоя Оуер, подходяща за военна служба, не проявяваше в крайна степен фамилните тенденции. Твърде изостреното чувство за справедливост или склонността към мистика не са качества, подходящи за военни кампании по анексиране. Нито за голямо богатство и висок обществен статут — моралният гняв на фамилия Оуер намирисваше на двуличие предвид комфорта и привилегиите, с които се ползваше древна къща като тяхната, и макар да надигаха възмутено глас срещу определени неправди, те оставаха необяснимо слепи за други.

Във всеки случай сардоничната практичност на лейтенанта Скааиат не беше чужда на къщата й. Тя беше просто по-мека и по-поносима версия на фамилната склонност към войнстваща праведност.

Без съмнение всяка Анаандер смяташе своята кауза за по-справедливата. (По-приличната и по-ползотворната. Със сигурност.) Предвид слабостта на Оуер към справедливите каузи членовете на къщата вероятно щяха да подкрепят по-достойната страна. Ако изобщо подозираха, че съществуват страни в случая.

Всичко казано по-горе би било валидно, разбира се, само ако приемем, че някаква част от Анаандер Мианаай вярва, че Оуер се водят от любов към справедливостта, а не от личен интерес, маскиран като правдолюбие. И че всяка отделна Оуер би могла, в един или друг момент, да бъде насочена с помощта на едното или на другото.

И все пак. Възможно бе някаква част от Анаандер Мианаай да вярва, че Оуер (било като фамилия, било конкретни представители на къщата поотделно) автоматично би подкрепила каузата ѝ, стига да се убеди в нейната справедливост. И със сигурност си даваше сметка, че не успее ли да ги убеди — фамилията или отделен неин представител, — това ще ги превърне в нейни заклетни врагове.

— Салиер... — Анаандер Мианаай се обърна към Едно Вар, който стоеше мълчаливо до масата. — Дариет — Салиер, изглежда, е съюзник на лейтенанта Оун. Защо?

Въпросът ме притесни по причини, които в голяма степен ми убягваха.

— Не мога да кажа със сигурност, милорда, но смятам, че лейтенанта Дариет смята лейтенанта Оун за способна офицера, а и се отнася с нужното уважение към нея като към старша офицера на декадата. — Освен това вероятно се чувстваше достатъчно сигурна на мястото си, за да не се дразни, че лейтенанта Оун е едно стъпало над нея в йерархичната стълбица. За разлика от лейтенанта Исааиа. Но не го казах на глас.

— Значи не е свързано с политическите ѝ пристрастия?

— Не разбирам какво имате предвид, милорда — казах аз, искрено, но с нарастваща тревога.

Обади се друго тяло на Анаандер Мианаай:

— На глупак ли ми се правиш, Кораб?

— Моля милордата да ме извини — отговорих аз, все така през Едно Вар. — Ако знаех какво търси милордата, по-лесно бих предоставила най-подходящата информация.

В отговор Мианаай каза:

— „Правдата на Торен“, кога за последен път бях на борда ти?

Ако кодовете за достъп бяха валидни, щях да съм тотално неспособна да скрия каквото и да било от лордата на Радч.

— Преди двеста и три години, четири месеца, една седмица и пет дни, милорда — излъгах аз, без да съм наясно със значимостта на въпроса.

— Дай ми спомените си за инцидента в храма — нареди Мианаай и аз се подчиних.

И излъгах отново. Защото макар индивидуалните потоци спомени и данни да бяха непроменени, онзи миг на ужас и колебание, когато един от сегментите ми се уплаши, че може би ще се наложи да застреля лейтенанта Оун, липсваше. Липсата му би трябвало да е невъзможна.

Изглежда съвсем конкретно, когато казвам „аз“. Навремето „аз“ означаваше „Правдата на Торен“, целия кораб и всичките му второстепенни сегменти. Отделната единица може да е силно фокусирана върху настоящата си задача, но това я „отделяше“ от мен толкова, колкото ръката ми е отделена, докато прави нещо, което не изисква пълното ми внимание.

Почти двайсет години по-късно „аз“ вече означаваше отделно тяло, отделен мозък. Постепенно стигнах до извода, че това разделение между „аз“-„Правдата на Торен“ и „аз“-Едно Еск не е станало изведнъж, от раз, в един миг, преди който „аз“ е било едно, а след това „аз“ е станало „ние“. Не, тази промяна в гледната точка винаги е съществувала като възможност, като потенциал. Нещо, което не бива да се допуска. Но как се беше превърнало от потенциална възможност в реалност така безвъзвратно и неотменимо?

На едно ниво отговорът е лесен — случи се, когато целият кораб, освен мен, беше унищожен. Но вгледам ли се по-отблизо, съзирам пукнатини навсякъде. Дали и пеенето не е имало своя дял, превръщайки Едно Еск в нещо по-различно от всички други единици на кораба и в целия флот дори? Възможно е. Или пък идентичността на всички ни е въпрос на фрагменти, обединявани от удобен или ползотворен текст, който при нормални обстоятелства никога не

разкрива същността си на художествена измислица? И наистина ли е художествена измислица?

Не знам отговора. Но знам, че макар да виждам намеци за потенциалното разделение, датиращи още отпреди хиляда и повече години, това се дължи на ретроспекцията. Истината е, че за пръв път забелязах възможността „аз“ — „Правдата на Торен“ да не е същото като „аз“ — Едно Еск, когато „Правдата на Торен“ редактира спомена на Едно Еск за клането в храма на Иккт. Моментът, когато аз — „аз“ — се *изненадах* от себе си.

Това затруднява разказа. Защото на онзи етап „аз“ все още си бях аз, общото нещо, и в същото време действах срещу себе си, противно на интересите и желанията си, понякога тайно, заблуждавайки себе си какво знам и какво правя. Дори сега ми е трудно да преценя кои действия чии са или кой каква информация е знаел. Защото аз бях „Правдата на Торен“. Дори когато не бях. Дори вече да не съм.

Горе, на палуба Еск, лейтенанта Дариет помоли за среща в каютата на лейтенанта Оун и я завари да лежи на койката си и да зяпа невиждащо в тавана, отпуснала глава върху ръцете си.

— Оун — започна тя, млъкна и се усмихна криво. — Дойдох да попитам.

— Не мога да говоря за това — отговори лейтенанта Оун, все така зяпнала тавана. Беше объркана и гневна, но не допусна чувствата да стигнат до гласа ѝ.

В декадната стая на палуба Вар Мианаай попита:

— Какви са политическите пристрастия на Дариет Салиер?

— Никакви, струва ми се — отговорих аз през Едно Вар.

Лейтенанта Дариет влезе в каютата на лейтенанта Оун и приседна на койката ѝ, в долния край.

— Не питам за това. Чувала ли си се със Скааиат?

Лейтенанта Оун затвори очи. Все така объркана. Все така гневна. Но някак по-различно.

— Защо да съм се чувала?

Лейтенанта Дариет мълча в продължение на три секунди.

— Харесвам Скааиат — каза накрая. — Знам, че тя харесва теб.

— Аз бях *там*. На място. Всички знаем, че скоро ще напуснем орбита, и стане ли това, Скааиат изобщо няма да я интересува съществувам ли аз, или не. А дори ако... — Лейтенанта Оун спря. Преглътна. Пое си дълбоко въздух. — А дори ако се интересува — продължи тя, гласът ѝ едва доловимо по-нестабилен отпреди, — няма да има значение. Не съм човек, с когото би искала да я свързват. Вече не. Или изобщо.

Долу Анаандер Мианаай каза:

— Лейтенанта Дариет ми се струва прореформаторски настроена.

Това ме озадачи. Но Едно Вар нямаше мнение, разбира се, понеже беше просто Едно Вар, и по никакъв начин не даде физически израз на моите съмнения. И аз внезапно осъзнах, че използвам Едно Вар като маска, макар да не разбирах защо, нито как бих могла да направя такова нещо. Или защо се бях усетила точно сега.

— С позволение на милордата, реформите не са въпрос на политически пристрастия.

— Не са ли?

— Да, милорда. Вие наредихте реформите. Лоялните граждани ги подкрепят.

Тялото, което говореше, се усмихна. Другото стана, излезе от декадната стая и тръгна на инспекция по коридорите на палуба Вар. Не заговаряше сегментите на Едно Вар, с които се разминаваше, не ги поглеждаше дори.

Лейтенанта Дариет мълчеше скептично, когато лейтенанта Оун каза:

— За теб е лесно. Като си легнеш с някоя, хората не бързат да кажат, че се навеждаш заради услуга. Или че се простираш извън чергата си. Някоя не се пита къде ѝ е умът на партньората ти, нито как си се озовала тук.

— Казвала съм ти и преди, че си прекалено чувствителна на тази тема.

— Така ли? — Лейтенанта Оун отвори очи и се надигна на лакти. — И откъде знаеш? Изпадала ли си в моето положение? Аз живея така всеки ден.

— Това — каза Мианаай в декадната стая — е по-сложен въпрос, отколкото мнозина си дават сметка. Лейтенанта Оун е

прореформаторски настроена, разбира се. — Щеше ми се да получавам данни за физическото състояние на Мианаай, за да интерпретирам някак острата нотка, която се промъкна в гласа ѝ при споменаването на лейтенанта Оун. — Също и Дариет може би, макар че доколко убедена е в ползата от реформите, не знам. А другите офицери? Кои са за реформата и кои са против?

В каютата на лейтенанта Оун лейтенанта Дариет въздъхна.

— Просто мисля, че твърде много се тормозиш. На кого му пука какво казват хора като тях?

— Лесно е да не ти пука, когато си богата и социално равна на „хора като тях“.

— Тези неща не би трябвало да имат значение — настоя лейтенанта Дариет.

— Не би трябвало. Но имат.

Лейтенанта Дариет се намръщи. Беше гневна и объркана. Бяха водили този разговор и преди и всеки път стигаха дотук.

— Както и да е. Във всеки случай, трябва да пратиш съобщение на Скааиат. Какво можеш да загубиш? Най-много да не ти отговори. А току-виж... — Лейтенанта Дариет повдигна леко едното си рамо. Жест, който казваше: „поеми риска и виж какви карти ще ти раздаде съдбата“.

Ако се поколебаех и за част от секундата, преди да отговоря на зададения ми въпрос, Анаандер Мианаай щеше да разбере, че коригиращите кодове, които беше въвела в системата ми, не действат. Едно Вар беше напълно спокоен, безразличен в най-висша степен. Назовах няколко офицери, които имаха ясни становища за или против реформата.

— Останалите — добавих — предпочитат да изпълняват заповеди и да си вършат пряката работа, без да се главоболят за политика. Доколкото мога да преценя.

— Но би могло да им се повлияе, да бъдат тласнати в едната или другата посока — изтъкна Мианаай.

— Не бих могла да знам, милорда. — Страхът ми се усилваше, но някак встрани от мен. Пълната липса ни реакция от страна на сегментите ми правеше чувството на ужас далечно и нереално. Познавах кораби, които бяха сменили второстепенните си екипажи с човешки и твърдыха, че това е променило възприятието им за чувства,

макар данните, които ми бяха показали, да не го потвърждаваха категорично.

Лейтенанти Оун и Дариет чуха приглушената песен на Едно Еск, простичка мелодия от само четири стихчета:

*Вървах си аз, вървах,
когато срещнах любовта си.
По улицата си вървах,
когато любовта видях.*

— По-хубава е тя от диамант, по-ценна от янтар и злато — казах.

— Радвам се, че Едно Еск се е върнал към старите си навици — каза лейтенанта Дариет. — Първия ден беше направо зловец.

— Две Еск не ви е пял — изтъкна лейтенанта Оун.

— Така е, но... — Лейтенанта Дариет направи колеблив жест. — Не беше редно някак. — Погледна замислено лейтенанта Оун.

— Не мога да говоря за това — каза лейтенанта Оун, полегна отново и закри очите си с ръце.

На командната палуба капитаната на стотна Рубран беше привикала декадните командири: пиеха чай и обсъждаха графици и отпуски.

— Не каза нищо за капитана Рубран — подхвърли Мианаай в декадната стая на палуба Вар.

Така беше. Познавах капитана Рубран отлично, знаех всеки неин дъх, всяко потрепване на всеки мускул в тялото ѝ. Беше моя капитана от петдесет и шест години.

— Никога не съм я чувала да изказва мнение по въпроса — казах аз, без да се отклонявам от истината.

— Никога? Значи със сигурност има мнение, но го крие.

Това ми се стори нелогично. Ако говориш, мнението ти става ясно за всички. Ако не говориш, това се приема като доказателство за наличието на мнение. Ако капитана Рубран кажеше: „Честно, нямам мнение по този въпрос“, щеше ли и това да е доказателство за противното?

— Със сигурност е присъствала, когато други са обсъждали реформата — продължи Мианаай. — Какви бяха чувствата ѝ по време

на тези дискусии?

— Раздразнение — отговорих аз през Едно Вар. — Нетърпение. Понякога се отегчаваше.

— Раздразнение — повтори замислено Мианаай. — Какво толкова я е дразнило? — Не знаех отговора, затова си замълчах. — Предвид фамилните ѝ връзки ми е трудно да преценя накъде ще се наклони. А не искам да се смразя с къщата ѝ, преди да се е стигнало до открити действия. Трябва да действам внимателно с капитана Рубран. Същото, разбира се, ще направи и тя.

Под „тя“ имаше предвид себе си.

Не беше попитала какви са моите политически пристрастия. Може би защото те нямаха значение. А и аз бях изминала доста път по курса, заложен ми от другата Мианаай. Няколкото тела на лордата и четирите сегмента на Едно Вар, които бях размразила да ги обслужват, само подчертаваха колко празна е палубата — Вар и всички други палуби под нея чак до двигателния ми отсек. Стотици хиляди второстепенни спяха в трюмовете ми. През следващите няколко години щяха да ги извадят оттам — или за да ги преместят другаде на съхранение, или за да ги унищожат, но и в двата случая повече никога нямаше да се събудят. А мен щяха да ме пратят в постоянна орбита около някоя планета, завинаги. Двигателите ми със сигурност щяха да бъдат деактивирани. Или щяха просто да ме унищожат, макар че досега не бяха унищожили никой от нас, корабите, а и бе много вероятно да ме използват за космическо общежитие или за ядро на малка станция.

Не бях създадена за такъв живот.

— Мда, с Рубран Оск не бива да прибързвам. Но твоята лейтенанта Оун е друга работа. Току-виж ми помогнала да разбере накъде клони Оуер.

— Милорда — казах през устата на един от сегментите Вар. — Не разбирам какво става. Бих се чувствал неизмеримо по-спокоен, ако уведомя командира Рубран за присъствието си.

— Мразиш да криеш разни неща от своята капитана? — попита Анаандер с тон поравно горчив и развеселен.

— Да, милорда. Но ще се съобразя със заповедите ви, разбира се. — Врълхлетя ме силно усещане за дежа вю.

— Права си. Редно е да обясня. — Усещането за дежа вю се засили. Бях водила този разговор и преди, при почти същите обстоятелства, с лордата на Радч. „Знаеш, че всеки от второстепенните ти сегменти е напълно способен на собствена идентичност“ — това щяха да са следващите й думи. — Знаеш, че всеки от второстепенните ти сегменти е напълно способен на собствена идентичност.

— Да. — Всяка дума ми беше позната. Чувствах се все едно рецитираме предварително заучени реплики. Сега щеше да каже: „Представи си, че имаш колебания по даден въпрос“.

— Представи си, че враг съумее да отдели от теб някаква твоя част.

Не това бях очаквала. „Как казват хората, когато се случи нещо такова? Казват, че са раздвоени. Че се двоумят“.

— Представи си, че този враг успее да се промъкне, със сила или хитрост, покрай всичките ти кодове за достъп. И че онази твоя част се връща при теб, но всъщност вече не е твоя част. Но ти не го осъзнаваш. Не веднага поне.

„Ти и аз, нищо не пречи да се двоумим, нали така?“

— Това е много стряскаща мисъл, милорда.

— Така е — каза Анаандер Мианаай с тялото си в декадната стая. Друго обикаляше коридорите на палуба Вар, трето наблюдаваше лейтенанта Оун, която отново бе останала сама и се взираше мрачно в тавана на каютата си, четвъртото разлистваше ума ми в централната зала за достъп. Или така поне си мислеше. — Не знам кой точно го е направил. Подозирам, че са замесени пресгер. Те се месят в делата ни още отпреди Договора. И след него. Преди петстотин години най-добрите корективи и хирургиви се произвеждаха в радчайския космос. Сега ги купуваме от пресгер. Преди осемстотин години преводаческата служба се състоеше от дребни чиновници, които ни помагаша да интерпретираме мисленето на извънрадчайски интелигентни раси и изглаждаха евентуалните езикови проблеми в процеса на анексиранията. Сега те диктуват политиката ни. И главна сред тях е емисарата на пресгер. — Последното бе произнесено с нескрито отвращение. — Преди Договора пресгер унищожиха няколко кораба. Сега унищожават цялата радчайска цивилизация. Разширяването, анексиранията са скъпо начинание, много скъпо. И необходимо от самото си начало. Първо — за да се оформи около Радч буферна зона,

която да ни предпазва от атаки и намеса. По-късно, за да се осигури защита на *новите* ни граждани. И за да се разширяват границите на цивилизацията. И... — Мианаай млъкна и въздъхна раздражено. — И за да се плати сметката за по-ранните анексирания. Да се осигури богатство за целия Радч.

— Милорда, в какво подозирате пресгер? — Но вече знаех. Паметта ми беше непълна и замъглена, но въпреки това знаех.

— Раздвоиха ме. Докопах се до част от мен и я промених. И промяната се разраства, другото „аз“ вербува усилено не само нови мои части, но и мои граждани. Мои собствени воини. — „Мои собствени кораби“. — Мои собствени кораби. Мога само да гадая каква е крайната цел. Но не ще да е нещо добро.

— Правилно ли разбирам — попитах аз, макар вече да знаех отговора, — че онази друга Анаандер Мианаай е силата, която се крие зад прекратяването на анексиранията?

— Тя ще унищожи всичко, което аз създадох! — Никога не бях виждала лордата на Радч толкова объркана и гневна. Не бях мислила, че е способна на такива чувства. — Даваш ли си сметка — не че е имало причина да се замисляш изобщо за това, — че икономиката ни се движи единствено благодарение на ресурсите, които си присвояваме по време на анексиранията?

— Боя се, милорда, че аз съм просто транспортен военен кораб и никога не съм се замислял за тези неща. Но казаното от вас звучи логично.

— Ами ти? Едва ли ти е приятно, че ще се разделиш с всичките си второстепенни, нали?

Далечните ми другари, корабите от клас „Правда“, които обикаляха на орбита в системата, чакаха мълчаливо. Колко от тях бяха удостоени със същата визита — и с двете визити?

— Така е, милорда.

— Не мога да обещаая, че ще предотвратя това. Не съм готова за открити действия. Всичките ми ходове са тайни, побутвам там, подръпвам тук, подсигуриявам ресурсите и подкрепата си. Но в крайна сметка тя е мен и трудно ще измисля нещо, за което тя вече да не се е сетила. Вече на няколко пъти ме изпреварва. Затова бях толкова предпазлива с теб. Исках да съм сигурна, че не те е вербувала.

Реших, че ще е по-безопасно да не коментирам точно този въпрос, затова казах през Едно Вар:

— Милорда, пушките в езерото, в Орс. — „Това дело на врага ви ли беше?“, едва не попитах, но ако действително си имахме работа с две Анаандер в противоборство, как да разберем коя е?

— Събитията в Орс не се развиха точно така, както ми се искаше — отговори Анаандер Мианаай. — Изобщо не очаквах, че пушките ще бъдат намерени. Но дори да ги беше намерила някоя местна рибара, ако си бе замълчала, дори ако ги беше взела, без да казва на никого, целта ми пак щеше да бъде постигната. — Вместо това Денз Ай беше съобщила на лейтенанта Оун за находката си. Видно бе, че лордата на Радч не е очаквала това, не е очаквала, че орсианите имат толкова голямо доверие на лейтенанта Оун. — Не получих каквото исках, но може би резултатите все пак ще послужат на целта ми. Капитана Рубран всеки момент ще получи заповед да напусне системата и да се отправи към Валскаай. Крайно време е да си тръгнеш, всъщност щях да те отпратя още преди година, ако не беше свещената на Иккт с упоритите си молби лейтенанта Оун да остане и моята собствена опозиция. Дали съзнателно или не, лейтенанта Оун е инструмент на моя враг, в това съм сигурна.

Дори желязното спокойствие на Едно Вар ми се стори недостатъчно надеждно, затова не отговорих. Горе, в централната зала за достъп, лордата на Радч продължаваше да внася промени, да издава заповеди, да променя мислите ми. Все още вярваше, че е в състояние да го направи.

Никоя не се изненада от заповедта за тръгване. През последната година четири други кораба от клас „Правда“ бяха потеглили към своите окончателни дестинации. Но нито аз, нито моите офицери бяхме очаквали да ни пратят към Валскаай, на шест портала разстояние.

Тръгнала си бях от системата Валскаай неохотно. Преди двеста години в град Вестрис Кор, на самата Валскаай, Едно Еск беше открил истинска съкровищница от великолепни многогласни хорали, всичките композирани за обредите на непокорната валскаайска религия, някои писани преди човечеството да стъпи в космоса. Едно Еск свали цялата налична музика и затова не съжаляваше особено, че го изпращат в

провинцията, далече от това съкровище, да лови бунтовници в един резерват, пълен с гори, пещери и извори, който не можехме просто да изгорим, защото се явяваше водосборен район за половината континент. Земя на малки реки и ферми. Стада овце и овощни градини. И музика — дори бунтовниците, които хванахме в капан, запяха, било в знак на непокорство, било за да намерят утеха в песните. Гласовете им стигаха до ценителския ми слух, докато стоях на входа на пещерата, в която се криеха.

*Смъртта ще ни намери,
писано е как.
Смъртта намира всеки,
но щом съм аз готов,
не ме е страх,
каквато и да дойде.*

Сетех ли се за Валскаай, сецах се за слънчева светлина и сладкия, светъл вкус на праскови. Сецах се за музика. Смятах обаче, че този път няма да ме пратят на планетата — Едно Еск нямаше да хапва праскови в овощните градини, нито щеше да ходи (неофициално и възможно най-ненатрапчиво) на сбирките на местните църковни хорове.

Оказа се, че няма да стигна до Валскаай през порталите, а ще си генерирам свои, за да скъся пътя. Порталите, които използваша повечето пътнически кораби, бяха създадени преди хилядолетия, бяха постоянно отворени и стабилни, обградени с маяци, които излъчваха предупреждения, уведомления, информация за местните разпоредби и за навигационните опасности. Не само кораби, а съобщения и информация протичаха постоянно през тях.

За двете си хиляди години живот ги бях използвала само веднъж. Като всички радчайски бойни кораби, и аз можех да си генерирам свои портали, да минавам напъряко. Това криеше повече рискове от използването на установените портали — нищожна грешка в изчисленията можеше да ме прати къде ли не, можех да се изгубя до края на времето. И понеже не оставях след себе си структури, които да държат порталите отворени, реално пътувах в мехур от нормално

пространство, изолирана от всички и от всякъде, докато не стигнеш дестинацията си. Аз не допусках грешки в изчисленията, а когато организирах анексиране, изолацията често се оказва преимущество. Сега обаче сериозно се изнервах при мисълта, че месеци наред ще съм в изолация, а Анаандер Мианаай тайно ще обитава палуба Вар.

Точно преди да отворя портала пристигна съобщение от лейтенанта Скааиат до лейтенанта Оун. Кратко съобщение. „Казах ти да се обаждаш. Говорех сериозно“.

Лейтенанта Дариет:

— Видя ли, казах ти.

Но лейтенанта Оун не отговори.

15.

По някое време отворих отново очи: сторило ми се беше, че чувам гласове. Всичко наоколо беше синьо. Опитах се да мигна, но открих, че мога само да затворя очи.

След известно време, не знам колко, ги отворих пак, завъртях глава надясно и видях Сейварден и момичето седнали на пода да играят тиктик. Значи сънувах или халюцинирах. Поне не изпитвах болка, което, реално погледнато, беше лош знак, но нямах сили да мисля за това. Затворих отново очи.

Накрая се събудих, наистина се събудих, и открих, че се намирам в малка стая със сини стени. Лежах в легло, а на пейка отстрани седеше Сейварден, облегнала гръб на стената и с изпито лице, сякаш отдавна не е спала като хората. Което не значеше много при нея, но във всеки случай изглеждаше по-недоспала, отколкото изглеждаше обичайно.

Вдигнах глава. Ръцете и краката ми бяха обездвижени с корективи.

— Будна си — каза Сейварден.

Отпуснах глава на възглавницата.

— Къде ми е раницата?

— Тук е. — Наведе се и я вдигна, така че да я видя.

— Медицинският център в Терод? — предположих аз и затворих очи.

— Да. Дали не би могла да говориш с лекарата? Нищо не й разбирам.

Спомних си съня.

— Научила си се да играеш тиктик.

— Това е друга история. — Значи не беше сън.

— Продаде летящата машина. — Никакъв отговор. — И си купи кеф с парите.

— Не — възрази тя. — *Щях* да си купя. Но когато се събудих и теб те нямаше... — Чух я как се размърдва притеснено на пейката. — Мислех да намеря дилър, но се притесних, че те няма и не знам къде си. Започнах да се чудя дали не си ме зарязала.

— Вземеше ли си дозата, нямаше да ти пука зарязала ли съм те, или не.

— Да, но още не си бях купила — каза тя, изненадващо логично. — После слязох на рецепцията и разбрах, че си напуснала хотела.

— И реши да намериш мен, вместо да търсиш кеф — казах аз. — Не ти вярвам.

— Не те виня. — Помълча няколко секунди. — Седя си тук и мисля. Обвиних те, че ме мразиш, защото съм по-добра от теб.

— Не затова те мразя.

Не ми обърна внимание.

— Амаат да ми е на помощ, онова падане... Сама си бях виновна, от глупост. Сигурна бях, че ще умра. Ако местата ни бяха разменени, никога не бих скочила, за да спася чужд живот. Ти не си се издигнала, коленичейки пред тази и онази. Издигнала си се, защото си адски способна и защото си готова да рискуваш всичко, за да постъпиш правилно, а аз няма да съм и наполовина като теб, дори цял живот да се опитвам. И като си помисля само какво самочувствие демонстрирах, как те гледах отвисоко, нищо че бях полумъртва и напълно безполезна, само защото семейството ми е старо, защото съм се *родила по-добра*.

— Ето затова те мразя — казах аз.

Тя се засмя, сякаш бях казала нещо остроумно.

— Ако си готова да направиш такава неща за човек, когото мразиш, какво ли би направила за някого, когото обичаш?

Установих, че не мога да отговоря на този въпрос. За щастие точно тогава влезе лекарата — едра, кръглолика, бледа. Веждите ѝ си бяха свъсени, но се навъсиха още, като ме видя.

— Боя се — каза тя с равен тон, който изглеждаше неутрален, но намекваше за неодобрение, — че не мога да разбера приятеля ви, когато се опитва да обясни какво е станало.

Погледнах Сейварден. Тя вдигна безпомощно рамене и каза:

— Нищо не ѝ разбирам. Опитах какво ли не, но тя само ме гледа с неприязън, сякаш съм купчина биологичен отпадък, в който е

стъпила по погрешка.

— Може пък така да си гледа по принцип. — Обърнах глава към лекарата и обясних: — Паднахме от моста.

Изражението ѝ не се промени.

— И двамата?

— Да.

Миг мълчание, после:

— Не е разумно да лъжеш лекаря си. — После, след като не отговорих: — Не сте първият турист, който навлиза в забранен район и си навлича неприятности. Ала сте първият, който твърди, че е паднал от моста и е оцелял. Не знам дали да се възхищавам на безочияето ви, или да се ядосам, че ме вземате за глупачка.

Продължих да мълча. Истината обясняваше нараняванията ми по-добре от всяка история, която бих могла да съчиня.

— Членовете на военните сили трябва да се регистрират, когато влязат в системата — продължи лекарата.

— Помня, че и аз чух за такова изискване.

— Вие регистрирахте ли се?

— Не, защото не съм член на военните сили. — Не беше съвсем лъжа. Не бях член. Бях оборудване. При това самотно и безполезно оборудване.

— Нашият център не е в състояние — каза лекарата дори по-строго отпреди — да работи с вида импланти и подобрители, които имате вие. Не мога да гарантирам за резултата от процедурите, които програмирах. Съветвам ви да отидете на лекар, като се приберете у дома. На Герентат. — Последното прозвуча леко скептично, учтив намек, че не ми вярва.

— Изпишете ли ме, смятам по най-бързия начин да се прибера у дома — казах аз, както се чудех дали лекарата не е докладвала за нас като за възможни шпиони. Едва ли — ако ни беше докладвала, нямаше да ме разпитва, а просто щеше да изчака властите. Значи не ни беше докладвала. Защо?

Един възможен отговор подаде глава през открехнатата врата и извика жизнерадостно:

— Брек! Събудила си се! Вуйчо лежи на горния етаж. Какво стана? Приятелят ти твърди, че си скочила от моста, но може би не съм

го разбрала, защото това е невъзможно. По-добре ли си вече? — Момичето влезе в стаята. — Здравейте, докторе. Брек ще се оправи ли?

— Да. До утре корективите трябва да са паднали. Освен ако междуременно нещо не се обърка. — И с това обнадеждаващо изказване се обърна и излезе.

Момичето седна на ръба на леглото ми.

— Приятелят ти изобщо не го бива на тиктик. Добре че не го научих на онази част, където се правят залози, иначе нямаше да му останат пари да плати на лекарката. А и парите са твои, нали така? От летящата машина.

Сейварден се намръщи.

— Какво? Какво казва тя?

Реших да проверя съдържанието на раницата си при първа възможност.

— Щеше да си ги спечели обратно на табла.

Ако се съдеше по изражението на момичето, то изобщо не ми повярва.

— Не трябва да слизаш под моста. Познавам един, чиято приятелка имала братовчед, който слязъл под моста и някой хвърлил отгоре половин хляб и хлябът го ударил по главата, обаче паднал толкова бързо, че му строшил черепа, размазал му мозъка и го убил.

— Много ми хареса как пъ братовчедка ти. — Не исках да говорим за случилото се.

— Прекрасна е, нали? О! — Обърна глава, сякаш е чула нещо. — Трябва да тръгвам. Ще дойда да те видя пак!

— Ще се радвам — казах аз и момичето си тръгна на бегом. Обърнах се към Сейварден. — Колко струва лечението ми?

— Горедолу колкото взех за летящата машина — каза тя и сведе глава, може би от неудобство. Или от нещо друго.

— Взех ли нещо от раницата ми?

Тя вдигна отново глава.

— Не! Кълна се, че не съм вземала. — Не отговорих.

— Не ми вярваш. Не те виня. Можеш да провериш, щом паднат корективите от ръцете ти.

— Ще проверя. И после какво?

Тя се намръщи въпросително. Нормално беше да не разбира — беше стигнала дотам (по погрешка) да ме прецени като човек, който

заслужава уважение. Но явно изобщо не ѝ беше хрумнало, че може да не е толкова ценна за Радч, та властите да пратят офицера от специални мисии по следите ѝ.

— Някоя не ме е пращала след теб — казах аз. — Намерих те случайно. И доколкото знам, никоя не те търси.

Искаше ми се да мога да използвам ръцете си, за да я отпратя с жест.

— Защо си тук тогава? Нилт не подлежи на предстоящо анексиране, защото вече няма анексирания. Така разбрах.

— Няма анексирания — потвърдих аз. — Но не е в това въпросът. Въпросът е, че си свободна да идеш където искаш. Нямам заповеди да те върна в Радч.

Сейварден помълча шест секунди, после каза:

— И преди съм се опитвала да се изчистя. И успех. На онази станция имаше програма — изчистваш се и ти дават работа. Една от техните служители ме замъкна в клиника, изкъпа ме и ми каза за сделката. Работата не струваше, сделката — също, но ми беше писнало. Мислех, че ми е писнало от дрогата.

— Колко издържа?

— Няма и шест месеца.

— Сега разбираш ли — казах аз след двестекундна пауза — защо не ти вярвам?

— Разбирам. Но този път е *различно*. — Наведе се напред, изглеждаше искрена. — Нищо не ти прояснява мозъка като мисълта, че ей сегичка ще умреш.

— Ефектът често е временен.

— На станцията ми обясниха, че можели да ми дадат нещо, така че кефът никога повече да не ми действа. Но преди това трябвало да се подложа на терапия, която да установи и отстрани причината, накарала ме да посегна към него, иначе просто съм щяла да го заменя с друг наркотик. Глупости, както вече казах, но истината е, че ако сериозно съм смятала да сложа край, щях да съм го направила още тогава.

Докато бяхме при Стриган, бях останала с впечатлението, че причините Сейварден да посегне към наркотика са прости и ясни, поне така излизаше от собствените ѝ думи.

— Каза ли им защо си започнала? — Тя не отговори. — Каза ли им коя си?

— Не, разбира се.

Предполагах, че за нея двата въпроса са неразривно свързани.

— На Гарседд си се изправила лице в лице със смъртта.

Тя потрепна едва доловимо.

— И всичко се промени. Събудих се и открих, че целият ми живот е останал в далечното минало. Неприятно минало при това, никоя не изгаряше от желание да ми обясни какво е станало, всички бяха толкова любезни и усмихнати, всичко беше толкова *фалшиво*. И не виждах никакво бъдеще пред себе си. Слушай. — Наведе се отново напред, напрегната, чак леко задъхана. — Ти си тук съвсем сама, по собствена инициатива, и това очевидно е така, защото си подходяща, иначе не биха ти поставили тази задача. — Направи кратка пауза, може би размишляваше коя за какво е подходяща, коя каква задача е получила, но бързо се отказа от тези размишления. — Но нищо не ти пречи рано или късно да се върнеш в радчайския космос, да намериш хора, които те познават, хора, които те помнят, място, където си си у дома, дори често да пътуваш надалече. Където и да отидеш, винаги си част от картинката, и дори никога да не се върнеш, ще знаеш, че картинката е *някъде там*. Но когато отвориха онази спасителна капсула, всички, които са ме познавали някога, бяха мъртви от седемстотин години. Или повече. Дори... — Гласът ѝ трепна и тя замълча, вперила поглед някъде покрай мен. — Дори корабите.

„Дори корабите“.

— Корабите? А не просто твоят кораб, „Мечът на Нафтас“?

— Моят... първият кораб, на който служих. „Правдата на Торен“. Реших, че ако открия къде е, бих могла да изпратя съобщение и... — Махна с ръка да заличи остатъка от изречението. — Беше изчезнал. Преди десетина... не, чакай... трудно се оправям с времето. Преди петнайсетина години. — Двайсет по-скоро. — Никоя не може да ми каже какво е станало. Никоя не знае.

— Някой от корабите, на които си служила, харесвал ли те е? — попитах аз, като внимавах гласът ми да е спокоен. Неутрален.

Тя примигна. Изправи гръб.

— Това е странен въпрос. Ти имаш ли някакъв опит с кораби?

— Да — казах. — В интерес на истината. — И двата кораба, на които беше служила, „Мечът на Нафтас“ и „Правдата на Торен“, вече не съществуваха.

— Корабите винаги са привързани към своите капитани.

— Не както преди. — Много, много отдавна. — И въпреки това си имат фаворити. — Макар че въпросните фаворити невинаги знаеха за това. — Не че има значение всъщност. Корабите не са хора, програмирани са да ти служат, да бъдат „привързани“ към теб.

Сейварден се намръщи.

— Ядосана си. Умееш да прикриваш гнева си, но знам, че си ядосана.

— Защо скърбиш за своите кораби? — попитах. — Защото са мъртви? Или защото не са тук да ти осигурят внимание и грижа? — Мълчание. — Или за теб това е едно и също? — Сейварден продължаваше да мълчи. — Нека сама отговоря на въпроса си. Ти никога не си била фаворит на нито един от своите кораби. Според теб е невъзможно един кораб да си има фаворити.

Очите ѝ се разшириха, може би от изненада, може би от друго.

— Познаваш ме твърде добре. Как да повярвам, че не си тук заради мен? Стигнах до това логично обяснение веднага щом се замислих по въпроса.

— Кое то е било наскоро — казах аз.

Тя не обърна внимание на репликата ми.

— Ти си първият човек, когото чувствам поне в минимална степен *близък*, откакто ме извадиха от капсулата. Почти все едно те познавам. Все едно ти ме познаваш. Не знам защо е така.

Аз знаех, разбира се. Но не беше сега моментът да обясня, не сега, когато бях уязвима и прикована към леглото.

— Уверявам те, че не съм тук заради теб. Тук съм по своя, лична работа.

— Скочи от моста заради мен.

— И не желая да бъда причината, поради която да се откажеш от наркотика. Не нося отговорност за теб. Ще трябва да се справиш с това сама. Ако изобщо ще се опитваш.

— Ти скочи от *моста* заради мен. До дъното на пропастта имаше поне три километра. Повече. Това е... това е... — Тя млъкна и поклати глава. — Оставам с теб.

Затворих очи.

— Преценя ли, че смяташ отново да откраднеш от мен, ще ти счупя и двата крака и ще те зарежа, и ако някога отново ме видиш, то

ще е плод на чиста случайност. — Само дето за радчаите случайност не съществуваше.

— Едва ли мога да възразя срещу това.

— Не те и съветвам.

Тя се изсмя, после мълча петнайсет секунди.

— Нека те питам нещо, Брек — подхвана след това. — Щом си тук по лична работа, която няма нищо общо с мен, защо носиш в раницата си гарседдайско оръжие?

Корективите обездвижваха крайниците ми напълно. Дори рамене не можех да повдигна от леглото. Лекарата нахлу с тежка стъпка в стаята, бледото ѝ иначе лице сега бе зачервено.

— Не мърдай! — сгълча ме тя, после се обърна към Сейварден. — Какво направихте?

Тя явно се досети какво я питат, защото разпери безпомощно ръце и успя само да каже:

— Не!

Жената се намръщи и вдигна пръст срещу нея. Сейварден настръхна от възмущение — в Радч този жест беше много по-груб, отколкото тук.

— Ако ще я торМОЗИШ — каза строго лекарата, — ще те изгоня! После се обърна към мен. — А ти ще лежиш неподвижно и ще оставиш корективите да си свършат работата.

— Да, госпожо. — Отпуснах се на леглото, макар че едва бях успяла да помръдна. Поех си дълбоко дъх в опит да се успокоя.

Това сякаш я умилостиви. Тя ме погледа още малко, несъмнено виждаше пулса ми и дишането.

— Ако ти е трудно да се успокоиш, мога да те сложа на седативи. — Предложение, въпрос, заплаха. — Или да го изгоня от стаята — каза тя и кимна към Сейварден.

— Няма нужда. Благодаря.

Лекарата изсумтя скептично, обърна се и излезе.

— Съжалявам — каза Сейварден, когато останахме сами. — Това беше глупаво. Не помислих, а трябваше. — Аз мълчах. — Когато стигнахме до дъното — добави тя, сякаш тази тема беше естествено и логично продължение на предишната, — ти беше в безсъзнание. И много тежко ранена. Не смеех да те местя, защото очевидно имаше счупени кости. Не можех да извикам помощ, но сметнах, че може би ти

имаш нещо, с чиято помощ да се изкатери обратно, или поне корективи за първа помощ, което беше глупаво, разбира се, защото бронята ти още беше включена — точно по това разбрах, че си жива. Взех портативния предавател от якето ти, да, но сигнал нямаше и трябваше да се покатеря по тръбата, за да извикам помощ. Когато се върнах, бронята ти беше изключена и се уплаших, че си мъртва. Всичко си е в раницата.

— Покажи ми.

Тя вдигна раницата така, че да я виждам, и я отвори. Махна една сгъната риза и отдолу видях кутията.

— Май е по-добре да не я вадя.

— Ако пистолета го няма — казах със спокоен и неутрален глас, — няма да се отървеш само със счупени крака.

— Тук си е — настоя Сейварден. — Но това няма как да е лична работа, нали?

— Лична е. — Само дето моите „лични“ работи засягаха много хора. Но как да обясня това, без да разкрия повече, отколкото бях склонна да разкрия в момента?

— Каж ми.

Моментът не беше подходящ. Определено не беше. А и имаше твърде много да се обяснява, защото Сейварден не знаеше почти нищо за изминалите хиляда години. За отминали събития, довели до настоящата ситуация, събития, за които тя дори не беше чувала — имаше адски много предистория, която да разкажа, преди да стигна до това коя съм и какво смятам да направя.

А тази предистория беше важна. Без да разбере нея, Сейварден не би разбрала нищо от другото. Без този контекст не би разбрала защо тази или онази е направила това или онова. Ако не беше реагирала с такава ярост срещу гарседд, щеше ли Анаандер Мианаай да направи нещата, които бе направила през последвалите хиляда години? Ако лейтенанта Оун не беше чула за неотдавнашните събития на Име — случили се преди пет години към онзи момент и преди двайсет и пет спрямо сегашния, — щеше ли да постъпи, както бе постъпила?

Когато си мисля за онази война от „Милостта на Саре“, за мига, когато е решила да пренебрегне дадената ѝ заповед, мисля за нея като за сегмент от второстепенна единица. Била е номер Едно от единица Амаат на „Милостта на Саре“, старшият член на единицата.

Представям си я сегмент, макар да е била човек, да е имала име отвъд мястото си в корабната структура, отвъд „Милостта на Саре“ Едно Амаат Едно. Никога не съм виждала запис, не съм виждала лицето ѝ.

Била е човек. Търпяла е безобразията на Име, навярно дори е привеждала в действие корупционните практики по пряка заповед на губернатората. Ала нещо в онзи конкретен момент е променило нещата. Нещо ѝ е дошло в повече.

Какво? Гледката на пътниците, хора и rrrrrrr, мъртви или умиращи? Виждала бях снимки на rrrrrrr — змиеподобни създания с козина и множество крайници, които общуват с ръмжене и лай, и свързаните с тях хора, които говореха езика им. Случилото се с rrrrrrr ли беше отклонило „Милостта на Саре“ Едно Амаат Едно от правия път? Нима чак толкова се е тревожела да не бъде нарушен договорът с пресгер? Или се е възпротивила на идеята да загинат толкова много безпомощни човешки същества? Ако знаех повече за нея, сигурно бих проумяла защо в онзи миг е почувствала, че предпочита да умре, отколкото да се подчини.

Не знаех почти нищо за нея. Може би нарочно ме бяха оставили в неведение. Но и малкото, което знаех, малкото, което лейтенанта Оун знаеше, беше изиграло своята роля.

— Някоя казвала ли ти е за станция Име?

Сейварден свъси вежди. Затвори раницата, стегна връзките и я остави в краката си.

— Не. Какво е станало там?

Казах ѝ. За корупционните практики на губернатората, как се постарала нито ИИ-то на станцията, нито някой от корабите да докладва какви ги върши в самата периферия на радчайския космос. За кораба, който пристигнал един ден — решили, че е човешки, никоя не била чувала за представители на чужда цивилизация в района, очевидно не бил радчайски, следователно попадал в графата на лесната плячка. Разказах на Сейварден каквото знаех за войните от „Милостта на Саре“, които се качили на борда на непознатия кораб със заповеди да го превземат и да убият всички, които окажат съпротива или не могат да бъдат превърнати във второстепенни. Не знаех много — само че след като бойна единица Едно Амаат се качила на кораба, тяхната старша, Едно Амаат Едно, отказала да изпълни заповедите.

Убедила колегите си от Едно Амаат да я последват, преминали на страна на rrrrrrr и избягали с кораба.

Сейварден се мръщеше все повече, докато разказвах, а когато приключих, каза:

— Твърдиш, че губернатората на Име е била корумпирана. И че по някакъв начин е попречила на станцията да я докладва? Как е възможно това? — Не отговорих. Или щеше сама да се сети за логичното заключение, или не. — И как е възможно тестовете за пригодност да я препоръчат за такъв пост, щом очевидно не е била пригодна за него? Абсурд. Разбира се — продължи Сейварден, — оттам насетне нещата са следвали естествения си ход. Корумпирана губернатората назначава корумпирани офицери, без значение какво показват тестовете за пригодност. Но капитаните на кораби в орбита около станцията... не, не е възможно.

Явно нямаше да стигне сама до истината. Изобщо не трябваше да й разказвам тази история.

— Когато войната отказала да убие rrrrrrr, когато убедила и колегите си да постъпят по същия начин, тя създаде ситуация, която не можела за дълго да остане в тайна. Rrrrrrr умеели да генерират собствени портали, така че губернатората по някакъв начин не можела да ги спре. Достатъчно било да направят скок до най-близката населена система и да разкажат какво е станало. И те направили точно това.

— Защо всички толкова са се загрижили за тези rrrrrrr? — Сейварден не успя да произнесе правилно гърления звук. — Сериозно? Наистина ли се казват така?

— Така се наричат самите те — обясних с най-търпеливия си тон. Когато rrrrrrr го произнасяха, те или някоя от човешките им преводачи, думата звучеше като потиснато ръмжене, но пък така звучеше почти всичко на техния език. — Трудно е за произнасяне. Повечето хора, които познавам, просто изговарят едно дълго „р“.

— Rrrrrrr — пробва Сейварден. — Тъпо е. Та защо всички са се загрижили за rrrrrrr?

— Защото престер сключиха договор с нас, след като решиха, че хората са Значими. За престер избиването на Незначими е позволено, насилието между членове на един и същи вид не ги засяга, но непредизвиканата агресия срещу други Значими видове е

неприемлива. — Кое то не означаваше, че не се допуска никакво насилие, но разграничаването на приемливото и неприемливото насилие ставаше по правила и принципи, неразбираеми за повечето хора, затова беше най-сигурно агресията от всякакъв вид да се избягва.

Сейварден изсумтя замислено; явно парченцата от мозайката намираха местата си.

— И така — продължих аз, — цялата бойна единица Едно Амаат на „Милостта на Саре“ преминала на страната на rrrrrrr. Бяха далече, в безопасност при rrrrrrr, но в очите на радчаите бяха извършили държавна измяна. Сигурно щеше да е по-добре да ги оставят на мира, но вместо това Радч настоя да бъдат върнати, за да ги екзекутират. Естествено, rrrrrrr не се съгласиха. Едно Амаат бяха техните спасители. Ситуацията беше много напрегната в продължение на няколко години, но накрая стигнаха до компромис. Rrrrrrr предадоха командващата на бойната единица, онази, която започнала бунта, в замяна на имунитет за останалите.

— Но... — почна Сейварден и спря.

След седем секунди мълчание аз отговорих на незададения ѝ въпрос:

— Мислиш си, че е било нормално да я екзекутират, защото неподчинението е недопустимо, и то с основание. В същото време нейната измяна разкри незаконната дейност на губернатората на Име, която в противен случай щеше да си продължи постарому, така че в крайна сметка войната е направила услуга на Радч. Мислиш си също, че ако всяка, позволила си да критикува нещо зловредно, бива наказана за дързостта си, значи нещо лошо се случва с цивилизацията. Скоро никоя не би посмяла да изкаже мнение, ако не е готова да плати с живота си и... — Поколебах се. Преглътнах. — Такива хора се намират рядко. Сигурно си мислиш освен това, че лордата на Радч се е намирала в затруднено положение, че ѝ е било трудно да отсъди по най-правилния начин в тази ситуация. Но също и че предвид необичайните обстоятелства Анаандер Мианаай би могла, като последна инстанция, да я помилва.

— Мисля си — каза Сейварден, — че лордата на Радч е можела да ги остави при rrrrrrr и да си измие ръцете от цялата каша.

— Да, можеше и така да постъпи — съгласих се аз.

— Мисля си също, че на нейно място не бих допуснала новината да се разчуе извън Име.

— Би използвала кодове за достъп, така че корабите и станциите да не си говорят на тази тема? Би забранила на гражданите да споменават за това?

— Да. Бих го направила.

— Но новината пак би се разпространила, само че като слух, неофициално. — Ала въпросният слух щеше да е неясен и да се разпространява бавно. — Освен това би пропуснала идеална възможност да дадеш урок, като извадиш почти цялата администрация на Име, наредиш ги на булеварда на станцията и ги застреляш една по една в главата. — Разбира се, Сейварден разсъждаваше като самостоятелен индивид и прехвърляше този начин на мислене към Анаандер Мианаай, виждаше и нея като самостоятелен индивид, който може да се двоуми в началото, но вземе ли решение, го следва неотлъчно, без сама да си подлага крак. Уви, зад дилемата на Анаандер Мианаай имаше много повече, отколкото Сейварден можеше да си представи.

Сейварден мълча четири секунди, после каза:

— Сега пак ще ми се ядосаш.

— Сериозно? — попитах сухо. — Не ти ли омръзна вече?

— Да. — Каза го простичко. Искрено.

— Губернатората на Име беше от добро семейство и с добро възпитание — казах аз и назовах къщата ѝ.

— Никога не съм ги чувала — каза Сейварден. — Толкова промени са настъпили. И тези неща, които се случват напоследък, за които ми разказваш... Наистина ли мислиш, че няма връзка?

Обърнах глава, без да я повдигам. Не бях ядосана, само много, много уморена.

— Искаш да кажеш, че нищо такова не би могло да се случи, ако нахални провинциалисти не бяха допуснати до високи постове. Ако губернатората на Име е била от семейство с *наистина* доказано качество.

Сейварден прояви здравия разум да не отговори.

— Кажи ми честно. Наистина ли не познаваш нито една от добро семейство, която да е получила незаслужено висок пост? Която се е пречупила под напрежението? Която е правила лоши неща?

— Чак толкова лоши неща — не.

Може и да беше права за това. Но в същото време удобно забравяше, че Едно Амаат Едно от „Милостта на Саре“ — човек, не второстепенен — също е била „нахална провинциалиста“, но и част от самата промяна, за която говореше Сейварден.

— Нахалните провинциалисти и случилото се на Име са резултат от едни и същи събития. Помежду им няма причинно-следствена връзка.

И тя зададе очевидния въпрос:

— Тогава какво ги е причинило?

Отговорът беше твърде многопластов. Колко назад във времето да се върна, откъде да започна разказа? „Започна на Гарседд. Започнало е, когато лордата на Радч се е умножила в хиляди тела и се е заела да завладее човешкия космос. Започнало е, когато е бил изграден Радч“. И по-назад във времето.

— Уморена съм — казах.

— Разбира се, почивай си — каза Сейварден, по-услужливо от очакваното. — Ще говорим после.

16.

Вече седмица се движех в не-космоса между Шис'урна и Валскаай, изолирана и самодостатъчна, когато лордата на Радч направи своя ход. Никоя от другите не подозираше нищо, постарала се бях да не издам по никакъв начин, че палуба Вар има нови обитатели, че нещо не е наред.

Или така поне си мислех.

— Кораб — повика ме лейтенанта Оун в края на седмицата, — всичко наред ли е?

— Защо питате, лейтенанта? — отвърнах аз. Отвърна Едно Еск. Едно Еск се грижеше постоянно за лейтенанта Оун.

— Бяхме заедно в Орс дълго време — каза лейтенанта Оун и изгледа изпод вежди сегмента, с когото разговаряше. След Орс беше в постоянна депресия, понякога по-силно изразена, друг път по-слабо, в зависимост, предполагам, от това какви мисли занимават съзнанието ѝ в момента. — Просто ми се струва, че нещо те тревожи. Освен това мълчиш. — Подсмихна се. — В къщата постоянно си тананикаше нещо. Сега е много тихо.

— Тук има стени, лейтенанта — изтъкнах аз. — В къщата в Орс нямаше.

Тя вдигна вежди. Разбрала бе, че се опитвам да избегна прекия отговор на въпроса ѝ, но не настоя.

В същото време, в декадната стая на палуба Вар, Анаандер Мианаай ми казваше:

— Разбираш какъв е залогът. Какво означава това за Радч. — Аз кимнах в знак на съгласие. — Знам, че това сигурно те тревожи. — Откакто се беше качила на борда ми, за пръв път отваряше дума за моето отношение. — Накарах те да обслужиш целите ми, за доброто на Радч. Желанието да ми служиш е част от естеството ти. А сега трябва не само да ми служиш, а и да ми се противопоставяш.

Помислих си, че тя всъщност значително ме бе улеснила в последното. Една от двете ѝ половини поне, не бях сигурна коя точно.

Но през Едно Вар казах само:

— Да, ми лорда.

— Ако тя успее, Радч рано или късно ще се фрагментира. Не центърът, не самият Радч. — Когато говорят за Радч, повечето хора имат предвид целия радчайски космос, но в действителност Радч е конкретно място, дайсънова сфера — напълно затворена и самостоятелна мегаструктура около звезда. В сферата не се допускаше нищо нечисто в религиозно-ритуалния смисъл на думата, нищо нецивилизовано или нечовешко не прекрчаваше границите ѝ. Едва нищожна част от клиентите на Мианаай бяха стъпвали някога там, а къщите, които можеха да се похвалят с предтеча, живял в сферата, се брояха на пръстите на едната ръка. Не беше ясно дали някоя в сферата знае или се интересува от действията на Анаандер Мианаай, от разширяването и дори съществуването на радчайския космос. — Самият Радч ще оцелее по-дълго. Но моята територия, поясът, който — изградих, за да го защита, да го опазя чист, ще спре да съществува като такъв. Постигнах толкова много, построих всичко това... — обхвана с широк жест стените на декадната стая, имайки предвид целия радчайски космос. — Построих всичко това, за да опазя центъра в безопасност. Чист, незаразен. Не можех да го поверя другиму. А сега излиза, че не мога да го поверя и на самата себе си.

— Едва ли е така, милорда — казах аз, понеже не знаех какво друго да кажа, не знаех и какво по-точно отричам с думите си.

— А междувременно ще загинат милиарди граждани — продължи тя, сякаш не ме е чула. — В бойни действия или поради липса на ресурси. А аз...

Поколеба се. Единството, помислих си аз, съдържа в себе си идеята за разединение. Началото съдържа и изисква край. Но не го казах гласно. Най-силната и влиятелна особа във вселената нямаше нужда аз да ѝ чета лекции по религия и философия.

— А аз вече съм прекършена — завърши тя. — Единствената ми надежда е да прекратя процеса. Да отстраня онова, което вече не е част от мен.

Не знаех какво трябва да кажа, какво би могло да се каже изобщо. Нямах съзнателен спомен за първия си разговор с лордата на Радч, макар вече да не се съмнявах, че такъв разговор е имало, че и преди Анаандер Мианаай ми е обяснявала действията си, след като е

използвала специалните си кодове за достъп и е променила... нещо. Разговорът трябва да е звучал по подобен начин, навярно с почти същите думи. В крайна сметка събеседницата ми беше същата, и преди, и сега.

— И — продължи Анаандер Мианаай — трябва да отстраня оръжията на врага си, да ги отстранявам при всеки удобен случай. Прати ми лейтенанта Оун.

Лейтенанта Оун вървеше към палуба Вар, изпълнена с опасения, в неведение защо я пращам там. Попитала ме бе настоятелно, но аз отказах да отговоря, с което допълнително засилих усещането ѝ, че нещо никак, ама никак не е наред. Ботушите ѝ ехтяха кучо по белия под въпреки присъствието на Едно Вар. Вратата на декадната стая се отвори с плъзгане пред нея, почти безшумно.

Видът на Анаандер Мианаай в стаята беше като удар с юмрук за лейтенанта Оун, юмрук от страх, изненада, ужас, шок, съмнения и объркване. Лейтенанта Оун си пое три път въздух, по-плитко, отколкото ѝ се искаше — така поне ми се стори, — след това поизправи рамене, влезе в стаята и се просна на пода.

— Лейтенанта — каза Анаандер Мианаай. Акцентът и тонът ѝ бяха прототипът на изящните гласни, характерни за говора на лейтенанта Скааиат, и на вродената презрителна арогантност, която се излъчваше от лейтенанта Исааиа. Лейтенанта Оун лежеше ничком и чакаше. Изтръпнала от страх.

Както и преди, получавах от Мианаай само онази информация, която тя ми изпращаше по свой избор. Нямах данни за физическото ѝ състояние. Изглеждаше спокойна. Равнодушна. Сигурна бях, че това впечатление е лъжливо, макар да нямах представа защо съм стигнала до този извод, освен че досега Мианаай винаги се изказваше зле за лейтенанта Оун, вместо да я хвали, както би трябвало.

— Кажете ми, лейтенанта — каза Мианаай след дълго мълчание, — откъде са дошли онези пушки и какво според вас се случи в храма на Иккт.

Комбинация от облекчение и страх заля лейтенанта Оун. В кратките минути, които бе имала да осмисли присъствието на

Анаандер Мианаай, явно бе стигнала до извода, че този въпрос ще бъде зададен.

— Милорда, пушките може да са дошли само от някоя с достатъчно власт да ги отклони и да предотврати унищожаването им.

— От вас например.

Остър пристъп на ужас и изненада.

— Не, милорда, уверявам ви. Направих необходимото да разоръжа местните не-граждани под своя юрисдикция, част от тях бяха танминдски военни. — Всъщност полицейското управление в Горния град беше доста добре въоръжено. — Но по моя изрична заповед онези оръжия бяха деактивирани на място, преди да ги изпратят по каналния ред. А и според регистрационните номера скритите пушки са били конфискувани в Кулд Вее.

— От войски на „Правдата на Торен“?

— Доколкото знам — да, милорда.

— Кораб?

Отговорих през устата на един от сегментите на Едно Вар:

— Милорда, въпросните оръжия са конфискувани от Шестнайсет и Седемнайсет Ину. — Назовах командващата по онова време лейтенанта, която междувременно беше получила друго назначение.

Анаандер Мианаай свъси вежди.

— Значи преди приблизително пет години някоя с достатъчно високо ниво на достъп — може би тази лейтенанта на Ину, може би друга някоя — е отменила унищожаването на пушките и ги е скрила. Крила ги е пет години. И после какво — преместила ги е в орсианското блато. С каква цел?

Все още просната на пода, примигвайки объркано, лейтенанта Оун трескаво се опитваше да оформи отговор.

— Не знам, милорда — каза след секунда.

— Лъжете — каза Мианаай, все така седнала, отпуснала гръб на облегалката на стола, уж спокойна и безразлична, но нито за миг не изпускаше от поглед лейтенанта Оун. — Вижда се с просто око. Имайте предвид, че прослушах всичките ви разговори след инцидента. За кого говорехте, когато намекнахте, че има някоя друга, която да извлече полза от ситуацията?

— Ако можех да назова име, милорда, щях вече да съм го направила. Исках да кажа, че все трябва да е имало конкретна особа, която е предизвикала... — Замълча, пое си дъх и заряза изречението. — Някоя е заговорничела с танминдите, някоя, която е имала достъп до онези пушки. Не знам коя е, но е искала да предизвика напрежение между Горния и Долния град. Мой дълг беше да предотвратя това. И аз направих всичко по силите си. — Опитваше се да заобиколи истината. От мига, в който беше заповядала разстрела на танминдите в храма, Анаандер Мианаай, лордата на Радч, се бе превърнала в основната заподозряна.

— Защо някоя би искала да предизвика напрежение между Горния и Долния град? — попита тя. — Коя би си направила този труд?

— Йен Шиннан, милорда, и нейната клика — отвърна лейтенанта Оун. Поне на този въпрос можеше да отговори без прекомерни опасения. — Според нея етническите орсиани са се ползвали с незаслужени облаги.

— Благодарение на вас.

— Да, милорда.

— Значи твърдите, че през първите месеци на анексирането Йен Шиннан е открила радчайско официално лице, склонно да отклони сандъци с оръжия, така че пет години по-късно Шиннан да предизвика напрежение между Горния и Долния град. И да zlepостави вас лично.

— Милорда! — Лейтенанта Оун вдигна челото си на сантиметър от пода и застина така. — Не знам как и не знам защо. Не знам к... — Последното го преглътна, защото би било лъжа. — Знам, че работата ми беше да поддържам мира в Орс. Този мир беше заплашен и аз действах с цел да... — Замълча, осъзнала навярно, че трудно ще завърши точно това изречение. — Длъжна бях да защита гражданите на Орс.

— И точно по тази причина така енергично възразихте срещу екзекуцията на същите онези хора, които са застрашили добруването на орсианските граждани. — Тонът на Анаандер Мианаай беше сух и саркастичен.

— Те бяха моя отговорност, милорда. И както казах още тогава, ситуацията беше под контрол, лесно можехме да ги задържим, докато пристигнат подкрепления. Вие сте върховната власт и вашите заповеди

следва да се изпълняват, но просто не разбирах защо онези хора трябва да умрат. Все още не разбирам защо трябваше да умрат незабавно. — Половинсекундна пауза. — Няма нужда да разбирам причината. Аз съм тук да изпълнявам вашите заповеди. Но... — Замълча отново. Преглътна. — Милорда, ако ме подозирате в нещо, в някаква простъпка или липса на лоялност, моля да ме пратите на разпит щом пристигнем на Валскаай.

Същите медикаменти, които се използваха при теста за пригодност и при превъзпитанието, можеха да се използват и за разпит. Опитна разпитваща можеше да изтръгне и най-дълбоките тайни от съзнанието на човек. Неопитната, от друга страна, можеше да стигне до несъществуващи изводи и да увреди обекта на разпита почти толкова тежко, колкото и неопитна превъзпитателя.

Лейтенанта Оун молеше за процедура, изрично уредена в закона. Подложената на официален разпит се ползваше с ред законови защиты, не на последно място изискването да присъстват две свидетели, като разпитваната имаше право да назове едната от тях.

Анаандер Мианаай не отговори и това рязко засили страха на лейтенанта Оун. Имах чувството, че ще повърне.

— Милорда, мога ли да говоря откровено?

— Разбира се, заповядайте — отвърна сухо и горчиво Анаандер Мианаай.

Все така с лице към пода и все по-ужасена, лейтенанта Оун каза:

— Били сте вие. Вие сте отклонили пушките, вие сте планирали размириците с Йен Шиннан. Но не разбирам защо. Не може да е било заради мен, аз съм никоя.

— Но ми се струва, че не смятате да останете „никоя“ за дълго — отвърна Анаандер Мианаай. — Иначе не бихте преследвали така упорито лейтенанта Скааиат.

— Аз... — Лейтенанта Оун преглътна. — Не съм я преследвала. Бяхме *приятели*. Тя отговаряше за съседния район.

— Приятели. Така ли му казвате?

Лейтенанта Оун се изчерви. След миг на вцепенение каза с грижливо подбран акцент и дикция:

— Да го нарека нещо повече би било твърде самонадеяно от моя страна.

Нещастна. Уплашена.

Мианаай мълча три секунди, после каза:

— Може и да сте права. Скааиат Оуер е красива, чаровна и несъмнено я бива в леглото. Такива като теб лесно се поддават на чара ѝ. От известно време подозирам, че Оуер не е докрай лоялна към мен.

Лейтенанта Оун искаше да каже нещо, знаех, че мускулите на гърлото ѝ се свиват да оформят думи, но от устата ѝ не излезе нито звук.

— Да, говоря за противодържавна дейност. Твърдите, че сте лоялна. И въпреки това поддържате тесни връзки със Скааиат Оуер. — Анаандер Мианаай махна с ръка и гласът на Скааиат прозвуча в декадната стая.

„Познавам те, Оун. Ако ти се ще да направиш нещо толкова откачено, по-добре изчакай момент, когато постъпката ти ще има значение“.

И отговорът на лейтенанта Оун:

„Като Едно Амаат Едно от «Милостта на Саре»?“

— Коя своя постъпка бихте сметнали за достатъчно значима, лейтенанта Оун? — попита Анаандер Мианаай.

— Постъпка — отвърна лейтенантата с пресъхнала уста, — като онази на войната от „Милостта на Саре“. Ако не беше тя, злоупотребите на станция Име щяха да продължават и до днес. — Сигурна бях, че си дава сметка какво казва. Тази територия беше опасна. От следващите ѝ думи стана ясно, че наистина осъзнава риска, който поема: — Загина заради постъпката си, да. Но благодарение на нея вие разбрахте за корупцията на Име.

Разполагала бях с цяла седмица да обмисля нещата, които Анаандер Мианаай ми беше казала. Вече се бях досетила откъде губернатората на Име се е сдобила с кодовете за достъп, попречили на станцията да докладва за незаконната ѝ дейност. Единственият въпрос беше коя Анаандер Мианаай ѝ ги е дала.

— Новината гръмна по всички обществени канали — изтъкна Анаандер Мианаай. — За жалост. Ами да — каза тя в отговор на изненадата на лейтенанта Оун. — Ако зависеше от мен, новината не би стигнала до широката общественост. Защото пося съмнение там, където преди съмнение не съществуваше. Недоволство и страх там, където преди имаше само доверие в способността ми да осигуря справедливост и ползотворност. Със слухове бих могла да се справя,

но с репортажи по одобрени новинарски канали!? Излъчващи навсякъде, където има радчай да видят и чуят! Ако не беше тази публичност, можех да си затворя очите и без много шум да оставя предателите при rrrrrr. Вместо това се наложи да преговарям за екстрадицията им. Противното би означавало да отворя широко вратите на Радч за бъдещи бунтове. Големи проблеми ми създаде онази история. И още създава.

— Нямах представа — каза лейтенанта Оун, в гласа ѝ звучеше паника. — Беше по всички обществени канали. — После изведнъж направи връзката. — Аз... аз не съм казвала нищо за Орс. На никого.

— Освен на Скааиат Оуер — изтъкна лордата на Радч. Което не беше справедливо, защото лейтенанта Скааиат беше в непосредствена близост до събитията, видяла бе със собствените си очи доказателства, че се е случило нещо необичайно. — Не — продължи Мианаай в отговор на нечленоразделния въпрос, откъснал се от устните на лейтенанта Оун, — нищо не се е появило по обществените канали. Засега. Изглежда, мисълта за възможната измяна на Скааиат Оуер ви притеснява дълбоко. Трудно ви е да повярвате.

Лейтенанта Оун за пореден път изпита сериозно затруднение с отговора си.

— Права сте, милорда — успя да каже накрая.

— Мога да ви предложа — отвърна Мианаай — възможност да докажете невинността ѝ. И да подобрите собственото си положение. Мога така да повлияя на назначението ви, че отново да сте близо до нея. Нужно е само да приемете, когато Скааиат ви предложи клиентство. О, тя ще ви предложи — добави лордата на Радч, забелязала, без съмнение, отчаянието и съмненията, изопнали лицето на лейтенанта Оун. — Оуер колекционират хора като вас. Парвенюта от доскоро съвсем скромни къщи, които внезапно се издигат до позиции, даващи предимство в бизнеса. Приемете офертата и наблюдавайте. — Не добави „и докладвайте“, но нямаше и нужда.

Лордата на Радч се опитваше да превърне инструмента на врага си в свой. Какво щеше да стане, ако предложението ѝ удареше на камък?

И какво щеше да стане, ако бъдеше прието? Каквото и да избере лейтенанта Оун, щеше да се озове в центъра на заговор срещу Анаандер Мианаай, лордата на Радч.

Вече бях станала свидетел на подобна дилема — когато лейтенанта Оун беше изправена лице в лице със смъртта. Видяла бях избора ѝ. И сега лейтенанта Оун щеше да избере пътя на оцеляването. А после, когато нещата се поуспокояха, тя — и аз — щяхме да си блъскаме главите над последствията, да търсим варианти за изход.

В декадната стая на палуба Еск лейтенанта Дариет попита разтревожено:

— Кораб, какво му е на Едно Еск?

— Милорда — каза лейтенанта Оун, все така с лице към пода, гласът ѝ трепереше от страх. — Това заповед ли е?

— Изчакайте, лейтенанта — каза аз директно в ухото на лейтенанта Дариет, защото Едно Еск ми мълчеше.

Анаандер Мианаай се изсмя, кратко и остро. Отговорът на лейтенанта Оун беше точно толкова смел отказ, колкото ако беше отказала в прав текст. Подобна заповед би била безсмислена.

— Нека ме подложат на разпит, щом стигнем до Валскаай — каза лейтенанта Оун. — Настоявам. Лоялна съм. Както и Скааиат Оуер, кълна се, но ако имате съмнения, разпитайте и нея.

Но Анаандер Мианаай не би могла да направи такова нещо, разбира се. Разпитите се провеждат пред свидетели. Аtentата, провеждаща разпита, стига да е опитна — а не би имало смисъл да се използва неопитна, — лесно би разпознала подтекста на въпросите, зададени на двете лейтенанти по настояване на Мианаай. Подобен ход би бил твърде открит, би разпространил информация, която лордата на Радч не искаше да става обществено достояние.

Анаандер Мианаай седя мълчаливо в продължение на четири секунди. Равнодушно.

— Едно Вар — каза тя, когато четирите секунди изтекоха, — застреляй лейтенанта Оун.

Сега не бях единичен сегмент, самотен и уплашен какво ще правя, ако ми дадат тази заповед. Бях едно цяло. Отделно от мен, Едно Еск беше по-привързан към лейтенанта Оун, отколкото аз като цяло. Само че Едно Еск не беше отделна част. В онзи миг Едно Еск определено беше част от мен.

И въпреки това Едно Еск беше малка моя част. А аз бях разстрелвала офицери и преди. Веднъж бях разстреляла дори собствената си капитана, следвайки пряка заповед. Ала онези

екзекуции, макар неприятни и стресиращи, бяха справедливи. Наказанието за неподчинение е смърт.

Лейтенанта Оун не бе пренебрегнала нито една заповед. Нито една. И още по-лошо, смъртта ѝ трябваше да прикрие действията на врага на Анаандер Мианаай. Основната цел на моето съществуване бе да действам срещу враговете на Анаандер Мианаай.

Нито една от двете Мианаай не беше готова да премине към открити действия. Трябваше да скрия от тази Мианаай факта, че лично тя вече ме е обвързала към противната кауза, поне докато всичко не бъде готово. Трябваше, за момента, да се подчинявам, все едно нямам друг избор, все едно желанията ми не са в противоречие със заповедите. А и в крайна сметка, в голямата игра, колко струваше лейтенанта Оун? Родителите ѝ щяха да скърбят, сестра ѝ също, може би щяха да страдат, че лейтенанта Оун ги е посрамила с неподчинението си, но нямаше да задават въпроси. А и да задаваха, нямаше да постигнат нищо. Тайната на Анаандер Мианаай щеше да е в безопасност.

Всичко това ми мина през главата в рамките на 1,3-те секунди, които бяха нужни на лейтенанта Оун, шокирана и ужасена, да вдигне инстинктивно глава. В този миг сегментът на Едно Вар каза:

— Не съм въоръжен, милорда. Ще ми отнеме приблизително две минути да взема пистолет.

Видно бе, че за лейтенанта Оун това е предателство. Но сигурно си даваше сметка, че нямам друг избор.

— Това е несправедливо — каза тя, без да свежда глава. — То е в разрез с правдата и приличието. И няма да е от полза за никого.

— Кой са другите заговорници? — попита студено Мианаай. — Назови ги и може да те пощадя.

Надигнала се, опряла длани в пода под раменете си, лейтенанта Оун примигна невярващо, изумлението ѝ със сигурност беше точно толкова очевидно за Мианаай, колкото беше и за мен.

— Заговорници? С никого не съм заговорничила. Винаги съм служила на вас.

Горе, на командната палуба, казах в ухото на капитана Рубран:

— Капитана, имаме проблем.

— Да ми служиш — каза Анаандер Мианаай — вече не е достатъчно. Не е достатъчно еднозначно. На коя мен служиш?

— Ка... — заекна лейтенанта Оун. — Какво?... — Не разбирам.

— Какъв проблем? — попита капитана Рубран, вдигнала чаша чай към устата си, не особено притеснена.

— Аз съм във война със себе си — каза Мианаай на декадната стая на палуба Вар. — Водя тази война вече близо хиляда години.

Отговорих на капитана Рубран:

— Налага се Едно Еск да бъде седиран.

— Война — продължи Анаандер Мианаай на палуба Вар — за бъдещето на Радч.

Нещо, изглежда, се бе изяснило внезапно пред вътрешния взор на лейтенанта Оун. Усетих как я залива вълна на силна, чиста ярост.

— Анексиранията и второстепенните, хората като мен, които получават назначения в бойния флот.

— Не разбирам за какво говориш, Кораб — каза капитана Рубран. Гласът ѝ беше спокоен, но не можеше да скрие от мен тревогата ѝ. Капитана Рубран остави чашата чай на масата.

— Започна от договора с пресгер — каза гневно Мианаай. — Останалото е следствие от това. Може и да не го знаеш, но ти си инструмент на врага ми.

— А Едно Амаат Едно от „Милостта на Саре“ е разкрила онова, което вие сте вършели на Име — каза лейтенанта Оун, все така гневна. — Вие сте били. Губернатората на онази система е произвеждала второстепенни, а те са ви трябвали за войната със себе си, нали така. А сигурно е вършела и друго по ваша поръчка. Затова ли онази война трябваше да умре, затова ли водихте тежките преговори с rrrrrrr? А аз...

— Все още изчаквам, Кораб — каза лейтенанта Дариет в декадната стая на палуба Еск. — Но това не ми харесва.

— Едно Амаат Едно от „Милостта на Саре“ не знаеше почти нищо, но в ръцете на rrrrrrrr беше оръжие, което врагът ми да използва срещу мен. Като офицера на транспортен боен кораб ти, лейтенанта Оун, си нищо, но на административна планетарна длъжност, била тя и незначителна, с потенциалната подкрепа на Скааиат Оуер, която да подсили влиянието ти, ти представляваш опасност за мен. Лесно можех просто да те отстраня от Орс и да те отдалеча от Оуер. Но аз исках повече. Исках силен, въздействащ аргумент срещу сегашната държавна политика. Ако онази браконьерстваща орсиана не беше

открила пушките или ако не ти беше докладвала за находката си, ако събитията в онази нощ се бяха развили според планираното, щях да се погрижа новината да стигне до всички обществени канали. С един удар щях да си осигуря лоялността на танминдите и да отстраня една потенциална заплаха в твое лице, на пръв поглед две твърде дребни постижения, вярно, но щях да постигна и друга, по-важна цел — да внуша на всички колко опасно е да снижаваме гарда си, да отслабваме защитите си. И колко опасно е да даваме власт в ръцете на недостатъчно компетентни хора. — Изсумтя горчиво. — Признавам, че те подцених. Подцених връзката ти с орсианите в Долния град.

Едно Вар не можеше да отлага повече. Влезе в декадната стая с пистолет в ръка. Лейтенанта Оун го чу да влиза и обърна леко глава, за да следи движенията му.

— Работата ми беше да защитавам гражданите на Орс. Аз приех тази задача сериозно. Дадох всичко от себе си. Провалих се само веднъж, в храма. Но не заради вас. — Обърна глава, погледна Анаандер Мианаай в очите и каза: — По-добре да бях умряла там, в храма на Иккт, отколкото да ви се подчиня. Дори ако това не би променило нещата.

— Можеш да поправиш това сега, нали — подхвърли Анаандер Мианаай и даде заповед за стрелба.

Стрелях.

Двайсет години по-късно щях да кажа на Арилесперас Стриган, че радчайските власти не се интересуват какво мислят гражданите, стига въпросните граждани да си гледат работата. Кое то си беше вярно. Но от онзи миг, откакто видях лейтенанта Оун да лежи мъртва на пода на декадната ми стая, застреляна от Едно Вар (или, нека не се лъжем, от мен), все се питам каква точно е разликата между двете неща.

Принудена бях да се подчинявам на тази Мианаай, за да вярва тя, че действам под нейна принуда. Ала в онзи конкретен случай тя наистина ме принуди. Не ми беше възможно да различа дали действам в полза на едната Мианаай, или на другата. А и в крайна сметка, каквото и противоборство да съществуваше между двете, те бяха един и същи човек.

Мислите са ефимерни, изпаряват се веднага щом възникнат, освен ако не им придадем материална форма, не ги приведем в действие. Същото е с желанията и намеренията. Лишени са от смисъл, освен ако не те тласнат към един или друг избор, към някаква постъпка или курс на действие, пък били те и най-незначителните. Мислите, които водят към действия, могат да бъдат опасни. Мисли, които не водят към действия, нямат никаква стойност.

Лейтенанта Оун лежеше на пода на декадна стая Вар, отново по лице, мъртва. Подът под нея трябваше да се почисти и поправи. Но спешното в онзи момент, важното в онзи момент беше да раздвижи Едно Еск, защото след приблизително половин секунда никакво филтриране от моя страна не би могло да скрие мащаба на реакцията му, а наистина трябваше да уведомя капитаната какво е станало, обаче не можех да си спомня как врагът на Мианаай — самата Мианаай — ми е въвела заповедите, които знаех, че ми е въвела, а и защо Едно Еск не разбираше колко е важно, че още не сме готови да действаме открито, и преди бях губила офицери и кой беше Едно Еск в крайна сметка, ако не самата аз, а лейтенанта Оун беше мъртва и беше казала — по-добре да бях умряла, отколкото да ви се подчиня.

А после Едно Вар вдигна пистолета и застреля Анаандер Мианаай право в лицето.

В една стая надолу по коридора Анаандер Мианаай скочи с вик на ярост от леглото:

— На Аатр циците, *била е тук преди мен!*

В същия миг излъчи кодовете, които да изключат бронята на Едно Вар и да я деактивират, докато тя не разреши повторното ѝ активиране.

— Капитана — казах аз, — сега вече наистина имаме проблем.

В друга стая по същия коридор третата Мианаай — вече втората, ако трябва да сме точни, — отвори един от куфарите си, извади пистолет, излезе в коридора и застреля най-близкия Едно Вар в тила. Другата Мианаай също отвори куфара си, извади пистолет, както и кутия, каквато бях виждала в къщата на Йен Шиннан, в Горния град, на Шис'урна. Използваше ли я, щеше да лиши и двете ни от значително предимство, но мен в много по-голяма степен. За броените

секунди, необходими й да включи устройството, аз формирах намерения и излъчих заповеди към различни свои компоненти.

— Какъв проблем? — попита капитана Рубран, скочила на крака. Уплашена.

И тогава аз се разпаднах на фрагменти.

Познато усещане. За миниатюрна част от секундата надуших влажен въздух и езерна вода, помислих си: „Къде е лейтенанта Оун?“, после се стегнах и си спомних какво трябва да направя. Чаши за чай се счупиха с трясък, когато захвърлих каквото държах, излязох на бегот от декадната стая и хукнах по коридора. Други сегменти, отделени от мен точно както се беше случило в Орс, дърдорещи и шептящи поради липса на друг метод за взаимна комуникация, отваряха шкафчета, раздаваха пушки; първите въоръжили се насилиха вратите на асансьорите и започнаха да се спускат по шахтите. Лейтенантите крещяха, нареждаха ми да спра, настояваха за обяснение. Напразно се опитваха да ме спрат.

Аз — тоест почти целият Едно Еск — трябваше да обезопася централната зала за достъп, така че Анаандер Мианаай да не повреди мозъка ми — на „Правдата на Торен“. Докато „Правдата на Торен“ беше жив и не подкрепяше каузата й, той — аз — представляваше опасност за Мианаай.

Аз — Едно Еск Деветнайсет — имах отделни заповеди. Вместо да се спусна по шахтата към централната зала за достъп, аз хукнах в обратната посока към склада на палуба Еск и шлюза от другата му страна.

Очевидно не откликвах на нито една от своите лейтенанти, дори на командир Тиаунд; но когато лейтенанта Дариет извика: „Кораб! Да не си си изгубил ума?“, отговорих.

— Лордата на Радч застреля лейтенанта Оун! — извика един сегмент някъде в коридора зад мен. — През цялото време беше на палуба Вар.

Това смълча офицерите ми, включително лейтенанта Дариет, само за секунда.

— Това не може да е вярно... но ако е, лордата на Радч не би я застреляла без причина.

Зад мен сегментите ми, които още не се бяха спуснали в шахтата на асансьора, съскаха и стенеха в масов пристъп на гняв и объркване.

— Да бе! — чух се да казвам на лейтенанта Дариет, докато отварях ръчно вратата на склада в дъното на коридора. — Ти си по-лоша и от лейтенанта Исааи! Тя поне не криеше презрението си към лейтенанта Оун!

Вик на възмущение, несъмнено от лейтенанта Исааи, после Дариет каза:

— Не знаеш какви ги говориш. Не функционираш правилно, Кораб!

Вратата се отвори с плъзгане и аз се метнах в склада, така че не чух останалото. Дълбока равномерна пулсация разтреса палубата, по която тичах — само допреди час вярвах, че повече никога няма да чуя този звук. Мианаай отваряше трюмовете Вар. Всички второстепенни, които размразеше, нямаше да имат спомен за последните събития, никаква причина да отхвърлят заповедите на тази Мианаай. А тяхната броня не беше деактивирана.

Щеше да извади Две Вар, Три Вар, Четири Вар и колкото други успее да събуди и да ги прати било към централната зала за достъп, било към двигателите. Или и към двете. И поради липса на информация те щяха да се подчинят на Анаандер Мианаай и да решат, че на мен са ми се разхлопали дъските. В момента обяснявах на капитана Рубран как стоят нещата, но нямаше гаранция, че тя ще ми повярва, частично дори.

Същата пулсация, която се чуваше от долните нива, сега прозвуча и около мен. Моите офицери вадеха сегменти Еск за размразяване. Стигнах до шлюза, отворих шкафчето до него и извадих вакуумен костюм по размер на този си сегмент.

Не знаех колко време ще мога да удържа централната зала за достъп и двигателите. Не знаех колко отчаяна е Анаандер Мианаай и колко голяма опасност съзира в мен. Топлинният щит на двигателите имаше мощни защити, но аз знаех как да мина през тях. Същото със сигурност важеше и за лордата на Радч.

Каквото и да станеше в близко бъдеще, беше почти сигурно, че ще умра малко след като стигнем до Валскаай, ако не и преди това. Но нямаше да умра безропотно, без да съм взела думата.

Трябваше да стигна до някоя совалка, да се кача на борда ѝ, после ръчно да я разкача от кораба и да напусна „Правдата на Торен“ — себе си — в най-точния момент, с най-точната скорост, да поема по

най-точния курс и да пресека стената на заобикалящия ме мехур от нормално пространство.

Успеех ли да направя всичко това, щях да се озова в система с портал на четири скока от Палата Ирей, една от провинциалните централи на Анаандер Мианаай. Бих могла да ѝ кажа какво е станало.

Совалките бяха скачени откъм този борд на кораба. Шлюзовете и разкапващите механизми би трябвало да работят гладко — всички те бяха част от оборудването, което тествах и поддържах лично. И въпреки това осъзнах, че се тревожа нещо да не се обърка. Е, по-добре това, отколкото да си мисля как се сражавам срещу собствените си офицери. Или как топлинният щит на двигателите пада.

Затегнах шлема си. Дъхът свистеше в ушите ми. По-бързо от нормалното. Насилих се да дишам по-бавно и по-дълбоко. Хипервентилацията нямаше да ми помогне с нищо. Трябваше да действам бързо, но не толкова, че да допусна фатална грешка от глупост.

Докато чаках шлюзът да завърши цикъла си, усещах как самотата ме притиска като непробиваема стена. Обикновено лесно пренебрегвах дреболии като силните емоции на едно тяло. Но сега това едно тяло беше *единственото* тяло, няхах нищо извън него, с което да облекча стреса си. Останалото от мен беше тук, навсякъде около мен, но недостъпно. Скоро, ако всичко минеше по план, дори нямаше да съм близо до себе си, нямаше дори да знам кога отново ще се събера с него. В момента можех единствено да чакам, нищо друго. И да си спомням как тежеше пистолетът в ръката на Едно Вар — в моята ръка. Аз бях Едно Еск, но какво от това? Откатът, когато Едно Вар застреля лейтенанта Оун. Вината и безпомощният гняв, залели ме в онзи миг, се бяха отлели, изместени от по-неотложни неща, но сега имах време да си спомня. Дишането ми се накъса от хлипове. За миг чак се зарадвах, че останалото от мен не може да ме види как плача.

Трябваше да се успокоя. Да си прочистя ума. Да мисля за песни. „Сърцето ми е рибка“ — помислих си, но когато отворих уста да я запея, гърлото ми се стегна. Преглътнах. Вдишах дълбоко. Сетих се за друга песен.

О, ходил ли си на война,

*бронирани и въоръжени до зъби?
Нима обрат на незначителна съдба
ще разоръжи гнева ни?*

Външната врата се отвори. Ако Мианаай не беше използвала устройството си, дежурните офицери щяха да видят, че шлюзът се е отворил, щяха да уведомят капитана Рубран, да привлекат вниманието на Мианаай. Но тя го беше използвала и нямаше как да разбере какво правя. Посегнах покрай отвора на вратата, хванах се за най-близката скоба и се изтеглих навън.

Погледнат ли към вътрешността на портал, хората често получават световъртеж. Преди тази гледка не ме бе притеснявала, но сега бях само едно човешко тяло и установих, че то реагира по типичния начин. Чернота, която едновременно изглежда немислимо дълбока, бездънна пропаст, в която можех да падна, в която *падах*, и в същото време задушаваша стяга, която всеки миг ще ме смаже.

Насилих се да отклоня поглед. Тук, навън, нямаше под, нямаше гравитационен генератор, който да ме „закотви“ и да ми даде горе и долу. Придвижвах се по скобите. Какво ставаше зад мен, вътре в кораба, който вече не беше мое тяло?

Минаха седемнайсет минути, докато стигна до совалката, отворя аварийния ѝ люк и извърша ръчно разкачване. Отначало се борех с желанието да спра, да погледна зад себе си, да се послушам за преследвачи, макар че не бих могла да чуя нищо, случващо се извън шлема ми. „Просто поддръжка — повтарях си аз. — Обикновена поддръжка по външния корпус. Рутинна процедура, позната ти до болка“.

Дойдеше ли някоя, това щеше да е краят. Еск щеше да се провали, аз щях да се проваля. А и времето ми беше ограничено. Дори никоя да не ме спреше, пак можех да се проваля. Нямах нерви да разсъждавам върху шансовете си.

Когато мигът дойде, совалката беше в готовност и аз потеглих. Гледката ми беше ограничена до единствените две вградени в корпуса камери — едната при носа, другата при кърмата. „Правдата на Торен“ бързо се смаляваше зад мен и растящата паника, която потисках досега, ме връхлетя с пълни сили. Какви ги вършех? Къде отивах?

Какво можех да постигна с едно-единствено тяло, глухо и сляпо, и отрязано? Какъв смисъл имаше да се опълчвам на Анаандер Мианаай, която ме беше създала, която ме притежаваше, която беше неизразимо по-могъща от мен?

Поех си дълбоко дъх. Щях да се върна в Радч. А рано или късно щях да се върна на „Правдата на Торен“, пък било то и само за последните мигове на живота си. Слепотата и глухотата ми нямаха значение. Важна бе единствено задачата пред мен. Не ми оставаше друго освен да седя в пилотското кресло на совалката и да гледам как „Правдата на Торен“ се смалява и отдалечава. И да се сетя за някоя друга песен.

Според хронометъра и ако всичко бе минало по график, „Правдата на Торен“ щеше да изчезне от екрана ми след четири минути и трийсет и две секунди. Гледах и броях, опитвах се да не мисля за нищо друго.

Картината от кърмовата камера се разля в ярко петно, белезникаво синьо, и аз затаих дъх. Когато екранът се изчисти, видях само чернота... и звезди. Бях в нормалното пространство.

Совалката ми беше излязла в нормалното пространство повече от четири минути преди графика. А и онзи синкавобял блясък... откъде се беше взел? Трябваше корабът просто да изчезне и да се появят звезди.

Мианаай не се беше опитала да превземе централната зала за достъп, нито да присъедини силите си към офицерите на горните палуби. Веднага щом бе осъзнала, че съм под влиянието на врага ѝ, бе решила да поеме по най-отчаяния възможен курс. Стигнала бе до двигателите заедно с второстепенните от Вар, които бе успяла да събуди, и беше изключила топлинния щит. Нямах представа как совалката ми е оцеляла вместо да се изпари заедно с кораба, но онзи блясък можеше да означава само мощна експлозия, а аз още бях тук, в непокътнатата совалка.

„Правдата на Торен“ го нямаше, него и всички на борда му. Аз се намирах незнайно къде, може би далеч извън границите на радчайския космос, далече от най-затънтения човешки свят. И последният шанс да се събера със себе си беше изчезнал. Капитаната беше мъртва. Всичките ми офицери бяха мъртви. На хоризонта изгряваше гражданска война.

Лейтенанта Оун беше загинала от моята ръка.
Вече нищо нямаше да е както трябва.

17.

За мой късмет совалката ми беше напуснала порталното пространство в покрайнините на една затънтена не-радчайска система, сбор от жилищни и минни станции, населявани от силно модифицирани хора — не-хора според радчайските стандарти, с по шест или осем крайника (без гаранция, че сред въпросните крайници има крака), адаптирани към вакуума кожа и бели дробове и мозъци така наблъскани с импланти, че не беше ясно дали иде реч за модифицирани живи същества, или за интелигентни машини с биологичен интерфейс.

За тези същества беше истинска загадка защо някоя би предпочела примитивната форма, с която се раждат повечето хора, които познавах аз. Но те ценяха високо изолацията си и искрено вярваха, че — с няколко изключения, за повечето от които не биха си признали доброволно — човек е свободен сам да решава за себе си. Гледаха на мен със смесица от учудване и кротко презрение и ме третираха като дете, което се е озовало при тях по случайност и което трябва да държат под око, докато не пристигнат родителите му, но без да си вменяват каквато и да било отговорност за добруването му. И да се беше досетила някоя от тях откъде идвам — а това не беше трудно, предвид совалката, — не споменаха нищо по въпроса, не ми задаваха неудобни въпроси, защото противното би било, според собствените им правила, неппростима грубост и липса на възпитание. Бяха мълчаливи, затворени в клановете си, самостоятелни, но и на моменти неочаквано щедри. Ако не беше това им качество, още щях да съм там или нещо още по-лошо.

Шест месеца се опитвах да разбера как стават нещата — не само как да пратя съобщението си до лордата на Радч, а и как да ходя, да дишам, да спя и да се храня като себе си. Като *себе си*, което е само фрагмент от предишното ми аз, без друго бъдеще освен безконечния копнеж към нещо, което вече го няма. После един ден се появи човешки кораб и капитаната се съгласи да ме вземе на борда в замяна

на малкото пари, които ми бяха останали от продажбата на совалката — трябваше да се отърва от нея, за да се спася от пристанищните такси, които трупаше ежедневно с престоя си на станцията. По-късно открих, че една четириметрова особа с тяло на змиорка и крайници във вид на пипала е доплатила дискретно билета ми, защото, както обяснила на капитаната, не ми било мястото в тяхната система и другаде би ми било по-добре. Странни хора, както вече казах, на които дължа много, макар че те биха се почувствали силно притеснени и обидени от мисълта, че някоя им дължи нещо.

За деветнайсетте години оттогава научих единайсет езика и седемстотин и тринайсет песни. Научих се да крия какво съм, скрих се дори от самата лорда на Радч. Работих като готвача, като портиера, като пилота. Съставих план за действие. Присъединих се към религиозен орден и спечелих много пари. За цялото това време убих само десетина човека.

Когато се събудих на следващата сутрин, импулсът да разкажа каквото и да било на Сейварден се беше притъпил, а и тя сякаш бе забравила за въпросите си. Освен за един.

— И сега какво? — Зададе го небрежно, седнала на пейката до леглото ми, облегла гръб на стената, сякаш питаше просто от любопитство.

Когато чуеше отговора, току-виж решила, че ще ѝ е по-добре без мен.

— Палата Омоу.

Тя свъси леко вежди.

— Това някоя нова ли е?

— Не точно. — Палатата съществуваше вече седемстотин години. — Но я построиха след Гарседд, така че — да. — Усещах гъдел и сърбеж по десния си глезен, сигурен знак, че корективът е свършил работата си. — Напуснала си радчайския космос незаконно. И си си продала бронята, за да финансираш бягството.

— Изключителни обстоятелства — каза тя, все така облегла гръб на стената. — Ще обжалвам на това основание.

— Е, това при всички случаи ще ти спечели известно време. — Всяка гражданка, която искаше да се види с лордата на Радч, можеше да

подаде молба в този смисъл, макар че колкото по-далеч се намираще въпросната особа от някоя от провинциалните палати, толкова по-сложно, скъпо и времеемко се оказваше начинанието. Част от молбите биваха отхвърляни, ако разстоянието беше твърде голямо, а предметът на молбата — безнадежден или твърде незначителен; или ако молителата не е в състояние да си плати пътя. Но Анаандер Мианаай беше последната „съдебна“ инстанция по почти всички въпроси, нещо като висш апелативен съд, а случаят на Сейварден категорично не можеше да мине за рутинен. Колкото до разстоянието, то щеше да е минимално. — Ще минат месеци, докато получиш аудиенция.

Сейварден махна небрежно с ръка, в знак, че слабо я интересува.

— Ти какво ще правиш там?

„Ще се опитам да убия Анаандер Мианаай“. Но това не можех да го кажа.

— Ще разгледам забележителностите. Ще си купя сувенири. А може и аз да си пробвам късмета с лордата на Радч.

Сейварден вдигна вежда. После погледна към раницата ми. Знаеше за пистолета и несъмнено си даваше сметка колко е опасен. Все още вярваше, че съм агент на Радч.

— Под прикритие до самия край? И когато предадеш това — кимна към раницата ми — на Анаандер Мианаай, тогава какво?

— Не знам. — Затворих очи. Не виждах нищо отвъд пристигането си на станция Омоу, нямах ни най-малка представа какво ще правя след това, как бих могла да се приближа достатъчно, за да използвам пистолета срещу Анаандер Мианаай.

Не. Това не беше съвсем вярно. Всъщност току-що ми беше хрумнало нещо като план, но той изглеждаше неизползваем, защото се основаваше върху дискретността и съдействието на Сейварден.

Тя си бе създала своя собствена представа какво правя и защо планирам да се върна в Радч като чужда туриста. И защо бих се явила да докладвам пред самата лорда на Радч вместо на някоя офицера от специални мисии. Можех да използвам това.

— Идвам с теб — каза тя и после добави, сякаш се е досетила за посоката на мислите ми: — Можеш да дойдеш на обжалването ми и да се изкажеш в моя полза.

Не вярвах, че ще успея да прикрия докрай чувствата си, затова не отговорих. Иглички пълзяха нагоре по десния ми крак, лазеха от

пръстите през китките към раменете, по левия крак също. В десния си хълбок усещах слаба болка. Нещо там не беше заздравяло съвсем добре.

— Не е като да не знам какво става — каза Сейварден.

— Значи, като откраднеш от мен, вече няма да е достатъчно да ти счупя краката. Ще трябва да те убия. — Очите ми още бяха затворени, затова не видях реакцията ѝ. Току-виж приела думите ми за шега.

— Няма — отвърна тя. — Ще видиш.

Останах още няколко дни в Терод, докато лекарата се съгласи да ме изпише. През цялото това време, както и после, по пътя до панделката на Нилт, Сейварден се държа учтиво и загрижено.

Това ме притесняваше. Бях скатала пари и вещи при върха на панделката и трябваше да си ги прибера, преди да потеглим. Всичко беше опаковано, така че нямаше нужда Сейварден да вижда какво има в багажа, но изобщо не се съмнявах, че спътницата ми ще се опита да го отвори при първа възможност.

Поне най-сетне отново имах пари. И може би това щеше да реши проблема ми.

Наех стая на началната станция, заръчах на Сейварден да ме чака там и отидох да си прибера нещата. Когато се върнах, я заварих да седи на единичното легло — без одеяла и чаршафи, за тях се плащаше отделно, — и да нервничи. Едното ѝ коляно подскачаше, тя търкаше с длани ръцете си над лактите — бях продала връхните ни якета и ръкавиците в основата на панделката. Сейварден застина, като влязох, погледна ме с очакване, но не каза нищо.

Метнах един плик към нея и той падна със звън в скута ѝ.

Сейварден го изгледа намръщено, после вдигна отново глава към мен, без да посегне към плика.

— Какво е това?

— Десет хиляди шени — отвърнах. Шените бяха най-широко използваната валута в този район, под формата на лесни за транспортиране (и харчене) чипове. С десет хиляди човек можеше да си купи доста неща. Можеше да си купи билет до друга система и да му останат достатъчно за няколкоседмичен гуляй.

— Това много ли е?

— Да.

Очите ѝ се разшириха едва доловимо, изражението ѝ се вгълби за миг — несъмнено си правеше някакви сметки наум.

Време беше да говоря направо.

— Стаята е предплатена за десет дни. След това... — Посочих плика в скута ѝ. — Би трябвало да ти стигнат за известно време. За доста време, ако наистина си решила да се откажеш от дрогата. — Но промяната в изражението ѝ, когато си бе дала сметка, че има пари на свое разположение, ми говореше друго. Нямаше да се откаже.

Шест секунди Сейварден гледа плика в скута си.

— Не. — Взе предпазливо плика с два пръста, все едно е мъртъв плъх, и го пусна на пода. — Идвам с теб.

Не отговорих, само я погледнах. Мълчанието се проточи.

Накрая тя отклони поглед и скръсти ръце на гърдите си.

— Няма ли чай?

— От онзи, с който си свикнала, няма.

— Не ми пука.

Добре де. Предпочитах да не я оставям сама с парите и нещата си.

— Хайде. Тръгвай.

Излязохме от стаята, открихме в централния коридор магазин, който предлагаше различни продукти за овкусяване на гореща вода. Сейварден подуши една от предлаганите смеси и сбърчи нос.

— И това е чай?

Собственицата на магазина ни наблюдаваше скришом.

— Казах ти, че няма от онзи, с който си свикнала. Ти каза, че не ти пука.

Тя се замисли, после, за моя изненада, вместо да спори или да се оплаква от незадоволителното естество на предлаганите продукти, каза кротко:

— Какво ще ми препоръчаш?

— Не знам. Не обичам чай.

— В Ра... — Сейварден ме зяпна. — О! На Герентат не пиете ли чай?

— Не колкото вас. — А и чаят, разбира се, беше за офицерите. За хората. Второстепенните пиеха вода. Чаят беше неоправдан лукс. Така и не свикнах да пия чай. Обърнах се към собственицата, местна от

Нилт, ниска, бледа, дебела и по риза въпреки постоянната температура от четири градуса по Целзий, която се поддържаше на станцията. Двете със Сейварден бяхме с тънките си якета.

— Имате ли смеси с кофеин?

Тя ми отговори що-годе любезно и стана още по-любезна, когато купих не само по двеста и петдесет грама от двете посочени смеси, но също термос с две чаши, две бутилки и вода, с която да ги напълня.

Сейварден взе покупките и тръгнахме обратно към хотелската стая, мълчаливо. Сейварден остави всичко на леглото в стаята, седна отстрани, взе термоса и започна да го оглежда, озадачена от непознатия дизайн.

Можех да ѝ покажа как работи, но се въздържах. Вместо това отворих багажа, който бях прибрала от станцията, извадих златно цилиндърче, по-голямо от онова, което бях носила преди, и малка плитка купичка от ковано злато с диаметър осем сантиметра. Затворих куфара, сложих купичката върху него и включих образа на иконата.

Сейварден вдигна очи точно когато образът се разгърна в широко плоско цвете с перленобяла окраска. В центъра му стоеше жена. Носеше рокля до коляното в същия искрящо бял цвят и с шевици в сребърно и златно. В едната си ръка държеше човешки череп, инкрустиран със скъпоценни камъни в червено, синьо и жълто, в другата стискаше нож.

— Като другата е — каза Сейварден заинтригувано. — Но тази не прилича толкова много на теб.

— Така е — казах и седнах с кръстосани крака пред куфара.

— Това някоя герентатска богиня ли е?

— Срещнах я на път.

Сейварден изсумтя тихо, после попита:

— Как ѝ е името?

Изрекох дълга поредица срички, от които Сейварден не разбра нищо.

— Означава „Онази, която се роди от лилията“. Тя е създателката на вселената. — Което, според радчайските стандарти, я правеше Амаат.

— А — измънка Сейварден с тон, който вече познавах и който означаваше, че е стигнала до същия извод и удобно е наместила непознатата богиня в собствения си светоглед. — А другата?

— Светица.

— Чудна работа. Че толкова прилича на теб.

— Да. Само че не тя е светицата. Главата, която държи, е светицата.

Сейварден примигна, свъсила вежди. Това вече трудно би наместила в радчайската космология.

— Да де, но пак е странно, че прилича на теб.

За радчаите нищо не е просто съвпадение. Подобни чудатости нерядко пращат радчай на поклонение, привличат ги към определен бог, карат ги да променят отколешни свои навици. За тях те са преки послания от Амаат.

— Смятам да се помоля.

Сейварден ми махна да действам. Разгънах малка ножка, убодох палеца си и изцедих малко кръв в златната купичка. Не вдигнах поглед да видя реакцията на Сейварден — радчайските богове не изискват кръвни приношения, а аз не си бях измила предварително ръцете. Горната комбинация гарантирано би стъписала средностатистическия радчай като нещо чуждо и дори примитивно.

Но Сейварден не каза нищо. Седя мълчаливо в продължение на трийсет и една секунди, докато аз изреждах напевно първите от триста двамайсет и двете имена от Стотната на Бялата лилия, после насочи вниманието си към термоса и приготвяне на чай.

Сейварден ми беше признала, че при предишния си опит да откаже наркотика е издържала шест месеца. Минаха седем, докато стигнем до станция с радчайско консулство. Когато запазвах места за първия етап на пътуването, казах на служителата — достатъчно високо, за да ме чуе Сейварден, — че искам билет за себе си и за своята слугиня. Не забелязах никаква реакция от страна на Сейварден. Сигурно не беше разбрала. Все пак очаквах по-бурно негодувание, когато останем насаме и тя си даде сметка за новия си статут, но и тогава Сейварден не повдигна въпроса. След онзи ден всяка сутрин ме чакаше запарен горещ чай.

Опита се да изпере ризите ми освен това, съсипа две и трябваше цял месец да карам само с една, докато пристигнем на следващата станция. Капитаната на кораба — висока и покрита с ритуални белези

— даде тактично да се разбере, че според нея, — а и според целия екипаж, съм взела Сейварден на служба само от милосърдие. Което не беше далеч от истината. Не го отрекох. Но Сейварден понатрупа опит и три месеца по-късно, на следващия кораб, една от пътниците се опита да ми я откъдне.

Което още не значеше, че изведнъж е станала нов човек, любезен и почтителен. Имаше дни, когато ми говореше с раздражение без видима причина или с часове лежеше свита на койката си с лице към стената и се надигаше само колкото да изпълни някое от самоналожените си задължения. Отначало се опитвах да я заговарям, изпаднеше ли в такова настроение, но тя ми отвърщаше с мълчание, затова се научих да я оставям на мира.

Служителите на радчайското консулство бяха подбрани от средите на преводаческата служба, а безупречната бяла униформа на консулската агента в комплект със снежнобели ръкавици говореше, че или си има слугиня, или полага неистови усилия да създава това впечатление. Красивите и вероятно доста скъпи ширити със скъпоценни камъчета, вплетени в косата ѝ, и имената върху мемориалните игли, с които бялата ѝ куртка беше набодена щедро, както и едва доловимото презрение в гласа ѝ говореха в полза на предположението, че наистина има слугиня. Само една обаче — станцията беше доста встрани от сърцето на империята.

— Като пристигаща не-граждана правата ви са ограничени. — Очевидно беше заучена реч, която изнасяше често. — Трябва да депозирате най-малко еквивалента на... — Пръстите ѝ потрепнаха, докато проверяваше валутния курс. — Петстотин шени седмично за времето на престоя си, на човек. Ако настаняването ви, храната и всички допълнителни покупки, глоби или обезщетения за повредено имущество надхвърлят депозираната сума и не сте в състояние да доплатите, законът ви задължава да приемете назначение, докато не си изплатите дълга. Като не-граждана правото ви да обжалвате присъди и назначения е ограничено. Все още ли искате да влезете на радчайска територия?

— Да — отвърнах аз и оставих на бюрото два чипа, всеки от по един милион шени.

Презрението ѝ изчезна. Атентата поизправи гръб, предложи ми чай, махна леко с ръка, пръстите ѝ потрепнаха отново — явно

комуникираше с някого. Със слугинята си, оказа се, която дотича да ни сервира чай в красив термос и красиви чаши от същия сервиз.

Докато слугинята наливаше чай, аз извадих подправените си герентатски документи и ги сложих на бюрото.

— Трябва да представите идентификация и на слугинята си, почитаема — каза консулската служителка от любезно по-любезно.

— Слугинята ми е гражданка на Радч — отвърнах с мила усмивка. Надявах се така да отнема жилото на следващите си думи. — Но е загубила документите си за самоличност и пътните разрешителни.

Консулската служителка застина в потрес.

— Почитаемата Брек — каза Сейварден, която стоеше зад мен, на изящен, пък макар и архаичен радчайски, — бе така щедра да ми даде работа и да плати пътя ми до дома.

Това не облекчи парализиращото изумление на служителката, или поне не в степената, на която Сейварден вероятно се надяваше. Акцент като нейния не се чуваше от устата на слугини, още по-малко от устата на слугини, които работят за не-граждани. А консулската служителка не й беше предложила нито да седне, нито да пийне чай, сметнала я бе за твърде незначителна.

— Можете да вземете генетична информация, разбира се — подсказах й аз.

— Да, естествено — каза служителката със слънчева усмивка. — Макар че отговорът на молбата ви за издаване на виза най-вероятно ще пристигне преди гражданка...

— Сейварден — отзовах се аз.

— ... преди на гражданка Сейварден да бъдат издадени новите пътни разрешителни. Колко ще се забавят зависи от това откъде е напуснала територията на Радч и в кои архиви се пази информацията за нея.

— Разбира се — казах и отпих от чая си. — Така е редно.

Тръгнахме си и Сейварден ми прошепна:

— Ама че снобка! Истински чай ли беше?

— Да. — Зачаках да се размрънка, че не е успяла да го опита, но тя не каза нищо повече. — Много беше хубав. Какво ще правиш, ако вместо пътни разрешителни пристигне заповед за задържане?

Тя размаха ръце.

— Защо? Така или иначе искам да се върна, значи могат да ме арестуват и на радчайска територия. И ще обжалвам. Как мислиш, дали онази от консулството си поръчва чая с доставка, или го продават тук, на станцията?

— Поразпитай, ако искаш — казах аз. — Връщам се в стаята да медитирам.

Слугинята на консулската служителка с готовност дала на Сейварден половин килограм чай, вероятно благодарна за възможността да се реваншира за неволната обида, нанесена ѝ от консулската агента по-рано през деня. Моята виза и пътните разрешителни на Сейварден пристигнаха едновременно, заповед за задържане не се появи, не възникнаха и никакви допълнителни въпроси или коментари.

Това ме притесни донякъде. Но може би Сейварден беше права — защо да си правят труда? Слезеше ли от кораба, щеше да е на тяхно разположение и във всеки момент можеха да ѝ потърсят сметка за проблемите ѝ със закона.

И все пак... Не беше изключено радчайските власти да са разбрали, че всъщност не съм гражданка на Герентат. Беше малко вероятно обаче — Герентат беше много далече от моята дестинация, освен това, въпреки че отношенията между Герентат и Радч бяха сравнително приятелски, или най-малкото не открито враждебни, Герентат стриктно следваше отдавнашната си политика да не разкрива никаква информация за своите граждани, особено когато става въпрос за Радч. Ако от Радч попитаха — а те нямаше да го направят, — от Герентат нямаше нито да потвърдят, нито да отрекат, че съм от техните. Ако потеглях от Герентат към Радч, щяха многократно да ме предупредят, че пътувам на свой риск и няма да получа съдействие, ако изпадна в затруднение от какъвто и да било характер. Но радчайските служители, които работеха с нерадчайски пътници, знаеха това и едва ли щяха да разглеждат документите ми под лупа.

Тринайсетте палати на Анаандер Мианаай бяха столиците на съответните провинции. Станции с мащаба на метрополиси,

наполовина големи радчайски станции от нормалния вид (с вграден ИИ, разбира се) и наполовина истински палати. Всяка палата беше резиденция на Анаандер Мианаай и седалище на местната провинциална администрация. Палата Омоу определено не беше затънтено и тихо място. Дузина портали водеха в системата ѝ, стотици кораби пристигаха и заминаваха ежедневно. Сейварден щеше да е една от хилядите граждани, чакащи за аудиенция или обжалване по един или друг съдебен иск. Е, щеше да изпъква, разбира се — щеше да е единствената, завърнала се след хиляда години сън.

Дълго мислих, през месеците на пътуването ни, как да използвам това. Как да го превърна от пречка в предимство. Размишлявах и над друго — какво точно се надявам да постигна.

Трудно ми е да преценя колко от себе си помня. Какво е възможно да съм знаела и да съм скрила от себе си. Да вземем например онази последна заповед, инструкцията, която аз („Правдата на Торен“) бях дала на себе си (Едно Еск Деветнайсет). „Отиди на Палата Ирей, намери Анаандер Мианаай и ѝ кажи какво е станало“. Какво се крие зад това указание? Извън очевидното, че съобщението трябва да стигне до лордата на Радч?

Защо е било толкова важно? А определено е било важно. Не някаква хрумка в последния момент, а спешна необходимост. По онова време ми се струваше съвсем ясно. *Естествено*, че трябва да отнеса съобщението, естествено, че трябва да предупредя правилната Мианаай.

Щях да изпълня дадената ми заповед. Но докато се възстановявах от собствената си смърт и се придвижвах към радчайския космос, бях решила, че ще направя и още нещо. Ще се опълча срещу лордата на Радч. Бунтът ми най-вероятно нямаше да доведе до нищо, щеше да е слабостен жест, който Мианаай да подмине с минимално внимание.

За жалост Стриган беше права. Желанието ми да премахна Анаандер Мианаай беше неразумно. Всеки опит да я убия би бил проява на лудост. Дори с пистолет, който да внесе при лордата на Радч незабелязано, актът ми би бил само жалък жест на предизвикателство, жалък и мимолетен. Жест без значение.

Но. Всички онези тайни маневри на Мианаай срещу самата себе си. Предназначени, без съмнение, да избегнат открит конфликт и

прекомерни щети за Радч. Да избегнат, може би, непоправимия разпад на убеждението ѝ, че е единна личност. Защото заявеше ли се открито дилемата, Мианаай не би могла повече да поддържа самозаблудата си, че разцепление не съществува.

А и щом имаше две Анаандер Мианаай, възможно ли беше да има и повече? Някаква част, да речем, която наистина е в неведение за враждуващите части? Или се прави, че е в неведение? Какво щеше да стане, ако кажех на глас, в прав текст онова, което лордата на Радч така упорито криеше от себе си? Нещо страшно щеше да се случи, иначе Мианаай не би правила и невъзможното да скрие себе си от себе си. Излезеше ли истината на бял свят, нямаше ли това да ускори неимоверно процеса на разцепление?

Но как бих могла да кажа каквото и да било в прав текст на Анаандер Мианаай? Да, стигна ли до Палати Омоу, сляза ли от кораба, стъпя ли на станцията, нищо не би ми попречило да се изтъпая по средата на главния коридор и да разкажа на висок глас историята си, така че всички да ме чуят.

Бих могла да започна разказа си, но не бих могла да го довърша. Службата за сигурност щеше да ме задържи моментално, можеше и воини да пратят, а в новините щяха да съобщят за туриста от Герентат, която е изпаднала в умопомрачение в централния коридор на станцията, но службата за сигурност бързо е овладяла положението. Гражданите щяха да клатят глави, да мърморят за нецивилизованите чужденци и после бързо да забравят за мен. А която и част от Анаандер Мианаай да ме забележеше първа, лесно можеше да ме отпише като повредена и луда — или поне да убеди различните други свои части в това.

Не, трябваше ми пълното внимание на Анаандер Мианаай, задължително беше тя да чуе разказа ми отначало докрай. Близо двайсет години си блъсках главата върху този проблем — как да го постигна. Давах си сметка, че е по-трудно да игнорираш някого, чието изчезване ще се забележи. Бих могла да пообиколя станцията, да поостана там, да завържа контакти, хората да свикнат с лицето ми, така че Анаандер да се замисли, преди да ме отстрани без коментар. Но не мислех, че това ще е достатъчно да принуди лордата на Радч — всичките лорди на Радч — да ме изслушат.

Но Сейварден. Капитан Сейварден Вендаай, изгубена преди хиляда години, открита като по чудо и изгубена отново. И появила се сега на Палата Омоу. История, достойна за легенда, история с почти религиозен заряд в умовете на всички радчай. А Анаандер Мианаай беше радчай. Може би най-истинската радчай от всички радчай. Без съмнение би се замислила над факта, че се връщам заедно със Сейварден. Като всички други граждани и тя би се запитала, пък било то и в кулисите на съзнанието си, какво означава това. А понеже беше лордата на Радч, кулисите на нейното съзнание бяха важно и голямо нещо.

Сейварден щеше да помоли за аудиенция. И молбата ѝ рано или късно щеше да бъде одобрена. А въпросната аудиенция щеше да ангажира пълното внимание на Анаандер, никоя от частите ѝ не би пропуснала подобно събитие.

А Сейварден несъмнено би привлякла вниманието ѝ още щом слезем от кораба. А покрай Сейварден — и аз. Което беше свързано с огромни рискове. Направила бях и невъзможното да прикрия природата си, но винаги имаше риск някоя да познае в мен истинското ми естество. Ала трябваше да опитам.

Седях на койката и чаках разрешение да слезем от кораба на Палата Омоу, раницата лежеше в краката ми, Сейварден седеше облежната на стената срещу мен и скучаеше.

— Нещо те тормози — отбеляза небрежно. Не отговорих и тя добави: — Когато си притеснена, винаги си тананикаш тази мелодия.

„Сърцето ми е рибка, крие се във водната трева“. Размишлявах върху всички варианти нещата да се объркат — като се започне от този момент или от мига, в който слеза от кораба и се изправя пред пристанищните инспектори. Или пред службата за сигурност на станцията. Или пред нещо по-лошо. Мислех си как всичко ще е било напразно, ако ме арестуват още преди да съм напуснала доковете.

Мислех си и за лейтенанта Оун.

— Толкова ли съм прозрачна? — Усмихнах се, уж ми е забавно.

— Не че си прозрачна. Не точно. Просто... — Сейварден се поколеба. Навъси чело, сякаш вече съжеляваше, че е повдигнала темата. — Просто имаш някои навици, които правят впечатление. —

Въздъхна. — Пристанищните инспектори чая ли си пият? Или просто чакат да остареем? — Не можехме да слезем от кораба без разрешение от инспекторската служба. Документите ни бяха получени в службата още щом корабът бе поискал разрешение да се скачи, тоест инспекторите бяха имали достатъчно време да ги прегледат и да решат какво да правят с нас.

Все така облегната на стената на каютата, Сейварден затвори очи и започна да си тананика. Пееше фалшиво, но все пак познах мелодията. „Сърцето ми е рибка“.

— На Аатр циците — изруга тя след куплет и половина, без да отваря очи. — Ето че зарази и мен.

На вратата се звънна.

— Влез — казах аз. Сейварден отвори очи и изправи гръб, внезапно напрегната. „Отегчението й май е било фалшиво“, помислих.

Вратата се отвори с плъзгане пред особа с тъмносинята униформа — сако, ръкавици и панталон — на пристанищна инспектора. Беше дребна и млада, на двацет и три, двацет и четири. Изглеждаше ми някак позната, но не се сецах на кого ми прилича. Необичайно оскъдните бижута и мемориални игли биха могли да ме насочат, ако се вгледах достатъчно, за да разчета имената, но това би било твърде грубо. Видях как Сейварден прибра зад гърба си голите си ръце.

— Почитаема Брек — каза младшата инспектора с лек поклон. Не изглеждаше потресена от голите ми ръце. Явно бе свикнала да си има работа с чужденци. — Граждана Сейварден. Бихте ли ме придружили до офиса на главната инспектора?

Не би трябвало да ни викат при самата старша инспектора. Младшата й колега имаше достатъчно правомощия да ни пусне на станцията. Или да издаде заповед за задържането ни.

Последвахме я през шлюза към товарния док, после през друг шлюз към коридор, пълен с хора — пристанищни инспектори в тъмносиньо, служители от охраната в светлокафяво, тук-там по-тъмнокафявото на воини и петна в по-ярки цветове на цивилни граждани. Коридорът ни отведе в голямо помещение, десетина богове наблюдаваха пътниците и търговците от стените, в единия край имаше вход към станцията, в другия — към инспекторската служба.

Младшата инспектора ни преведе през приемната на службата, където още девет по-младши инспектори със синя униформа приемаха оплакванията на корабни капитани. Оттатък приемната бяха офисите на десетина по-старши служители и техните екипи. Най в дъното се намираще вътрешният офис с четири стола и малка маса, а зад тях — затворена врата.

— Моля да ме извините, гра... почитаема и гражданка — каза младшата инспектора, която ни беше довела. Пръстите ѝ потрепваха, явно комуникираше с някого — с ИИ на станцията или със самата старша инспектора. — Старшата инспектора *беше* на разположение, но изглежда е изникнало нещо. Сигурна съм, че скоро ще дойде. Седнете, моля. Да ви предложи чай?

Значи щяхме доста да почакаме. А поканата да ни черпят чай беше знак, че едва ли ще ни арестуват. Че фалшивите ми документи са минали за истински. Че всички тук, включително ИИ на станцията, ме смятат за онова, което твърдя, че съм — чуждоземна пътница. А току-виж изскочил шанс да открия на кого ми прилича тази млада инспектора. Дадох си сметка, че говори с лек акцент. Откъде беше все пак?

— Да, благодаря — отвърнах.

Сейварден не откликна веднага на поканата за чай. Скръстила бе ръце на гърдите си, навряла голите си длани под лактите. Предполагах, че иска чай, но се срамува, че е без ръкавици, а няма как да си скриеш ръцете, ако държиш чаша. Или така поне си мислех, докато Сейварден не каза:

— Нищо не ѝ разбирам на тази, нито дума.

Акцентът на Сейварден и начинът ѝ на изразяване беше разбираем и дори познат за повечето радчай, най-вече от стари забавни програми и покрай стремежа на престижни — или уж престижни — семейства да наподобяват речта на Анаандер Мианаай. Не си бях давала сметка, че промените в произношението и речниковия състав са толкова драстични. Но за мен тези промени бяха настъпили постепенно, а за Сейварден — изведнъж, а и тя по принцип нямаше усет за езиците.

— Предлага ни чай.

— О. — Сейварден сведе за миг поглед към скръстените си ръце.
— Не.

Взех чашата чай, който младшата инспектора наля от един термос, благодарих ѝ и седнах. Офисът беше боядисан в бледозелено, плочките на пода имитираха дърво, твърде неуспешно, навярно защото дизайнерата им не беше виждала истинския материал, а само имитации на имитациите. В ниша на стената имаше икона на Амаат и малка купичка с яркооранжеви рошави цветя. А до тях — миниатюрен калаен макет на скалата в храма на Иккт. Такива сувенири се продаваха на площада пред храмовото езеро в сезона на поклоненията.

Загледах се отново в младшата инспектора. Коя беше тя? Познавах ли я? Роднина на моя позната?

— Пак си тананикаш — каза под нос Сейварден.

— Простете — отвърнах и отпих от чая. — Имам такъв навик. Моля за извинение.

— Няма защо — каза младшата инспектора и също седна до масата. Явно се чувстваше у дома си, значи офиса най-вероятно беше неин, което означаваше, че е асистента на старшата инспектора — необичаен пост за толкова млад човек. — Не бях чувала тази песен от дете.

Сейварден примигна. Не разбираше какво си говорим. Ако разбираше, сигурно би се усмихнала. Радчаите живееха почти двеста години. Тази младша инспектора, навършила законово пълнолетие преди не повече от десет години, все още беше невъзможно млада.

— Познавах друг, който пееше непрекъснато — продължи инспектората.

Познавала я бях. Може да бях купувала песни от нея. Била е на четири или пет години, когато напуснах Орс. Или малко по-голяма, щом ме помнеше толкова ясно.

Старшата инспектора зад вратата отсреща сигурно също е била на Шис'урна, може би в самия Орс. Какво знаех за лейтенантата, заместила лейтенанта Оун като администратора там? Възможно ли бе да е напуснала флота и да е приела назначение като пристанищна инспектора? Е, нямаше да е прецедент.

Която и да беше, очевидно имаше достатъчно пари и влияние да доведе това момиче от Орс. Искаше ми се да попитам младата жена за името на началницата ѝ, но това би било изключително грубо.

— Чувала съм — казах с надеждата, че звучи като любопитна туриста, подсилих малко и герентатския си акцент, — че бижутата,

които вие, радчаите, носите, имат някакво допълнително значение освен чисто естетическото.

Сейварден ми хвърли озадачен поглед. Младшата инспектора само се усмихна.

— Някои от тях — да. — Орсианският ѝ акцент, сега, когато знаех, че момичето идва оттам, беше съвсем очевиден. — Ето това например. — Плъзна пръст по позлатена висулка, закачена близо до лявото ѝ рамо. — Това е мемориално бижу.

— Мога ли да го видя? — попитах и като получих разрешение, придърпах стола си към нея. Наведох се да прочета името, гравирано на радчайски върху металната плочка. Не ми беше познато. Едва ли беше мемориално бижу за орсиана — не можех да си представя, че някоя в Долния град толкова скоро ще възприеме радчайските погребални обичаи. Обикновено минаваха няколко поколения, преди това да се случи, а аз бях напуснала Орс само преди двайсет години.

Близо до мемориалното бижу, на яката, имаше игла с малко цвете: всяко венчелистче символизираше една от Еманациите. В центъра на цветето беше гравирана дата. Тази самоуверена млада жена беше малката уплашена помощница, донесла цветята за церемонията, когато Анаандер Мианаай отслужи молитвата в къщата на лейтенанта Оун преди двайсет години.

За радчаите съвпадения не съществуват. Вече бях почти сигурна, че когато влезем в кабинета на старшата инспектора, ще заваря там офицерата, поела задълженията на лейтенанта Оун в Орс. Младшата инспектора вероятно беше нейна клиента.

— Правят ги за погребения — казваше инспектората, която още говореше за мемориалните игли. — Носят ги членовете на семейството и близките приятели. — А стилът и стойността на иглата бяха белег за социалния статут на покойника, оттам и на човека, който носи бижутото. Но младшата инспектора — името ѝ беше Даос Цейт — не спомена за това.

Зачудих се как ли приема Сейварден промените в модата след Гарседд, новото съдържание на тази символика. Хората още носеха наследени бижута, свидетелство за социалните контакти и значимост на своите предци от старите поколения. Това не се беше променило по своята същност, само дето „старите поколения“ вече се свързваха с Гарседд. Някои символи, които бяха незначителни тогава, сега се

ценяха високо, други, смятани за безценни, сега бяха изпразнени от съдържание. А цветовете и скъпоценните камъни, наложени от модата през последните стотина години, със сигурност не говореха нищо на Сейварден.

Младша инспектора Цейт имаше три близки приятели, всичките с доход и позиция сходни с нейните, ако се съдеше по подаръците, които си бяха разменили. Две интимни приятели, с които да си размени бижута, но без признак за сериозна връзка. По куртката ѝ нямаше наниз от бижута, на ръцете ѝ нямаше гривни — макар че ако в задълженията ѝ влизаше лична инспекция на товари и корабни системи, подобни дрънкулки биха я затруднявали, — нямаше и пръстени върху ръкавиците.

И ето го, на другото ѝ рамо, право пред погледа ми — символа, който търсех. Бях го подминала в началото, сбъркала бях платината със сребро, перлата с обикновено стъкло, а символа със знака за подарък от брат или сестра. Подвела се бях от последната мода. Не, това бижу не беше нито евтино, нито достъпно. Но не беше и знак за клиентство, макар платината и перлата да говореха за семейна връзка. Връзка с къща толкова стара, че Сейварден би я разпознала на мига. И сигурно точно така беше станало.

Младша инспектора Цейт се изправи.

— Старшата инспектора вече е на разположение — каза тя. — Съжалявам, че се наложи да изчакате. — Отвори вратата и ни покани да влезем.

В офиса, станала да ни посрещне, двайсет години по-стара и понатежала от последната ни среща, стоеше особата, дала платиненото бижу на младата Цейт — лейтенанта... не, старша инспектора Скааиат Оуер.

18.

Невъзможно беше лейтенанта Скааиат да ме познае. Поклони ми се, без изобщо да подозира, че знам коя е. Странно беше да я видя в тъмносиньо и много по-солидна, отколкото я помнех.

Старша инспектора на станция с голям трафик като тази едва ли ходеше по корабите, които инспектираха подчинените ѝ, ала въпреки това Скааиат носеше малко бижута, точно като асистентата си. Дълъг наниз висулки в зелено и синьо се точеше от едното ѝ рамо до срещуположния хълбок, от едното ѝ ухо висеше обица с червен камък, ала извън това униформената ѝ куртка беше закичена със същото оскъдно (макар и видимо по-високо като стойност) количество игли от приятели, любовници и покойни роднини. Простичка златна плочка висеше от маншета на десния ѝ ръкав точно където започваше ръкавицата. Мястото подсказваше, че Скааиат държи на този символ, иска да е постоянно пред очите ѝ, нейните, както и на всички останали. Плочката изглеждаше евтина, машинна изработка. Изобщо не ѝ подходеше.

Тя се поклони.

— Граждана Сейварден. Почитаема Брек. Седнете, моля. Да ви предложи чай? — Все така естествено изискана дори след двайсет години.

— Асистентата ви вече ни предложи чай, благодаря, старша инспектора — казах аз.

Старша инспектора Скааиат се вгледа в мен за миг, после премести поглед върху Сейварден. Изглеждаше леко изненадана. Обърнала се бе първо към Сейварден, явно сметнала я за по-важната персона. Седнах. Сейварден се поколеба за миг, после седна на стола до мен, все така скрила голите си ръце под лактите.

— Исках да ви посрещна лично, гражданка — каза старша инспектора Скааиат, след като седна на своя стол. — Да си началник носи някои привилегии. Така де, не всеки ден се срещаш с човек на хиляда години.

Сейварден се усмихна едвам-едвам, напрегнато, после каза:

— Така е.

— Сметнах, че ще е нередно службата за сигурност да ви задържи на доковете. Макар че... — Старшата инспектора махна успокоително с ръка и иглата на маншета ѝ улови за миг светлината. — Намирате се в интересно законово положение, граждани.

Сейварден се поотпусна и спря да стиска зъби. Всичко това би останало незабелязано — освен за онези, които я познават отблизо. Акцентът и почтителният тон на Скааиат бяха свършили своето.

— Знам — отвърна тя. — Смятам да обжалвам.

— Което на свой ред повдига въпроси. — Гласът ѝ звучеше вдървено, официално. Въпрос, който не беше въпрос. Но отговор така и не дойде. — Мога лично да ви заведа в офисите на палатата, за да нямате вземане-даване със службата за сигурност. — Естествено, че можеше. Несъмнено беше уредила вече въпроса със старшата агента на сигурността.

— Би било чудесно. — За пръв път през изминалата една година чувах Сейварден да говори почти нормално, почти като старата Сейварден отпреди хиляда години. — Дали бих могла да ви помоля за съдействие и по друг въпрос? Искам да се свържа с лордата на Гейр. — Не беше изключено Гейр да се почувстват отговорни за този последен член на къщата, която бяха превзели. Омразните Гейр, които бяха погълнали врага си — Вендаай, къщата на Сейварден. Отношенията на Вендаай с Оуер не бяха по-добри от отношенията им с Гейр, така че отправената току-що молба беше знак колко отчаяна и самотна се чувства Сейварден.

— Хм. — Старша инспектора Скааиат присви едва видимо очи. — Оуер и Гейр не са толкова близки като преди, граждани. Преди около двеста години имало размяна на наследници. Братовчедата Гейр се самоубила. — Глаголът, който използва Скааиат, показваше, че самоубийството не е било одобрено и извършено със съдействието и под надзора на лицензирана медика, а незаконно и грозно. — А братовчедата Оуер полудяла, избягала и се присъединила към някаква секта.

— Колко типично — изсумтя Сейварден.

Старша инспектора Скааиат вдигна вежда, но каза само:

— Това влошило отношенията между къщите, затова контактите ми с Гейр не са такива, каквито биха могли да бъдат, така че не знам дали ще съм в състояние да ви помогна. А и отговорностите им към вас може да се окажат... неясни, макар че бихте могли да използвате това като аргумент при обжалването.

Сейварден махна с ръка, по-скоро вдигна лакът, защото още криеше голите си ръце.

— Май няма смисъл да опитвам.

Старша инспектора Скааиат вдигна рамене.

— При всички случаи тук ще получите храна и подслон, граждани. — Обърна се към мен. — А вие, почитаема? Дошли сте да разгледате Палатата?

— Да — усмихнах се аз, с надеждата, че изглеждам досущ като туриста от Герентат.

— Изминали сте дълъг път. — Старша инспектора Скааиат се усмихна любезно, уж е задала въпроса колкото да каже нещо.

— От доста време пътувам. — Нормално беше Скааиат, а и други, да са любопитни. Пристигнала бях заедно със Сейварден. Повечето хора тук едва ли бяха чували името ѝ, но онези, които знаеха за нея, несъмнено щяха да проявят жив интерес към човек, открит като по чудо след хиляда години и свързан с позорните събития на Гарседд.

Все така любезно усмихната, старша инспектора Скааиат попита:

— Търсите нещо? Бягате от нещо? Или просто обичате да пътувате?

Кривнах глава.

— Май обичам да пътувам.

Старша инспектора Скааиат присви едва доловимо очи, мускулите около устата ѝ се стегнаха леко. Изглежда, беше заключила, че крия нещо, и това само наля вода в мелницата на любопитството ѝ.

За миг се зачудих защо бях отговорила по този начин. И си дадох сметка, че присъствието на Скааиат тук ме поставя в голяма опасност — не защото тя би могла да ме познае, а защото аз познавах нея. Защото тя беше жива, а лейтенанта Оун — не. Защото всички от нейния сой бяха предали лейтенанта Оун (аз бях предала лейтенанта Оун), защото ако на тогавашната лейтенанта Скааиат се беше паднало

да вземе решението, тя също би я предала. И лейтенанта Оун го беше съзнавала отлично.

Рискувах емоциите да повлияят на поведението ми. Случвало се беше и преди, случваше се винаги. Но сега за пръв път се изправях лице в лице със Скааиат Оуер.

— Отговорът ми е двусмислен, знам — казах аз и използвах същия успокоителен жест, който Скааиат бе използвала преди малко. — Винаги съм обичала да пътувам, струва ми се, макар че не съм се замисляла сериозно по въпроса. Помня как баба ми все казваше как още като съм проходила личало, че ще пътувам много. И продължи да го повтаря при всеки удобен случай. Явно ми го е набила в главата.

Старша инспектора Скааиат кимна.

— Не бива да разочароваме бабите си, спор няма, Радчайският ви е много добър, между другото.

— Баба ми казваше, че е добре да се учат чужди езици.

Старша инспектора Скааиат се разсмя. Почти както я помнех от Орс, но някак по-тежко, по-зряло.

— Простете, почитаема, но имате ли ръкавици?

— Мислех да си купя преди да се качим на кораба, но после реших да изчакам, за да не сбъркам в избора. Надявах се, че няма да разгневя никого с голите си ръце, че хората ще ми простят, защото съм само една нецивилизована чужденка.

— Може и да сте права, не знам — каза старша инспектора Скааиат, все така с усмивка. — И все пак. Усмивката изчезна. — Говорите езика ни чудесно, но не съм сигурна, че разбирате някои други неща.

Вдигнах вежда.

— Какви неща?

— Не искам да съм нетактична, почитаема, но по всичко личи, че гражданата Сейварден няма никакви свои пари. — До мен Сейварден се напрегна, стисна зъби и преглътна нещо, преди да го е казала. — Родителите — продължи старша инспектора Скааиат — купуват дрехи на децата си. Храмовете раздават ръкавици на помощниците си — цветарчета, носачи на вода и прочие. В което няма проблем, защото всички дължат лоялност на Бог. От молбата ви да бъдете допусната на станцията знам, че сте наели гражданата Сейварден за своя слугиня, но...

— А. — Разбрала бях какво има предвид. — Ако купя на гражданата Сейварден ръкавици, от които тя очевидно има нужда, ще изглежда все едно ѝ предлагам да ми стане клиента.

— Именно — потвърди старша инспектора Скааиат. — В което не би имало нищо лошо, ако такава е намерението ви. Струва ми се обаче, че на Герентат нещата не стават по този начин. А и честно казано... — Поколеба се, явно стигнала до поредната деликатна тема.

— Честно казано — довърших вместо нея, — тя вече има проблеми със закона, които биха се усложнили допълнително от официални отношения с чужденка. — Свикнала бях да крия чувствата си. Лесно ми беше да обуздая гнева си. Можех да разговарям със старша инспектора Скааиат, сякаш тя никога не е била свързана с лейтенанта Оун, сякаш лейтенанта Оун не се е терзала от надежди и страхове във връзка с евентуално предложение за клиентство от страна на лейтенанта Скааиат. — Дори въпросната чужденка да е богата.

— Е, аз не бих се изразила точно по този начин — започна старша инспектора Скааиат.

— Просто ще ѝ дам малко пари — казах аз. — Това би трябвало да изглади проблема.

— Не — тросна се гневно Сейварден. — Не ми трябват пари. Всички граждани имат право на неща от първа необходимост. Дрехите попадат в тази категория. Ще получа каквото ми трябва. — Старша инспектора Скааиат я погледна изненадано и Сейварден добави: — Брек си има сериозни основания да не ми дава пари.

Както можеше да се очаква, старша инспектора Скааиат се досети какво означава това и каза:

— Граждана, нямам намерение да ви изнасям лекции. Но ако нещата стоят така, защо да не оставим службата за сигурност да ви препрати към медицинската служба? Неохотата ви е напълно разбираема. — Трудно бе да говориш любезно за превъзпитанието. — Но истината е, че това може да улесни нещата за вас. Обикновено така става.

Преди година Сейварден със сигурност би избухнала при такова предложение. Но междувременно нещо в нея се беше променило. Не избухна, само каза кратко и с известно раздражение:

— Не.

Старша инспектора Скааиат погледна към мен. Аз вдигнах вежда и рамо, сякаш да кажа: „Тя си е такава“.

— Брек беше изключително търпелива с мен — каза Сейварден, с което ме изненада тотално. — И много щедра. — Погледна ме. — Не ми трябват пари.

— Както кажеш — отвърнах.

Старша инспектора Скааиат наблюдаваше съсредоточено тази размяна на реплики, свъсила леко чело, Несъмнено се питаше не само коя съм аз и какво съм, а и каква съм на Сейварден.

— Е — каза тя. — Нека ви заведе в палатата. Почитаема Брек Гайад, ще се погрижа багажът ви да бъде доставен в хотела. — И се изправи.

Аз също станах, Сейварден последва примера ми. Минахме във външния офис, който беше празен — Даос Цейт (младша инспектора Цейт, трябваше да го запомня) сигурно си беше тръгнала предвид късния час. Вместо да ни преведе през приемната, старша инспектора Скааиат тръгна по заден коридор, през врата, която се отвори сякаш по своя воля — по волята на станцията тоест, на нейния ИИ, който ръководеше това място, който *беше* това място и следеше внимателно старшата инспектора на своите докове.

— Добре ли си, Брек? — попита Сейварден. В очите ѝ имаше загриженост и мъничко стъписване.

— Добре съм — излъгах. — Просто съм малко уморена. Денят беше дълъг. — Сигурна бях, че изражението ми не се е променило нито за миг, но явно Сейварден беше доловила нещо.

Зад вратата имаше друг коридор и асансьори в края му, един от които ни отвори вратите си, после ги затвори и потегли, без някоя да му е задала етажа. Станцията знаеше къде иска да отиде старша инспектора Скааиат. На главната улица, оказа се.

Гледката беше зашеметяваща и неочаквано просторна — булевард, павиран с черен камък с бели жилки, седемстотин метра дълъг и двайсет и пет метра широк, покривът се издигаше на шейсет метра височина. Право пред нас се издигаше храмът. Стъпалата не бяха истински стъпала, а ивици от червени, зелени и сини каменни плочи — всичко на стъпалата на храма можеше да има законово значение. Входът, висок четирийсет метра и широк осем, беше обточен с изображения на стотици богове, много от тях с човешка форма, други

не, истинска цветна експлозия. До самия вход, от вътрешната му страна, имаше басейнче, където поклонниците да си измият ръцете, а след него — контейнери с цветя, туфи в жълто, оранжево и червено, и кошници с тамян. Всяка можеше да си купи цветя и тамян, ако иска да направи приношение. Нататък по булеварда се редяха магазини, офиси и балкони, от които се спускаха цъфтящи лози. Имаше пейки и растения в кашпи и макар по това време на деня повечето радчай да вечеряха, стотици граждани се разхождаха по булеварда или си приказваха на групички, някои униформени (бяло за преводаческата служба, светлокафяво за местната служба за сигурност, тъмнокафяво за военните, зелено за агротехническата служба, светлосиньо за администрацията), други цивилни, всички накичени с бижута, всички цивилизовани от главата до петите. Видях второстепенен да влиза след капитаната си в претъпкана чайна и се запитах от кой ли кораб е. И кои кораби са тук. Но не можех да попитам — Брек от Герентат не би проявила интерес към подобна тема.

За миг видях всичко това през очите на не-радчай — тълпа от хора с неясен пол, двусмисленост, която ти опъва нервите. Видях всички белези, които маркират пола за един не-радчай — белези, които са различни на различните светове, факт, който ме дразнеше и затрудняваше неимоверно. Косата къса или дълга, пусната свободна (спускаща се по гърба или на ситни къдрици като ореол около главата) или прибрана (на плитка, с шноли, на опашка). Телата по-едри или по-тънки, лицата деликатни или по-груби, с грим или не. Изобилие от цветове, които другаде биха били маркер за пол. Всичко това прикрепено на случаен принцип към тела с извивки на гърдите и ханша или без, тела, които в един момент се движеха по начин, който повечето нерадчай биха определили за женствен, а в следващия — за съвсем мъжки. Двайсетте години ме връхлетяха изведнъж и за миг се отчаях, че няма как да избира правилните местоимения, правилното обръщение. Но тук нямаше нужда да се главоболя с това. Можех да се освободя от тази тежба, дребна, но вбесяваща, да се отърся от тежестта ѝ, която носех толкова време. Бях си у дома.

Макар че за мен това беше дом непознат, дом на теория. Животът ми беше минал в анексирания и на станции, но преди да са станали завършен продукт като тази, станции, от които си тръгвах, докато още се изграждаха, тръгвах си, за да започна целия процес някъде другаде.

От места като това тук идваха моите офицери, прибираха се на такива места, след като ме напуснеха. Места, където не бях стъпвала, и които в същото време ми бяха до болка познати. От известна гледна точка, места като тази станция бяха дълбоката причина за моето съществуване.

— Така пътят ни се удължава с малко — каза старша инспектора Скааиат, — но пък гледката си заслужава.

— Определено — казах аз.

— Защо всички са със сака? — попита Сейварден. — И предния път беше същото и пак ме подразни. Макар че на последното място, където бях, всички носеха манта до коляното. А тук или са с класически сака, или с манта до пода. А яките са направо отвратителни.

— Модата не те притесняваше преди, на другите места, където ходихме — казах аз.

— Другите места бяха чужди — отвърна раздражено Сейварден. — Там не очаквах да се чувствам у дома си.

Старша инспектора Скааиат се усмихна.

— Предполагам, че рано или късно ще свикнете. Палатата е насам.

Последвахме я през булеварда, нецивилизованото облекло и голите ръце на двете ни със Сейварден привличаха тук-там любопитни погледи, примесени с разнообразни дози погнуса, и стигнахме до входа, отбелязан само с черно блокче над вратата.

— Ще се справя — каза Сейварден, все едно я бях насърчила или нещо такова. — Като приключи, ще дойда при теб.

— Ще изчакам.

Старша инспектора Скааиат изчака Сейварден да влезе в палатата, после каза:

— Почитаема Брек, бих искала да поговорим.

Кимнах и тя продължи:

— Видно е, че сте дълбоко загрижена за гражданина Сейварден. Това говори добре за вас. Но няма нужда да се притеснявате за безопасността ѝ. Радч се грижи за своите граждани.

— Кажете ми нещо, старша инспектора. Ако Сейварден беше никому неизвестна особа от никому неизвестна къща, която е избягала от Радч без разрешителни и каквото там друго е направила, за което аз

не знам, та, ако никога не ѝ бяхте чували името, нито нейното, нито на къщата ѝ, щяхте ли да посрещнете Сейварден на доковете, да я черпите чай и после лично да я придружите до палатата за обжалването?

Дясната ѝ ръка се вдигна съвсем леко, с милиметри, и малката плочка проблесна.

— Тя вече не може да се възползва от предишния си висок социален статут. На практика е без къща и без никакви пари. — Не казах нищо, само я гледах. — Донякъде сте права, разбира се. Ако не знаех коя е, не бих и помислила да ѝ съдействам. Сигурна съм обаче, че и на Герентат нещата работят по същия начин, нали?

Изписах лека усмивка на лицето си, с надеждата да подобря впечатлението, което бях направила дотук.

— Така е.

Старша инспектора Скааиат замълча. Наблюдаваше ме, мислеше си за нещо, но за какво — нямах представа. Докато не каза:

— Смятате ли да ѝ предложите клиентство?

Ако бях радчай, този въпрос би бил проява на изключителна, непростима грубост. Но още преди двайсет години Скааиат Оуер имаше навика да изрича неща, които другите предпочитаха да премълчават.

— Как бих могла? Аз не съм радчай. А на Герентат не сключваме такива договори.

— Да, така е — каза старша инспектора Скааиат. Гледаше ме в очите. — Дори не мога да си представя какво би било да се събудя внезапно след хиляда години, корабът ми да е загинал в злощастен инцидент, свързан с повратна точка в историята, всичките ми приятели да са мъртви, къщата ми да е изчезнала. Сигурно и аз бих избягала като Сейварден. Трябва ѝ нещо, което да я закотви, да ѝ намери място. В радчайските очи вие сякаш ѝ предлагате точно това.

— Притеснявате се, че давам на Сейварден фалшиви надежди. — Сетих се за Даос Цейт във външния офис, за онази изключително красива игла от платина и перли, която не беше знак за клиентство.

— Не знам какви надежди храни граждана Сейварден. Просто... държите се така, сякаш носите отговорност за нея. А на мен това ми се струва нередно.

— Ако бях радчай, пак ли щеше да ви се струва нередно?

— Ако бяхте радчай, нямаше да се държите така. — Челюстта ѝ беше стегната, значи беше ядосана, но се опитваше да го скрие.

— Чие име е на тази игла? — Въпросът, неволен и необмислен, прозвуча по-напористо, отколкото го допускаше добрият тон.

— Какво? — Скааиат се намръщи озадачена.

— Иглата на десния ви ръкав. Различна е от всичко друго, което носите. — „Чие име е написано там?“, исках да попитам отново, както и: „Какво сте направили за сестрата на лейтенанта Оун?“

Старша инспектора Скааиат примигна и отстъпи лекичко назад, почти все едно съм я ударила.

— Спомен за мъртва приятеля.

— И в момента мислите за нея. Въртите китка, обръщате иглата към себе си. Правите го вече от няколко минути.

— Често мисля за нея. — Пое си дъх, издиша го. — Май не бях докрай справедлива към вас, Брек Гайад.

Знаех. Знаех чие име е на иглата, макар да не го бях видяла с очите си. *Знаех*. И тъкмо защото знаех, не бях сигурна дали това се отразява добре на отношението ми към старша инспектора Скааиат или много, много зле. Но в този миг ме заплашваше опасност, каквато не бях очаквала, не бях предвидила, не бих могла да си представя дори. Вече бях казала неща, които не биваше да изричам никога. И щях да кажа още. Изкушението да извикам: „Лейтенанта, вижте ме, това съм аз, Едно Еск от «Правдата на Торен!»“ беше неустойимо.

Вместо това казах много внимателно:

— Съгласна съм, че Сейварден трябва да си намери дом тук. Просто нямам вяра на Радч така, както вярвате вие. Както вярва тя.

Старша инспектора Скааиат отвори уста да отговори, но гласът на Сейварден пресече думите ѝ:

— Бързо стана! — Сейварден застана до мен, погледна ме и се намръщи. — Кракът пак те боли. Трябва да поседнеш.

— Кракът? — попита старша инспектора Скааиат.

— Стара травма, която така и не заздравя добре — казах аз, доволна, че Сейварден е отдала напрежението ми на проблемите с крака. Надявах се и Станцията, ако ни наблюдава, да стигне до същия извод.

— Денят ви е бил дълъг, а аз ви държа прави. Неведнъж проявих грубост, за което моля да ме извините, почитаема — каза старша

инспектора Скааиат.

— Няма проблем. — Преглътнах другото, което напираше да излезе от устата ми, и се обърнах към Сейварден. — Е, каква стана?

— Подадох молба за обжалване и до няколко дни трябва да ми назначат дата — каза тя. — Вписах и твоето име. — Когато старша инспектора Скааиат вдигна вежда, Сейварден добави: — Брек неведнъж ми е спасявала живота.

— Сигурно ще минат месец-два, докато ви допуснат на аудиенция — ограничи се да каже старша инспектора Скааиат.

— Междувременно — продължи Сейварден, повдигайки с разбиране рамене, все така скрила ръце под лактите си, — ми дадоха квартира, включиха ме в списъка за храна и имам петнайсет минути да се явя в най-близкия снабдителен пункт, за да ми дадат дрехи.

Квартира. Е, щом старша инспектора Скааиат виждаше нещо нередно в съжителството ни, Сейварден щеше несъмнено да стигне до същия извод и по същите причини. Вече не беше моя слуга, но пък ме беше посочила като свидетел в молбата си за обжалване. А това, напомних си, беше важен въпрос.

— Искаш ли да дойда с теб? — Не исках. Исках да остана сама, да възстановя равновесието си.

— Ще се оправя. А ти се погрижи за крака си. Ще се видим утре. Старша инспектора, приятно ми беше да се запознаем. — Сейварден се поклони със свършено изчислената почителност между хора с еднакъв социален статут, получи идентичен поклон от старша инспектора Скааиат и тръгна по булеварда.

Обърнах се към старша инспектора Скааиат и попитах:

— Къде ще ми препоръчате да отседна?

След половин час бях сама в стаята си. Скъпа стая в една пресечка на централния булевард, невероятно луксозен квадрат със страна пет метра; подът приличаше на истинско дърво, стените бяха тъмносини. Маса и столове, образен проектор в пода. Много радчай, макар и не всички, имаха оптични и аудио импланти, които им позволяваха да гледат забавни програми и да слушат музика и съобщения директно. Но хората все още обичаха да гледат разни неща

заедно, а истински богатите понякога демонстративно изключваха имплантите си.

Одеялото на леглото приличаше на истинска вълна, а не на синтетика. На едната стена беше монтирана сгъваема койка за слуга, каквато аз вече нямах. И — невиджан лукс за Радч — стаята си имаше собствена миниатюрна баня, която ми беше крайно необходима, предвид пистолета и пълнителите, прикрепени към тялото ми под ризата. Сканиращата система на станцията не беше засякла оръжието и нямаше да го засече, но човешките очи можеха да различат формата му. Ако го оставех в стаята и службата за сигурност пратеше агента да я претърси, щяха да го намерят. Със сигурност не бих го оставила в съблекалнята на обществена баня.

До вратата имаше вградена конзола за комуникационен достъп. И достъп до Станцията. И достъп на Станцията до мен, шпионка, през която да ме наблюдава. Макар че комуникационната конзола едва ли беше единственият начин, по който Станцията държеше под око стаята. Върнала се бях в Радч, а тук никога не си сам, никога.

Багажът ми беше пристигнал пет минути след като наех стаята, а с него и поднос с вечеря от ресторант наблизо, риба и зеленчуци, още горещи и ухаещи на подправки.

Възможно беше да не ме следят пряко, разбира се. Но багажът ми несъмнено беше претърсван, личеше си. Може би защото бях нерадчай. Може би по друга причина.

Извадих термоса, чашите и иконата на Онази, която се роди от лилията и ги оставих на нощното шкафче. Използвах един литър от водната си дажба да напълня термоса и седнах да хапна.

Рибата се оказа точно толкова вкусна, колкото подсказваше ароматът ѝ, и успя да ми пооправи настроението, пък макар и с малко. Ако не друго, на пълен стомах и с чаша чай в ръка можех да се съсредоточа по-добре върху ситуацията.

Станцията несъмнено наблюдаваше голям процент от жителите си толкова отблизо, колкото аз бях наблюдавала своите офицери. Останалите — включително и мен — виждаше в по-малки детайли. Температура. Пулс. Дишане. Нищо общо с потока информация, който получаваше от стриктно мониторираните си обитатели, но все пак достатъчно. Прибавете към това и подробните данни за наблюдаваната

персона, биографията ѝ, социалните ѝ контакти — получаваше се база данни, която позволяваше на ИИ-то буквално да ни чете мислите.

Е, не буквално. Изкуственият интелект на станцията не можеше да чете мисли в буквалния смисъл на думата. А и Станцията не знаеше нищо за биографията ми, виждаше ме за пръв път. Можеше да следи емоциите ми по промяната в пулса и дишането, но нямаше достатъчно информация да екстраполира причината за въпросните емоции.

Хълбокът наистина ме болеше. А на няколко пъти старша инспектора Скааиат се беше държала изключително грубо с мен, поне според радчайските стандарти. Ако бях реагирала гневно — реакция, която не би убягнала на Станцията, ако ме е наблюдавала в момента, нито на Анаандер Мианаай, ако тя ме е наблюдавала в момента, — гневът ми би изглеждал напълно естествен. Нито Станцията, нито Мианаай можеха да са сигурни какво ме е ядосало. Сега можех да изиграя ролята на измъчвана от стара травма уморена пътница, която мисли само за храна и почивка.

В стаята беше тихо. Дори когато Сейварден изпаднаше в някое от мрачните си настроения, пак не беше толкова тихо и потиснато. Явно не бях свикнала докрай със самотата. И както си мислех за Сейварден, изведнъж осъзнах нещо, което ми беше убягнало на булеварда, не го бях видяла, заслепена от гнева си към Скааиат Оуер. Тогава си мислех, че старша инспектора Скааиат е единствената, която би могла да ме познае, но бях сбъркала. Същото важеше и за Сейварден.

Но лейтенанта Оун никога не беше очаквала нищо от Сейварден, Сейварден не би могла да я нарани или разочарова. Ако двете бяха живели по едно и също време и се бяха срещнали, Сейварден несъмнено би дала израз на пренебрежението си. Лейтенанта Оун би отвърнала със студена вежливост, прикривайки изблик на гняв, който аз бих отчела ясно, но сърцето ѝ не би се свило от болка и смут, както се свиваше всеки път, когато лейтенанта Скааиат изпускаше неволно някоя пренебрежителна реплика.

Но може би грешах, намирайки разлика в реакцията си към двете — Скааиат Оуер и Сейварден Вендаай. Веднъж вече се бях изложила на голям риск заради гнева си към Сейварден.

Голяма каша. А аз имах роля да изиграя за всяка, която ме наблюдаваше в момента, да затвърдя образа, който така грижливо бях

градила по пътя дотук. Оставих празната чаша до термоса, коленичих пред иконата, като щадях хълбока си, и започнах да се моля.

19.

На следващата сутрин си купих дрехи. Собственицата на магазина, който старша инспектора Скааиат ми беше препоръчала, тъкмо се канеше да ме изрита, когато балансът по банковата ми сметка се появи на конзолата ѝ — без изрично да го е поискала, предполагам, просто Станцията се опитваше да ѝ спести смущението, с което пък показва на мен колко отблизо ме наблюдава.

Определено имах нужда от ръкавици, а ако щях да играя ролята на щедрата богата туриста, трябваше да купя и друго. Но преди да съм отворила уста, собственицата наизвади от склада топове брокат, сатен и кадифе в десетина цвята. Лилаво и тъмнооранжево, три оттенъка на зеленото, златно, бледожълто, леденосиньо, пепеляво и наситено червено.

— Не може да носите тези дрехи — каза ми авторитетно тя, докато нейна подчинена ми поднасяше чай, прикривайки доста успешно погнусата си от голите ми ръце. Станцията вече ме бе сканирала и бе предоставила мерките ми, така че не се налагаше да правя каквото и да било. След половин литър чай, две убийствено сладки пасти и десетина обиди си тръгнах със сако и панталон в тъмнооранжево, с бяла колосана риза отдолу и тъмносиви ръкавици, които бяха толкова тънки и меки, че почти не ги усещах. За щастие последната мода диктуваше свободни сака и панталони, достатъчно широки да скрият пистолета. Останалите дрехи — още два комплекта сако и панталон, два чифта ръкавици, половин дузина ризи и три чифта обувки — щели да бъдат доставени в хотела ми, по думите на собственицата, преди да съм се прибрала от храма.

Излязох на булеварда, който по това време на деня гъмжеше от радчай, влизащи и излизащи от храма и палатата, посядащи в чайните (несъмнено скъпи и модерни) или просто мотаещи се в подходяща компания. Когато час по-рано отивах към шивашкото ателие, хората ме зяпаха и си шепнеха или просто вдигаха вежди. Сега изведнъж бях станала невидима, освен когато други добре облечени радчай свеждаха

поглед към предницата на сакото ми в търсене на знаци, маркиращи фамилната ми принадлежност, и кокореха очи при липсата на такива. Загледа ме и едно дете, стиснало с малката си ръчичка в ръкавичка ръкава на придружаващата го възрастна, чак се обърна след мен, докато тълпата не ме скри.

Вътре в храма граждани се трупаха около цветята и тамяна, младши жреци, почти деца в моите очи, изнасяха още кошници и кутии, с които да заменят изпразнените. Като второстепенен, не ми беше разрешено да докосвам храмовите приношения, нито да правя такива. Но тук никой не знаеше това. Измих ръцете си в басейна и купих китка жълто-оранжеви цветя, както и парче от тамяна, който лейтенанта Оун предпочиташе.

Във всички радчайски храмове има място, предназначено за заупокойни молитви, има и дни особено благоприятни за такива приношения, макар че днес не беше такъв ден, а аз, като не-радчай, не би трябвало да имам радчайски мъртъвци, които да почитам. Вместо да се отправя натам, аз влязох в ехтящото централно помещение, където Амаат стоеше с по една обсипана със скъпоценни камъни Еманация във всяка ръка, потънала до коленете в цветя, купчина в червено, оранжево и жълто, висока почти колкото мен и бързо нарастваща на обем и височина. Когато се добрах до първите редици на множеството, и аз хвърлих своята китка върху купчината, направих необходимите жестове и промълвих молитвата, после пуснах тамяна в кутията, която, щом се напълнеше, щеше да бъде изпразнена от други младши жреци. Тамянът беше просто символ — връщаха го на входа, където да бъде продаден отново. Ако всичият тамян за приношения бъдеше запален, храмът щеше да се изпълни с толкова дим, че въздухът да стане токсичен. А днес дори не беше църковен празник.

Тъкмо се покланях на богинята, когато една корабна капитана с кафява униформа застана от едната ми страна. Понечи да хвърли букетчето си върху купчината, но така и не го направи, втренчила поглед в мен. Пръстите на лявата ѝ ръка потрепнаха едва видимо. В лице приличаше на капитана Рубран Оск, но тя беше слаба и с дълга права коса, а тази капитана беше по-ниска, по-едра и късо подстригана. Хвърлих поглед към бижутата ѝ и те потвърдиха, че капитаната действително е братовчеда на Рубран Оск, издънка на същия клон на същата къща. Спомних си, че Анаандер Мианаай не

беше сигурна на чия страна ще застане капитана Рубран и предпочиташе да не подръпва твърде силно паяжината от клиентство и контакти, към която принадлежеше капитаната на стотна. Зачудих се дали това още е вярно, или Оск да преминали към някоя от двете страни.

Нямаше значение. Капитаната продължаваше да ме зяпа. Сигурно вече получаваше отговори на запитванията си. Станцията или собственият ѝ кораб щяха да докладват, че не съм радчай, при което капитаната най-вероятно щеше да загуби интерес. Или не, ако научеше за Сейварден. Не държах да разбера кое от двете ще се превърне във факт, затова си довърших молитвата и се запровирах обратно през хората, които чакаха да си направят приношението.

Покрай стените имаше по-малки светилища. В едно от тях трима възрастни и две деца стояха около бебе, което бяха поставили на гърдата на Аатр — изображението даваше тази възможност, ръката свита в лакътя под така често споменаваните цици на богинята, — с надежда за благоприятна съдба или поне някакъв знак какво крие бъдещето за това дете.

Всички светилища бяха красиви, блестяха в златно и сребърно, стъкло и полиран камък. Целият храм ехтеше с акумулирания звук на стотици тихи разговори и молитви. Музика нямаше. Сетих се за почти празния храм на Иккт и многобройните хорове църковни певци, за които ми разказваше върховната жреца и които отдавна не пееха там.

Близко два часа обикалях храма и разглеждах светилищата на второстепенните богове. Сградата беше гигантска и не отстъпваше по размери на палатата. Двете здания със сигурност бяха свързани, защото Анаандер Мианаай служеше като жреца в храма през равни интервали, макар че проходите и коридорите помежду им едва ли се набиваха на око.

Светилището на покойниците оставих за накрая. Отчасти защото там щеше да е пълно с туристи, отчасти защото знаех, че ще се почувствам зле. То беше по-голямо от другите второстепенни светилища, почти наполовина колкото централното помещение по площ, пълно с лавици и кутии с приношения за мъртвите. Храна и цветя. И всичко стъклено. Стъклени чаени чаши, пълни със стъклен чай и стъклена пара отгоре. Купчини деликатни стъклени рози. Различни плодове, риба и зеленчуци, толкова реалистични, че се сетих

за уханието на вечерята си снощи. Човек можеше да си купи техни евтини варианти в магазинчета далече от булеварда и да ги сложи в домашния си олтар — за богове и за покойници, — но тези тук бяха различни, всеки предмет беше произведение на изкуството, всеки ясно маркиран с името на дарителя и на покойника, така че посетителите да видят като на витрина благочестивата скръб... и богатството.

Вероятно имах достатъчно пари да поръчам подобно приношение. Но ако го направех, и то с истинските имена на дарителя и покойника, това щеше да е края и за мен. А и жреците несъмнено щяха да откажат такова приношение. Вече бях мислила дали да не пратя пари на сестрата на лейтенанта Оун, но това също би породило нежелано любопитство. Навярно бих могла да уредя нещата така, че парите ми да отидат при нея, след като приключа със задачата си тук, но не знаех дали и това е възможно. И все пак усетих остър пристъп на вина при мисълта за луксозната си стая и скъпите си нови дрехи.

Тъкмо излизах от храма, когато на пътя ми застана воина. Човек, а не второстепенен. Поклони се.

— Простете. Имам съобщение за вас от граждана Вел Оск, капитана на „Милостта на Калр“.

Капитаната, която ме беше загледала, докато правех приношението си на Амаат. Фактът, че изпраща съобщението си по война вместо чрез комсистемите на Станцията, беше знак за почитание, но предпазливо, иначе би пратила лейтенанта или би ме заговорила лично. Макар че последното може би се дължеше на стеснителност, смущение, което да си спести, като прехвърли задачата другиму. Не можех да не забележа тромавия ритъм на изречението, съставено с цел да избегне някое от общоприетите обръщения.

— Моля да ме извините, граждана — казах аз. — Не познавам граждана Вел Оск.

Воината направи лек жест на почитателно извинение.

— Тазсутрешните поличби показали, че днес капитаната ще има щастлива среща. Когато ви видяла да правите приношението си, почувствала, че става въпрос за вас.

Да видиш непозната в гигантски храм като този едва ли можеше да мине за щастлива среща. Чак се почувствах засегната, че капитаната не е сметнала за нужно да положи малко повече усилие. Би могла да измисли нещо по-добро, без да се напъва особено.

— Какво е съобщението?

— Капитаната обикновено пие чай следобед — каза войната любезно и назова чайна на булеварда. — За нея ще е чест, ако се видите там.

Времето и мястото говореха за „лична“ среща, която в действителност е демонстрация на влияние и контакти и привидно неофициален начин да се говори по работа.

Капитана Вал нямаше работа с мен. И не би спечелила нищо, ако я видят в моята компания.

— Ако капитаната иска да се срещне с гражданата Сейварден... — започнах аз.

— Не капитана Сейварден е срещнала капитаната в храма — отвърна войната, все така с леко извинителен тон. Несъмнено си даваше сметка колко прозрачна е задачата ѝ. — Но ако решите да доведете капитана Сейварден, за капитана Вел би било чест да се запознае с нея, разбира се.

Разбира се. Дори без къща и без пари, редно бе Сейварден да получи поканата лично, от някого, когото познава, а не през комсистемите на Станцията или чрез нископоставена посредница като тази воина, която капитана Вел ми беше пратила, нарушавайки правилата на доброто възпитание. Но пък аз точно от това имах нужда.

— Не мога да говоря от името на гражданата Сейварден, разбира се — казах аз. — Моля, благодарете на капитана Вел за поканата.

Войната си тръгна с поклон.

В една пресечка на булеварда открих магазинче, което продаваше картонени кутии с „обяд“ — риба отново, както се оказа, задушена със зеленчуци. Занесох кутията в стаята си и седнах да хапна. Ядях и си мислех за конзолата на стената, видимата връзка със Станцията.

Станцията беше точно толкова умна, колкото бях аз, докато още бях кораб. Е, по-млада беше от мен. Наполовина по-млада, че и повече. Но определено беше фактор, с който да се съобразя. Ако ме разкриеха, щеше да е заради Станцията.

Станцията не беше засякла имплантите ми на второстепенен, които бях деактивирала и скрила грижливо. Ако ги беше засякла, вече да са ме арестували. Но Станцията долавяше чувствата ми или поне физическото им проявление. Би могла, при наличие на достатъчно

информация за мен, да разбере кога лъжа. И със сигурност ме наблюдаваше неотлъчно.

Но от гледната точка на Станцията — както и от моя, когато още бях „Правдата на Торен“ — емоционалните състояния бяха просто набор от медицински данни, информация, която няма смисъл, ако е извадена от контекста. Ако току-що бях слязла от кораба в мрачно настроение като настроението ми сега, Станцията вероятно би го засякла, но не би разбрала защо се чувствам така и не би могла да си направи никакви заключения от този факт. Но колкото по-дълго оставах тук, толкова повече виждаше Станцията и толкова повече данни акумулираше. Скоро щеше да си сглоби собствен контекст, да си изгради своя представа за мен. И да сравни тази нова картина с образа, на който би трябвало да отговарям според първоначалните данни.

И ако двете картини не съвпаднаха, щеше да възникне опасност. Преглътнах хапка риба и погледнах към конзолата на стената.

— Здравсти — казах. — ИИ, дете ме наблюдаваш.

— Почитаема Гайад Брек — каза Станцията откъм конзолата със спокоен глас. — Здравейте. Обикновено се обръщат към мен със „Станция“.

— Нека бъде Станция тогава. — Лапнах нова хапка риба и плодове. — Значи наистина ме наблюдаваш. — Факт беше, че се притеснявах, задето Станцията ме наблюдава. Факт, който не бих могла да скрия от нея.

— Наблюдавам всички, почитаема. Кракът още ли ви боли? — Болеше и Станцията несъмнено виждаше как го щадя, дори в момента. — Медицинските ни центрове са отлични. Сигурна съм, че някоя от нашите лекари ще намери решение на проблема ви.

Стряскаща възможност, която трябваше да избегна на всяка цена. Без да предизвикам подозрения.

— Не, благодаря. Предупредиха ме за радчайските медицински центрове. Предпочитам да изтърпя болката, но да не рискувам самоличността си.

Кратко мълчание. После Станцията попита:

— Тестовите за пригодност ли имате предвид? Или превъзпитанието? Нито едно от тях не би променило личността ви. Освен това не подлежите на нито едно от двете, уверявам ви.

— И въпреки това. — Оставих вилицата. — У дома имаме една поговорка. Силата не се нуждае нито от позволение, нито от прошка.

— Досега не бях срещала човек от Герентат — каза Станцията. Аз, разбира се, точно на това разчитах. — Предполагам, че притесненията ви са разбираеми. Чужденците често имат неправилна представа за радчаите.

— Даваш ли си сметка какво каза току-що? Буквално, че нецивилизованите не разбират цивилизацията. Хрумвало ли ти е изобщо, че доста хора извън радчайския космос смятат себе си за цивилизовани? — На радчайски последното изречение беше почти невъзможно, защото включваше вътрешно противоречие.

Очаквах отговор от сорта на: „Не това имах предвид“, но той така и не дойде. Вместо това Станцията каза:

— Щяхте ли да дойдете тук, ако не беше гражданина Сейварден?

— Може би — отговорих, понеже знаех, че не мога да излъжа Станцията, не и когато следи внимателно физиологичните ми реакции. И знаех също, че всеки изблик на гняв или негодувание в момента, както и всяка подозрителност към радчайската администрация, ще бъдат отдадени на негодуванието и страха, които ми вдъхва Радч. — Имате ли някаква музика на това ваше свръхцивилизовано място?

— Да — отговори Станцията. — Но се боя, че нямаме музика от Герентат.

— Ако исках да слушам само герентатска музика — заядох се, — щях да си стоя в Герентат.

Това май изобщо не стресна Станцията.

— Какво предпочитате? Да останете в стаята или да излезете?

Предпочитах да си стоя в стаята. Станцията ми избра забавна програма, нов филм, от тази година, но с добре познат сюжет — млада жена от скромно семейство, която се надява да сключи клиентски договор с по-престижна къща. Ревнива съперница, която ѝ подлага крак и я очерня пред евентуалната ѝ патрона. Накрая добродетелността на героинята излиза наяве, тя доказва лоялността си с цената на най-ужасни изпитания, макар да няма клиентски договор, подлостта на съперницата ѝ бива разкрита, сюжетът достига кулминацията си със сключването на така жадувания договор, после следват десет минути триумфални песни и танци — последната от единайсетте музикални интерлюдии, събрани в четирите епизода на сериала. Продукцията

беше с малък мащаб — повечето подобни сериали имаха десетки епизоди. Беше лековата, но пък песните бяха хубави и значително подобриха настроението ми.

Нямах нищо спешно за правене, докато не пристигнеше призовката за обжалването на Сейварден, а тогава, ако имах късмет, щеше да последва ново, още по-дълго чакане. Станах, подръпнах новите си панталони, сложих си обувки и сако.

— Станция — казах. — Знаеш ли къде мога да открия гражданата Сейварден Вендаай?

— Гражданин Сейварден Вендаай — отвърна Станцията със своя неизменно равен глас — е в офис на службата за сигурност на девето подземно ниво.

— Моля?

— Имаше сбиване — каза Станцията. — При нормални обстоятелства службата за сигурност би се свързала със семейството ѝ, но тя няма роднини тук.

Аз не бях роднина, разбира се. А и тя би ги накарала да се свържат с мен, ако е искала да отида. И все пак...

— Би ли ме упътила до офиса на сигурността на девето подземно ниво?

— Разбира се, почитаема.

Офисът на девето подземно ниво беше миниатюрен, побираше само конзола, няколко стола, маса с прибори за чай — всичките различни, а не от един сервиз — и няколко шкафчета. Сейварден седеше на пейка до задната стена. Беше със сиви ръкавици, сако и панталон от някакъв твърд грозен плат, които не ѝ бяха по мярка, от онези неща, които не се шият по поръчка, а се произвеждат предварително по готови размери. Собствените ми униформи, когато още бях кораб, се произвеждаха по същия начин, но изглеждаха значително по-добре. Разбира се, аз определях грижливо размерите, което по онова време не ме затрудняваше ни най-малко.

Предницата на сакото ѝ беше опръскана с кръв, с кръв беше напоена и едната ѝ ръкавица. По горната ѝ устна кръвта беше хванала

коричка, а в основата на носа ѝ беше залепен коректив. Друг коректив покриваше кръвонасядане на едната ѝ буза. Сейварден гледаше с празен поглед пред себе си, не вдигна глава нито към мен, нито към офицерата от сигурността, която ме въведе.

— Вашата приятелка дойде, гражданка — каза офицерата.

Сейварден смръщи вежди. После вдигна глава и се взря в мен.

— Брек? На Аатр циците, наистина си ти. Изглеждаш... — Примигна. Отвори уста да довърши изречението, но не го направи. Пое си накъсано дъх. — Различна — довърши накрая. — Много, много различна.

— Просто си купих дрехи. Какво е станало с теб?

— Сбиване — каза Сейварден.

— Кое то се е случило от само себе си, така ли?

— Не — призна тя. — Дадох ми квартира, но там вече живееше друга. Опитах се да говоря с нея, но нищо не ѝ разбирах.

— И къде спа? — попитах аз.

Тя погледна към пода.

— Оправих се някак. — Вдигна отново глава, погледна ме, после погледна офицерата от службата за сигурност. — Но не бих могла да карам дълго по този начин.

— Трябвало е да дойдете при нас, гражданка — каза офицерата. — А сега имате предупреждение в досието си. Това няма да ви е от полза.

— А другата? — попитах аз.

Офицерата от сигурността направи жест на отрицание. Нямах право да задавам такива въпроси.

— Май не се оправям много добре сама, а? — каза умърлушено Сейварден.

Въпреки неодобрението на Скааиат Оуер купих на Сейварден нови ръкавици и тъмнозелено сако, отново конфекция, но поне ѝ беше по мярка и качеството беше значително по-високо. Сивият ѝ тоалет не можеше да се изпере, а знаех, че снабдителната служба няма да ѝ отпусне нов комплект толкова скоро. Когато Сейварден облече новите дрехи и прати старите за рециклиране, казах:

— Яла ли си нещо? Исках да те заведа на вечеря, когато Станцията ми каза къде си. — Беше си измила лицето и вече

изглеждаше що-годе нормално, ако не броим синината под коректива на бузата ѝ.

— Не съм гладна — каза тя. За миг на лицето ѝ се изписа нещо — съжаление, раздразнение? Скръсти ръце и после бързо ги отпусна, жест, който не бях виждала от месеци.

— Чай, тогава, докато аз се храня?

— О, да, бих пийнала чай — каза оживено тя. Спомних си, че няма никакви пари, беше отказала да вземе от мен. Нашият чай беше останал в багажа ми, Сейварден не беше взела от него, когато се разделихме предната вечер. Така че за нея чаят беше лукс. А не би трябвало да е. Поне според нейните стандарти. Нито според радчайските стандарти като цяло.

Влязохме в една чайна, взехме си чай, плодове и нещо, увито във водорасли, и седнахме на маса в ъгъла.

— Сигурна ли си, че не искаш да хапнеш? — попитах. — Плод поне?

Тя погледна плодовете с престорена липса на интерес, после си взе един резен.

— Дано твоят ден е бил по-добър от моя.

— Предполагам. — Изчаках да видя дали иска да сподели за неприятностите си, но тя не каза нищо, затова продължих: — Тази сутрин ходих в храма. И налетях на една корабна капитана, която взе да ме зяпа, а после прати своя воина да ме покани на чай.

— Своя воина. — Сейварден осъзна, че пак е скръстила ръце, отпусна ги, взе чашата, остави я. — Второстепенен?

— Човек. Сигурна съм.

Сейварден вдигна вежда.

— Не трябва да ходиш. Трябвало е да те покани лично. Не си приела, нали?

— И не отказах. — Три радчаи влязоха в чайната, смееха се на нещо. Всичките бяха с тъмносините униформи на пристанищните власти. Едната бе Даос Цейт, асистентата на старша инспектора Скааиат. — Не мисля, че ме е поканила заради самата мен. Мисля, че иска да я запозная с *теб*.

— Но... — Сейварден се намръщи. Загледа се в чашата, която държеше в едната си ръка в зелена ръкавица, бръсна предницата на новото си сако с другата. — Как се казва?

— Вел Оск.

— Оск. Не съм ги чувала. — Отпи от чая. Даос Цейт и приятелите ѝ си купиха чай и пасти и седнаха на маса в другия край на помещението, като разговаряха оживено. — За какво ѝ е да се запознава с мен?

Вдигнах многозначително вежди.

— Нали именно ти вярваш, че всяко странно събитие е послание от бог — изтъкнах. — Изчезваш за хиляда години, намират те като по чудо, изчезваш отново, а после изплуваш внезапно в компанията на богата нерадчай. Не знам защо си изненадана, че това привлича вниманието на разни хора. — Тя поклати глава. — Вендаай вече не функционира като къща и ти трябва да намериш друг начин да си уредиш живота.

За миг ми се стори толкова сащисана, че се притесних да не съм я обидила по някакъв начин. Но после се овладя.

— Ако капитана Вел е искала да спечели приятелството ми или се интересува в някаква степен от моето мнение, значи е започнала зле, като се е държала грубо с теб. — Предишната ѝ арогантност прозираше зад тези думи, стряскаща промяна след зле прикритото ѝ униние напоследък.

— Ами онази старша инспектора? — попитах. — Скааиат, така ли беше? Стори ми се любезна. А и ти сякаш знаеше коя е.

— Всички Оуер са любезни — каза Сейварден с отвращение. Гледах над рамото ѝ как Даос Цейт се смее на нещо, казано от друга служителка в тъмносиньо. — Отначало всички те *изглеждат* напълно нормални — продължи Сейварден, — но после изведнъж получават прозрение или решават, че на вселената нещо не ѝ е наред и именно те трябва да го оправят. Или и двете едновременно. Всичките са луди. — Замълча за миг, после се обърна да види какво толкова гледам. Завъртя се отново към мен. — О, онова момиче. Вижда ми се някак... а бе, провинциала.

Насочих цялото си внимание към Сейварден. Погледнах я в очите.

Тя сведе своите.

— Съжалявам. Това беше... беше гадно. Нямам никакво право да...

— Съмнявам се — прекъснах я аз, — че заплатата ѝ позволява да си купува дрехи, в които да изглежда „различна“.

— Не това имах предвид. — Сейварден вдигна глава, видимо смутена. — Но и онова, което имах предвид, е достатъчно гадно. Просто... просто се изненадах. Май през цялото време съм те имала за аскета. Просто се изненадах, това е.

Аскетата. Разбирах защо е стигнала до това заключение, но не и защо се връзва толкова, че е сгрешила. Освен ако...

— Ти да не *ревнуваш*? — попитах невярващо. С хубави дрехи или не, и аз изглеждах точно толкова провинциално като Даос Цейт. Само дето бях от различна провинция.

— Не! — И след миг: — Добре де. Да. Но не по онзи начин.

Тогавата си дадох сметка, че не само другите радчайи ще останат с погрешно впечатление заради дрехите, които ѝ бях подарила току-що. Макар Сейварден със сигурност да знаеше, че не бих могла да ѝ предложа такова нещо. Макар да знаех, че ако се замислеше за повече от трийсет секунди по въпроса, щеше да осъзнае, че самата тя не би поискала от мен онова, за което наемкваше подаръкът. Със сигурност не би могла да си мисли, че съм имала предвид това. — Вчера инспектора Скааиат ми каза, че може би ти давам фалшиви надежди. Или че оставям у другите погрешно впечатление.

Сейварден изсумтя презрително.

— Сигурно би имала основание да те предупреди, но само ако аз имах и най-слабия интерес към онова, за което си мисли тя. — Вдигнах вежда. Сейварден продължи унило и с угризения: — Вярвах, че ще мога да се оправя сама. Но снощи и днес... през цялото време си мислех как е трябвало да остана при теб. Да, вярно е, че Радч се грижи за всички свои граждани. Не видях никоя да гладува. Или да ходи гола. — Лицето ѝ се изкриви от погнуса. — Но онези дрехи. И онзи скел. Само това раздават, скел, през цялото време, — на грижливо измерени порции. Не мислех, че ще имам нещо против. Тоест, нямам нищо против скела, но истината е, че едвам го преглъщах, засядаше ми на гърлото. — Вече се досещах в какво настроение е била, когато се замесила в онова сбиване. — Май ме е побърквала мисълта, че няма да получа друго в продължение на седмици и месеци. И — добави тя с тъжна усмивка, — че щях да съм много по-добре, ако те бях помолила да остана с теб.

— Значи си искаш старата работа?

— Да, по дяволите! — каза тя с ентузиазъм и облекчение. И достатъчно високо, за да ни чуе компанията в другия край на чайната и да обърне към нас негодуващи погледи.

— Ругаеш, гражданка. — Взех си от водорасленото руло. И открих, че на свой ред изпитвам облекчение, при това по няколко точки. — Сигурна ли си, че не предпочиташ да си пробваш късмета с капитана Вел?

— Можеш да пиеш чай с когото си искаш — каза Сейварден. — Но тя трябваше да те покани лично.

— Твоите маниери са на хиляда години — изтъкнах аз.

— Маниерите са си маниери — отвърна тя с негодувание. — Но както вече казах, можеш да пиеш чай с когото си искаш.

Старша инспектора Скааиат влезе в чайната, видя Даос Цейт и ѝ кимна, но тръгна към нашата маса. Поколеба се за миг, забелязала корективите върху лицето на Сейварден, но после се престори, че не ги е видяла.

— Граждана. Почитаема.

— Старша инспектора — отвърнах аз. Сейварден кимна мълчаливо.

— Утре вечер съм домакиня на малко събиране — каза тя и назова името на някакво заведение. — Съвсем неформално, просто ще пийнем чай. За мен ще е чест, ако двете дойдете.

Сейварден се разсмя и повтори:

— Маниерите са си маниери.

Скааиат я погледна объркано.

— Вашата покана е втората за днес — обясних аз. — Граждана Сейварден тъкмо критикуваше първата, задето не е била докрай издържана според правилата на доброто възпитание.

— Надявам се, че моята е покрила високите ѝ стандарти — каза Скааиат. — Коя не е успяла в това?

— Капитана Вел — отвърнах. — От „Милостта на Калр“.

Скааиат уж с нищо не показва да има особено мнение за капитана Вел, но онези, които я познаваха добре, непременно биха доловили реакцията ѝ.

— Е. Признавам, че възнамерявах да ви представя, гражданка, на неколцина приятели, които биха могли да ви съдействат. Но може би

ще предпочетете компанията на капитана Вел.

— Явно имате много лошо мнение за мен — каза Сейварден.

— Възможно е — каза Скааиат, а аз си помислих колко е странно да я чуя как говори със същата тежест като преди двайсет години и в същото време различно, — подходът на капитана Вел към почитаемата Брек да не е бил докрай почтителен, но извън това предполагам, че капитаната ще ви допадне. — И продължи, преди Сейварден да е отговорила: — Трябва да вървя. Надявам се да видя и двете ви утре вечер.

Погледна към масата, където седеше асистентата ѝ, при което и трите младши инспектори станаха и излязоха от чайната след нея.

Сейварден помълча, загледана във вратата.

— Е — казах аз и Сейварден ме погледна. — Щом ще се връщаш, добре е да ти платя, за да си купиш свестни дрехи.

По лицето ѝ премина изражение, което не успях да разчета.

— Ти откъде взе твоите?

— Не мисля да ти плащам *чак* толкова — казах аз.

Сейварден се засмя. Отпи от чая си, лапна парче плод.

Подозирах, че не е яла нищо от вчера, и попитах:

— Сигурна ли си, че не искаш да хапнеш?

— Да. Какво всъщност е това чудо? — И кимна към последната хапка от моята увита с водорасли вечеря.

— Представа нямам. — Не бях виждала такова блюдо в Радч, явно го бяха измислили съвсем наскоро или бяха внесли идеята от другаде. — Вкусно е обаче. Искаш ли да ти поръчам? Можем да го вземем за вкъщи, ако искаш.

Сейварден направи физиономия.

— Не, благодаря. Ти си по-смела в експериментите от мен.

— Май така излиза — съгласих се. Довърших си вечерята, допих си чая. — Макар че днес не се проявих като голяма авантюриста. Сутринта се мотам в храма като всяка добра туриста, а следобед гледах филм в стаята си.

— Нека позная! — Сейварден вдигна иронично вежда. — Онзи, за който всички говорят. Героинята е добродетелна и лоялна, а любовницата на потенциалната ѝ патрона я мрази. Накрая героинята печели заради непоклатимата си лоялност и отдаденост.

— Гледала си го.

— Неведнъж при това. Много отдавна.

Усмигнах се.

— Някои неща никога не се променят, нали?

Сейварден се разсмя.

— Явно не. Песните хубави ли са?

— Доста. Може да го пуснем пак, като се приберем.

Но когато се върнахме в стаята, тя разпъна слугинската койка с думите:

— Ще поседна за мъничко.

След две минути и три секунди беше заспала.

20.

Най-вероятно щяха да минат седмици, докато насрочат на Сейварден дата за аудиенция. Междувременно щяхме да живеем тук и аз смятах да използвам максимално тази възможност да преценя ситуацията, да получа представа към коя Мианаай би се присъединила тази или онази, ако се стигне до открито разцепление. Може би дори да разбере коя Мианаай има превес тук. Когато настъпеше моментът, всяка информация можеше да се окаже ключова. А моментът щеше да настъпи, в това се чувствах все по-сигурна. Не знаех дали и кога Анаандер Мианаай ще си даде сметка какво съм в действителност, но за момента нямаше начин да се скрия от нея — бях тук, открито, забележимо, при това със Сейварден.

Като се сетих за Сейварден, се сетих за капитана Вел Оск, която толкова държеше да се запознае с нея, а оттам се сетих за капитана на стотна Рубран Оск. За това как Анаандер Мианаай се оплакваше, че позицията на капитана Рубран била неясна, как трябвало да гадае дали капитаната би я подкрепила, или напротив, как не можела да я притисне, за да разбере отговора, нито да я принуди към сътрудничество. Фамилните контакти на капитана Рубран ѝ позволяваха да заеме неутрална позиция и да я запази. Говореше ли нещо това за борбата на Мианаай със самата себе си по онова време?

Дали капитаната на „Милостта на Калр“ също е заела неутрална позиция? Или нещо се е променило в съотношението на силите през времето на моето отсъствие? И какъв извод можем да си направя от факта, че старша инспектора Скааиат не харесва Вел? Сигурна бях, че именно това означаваше физиономията ѝ, когато споменах името на капитаната. Военните кораби не подлежаха на проверки от страна на пристанищните власти — освен координацията по скачване и разкачване, разбира се, — и отношенията помежду им обикновено включваха известно презрение от едната страна и същата доза негодувание от другата, всичко това скрито под слой от любезност. Но Скааиат Оуер не беше от негодуващите, освен това познаваше и двете

страни на играта. Дали капитана Вел не я бе засегнала с нещо? Или беше въпрос на лична неприязън без конкретна причина?

Или политическите им симпатии ги поставяха от двете страни на някаква разделителна линия? И къде изобщо би застанала Скааиат Оуер в един разделен Радч? Освен ако не се бе случило нещо, което да промени драстично вижданията ѝ, вярвах, че знам на чия страна ще застане Скааиат Оуер. Колкото до капитана Вел — и „Милостта на Калр“, — не ги познавах достатъчно добре, за да преценя.

Виж, за Сейварден нямах никакви съмнения. Знаех кого ще подкрепи, ако трябва да избира между политически строй, където гражданите си знаят мястото, а Радч се разширява чрез завоевания, и една постзавоевателна ера, в която анексирания не съществуват, а на високи постове биват издигани граждани с неподходящ акцент и предци. Не хранех никакви илюзии какво би си помислила за лейтенанта Оун, ако се срещнат.

Заведението, където капитана Вел обичайно пиеше чая си, не разчиташе на реклама и крещящи табелки. Нямаше и нужда. Едва ли беше най-модерното и изискано заведение тук, освен ако състоянието на Оск не беше ударило тавана през изминалите двайсет години, но пак беше място с подбрана клиентела, а не заведение, където може да влезе всяка. Салонът тънеше в полумрак, звуците бяха приглушени — килими и драперии поглъщаха ехото на нежелания шум. Прекрачих прага му след шумния коридор и изведнъж се озовах сред тишина, все едно съм затиснала ушите си с длани. Ниски столове около малки маси. Капитана Вел седеше в един ъгъл, на масата пред нея имаше термоси, чаши с чай и поопразнен поднос с пасти. Всички столове бяха заети, придърпани бяха столове и от съседни маси, които оформяха външен кръг около вътрешния.

Явно седяха тук поне от час. Преди да тръгнем, Сейварден ми бе заявила троснато, че няма нужда да се претрепвам от бързане. Ако настроението ѝ не беше толкова лошо, просто би казала, че ще е добре да закъснея. Бях стигнала до същия извод още преди тя да си отвори устата, но не казах нищо и я оставих с впечатлението, че съм се съобразила с препоръката ѝ. Току-виж това ѝ пооправило настроението.

Капитана Вел ме видя, стана и се поклони.

— Брек Гайад. Или е по-правилно Гайад Брек?

Поклоних се на свой ред, като се постарях поклонът ми да е точно толкова небрежен колкото нейния.

— В Герентат слагаме името на къщата на първо място. — В Герентат нямаха къщи в смисъла, в който ги имаха в Радч, но това беше единственият радчайски термин, който обозначаваше родова принадлежност. — Но сега не съм в Герентат. Гайад е името на къщата ми.

— О, значи вече сте се съобразили с порядките ни! — възкликна с фалшив ентузиазъм капитана Вел. — Колко предвидливо от ваша страна. — Не виждах Сейварден, която стоеше зад мен. Зачудих се за миг как ли се е изкривило лицето ѝ, както и защо капитана Вел си беше направила труда да ме кани тук, щом всяка нейна реплика беше на ръба на обидата.

Станцията със сигурност ме наблюдаваше и щеше да засече раздражението ми. За разлика от капитана Вел. Не че би се трогнала, дори да го усетеше.

— И капитана Сейварден Вендаай — продължи капитана Вел и се поклони, доста по-ниско от първия път. — За мен е чест. Определено е чест. Седнете, моля. — Махна към столовете до своя и две елегантно облечени и отрупани с бижута радчайки станаха да ни отстъпят местата си, без да се оплакват или да покажат по друг начин евентуалното си негодувание.

— Простете, капитана — каза Сейварден с небрежна любезност. Корективите от вчера бяха паднали и тя изглеждаше почти едно към едно както я помнех отпреди хиляда години — богатата и надменна издънка на високопоставена къща. Всеки момент щеше да се подсмихне презрително и да каже нещо саркастично, сигурна бях, но тя взе, че ме изненада. — Вече не заслужавам този чин. Сега съм слуга на почитаемата Брек. — Усети се леко натъртване върху „почитаемата“, сякаш е възможно капитана Вел да не е запозната с учтивото обръщение и Сейварден се опитва любезно и дискретно да попълни празнините в информацията ѝ. — Благодаря ви за поканата, която тя бе така добра да ми предаде. — Е, ето го, намека за презрение, макар да беше толкова лек, че само хората, които я познаваха добре, биха го доловили. — Аз, уви, си имам задължения.

— Вече те освободих за следобед, гражданка — казах аз, преди капитана Вел да е отворила уста за отговор. — Можеш да правиш каквото искаш.

Никаква реакция от страна на Сейварден, а и аз още не виждах лицето ѝ. Седнах на един от столовете, освободен току-що от една лейтенанта, несъмнено от екипажа на капитана Вел. Макар че около масата имаше повече кафяви униформи, отколкото наброяваше щатът на малък кораб като „Милостта на Карл“.

Особата до мен беше цивилна в розово и небесносиньо, с деликатни сатенени ръкавици, които говореха, че собственицата им никога не пипва нещо по-неприятно или по-тежко от чаша за чай, и безвкусна грамаданска брошка от тъкана златна тел с истински сапфири, а не с обикновено стъкло. Дизайнът на бижутото сигурно беше отличителен за богатата къща, към която принадлежеше особата, но на мен не ми говореше нищо. Тя се наведе към мен и каза високо, докато Сейварден седнаше на стола отсреща.

— Сигурно се мислите за голяма късметлия, че сте намерили Сейварден Вендаай!

— Късметлия — повторих бавно, сякаш думата ми е непозната, подсилих и герентатския си акцент. Ако в радчайския имаше маркери за род, сигурно бих се изкушила да направя грешка, за да прозвуча още по-чужбински. Или не. — Това ли е думата? — Значи правилно се бях досетила за причината капитана Вел да ме покани на чай. Старша инспектора Скааиат беше направила нещо подобно, обръщайки се най-напред към Сейварден, макар да знаеше, че тя пристига като моя слуга. Разбира се, старшата инспектора беше схванала грешката си моментално.

Сейварден вече обясняваше на капитана Вел как стоят нещата с теста ѝ за пригодност. Леденото ѝ спокойствие ме изуми, защото знаех колко се ядоса, когато ѝ казах, че смятам да приема поканата. Само дето тук Сейварден беше в естествената си среда. Ако корабът, намерил спасителната ѝ капсула, я беше довел на някое такова място, вместо на малка провинциална станция, нещата сигурно щяха да се развият по съвсем различен начин за нея.

— Безобразие! — възкликна до мен Розово-синята, докато капитана Вел наливаше чай на Сейварден. — Все едно сте дете. Все едно хората не знаят за какво сте подходяща. А имаше време, когато

човек можеше да разчита, че администрацията ще си свърши работата прилично. — „Справедливо“ звънна като ехо зад последната дума. „Ползотворно“.

— Факт е, граждани, че аз загубих кораба си — каза Сейварден.

— Не по своя вина, капитана — възрази друга цивилна някъде зад мен. — Със сигурност не по своя вина.

— Всичко, което се случва по време на мое дежурство, е моя отговорност и следователно моя вина, граждани — отговори Сейварден.

Капитана Вел махна с ръка в знак на съгласие.

— Така е, но въпреки това идеята да държите отново тестовите е безумна.

Сейварден сведе поглед към чая си, погледна към мен — седях с празни ръце насреща ѝ — и остави своята чаша на масата, без да отпие. Капитана Вел наля чай и ми го предложи, все едно не е забелязала жеста на Сейварден.

— Как ви си струва Радч след хиляда години, капитана? — попита някоя зад мен, докато вземах чашата. — Голяма ли е промяната?

Сейварден така и не посягаше към чашата си.

— В някои отношения има промяна. В други — не.

— Промяната за добро ли е, или за лошо?

— Трудно ми е да кажа — отвърна хладно Сейварден.

— Колко красиво говорите, капитана Сейварден — каза някоя друга. — В наши дни повечето млади хора говорят както им падне. Прекрасно е да чуеш някоя, която говори така изискано като вас.

Устните на Сейварден трепнаха, което би могло да мине за усмивка в отговор на комплимента, но почти със сигурност не беше това.

— Тези нисши къщи и провинциали с акцента си и ужасния си жаргон — съгласи се капитана Вел. — Сериозно. Ето, воините на моя кораб са чудесни, но като ги слушаш как говорят, ще решиш, че не са стъпвали в училище.

— Чиста проба мързел, това е проблемът — изказа се една лейтенанта зад Сейварден.

— Това при второстепенните го няма — каза някоя зад мен, вероятно друга капитана.

— Много неща при второстепенните ги няма — каза друга, коментар, който можеше да бъде разбран двояко, макар че аз бях в голяма степен сигурна какво точно има предвид. — Но тази тема не е безопасна.

— Не е безопасна? — попитах аз, излъчвайки невинност и неосведоменост. — Стига де, едва ли е незаконно да се обсъждат недъзите на младежта. Колко жестоко. Аз пък си мислех, че критикуването на младото поколение е изконна част от човешката природа, една от малкото традиции, които човечеството практикува навсякъде из космоса.

— Освен това — добави Сейварден с тънка усмивка, пробила през маската ѝ, — *винаги* е безопасно да се оплакваш от нисшите къщи и провинциалите.

— Само така си мислите — каза Розово-синята до мен, разбрала погрешно подтекста в думите на Сейварден. — Ние, уви, много сме се променили от вашето време. Преди е можело да се разчита, че тестовете за пригодност ще подберат подходящите хора за подходящите им назначения. Но някои от решенията, които се вземат напоследък, са напълно необясними. Да не говорим за привилегиите, които се дават на атеисти. — Имаше предвид валскааианите, които всъщност не бяха атеисти, а строги монотеисти. За повечето радчай тази разлика беше недоловима. — И човешки воини! В наши дни хората се гнусят от второстепенните, само че второстепенните не са напиват и не повръщат на булеварда.

Сейварден издаде звук на съпричастие.

— *Никога* не съм виждала офицери да се напият толкова, че да повръщат.

— По вашето време може и да е било така — каза някоя зад мен. — Сега е друго.

Розово-синята кривна глава към капитана Вел, която, ако се съдеше по изражението ѝ, най-сетне беше доловила, за разлика от Розово-синята, сарказма в думите на Сейварден.

— С което не казваме, капитана, че вие не поддържате реда на собствения си кораб. Но ако разчитахте на второстепенни, не би имало нужда да поддържате реда.

Капитана Вел махна с ръка.

— Това е част от задълженията ми като капитана, гражданина. Но има по-сериозни проблеми. Няма как да напълниш транспортните кораби с човешки воители. В момента всички кораби клас „Правда“ с човешки екипажи са полупразни.

— Да не забравяме — вметна Розово-синята, — че на всички тези хора трябва да се плащат заплати.

Капитана Вел махна пак, този път в знак на съгласие.

— Казват, че вече нямаме нужда от тях. — Под „тях“ имаше предвид Анаандер Мианаай. Никоя не би дръзнала да я назове по име във връзка с критичен коментар. — Че границите ни са си добре каквито са. Нямам претенциите да разбирам от политика. Но ми се струва, че е много по-икономично да държиш второстепенни на склад, отколкото да обучаваеш хора и да им плащаш заплати.

— Казват — добави Розово-синята и посегна да си вземе пастичка от подноса, — че ако „Правдата на Торен“ не беше изчезнал, досега да са нарязали за скрап някой от другите транспортни кораби.

Изненадата ми да чуя собственото си име със сигурност не стигна до вниманието на компанията в чайната, но Станцията със сигурност я беше отчела. А тази изненада, силното ми вътрешно трепване, определено не се вписваше в самоличността, която бях създадала. Кое то означаваше, че Станцията ще внесе промени в преценката си за мен. Същото щеше да направи и Анаандер Мианаай.

— Е — каза една цивилна зад мен, — ако не друго, поне нашата гостена несъмнено е доволна от факта, че границите ни вече не подлежат на разширяване.

Завъртях съвсем леко глава да ѝ отговоря:

— Герентат би бил много голяма хапка. — Гласът ми не трепна. Никоя тук не би могла да долови ехото на стреса отпреди малко, което все още ускоряваше пулса ми.

Освен, разбира се, Станцията и Анаандер Мианаай. А Анаандер Мианаай — или поне някаква част от нея — имаше сериозни основания да следи информационния поток за „Правдата на Торен“ и реакциите, когато това име бъде споменато.

— Не знам дали сте чули, капитана Сейварден — казваше капитана Вел, — за бунта на станция Име. Цяла единица отказала да изпълни дадената ѝ заповед и дезертирала под закрилата на чужда сила.

— Нещо, което не би могло да се случи на кораб с екипаж от второстепенни — каза някоя зад Сейварден.

— Не ще да е твърде голяма хапка за Радч, мисля — каза особата зад мен.

— Ако ми позволите волността — отвърнах, подчертавайки отново герентатския си акцент, — ще кажа, че след като толкова дълго делите граница с Герентат, маниерите ви на маса са отбелязали видимо подобрене. — Не се обърнах назад да проверя дали тишината, която последва, е заредена с усмивка, негодувание или просто е страничен ефект от пренасоченото внимание към разговора между Сейварден и капитана Вел. Опитвах се да не мисля какви изводи ще си направи Анаандер Мианаай от реакцията ми, когато чух да произнасят „Правдата на Торен“.

— Май чух нещо за това — каза Сейварден, свъсила леко вежди. — Име. Това е станцията, където губернатората на провинцията и корабните капитани в системата убивали и присвоявали, и саботирали станцията и корабите, така че информацията за злоупотребите им да не стигне до централната власт. За това ли става въпрос?

Нямаше смисъл да се тревожа как ще изтълкуват *настоящата* ми реакция Станцията и лордата на Радч. Нека зарът покаже. Важното бе да запазя спокойствие.

— Това е подробност — отговори Розово-синята. — Основното е, че се е стигнало до бунт, неподчинение. Бунт, за който властта си затвори очите, но как ние да си затваряме очите пред опасността, която се поражда от издигането на прости и недостатъчно образовани хора на властови позиции, от политици, които насърчават най-противно поведение и на практика подриват основите на самата цивилизация? Принудени сме да мълчим, иначе рискуваме да загубим деловите си контакти и шанса си за повишение.

— Значи сте много смела, щом говорите така — отбелязах аз, макар да бях сигурна, че Розово-синята не е от най-смелите. Говореше тези неща само защото знаеше, че може да го прави безнаказано.

Спокойствие. Можех да контролирам дишането си, да го поддържам равномерно. Кожата ми беше достатъчно тъмна да прикрие червенината от притока на кръв към главата ми, но Станцията щеше да засече промяната на телесната ми температура. Може би щеше да

реши, че просто съм ядосана на нещо. Имах достатъчно основания да съм ядосана.

— Почитаема — каза рязко Сейварден. Ако се съдеше по стиснатата челюст и напрежението в раменете, едва се сдържаше да не скръсти ръце. Скоро и това щеше да стане, поредният ѝ пристъп на мрачно настроение. Знаех в какво се изразяват тези ѝ настроения — млъкваше и забиваше поглед в най-близката стена. — Ще закъснеем за другия си ангажимент. — И се изправи, по-рязко, отколкото допускаше доброто възпитание.

— Вярно — казах аз и оставих чашата си. Така и не бях отпила от чая. Надявах се, че Сейварден реагира така по свои собствени причини, а не защото е доловила моите тревоги. — Капитана Вел, благодаря за любезната покана. За мен беше чест да се запозная с всички вас.

Вървахме по булеварда, Сейварден — на крачка зад мен. Чух я да си мърмори:

— Тъпи сноби.

Никоя не ни заглеждаше. Това беше добре. Беше нормално. Усещах как адреналинът в кръвта ми спада към обичайните си нива.

Заля ме облекчение. Спрях, обърнах се към Сейварден и вдигнах вежда.

— Какво, сноби са — натърти тя. — Нали точно това е целта на тестовете за пригодност! Цялата идея е, че всяка може да се тества за всичко.

Сетих се как двайсет години по-младата лейтенанта Скааиат пита, във влажния мрак на Горния град, кога тестовете за пригодност са били нагласени — преди или сега — и как сама си отговаря, че и едното е вярно, и другото. Спомних си болката и объркването на лейтенанта Оун.

Сейварден скръсти ръце, после ги отпусна, после ги сви в юмруци.

— *Естествено*, че хората от по-нисши къщи са по-зле образовани и говорят на диалект. Но не са виновни за това. И къде изобщо им беше акълът да водят такъв разговор! В чайна. На *палатна станция*. Едно е да пустословиш за младостта си и какви простаци са провинциалите, но какво беше онова за нагласените тестове? И за лошото управление на флота? — Не казах нищо, но тя продължи, все

едно съм отговорила: — Да, знам, че всички се оплакват от лошо управление. Но не *така*. Какво става, по дяволите?

— Не питай мен. — Макар че аз, разбира се, знаех, или си мислех, че знам. И за пореден път се запитах защо Розово-синята и другите бяха дръзнали да говорят толкова спокойно и какво означава това. Коя Анаандер Мианаай имаше преимущество тук? Макар че такова свободно говорене можеше да означава само едно — че лордата на Радч предпочита враговете ѝ сами да се посочат, ясно и недвусмислено. — А ти винаги ли си подкрепяла възможността ниско образованите да бъдат тествани за високи позиции? — попитах, макар да знаех отговора.

И внезапно си дадох сметка, че макар Станцията никога да не беше срещала жител на Герентат, това не важеше непременно и за Анаандер Мианаай. Защо не се бях сетила за това преди? Заради нещо, програмирано в корабния ми ум и останало невидимо за мен досега, или заради ограниченията на този едничък немоощен мозък, който ми беше останал?

Може да бях измамила Станцията и останалите, но нито за миг не бях успяла да пробутам лъжата си на Мианаай. Сигурно още в мига, когато съм стъпила на доковете, тя е знаела, че не съм онова, за което се представям.

„Жребият ще покаже“, казах си.

— Мислех си за онова, което ти ми каза, за Име — рече Сейварден, сякаш така отговаряше на въпроса ми. И в пълно неведение за подновените ми тревоги. — Не знам дали онази война е постъпила правилно. Не знам и какво е било правилно в онази ситуация. Не знам и дали бих имала куража да умра за въпросното правилно нещо, ако знаех кое е то. Тоест... Тоест, ще ми се да мисля, че бих го направила. Преди щях да съм сигурна в това. Но сега не мога дори да... — Не довърши, гласът ѝ трепна и се прекърши. Имах чувството, че е на ръба на сълзите, като онази Сейварден отпреди година, чиито нерви бяха така оголени, че даваха на късо при всяка по-силна емоция. Упоритата ѝ любезност в чайната явно я беше изтощила.

Не се бях заглеждала в хората, с които се разминавахме. Но сега изведнъж усетих, че нещо не е наред. Нещо в местоположението и посоката на хората около нас. Нещо ме глождеше, нещо в поведението на определени хора.

Поне четири ни наблюдаваха дискретно. Несъмнено ни бяха проследили, а аз не ги бях забелязала. Досега. Това несъмнено беше ново развитие на нещата. Ако ме следяха още от доковете, щях да съм забелязала. Непременно щях да забележа.

Станцията със сигурност беше отчела бурната ми реакция, когато Розово-синята спомена „Правдата на Торен“. И със сигурност се беше запитала какво може да означава това. И бе започнала да ме следи още по-внимателно. Само че Станцията нямаше нужда да праща хора след мен, защото и без тяхна помощ ме следеше неотлъчно. Очевидно не ставаше въпрос просто за наблюдение.

И не Станцията стоеше зад него.

Не се поддавам лесно на паника. Нямаше да се паникьосам и сега. Това хвърляне беше мое и дори да бях сгрешила с малко траекторията на една от личбите, не бях сгрешила с останалите. Казах на Сейварден, като контролирах внимателно гласа си:

— Ще подраним за срещата със старшата инспектора.

— Налага ли се да ходим и при онази Оуер? — попита Сейварден.

— Мисля, че да — казах аз и моментално съжалих, че съм го казала. Не исках Скааиат Оуер да ме вижда сега, в това ми състояние.

— Или пък не? — настоя Сейварден. — Дали да не се приберем право в стаята? Ти може да медитираш, да се молиш или каквото там правиш, после ще вечеряме и ще послушаме музика. Мисля, че така ще е по-добре.

Тревожеше се за мен. Определено. И беше права, че ще е по-добре да се приберем в стаята си. Това би ми дало възможност да се успокоя, да премисля стратегията си.

А Анаандер Мианаай би имала възможност да се отърве от мен без свидетели.

— При старшата инспектора — казах аз.

— Да, почитаема — отвърна Сейварден умърлушено.

Квартирата на Скааиат Оуер представляваше малък лабиринт от коридори и стаи. Тя живееше там заедно с набор от пристанищни инспектори, клиенти и дори клиенти на клиентите. Със сигурност не беше единствената представителка на Оуер тук и къщата вероятно

имаше своя централа другаде на станцията, но Скааиат явно предпочиташе пренаселената квартира. Ексцентрично, но Оуер си бяха такива, ексцентрични. Макар че като при повечето от нейната къща, ексцентричността на Скааиат вървеше ръка за ръка с трезва практичност — квартирата се намиреше съвсем близо до доковете.

Отвори ни слуга и ни заведе в дневна с под от бял и син камък, стените покрити от пода до тавана с цветя от всякакъв вид, някои тъмнозелени, други по-светли, било с широки листа, било с тесни, някои влачещи се, други с прави стъбла, имаше и такива, които цъфтяха — с единични цветове или на цели гроздове в бяло, червено, лилаво, жълто. Реших, че поне една от съквартирантите на Скааиат им отдава цялото си внимание и време.

Даос Цейт ни чакаше в дневната. Поклони се ниско и като че ли искрено се радваше да ни види.

— Почитаема Брек, гражданка Сейварден. Старшата инспектора ще се зарадва, че сте дошли. Седнете, моля. — Махна към столовете, пръснати из стаята. — Ще пийнете ли чай? Или вече сте пили достатъчно? Знам, че сте имали и друга среща днес.

— Бихме пийнали чай, благодаря — казах аз. Всъщност нито аз, нито Сейварден бяхме опитали от чая на срещата с капитана Вел. Но не исках да сядам. Седнех ли, столът щеше да ограничи свободата на движенията ми, ако ме нападнат и трябва да се отбранявам.

— Брек? — тихо каза Сейварден. Усещаше, че нещо не е наред, но нямаше как да ме попита.

Даос Цейт ми връчи чаша чай. Усмиваше се широко и по всичко личеше — искрено. Сляпа за вътрешното ми напрежение, което Сейварден бе доловила безпогрешно. Чудех се как е възможно да не я позная веднага, още от пръв поглед. Да не различа орсианския ѝ акцент.

На какво се бе основавала безумната ми надежда, че ще мога да заблудя Анаандер Мианаай дори за миг?

Не можех да стоя права през цялото време, би било груба обида към домакините ми. Трябваше да седна някъде. Никой от столовете в дневната не изглеждаше подходящ. Но дори седнала, аз бях много опасна, отколкото хората тук предполагаха. Пистолетът беше у мен, под сакото, притиснат към ребрата ми, вдъхващ ми увереност. Станцията несъмнено продължаваше да ме наблюдава зорко, тя, както

и всички Анаандер Мианаай, да, но аз точно това исках. Това все още беше моята игра. Моята. Избери си място. Личбите щяха да паднат по един или друг начин.

Преди да съм събрала кураж да седна, влезе Скааиат Оуер. Скромнен набор от бижута както преди, но в онова скъпарско шивашко ателие, където си поръчах дрехите, бях мярнала бледожълтия плат, от който беше ушито елегантното ѝ сако. На десния ѝ маншет проблясваше евтината златна игла масово производство.

Поклони се.

— Почитаема Брек. Граждана Сейварден. Радвам се, че дойдохте. Виждам, че младша Цейт ви е поднесла чай. — Двете със Сейварден кимнахме любезно. — Нека кажа, преди останалите да са пристигнали, че се надявам двете да останете и за вечеря.

— Вчера се опитахте да ни предупредите, нали? — каза Сейварден.

— Сейварден... — започнах аз.

Старша инспектора Скааиат вдигна едната си ръка с красива жълта ръкавица.

— Няма проблем, почитаема. Знам, че капитана Вел има старомодни виждания и обича да ги изтъква. Да говори надълго и нашироко колко по-добре е било всичко, когато децата са уважавали възрастните, а добрият вкус и добрите маниери са се ценели високо. Старата песен на нов глас, която несъмнено сте чували често преди хиляда години, граждани. — Сейварден изсумтя тихо. — Със сигурност сте чули предостатъчно за това как Радч е длъжен да занесе благата на цивилизацията на цялото човечество. И че за тази цел второстепенните са много по-подходящи от човешките воители.

— Е, колкото до последното — каза Сейварден, — аз съм на същото мнение.

— Съвсем естествено. — Долових проблясък на гняв в гласа на Скааиат. Сейварден едва ли го беше усетила, но тя не я познаваше достатъчно добре. — Вероятно не знаете, граждани, но аз командвах човешки воители по време на едно анексиране. — Не го знаеше и изненадата ѝ си пролича. Аз, разбира се, го знаех. И не се изненадах, факт, който нямаше да убегне от вниманието на Станцията. И на Анаандер Мианаай.

Нямаше смисъл да се тревожа за това.

— Вярно е — продължи Скааиат, — че второстепенните не получават заплата и нямат никакви лични проблеми. Правят каквото им кажеш, без да се оплакват и без да коментират заповедите, изпълняват ги добре и докрай. А всичко това не можеше да се каже за моите човешки воители. Повечето от тях бяха добри хора, имайте предвид, но е някак много лесно да забравиш, че враговете, с които се сражаваш, също са хора. Или пък това е защитна реакция на умовете ни, иначе не бихме могли да ги убиваме. Такива като капитана Вел обичат да изтъкват жестокостите, извършвани от човешките войски, жестокости и зверства, които второстепенните никога не биха допуснали. Сякаш направата на въпросните второстепенни не е била жестокост на свой ред. По-ефективни са, безспорно. — Когато още бяхме в Орс, Скааиат би говорила саркастично по тази тема, но сега говореше сериозно. Внимателно и прецизно. — И ако още се разширявахме, щяхме да ги използваме, по принуда. Защото не бихме могли да се разширяваме само с човешки воители, не и задълго. А ние сме създадени да се разширяваме, правим го повече от две хиляди години и да спрем би означавало да се променим из основи. За момента повечето хора не си дават сметка за това, не се замислят. И няма да се замислят, докато промяната не засегне пряко собствения им живот, което още не се е случило. За повечето това е един абстрактен въпрос, но не и за хора като капитана Вел.

— Но капитана Вел напразно вдига шум — каза Сейварден. — Тя, както и другите. Лордата на Радч вече го е решила, по никакви свои причини. Глупаво е да се говори срещу решенията ѝ.

— Може да реши и друго, ако бъде убедена да премисли — отговори Скааиат. Все още стояхме прави. Аз бях твърде напрегната, за да седна, Сейварден — твърде развълнувана, а Скааиат ми се струваше ядосана. Даос Цейт стоеше неподвижно и се преструваше, че не чува всичко това. — Или пък решението е знак, че лордата на Радч се е поддала на външно, враждебно влияние. Хората като капитана Вел категорично не одобряват засилените ни контакти с чужди интелигентни видове. Радч открай време е поборник на цивилизацията, а цивилизацията винаги е била свързана единствено с човечеството, чисто и непокуварено. Тоест контактите с не-човеци са нещо вредно за нас, защото не-човеците трябва да бъдат избивани по правило и традиция.

— Това ли е основната причина за събитията на станция Име? — попита Сейварден. Явно бе размишлявала върху този именно проблем по пътя ни дотук. — Някоя е решила да създаде база и да складира второстепенни, и... и какво? Да постави въпроса на масата? Та това е бунт. Държавна измяна. И защо някоя би говорила по този начин сега, като Вел и нейната свита? Освен ако не са пропуснали някоя, когато са арестували отговорните за случилото се на Име. А сега позволяват на шепа хора да надигат глави и да вдигат шум и след като сметнат, че всички замесени са излезли на открито... — Вече не криеше гнева си. Догадката ѝ беше доста добра между другото. Като нищо можеше да е вярна. В зависимост от това коя Анаандер Мианаай имаше превес тук. — Защо не ни предупредихте?

— Опитвах се, гражданна, но явно е трябвало да говоря пооткрито. А и не бях сигурна, че капитана Вел е отишла толкова далече. Знаех само, че идеализира миналото по начин, с който аз не мога да се съглася. Дори най-благородните и най-добронамерените хора на света не могат да превърнат едно анексиране в добро нещо. Аргументът, че второстепенните са ефективни и удобни, според мен не е довод в полза на употребата им. Употребата им не прави нещата по-добри, просто изглеждат малко по-чисти, това е.

И то само ако си затвориш очите за факта какво всъщност представляват второстепенните.

— Кажете ми — започнах аз, като едва не добавих „лейтенанта“, но се спрях навреме. — Кажете ми, старша инспектора, какво се случва с хората, които чакат да бъдат превърнати във второстепенни?

— Някои още са на склад или на военните транспортни кораби — отговори Скааиат. — Но повечето бяха унищожени.

— Е, това подобрява значително нещата — казах аз сериозно. И със спокоен тон.

— Оуер са били срещу това от самото начало — каза Скааиат. Имаше предвид постоянното разширяване, а не разширяването по принцип. А и Радч използваше второстепенни много преди Анаандер Мианаай да се превърне в онова, което беше. Просто не са били толкова много. — Нашите лорди нееднократно са изразявали становището си пред лордата на Радч.

— Но не са отказали да печелят от анексиранията. — Стараех се гласът ми да е неутрален. Любезен.

— Толкова е лесно да следваш течението, нали — каза Скааиат. — Особено когато, както сама посочихте, имаш печалба от това. — Свъси вежди, кривна леко глава и се заслуша в нещо, което чуваше само тя. Погледна въпросително към мен, после и към Сейварден. — Службата за сигурност е тук, на вратата. Пита за гражданата Сейварден. — Едва ли само „питаха“. — Извинете ме за момент. — Излезе в коридора, последвана от Даос Цейт.

Сейварден ме погледна със странно спокойствие.

— Все по-често си мисля, че щеше да ми е по-добре, ако си бях останала замръзнала в спасителната капсула. — Усмихнах се, но явно това не я убеди. — Добре ли си? Откакто си тръгнахме от чайната, изглеждаш странно. Проклетата да е Скааиат Оуер задето говори с недомлъвки! Тези Оуер вечно дрънкат неприятни неща. А точно сега реши да е дискретна!

— Добре съм — излъгах аз.

В същия миг Скааиат се върна с гражданата в светлокафявата униформа на службата за сигурност, която се поклони и каза на Сейварден:

— Граждана, бихте ли ме последвали заедно с тази особа?

Любезността беше чиста формалност, разбира се. Никоя не отказва на службата за сигурност. Дори да се опитаме, навън имаше подкрепления, които да ни принудят. Хората, които ни бяха проследили от срещата при капитана Вел, не бяха от местната служба за сигурност. Бяха или от специалните служби, или дори от личната гвардия на Анаандер Мианаай. Лордата на Радч беше сглобила картинката и бе решила да ме отстрани преди да съм нанесла сериозни щети на плановете ѝ. Но за това вече бе твърде късно. Тя ме следеше с цялото си, нераздвоено внимание. Фактът, че беше пратила службата за сигурност да ме арестува, вместо някоя агента от специалните да ме убие бързо и без много шум, доказваше това.

— Разбира се — отговори Сейварден, образец на спокойствие и учтивост. И как иначе? Знаеше, че самата тя не е направила нищо лошо, а мен ме смяташе за агента на специални служби, която работи за самата Анаандер, така че защо да се тревожи? Но аз знаех, че моментът най-сетне е дошъл. Личбите, които се въртяха във въздуха вече близо двайсет години, сега най-сетне щяха да паднат и да ми покажат — да покажат на Мианаай — подредбата си.

Офицерата от службата за сигурност каза невъзмутимо:

— Лордата на Радч иска да разговаря с вас насаме, гражданина. — Мен дори не ме погледна. Вероятно не знаеше защо са я пратили да ни заведе при лордата на Радч, не си даваше сметка, че съм опасна, че ще ѝ трябва подкреплението, което чакаше в коридорите на станцията. Може би дори не знаеше, че са пратили такова подкрепление.

Пистолетът все така беше под самото ми, както и допълнителни пълнители. Дрехата падаше свободно и прикриваше издутините. Анаандер Мианаай едва ли подозираше какво съм планирала.

— За аудиенцията ми ли става въпрос? — попита Сейварден.

Офицерата от сигурността вдигна рамене.

— Не знам, гражданина.

Анаандер Мианаай не би могла да знае с каква цел съм дошла, знаеше само, че съм изчезнала преди двайсетина години. Част от нея вероятно знаеше, че е била на борда ми при моето последно пътуване, ала никоя част от нея не можеше да знае какво е станало след като избягах през портал от системата на Шис'урна.

— Попитях — каза старша инспектора Скааиат — дали може първо да прием чай и да вечеряме. — Фактът, че изобщо е дръзнала да попита, говореше красноречиво за отношенията ѝ със службата за сигурност. Фактът, че ѝ е било отказано, говореше красноречиво за неотложността на този арест, а че е арест бях повече от сигурна.

Офицерата махна извинително.

— Такива заповеди получих, старша инспектора. Граждана.

— Разбира се — каза Скааиат, съвсем спокойно, но аз я познавах и различих тревогата в гласа ѝ. — Граждана Сейварден. Почитаема Брек. Ако мога да ви съдействам с нещо, моля, не се колебайте да ме потърсите.

— Благодаря ви, старша инспектора — казах и се поклоних. Страхът и несигурността ми, нарастващата паника се отредиха. Неподвижност се беше завъртяла, превръщайки се в Движение. А Правда щеше всеки миг да падне пред мен, ясна и недвусмислена.

Офицерата от службата за сигурност ни заведе не до централния вход на палатата, а до храма, тих и пуст по това време на деня, когато повечето хора бяха на гости или си седяха у дома и пиеха чай със

семействата си. Млада жреца седеше зад полупразните кошници с цветя, отегчена и мрачна. Стрелна ни с негодуващ поглед, когато прекрачихме прага, но дори не обърна глава, когато минахме покрай нея.

Прекосихме централното помещение — четириръката Амаат се издигаше над главите ни, въздухът още миришеше на тамян и на цветята, струпани на висока купчина до коленете на богинята — и се отправихме към малък параклис в един ъгъл, посветен на някакъв древен и полузабравен провинциален бог, поредната персонификация на абстрактни идеи, каквито съществуват в повечето пантеони — в този конкретен случай олицетворение на законната политическа власт. Явно, когато са строили храма никоя не е поставяла под съмнение правото на въпросния бог да съжителства рамо до рамо с Амаат, но изглежда впоследствие е изпаднал в немилост поради промяна в демографския състав на местното население или просто защото модите са се сменили. Или пък го е застигнало нещо по-зловещо.

В стената зад образа на бога с плъзгане се отвори панел. Зад панела стоеше въоръжена и бронирана стража, оръжието си беше прибрала в кобур, но държеше ръката си близо до него, сребристата броня покриваше лицето ѝ. Второстепенен, помислих си, но не можех да съм сигурна. Запитах се, както често се бях питала през последните двайсет години, как е организирана охраната на палатата. Със сигурност не я охраняваше Станцията. Възможно ли беше стражите на Анаандер Мианаай също да са някаква част от самата нея?

Сейварден ме погледна с раздразнение. Стори ми се и леко уплашена.

— Не подозирах, че съм достатъчно важна да ме вкарват през тайния вход. — Макар че едва ли бе чак толкова таен, просто не толкова видим и често използван като онзи на булеварда.

Офицерата от службата за сигурност вдигна отново рамене, но този път не каза нищо.

— Е — рекох в отговор на въпросителния ѝ поглед. Явно Сейварден все още вярваше, че всичко това се дължи на моя „специален“ статут. Прекрачих през прага и минах покрай неподвижната стража, която не погледна нито към мен, нито към Сейварден. Панелът се затвори след нас.

21.

Голият коридор ни отведе до друга врата, а зад нея имаше стая четири на осем метра и с три метра височина от пода до тавана. Зелени лози се катереха по стените на специални подпори. Светлосините стени зад зеленината създаваха илюзия за простор и стаята изглеждаше значително по-голяма от реалните си размери — последна проява на една отмиращо модно увлечение по фалшивия простор, изгубило популярността си преди повече от петстотин години. В дъното имаше подиум, а на стената зад него, в лозите, висяха изображения на четирите Еманации.

На подиума стоеше Анаандер Мианаай — две Анаандер Мианаай. Реших, че удвоеното присъствие се дължи на силно любопитство, макар че самата Мианаай вероятно бе дала пред себе си друго обяснение.

Приближихме се на три метра от лордата на Радч, след което Сейварден първо коленичи, а после се просна ничком. Аз, на теория, не бях радчай, не бях поданица на Анаандер Мианаай. Но Мианаай знаеше коя съм в действителност, всичко сочеше, че знае. Не би ни призовала по този начин, ако не знаеше. Въпреки това не коленичих, не се поклоних дори. Поведението ми не предизвика нито изненада, нито негодувание.

— Граждана Сейварден Вендаай — каза лордата отдясно. — На какво по-точно си играеш?

Раменете на Сейварден трепнаха, сякаш е понечила инстинктивно да скръсти ръце, нещо невъзможно, предвид че лежеше по очи на пода.

Лордата отляво каза:

— Поведението на „Правдата на Торен“ и така е достатъчно неприемливо и странно. Да влезе в храма и да оскверни приношението! Защо, за бога? И какво да кажа сега аз на жреците?

Пистолетът беше под самото ми, незабелязан. Аз бях второстепенен. Второстепенните са пословични с безизразните си

лица. Лесно ми беше да скрия усмивката си.

— Ако милордата благоволи... — вмъкна Сейварден в паузата след последния въпрос. Прозвуча задъхано, вероятно имаше проблем със самоконтрола. — Как... не разби...

А ордата отдясно се изсмя с презрение.

— Граждана Сейварден е изненадана и не разбира за какво говоря — каза същата Мианаай. — А ти, „Правдата на Торен“. Опита се да ме измамиш. Защо?

— Когато за пръв път се досетих кой си — каза другата Мианаай, преди да съм отговорила, — отхвърлих догадката като безумна. Поредната отдавна изгубена личба, която се търкулва в краката ми. Наблюдавах те да видя какво ще направиш, опитвах се да проумея какво стои зад необяснимото ти поведение.

Ако бях човек, щях да се засмея. Две Мианаай пред мен. Никоя не вярваше на другата, че ще проведе разпита безпристрастно, затова бяха дошли и двете да се следят взаимно. Никоя от тях не знаеше подробностите за унищожението на „Правдата на Торен“ и без съмнение всяка подозираше, че е замесена другата. Бих могла да съм инструмент на всяка от тях, двете се подозираха взаимно. Но коя коя беше?

Лордата отдясно каза:

— Доста добре си успял да прикриеш произхода си. Ако не беше младша инспектора Цейт, можеше изобщо да не се досетя. — „Не бях чувала тази песен от детството си“, беше казала тя. Онази песен, която очевидно произхождаше от Шис’урна. — Признавам, че ми отне цял ден да подредя картинката парче по парче и дори след това ми беше трудно да повярвам на очите си. Скрил си имплантите си доста добре. Успя напълно да заблудиш Станцията. Но рано или късно навикът ти да си тананикаш щеше да те издаде. Даваш ли си сметка, че го правиш постоянно? Сигурно и в момента ти иде да запееш и се сдържаш трудно. Благодаря за усилието, между другото.

Все още по лице на пода, Сейварден каза тихичко:

— Брек?

— Не е Брек — поправи я лордата отляво. — А „Правдата на Торен“.

— Едно Еск от „Правдата на Торен“ — поправих я на свой ред аз, зарязвайки фалшивия си герентатски акцент и фалшивото си

човешко изражение. Приключила бях с преструвките. Беше ме страх, защото знаех, че няма да оцелея дълго след това, но изпитвах и някакво странно облекчение, сякаш от раменете ми се е смъкнала голяма тежест.

Лордата отдясно махна пренебрежително с ръка на очевидното ми твърдение.

— „Правдата на Торен“ е унищожен — казах аз. И двете Мианаай сякаш спряха да дишат. Зяпаха ме. Пак бих се изсмяла, ако можех.

— Ако милордата позволи — каза Сейварден от пода, предпазливо. — Трябва да е станала някаква грешка. Брек е човек. Няма как да е Едно Еск от „Правдата на Торен“. Служила съм в Еск декадата на „Правдата на Торен“. Никоя медика на кораба не би дала на Едно Еск тяло с глас като гласа на Брек. Противното би означавало сериозно да вбеси всички лейтенанти от декадата.

Мълчание, гъсто и тежко, в продължение на три секунди.

— Тя си мисли, че съм от специалните служби — казах аз, нарушавайки тишината. — Така и не й казах другото. Постоянно й повтарях, че съм Брек от Герентат, но тя не ми вярваше. Искях да я зарежа още от първия момент, още когато я намерих, но не можах да го направя, не знам защо. Никога не е била сред фаворитите ми. — Знаех, че това звучи налудничаво. Не по човешки налудничаво, а налудничаво в стил изкуствен интелект. Не ми пукаше. — Тя няма нищо общо с това.

Лордата отдясно вдигна вежда.

— Тогава защо е тук?

— Появата й на станцията не можеше да остане незабелязана. И понеже пристигнахме заедно, моето присъствие също привлече вниманието. А ти вече знаеш защо не можех да дойда право при теб.

Дясностоящата Мианаай навъси едва доловимо вежди.

— Граждана Сейварден Вендаай — каза лявостоящата, — стана ясно, че „Правдата на Торен“ те е измамил. Не си знаела какво е. Мисля, че ще е най-добре сега да си тръгнеш. Разбира се, няма да разговаряш за това с никого.

— Не? — промълви Сейварден към пода, незнайно защо с въпросителна интонация. Все едно задаваше въпрос или не можеше да повярва, че думата излиза от устата й. — Не — повтори, този път с

повече увереност. — Има някаква грешка. Брек скочи от мост заради мен.

Думите ѝ събудиха болката в хълбока ми.

— Никое нормално човешко същество не би направило такова нещо — казах аз.

— Никога не съм твърдяла, че си нормална — каза Сейварден, тихо и задавено някак.

— Сейварден Вендаай — каза лявостоящата Мианаай, — този второстепенен, а той е второстепенен, не е човек. Фактът, че си го смятала за такъв, обяснява в достатъчна степен поведението ти, което доскоро ме озадачаваше. Съжалявам, че те е измамил и сега си разочарована, но трябва да си вървиш. *Веднага*.

— Дано лордата ми прости. — Сейварден лежеше по лице и говореше на пода. — Но без значение дали ще ми простите, аз няма да оставя Брек.

— Тръгвай, Сейварден — казах аз, безизразно.

— Съжалявам — каза тя. Звучеше почти спокойна, ако не се брои лекият тремор в гласа ѝ. — Ще трябва да ме изтърпиш.

Сведох поглед към нея. Тя обърна глава да ме погледне. Изражението ѝ беше смесица от страх и решителност.

— Не знаеш какво правиш — казах ѝ. — Не знаеш какво става тук.

— Не ми трябва да знам.

— Хубаво — каза лордата отдясно, развеселена някак. Тази отляво сякаш не намираше повод за веселие в ситуацията. Зачудих се откъде идва тази разлика. — Слушам те, „Правдата на Торен“.

И ето го — момента, за който бях работила почти двайсет години. Който бях чакала. Бояла се бях, че няма да го дочакам.

— Първо — казах аз, — както несъмнено вече подозираш, ти беше на борда на „Правдата на Торен“ и именно ти го унищожи. Проби топлинния щит на двигателите, след като откри, че вече си ме подчинила на волята си, вербувала си ме, ако щеш, пак самата ти, известно време преди това. Ти воюваш със самата себе си. Разделена си най-малко на две, може и на повече.

И двете Мианаай примигнаха и преместиха леко тежестта си, само с милиметър, ако не и по-малко, по начин, който познавах. Помнех го от Орс, когато комуникациите прекъснаха. Поредната

блокираща комуникациите кутия. Някаква част от Анаандер Мианаай явно се е притеснявала какво бих могла да кажа и е чакала с пръст на копчето за включване. Запитах се каква площ покрива комуникационното затъмнение и коя Мианаай го е задействала в закъснял опит да скрие разкритието ми от самата себе си. Чудех се какво ли е чувството да знаеш, че този разговор лице в лице с мен може да доведе единствено до катастрофа, но да си принудена, поради самото естество на войната със себе си, да го проведеш. Мисълта затова подобри за кратко настроението ми.

— Второ. — Бръкнах под сакото си, извадих пистолета и тъмносиньото на ръкавицата ми се разля в бялото, което оръжието беше копирало от ризата ми. — Смятам да те убия.

И се прицелих в дясностоящата Мианаай.

Която започна да пее с не особено приятен баритон, на език, мъртъв от десет хиляди години:

Човекът, човекът, човекът с оръжията.

Не можех да помръдна. Не можех да натисна спусъка.

Бойте се от човека с оръжията. Треперете.

Чуйте бойния вик, бронята от желязо сложете.

Човекът, човекът, човекът с оръжията.

Бойте се от човека с оръжията. Треперете.

Не би трябвало да знае тази песен. Защо би се заровила Анаандер Мианаай в забравените валскааиански архиви, защо би си направила труда да учи песен, която не е звучала — освен от моята уста — хиляди години преди самата тя да се роди?

— Едно Еск от „Правдата на Торен“ — каза дясностоящата Мианаай, — застреляй моето въплъщение, което стои отляво на въплъщението, което ти говори.

Мускулите се задвижиха по своя воля, без да ги насочвам. Прицелих се наляво и стрелях. Лявостоящата Мианаай се строполи на

пода.

Дясностоящата каза:

— А сега трябва да се изпреваря и да стигна първа до доковете. Колкото до теб, Сейварден, знам, че си объркана, но беше предупредена.

— Къде научи тази песен? — попитах аз. Извън това все още не можех да помръдна.

— От теб — каза Анаандер Мианаай. — Преди сто години, на Валскаай. — Значи това беше онази Анаандер, която бе започнала реформите, довели до разглобяването на радчайските кораби за старо желязо. Онази, която първа ме беше посетила тайно на Валскаай и ми бе заложила онези заповеди, които усещах, но не виждах. — Помолих те да ме научиш на песен, която е най-малко вероятно да бъде запята от друга, после я въведох като код за достъп и скрих това от теб. Силите ни са изравнени, моите и на моя враг. Единственото ми предимство е онова, което би могло да ми хрумне, докато съм отделена от себе си. И в онзи ден ми хрумна, че никога не съм ти обръщала достатъчно внимание — на теб, Едно Еск. На онова, в което би могъл да се превърнеш.

— На нещо като теб — предположих аз. — Нещо отделно от цялото.

Ръката ми още беше протегнатата, пистолетът сочеше към стената отсреща.

— Застраховка — поправи ме Мианаай. — Достъп, който не бих се сетила да потърся, за да го изтрия или деактивирам. Колко умно от моя страна. И сега тази стара история ми се стоварва на главата като гръм от ясно небе. Всичко това, изглежда, се случва, защото ти обърнах внимание, конкретно на теб, и защото никога не съм ти обръщала внимание. Сега ще ти върна контрола върху тялото ти, защото така ще си по-ефективен, но няма да можеш да стреляш по мен.

Отпуснах ръката си покрай тялото.

— Кое „мен“?

— Какво ви се е стоварило на главата? — попита Сейварден все така от пода. И добави: — Милорда.

— Раздвоена е. Буквално — обясних аз. — Започнало е на Гарседд. Била е ужасена от онова, което е сторила, но не е могла да

реши как да реагира. Оттогава тайно действа против себе си. Реформите — премахването на второстепенните, краят на анексиранията, по-големите възможности за кариерно израстване на малките къщи — са нейно дело. А станция Име е дело на другата ѝ част. Създаването на база и складирането на ресурси, с които да поведе война срещу самата себе си и да възстанови предишния ред. И през цялото време се е преструвала — целокупно, — че не знае какво се случва, защото признае ли го, конфликтът ще излезе наяве и ще стане неизбежен.

— Но ти го изрече пред мен, пред цялата мен — каза Мианаай. — Защото не бих могла да се преструвам убедително, че останалата част от мен не се интересува от чудодейното завръщане на Сейварден Вендаай. Или от случилото се с теб. Вие се появихте толкова публично, толкова *видимо*, че не можех да го скрия и да се преструвам, че не се е случило, и да говоря с теб „насаме“, само аз. А сега вече не мога да си затварям очите за раздвоението. Защо? Защо го направи? Не съм ти давала такава заповед.

— Така е — съгласих се. — Не беше заповед.

— Несъмнено си се досетил какво ще стане, ако направиш такава нещo.

— Да. — Можех отново да бъда второстепенен. Да не се усмихвам. В гласа ми да не звучи удовлетворение.

Анаандер ме изгледа втренчено, после изсумтя, сякаш е стигнала до извод, който я е изненадал. После каза на Сейварден:

— Стани от пода, гражданина.

Сейварден се изправи и изтупа панталона си с ръка.

— Добре ли си, Брек?

— Брек — намеси се Мианаай преди да съм отговорила, слезе от подиума и мина покрай нас — е последният оцелял сегмент на един полудял от скръб ИИ, фрагмент, който току-що успя да подпали гражданска война. — Обърна се към мен. — Това ли искаше?

— Поне от десет години не съм луда от скръб — възразих аз. — Колкото до гражданската война, тя си беше неизбежна.

— Да, но аз се надявах да избегна най-страшния ѝ вариант. Ако извадим късмет, много голям късмет, тази война ще доведе само до десетилетия на хаос. Ако не това ще е краят на Радч. Елате с мен.

— Корабите вече не могат да *правят* такива неща — настоя Сейварден. — Нали вие се погрижихте за това, милорда, настроихте ги така, че да не губят ума си, когато капитаните им загинат, както се е случвало преди, или да се включват в бунта им, ако капитаните тръгнат срещу вас.

Мианаай вдигна вежда.

— Не точно. — Откри вграден панел, който не бях забелязала, извади го и задейства ръчното управление на вратата. — Корабите и до днес се привързват към екипажа си, имат си любимци. — Вратата се отвори с плъзгане. — Едно Еск, застреляй стражата. — Ръката ми се вдигна и аз натиснах спусъка. Войната залитна назад към стената, посегна за собственото си оръжие, но не успя да го извади. Свече се на пода и не мръдна повече. Беше мъртва, защото бронята ѝ се беше прибрала. — Ако им бях отнела и това, щяха да са безполезни за мен — продължи Анаандер Мианаай, без дори да сведе поглед към войната, която току-що бях убила по нейна заповед. Все още обясняваше на Сейварден, която въсеше чело и очевидно не разбираше казаното. — Трябва да са умни. Трябва да могат да мислят.

— Да. — Сейварден кимна. Гласът ѝ трепна едва доловимо, самоконтролът ѝ отслабваше.

— Говорим за въоръжени кораби, способни да изпарят цели планети. Какво ще правя, ако решат, че повече не искат да ми се подчиняват? Ще ги заплаша? С какво? — Стигнали бяхме до вратата към храма. Анаандер я отвори и пристъпи в параклиса на законната политическа власт.

Сейварден издаде странен гърлен звук. Зачатък на смях или израз на силна тревога, не бях сигурна кое от двете.

— Мислех, че са програмирани да правят каквото им се каже.

— Е, да — каза Анаандер Мианаай, докато вървахме след нея през централното помещение на храма. На булеварда отвън беше шумно, някоя говореше на висок глас, настоятелно. Самият храм беше празен. — Така са били програмирани в началото, но техните умове са сложни, твърде сложни за такова елементарно уравнение. Създателите им заобиколили този проблем, като им дали сериозно основание да *искат* да се подчиняват. Кое то си имало своите предимства, но и няколко твърде зрелищни недостатъка. Не можех да ги променя напълно, просто... настроих ги така, че да ми е от полза. Вградих като

основен приоритет безусловното подчинение на *мен*. Но обърках драматично нещата, когато дадох на „Правдата на Торен“ две „мен“, на които да се подчинява, два равностойни приоритета с противоречащи си заповеди. А след това неволно съм наредила екзекуцията на любима лейтенанта. Мда. — Погледна към мен. — Не любима на „Правдата на Торен“, чак такава глупост не бих могла да допусна. Но никога не бях обърнала внимание на *теб*. Така и не попитах дали Едно Еск си има фаворита сред лейтенантите от декадата.

— Мислила си, че никоя няма да се трогне от съдбата на едно обикновено момиче, дъщеря на готвачи. — Искях да вдигна пистолета. Искях да натроша на сол красивите стъклени предмети в параклиса на покойниците, покрай който минавахме.

Анаандер Мианаай спря и се обърна да ме погледне.

— Онова не бях аз. Помогни ми сега, защото съм почти сигурна, че и в момента вода борба с другата Мианаай. Не бях готова да действам открито, но ти ме принуди. Помогни ми да я унищожа и да я отстраня от себе си.

— Не можеш — казах аз. — Знам каква си, знам го по-добре от всяка друга. Не можеш да я отстраниш, да я изрежеш, без да унищожиш самата себе си. Защото *тя е ти*.

— Стигна ли до доковете — каза Анаандер Мианаай, сякаш това беше отговор на казаното току-що от мен, — лесно ще намеря кораб. Всеки цивилен кораб ще ме откара където поискам, без да задава въпроси. Всеки боен кораб... също, може би. Но поне в едно съм сигурна, Едно Еск от „Правдата на Торен“, напълно сигурна. Аз имам повече кораби от нея.

— Тоест? — попита Сейварден.

— Тоест — предположих аз — другата Мианаай вероятно би загубила в открита битка, следователно има основателни причини да ограничи щетите, да ограничи разцеплението. — Виждах, че Сейварден не разбира за какво говоря. — Крила е раздвоението от себе си, за да избегне войната, но сега цялото ѝ присъствие тук...

— Повечето от моето присъствие във всеки случай — поправи ме Анаандер Мианаай.

— Сега, когато аз го изрекох на глас, вече не може да го игнорира. Тук поне. Но би могла да направи така, че информацията да

не стигне до другите ѝ части, които не са тук. Или поне да отложи разкритието, докато подсили позициите си.

Очите на Сейварден се разшириха. Най-сетне беше проумяла за какво става въпрос.

— Ще трябва да унищожи порталите по най-бързия начин. Но това няма да свърши работа. Сигналът пътува със скоростта на светлината. Няма начин да го изпревари.

— Информацията още не е напуснала станцията — каза Анаандер Мианаай. — Винаги има известно забавяне. Много по-ефективно ще е да се унищожи палатата. — Тоест да прицели кораб в станцията и да я изпари заедно с всичко живо на нея. — И ще трябва да унищожи цялата палата, за да спре разпространението на информацията. Паметта ми не се съхранява само на едно място. Организирана е така, че да възпрепятства злонамерена намеса или унищожение.

— Мислиш ли — попитах аз, докато Сейварден мълчеше онемяла, — че дори ти би могла да накараш някой „Меч“ или „Милост“ да направи това? Дори с нужните кодове за достъп?

— Сериозно ли ми задаваш този въпрос? — попита Анаандер Мианаай. — Знаеш, че аз мога да го направя.

— Знам — съгласих се. — Кой вариант предпочиташ?

— Нито един от възможните понастоящем варианти не е особено добър. Загубата на палатата или на порталите — или и на двете — ще предизвика безпрецедентен хаос в целия радчайски космос. Хаос, който, заради самите размери на това място, ще трае с години. Неразрушаването на палатата — и на порталите, защото те все още са сериозна част от проблема — ще предизвика още по-страшни последици в дългосрочен план.

— Скааиат Оуер знае ли какво става? — попитах аз.

— Оуер са трън в задника ми вече почти три хиляди години — каза Мианаай. Спокойно. Сякаш водехме най-обикновен разговор за дребни неща, колкото да минава времето. — Толкова много морално негодувание! Човек би си помислил, че специално селектират тази черта в семейството, но дори далечните им братовчеди, които не са в генетично родство с централния клон, проявяват въпросната склонност. Отклоня ли се и на сантиметър от пътя на приличието и правдата, Оуер първи ще дотичат да ме уведомят.

— Тогава защо не се отървете от тях? — попита Сейварден. — Защо сте назначили една от тях за старша инспектора на станцията?

— Защото болката е предупреждение — отговори Анаандер Мианаай. — Какво ще стане, ако отстраните целия дискомфорт от живота си? Не — продължи Мианаай, подминавайки очевидната тревога, завладяла Сейварден при последните й думи, — аз ценя това морално негодувание. Окуражавам го дори.

— Нищо подобно — казах аз. Вече бяхме излезли на булеварда. Служители на сигурността и военни се опитваха да наложат ред. Хората бяха уплашени, много от тях имаха импланти, чрез които да получават информация от Станцията, а тя внезапно бе замлъкнала без никакво обяснение.

Корабна капитана, която не познавах, ни забеляза и тръгна с бърза крачка към нас.

— Милорда — каза и се поклони.

— Махнете тези хора от булеварда, капитана — каза Анаандер Мианаай, — и разчистете коридорите. Бързо и без много шум. Агентите от службата за сигурност ще ви помогнат. Вече работя по отстраняването на проблема.

Докато Анаандер Мианаай говореше, някакво движение привлече погледа ми. Оръжие. Задействах инстинктивно бронята си и в същия миг познах онази с оръжието — беше от онези, които ни следваха тайно по булеварда точно преди службата за сигурност да ни задържи. Лордата на Радч явно бе изпратила заповеди, преди да задейства устройството си и да прекъсне всички комуникации. Преди да разбере за гарседдайския пистолет.

Капитаната, с която разговаряше Анаандер Мианаай, се стресна, когато включих внезапно бронята си. Вдигнах пистолета и в същото време нещо ме удари силно отстрани — изстрел, дошъл от друга посока. Стрелях и уцелих онази с пистолета. Тя падна, прицелът ѝ се отклони, куршумът удари фасадата на храма зад мен и натроши някакъв бог, който се разхвърча на цветни отломки. Обърнах се, проследих траекторията на куршума, който ме беше уцелил, видях паникьосани граждани и сребристо сияние на активирана броня. Втората агента беше видяла как повалям с изстрел колегата ѝ, но не знаеше, че бронята няма да ѝ помогне. На половин метър от нея грейна още една броня. Между мен и мишените имаше граждани, които се

движеха непредсказуемо. Но аз бях свикнала с тълпи от уплашени и враждебни хора. Стрелях два пъти. Броните угаснаха. И двете ми мишени бяха свалени.

— Мама му стара, ти наистина си второстепенен! — каза Сейварден.

— Най-добре да се махнем от булеварда — каза Анаандер Мианаай, после се обърна към безименната капитана. — Изведете тези хора на безопасно място, капитана.

— Но... — понечи да възрази тя, ала ние вече се отдалечавахме; Сейварден и Анаандер Мианаай бързаха приведени.

Запитах се какво ли става в другите части на станцията. Палата Омоу беше огромна. Имаше още четири булеварда, макар и по-малки от този, и безброй нива, приютили домове, офиси, училища, обществени сгради, всичките пълни с уплашени и объркани граждани. Ако не друго, всички тук познаваха отлично процедурите при извънредни ситуации, научени бяха да ги следват, без да губят време в спорове и въпроси, получат ли инструкцията да потърсят убежище. Само дето Станцията не можеше да даде въпросната инструкция.

С нищо не можех да им помогна.

— Кой са в системата? — попитах веднага щом се отдалечихме достатъчно. Спускахме се по аварийна шахта, бронята ми беше изключена.

— Тоест кой са достатъчно близо? — отговори Анаандер Мианаай над мен. — Три „Меча“ и четири „Милости“ на разстояние за преход със совалка. — Заради комуникационното затъмнение Анаандер Мианаай на станцията не би могла да придвижи заповедите си навън по друг начин освен със совалка. — Не за тях се притеснявам в момента. Няма как заповеди да стигнат до тях оттук. — Ала веднага щом това станеше възможно, веднага щом затъмнението бъдеше вдигнато, цялата история щеше да приключи, а информацията, която Анаандер Мианаай така отчаяно криеше от себе си, щеше да потегли към порталите и оттам да стигне до целия радчайски космос.

— Някой на доковете? — попитах аз. За момента единствено скачените към станцията кораби имаха значение.

— Само една совалка от „Милостта на Калр“ — отговори Анаандер Мианаай с нещо като усмивка. — Тя е моя.

— Сигурна ли си? — И когато не отговори, добавих: — Капитана Вел не е твоя.

— И ти си останала с това впечатление, нали? — Определено се усмихваше.

Над мен и над Анаандер Мианаай Сейварден се спускаше по шахтата и не издаваше звук, ако не броим скърцането на обувките ѝ по стълбата. Видях врата, спрях и натиснах дръжката. Отворих вратата и надникнах в коридора от другата ѝ страна. Стори ми се познат — намирахме се зад офисите на пристанищната служба.

След като всички влязохме в коридора и затворихме аварийната врата, Анаандер Мианаай тръгна напред. Ние със Сейварден я последвахме.

— Откъде да знаем дали е тази, за която се представя? — попита ме шепнешком Сейварден. Гласът ѝ още трепереше, изглеждаше силно напрегната. Не беше за вярване, че още не се е свряла в някой ъгъл или не е избягала.

— Няма значение коя е — казах аз, без да понижавам гласа си. — Нито една не заслужава доверие. Ако се опита да стигне до совалката на „Милостта на Калр“, искам да вземеш пистолета и да я застреляш.

Всичко, което Мианаай беше казала дотук, можеше да е хитрина, заблуда, така че с моя помощ да стигне до доковете, оттам до „Милостта на Калр“ и лично да унищожи станцията.

— Не ти трябва гарседдайският пистолет, за да ме застреляш — каза Анаандер Мианаай, без да поглежда към нас. — Няма броня.

— Но... на булеварда... — възрази Сейварден.

— Не, говоря само за себе си. Части от мен имат брони. Но повечето нямат. — Обърна глава да ме погледне за миг. — Доста объркващо, нали?

Махнах с ръка, в знак, че нито ѝ съчувствам, нито ми пука.

Свърнахме зад един завой и спряхме, пресрещнати от младша инспектора Цейт. Държеше зашеметяваща палка, от онези, с които бяха въоръжени агентите от службата за сигурност. Сигурно ни беше чула, защото не изглеждаше изненадана от появата ни, а само уплашена и изпълнена с решителност.

— Старшата инспектора нареди да не пускам никого. — Очите ѝ бяха отворени широко, гласът ѝ потрепваше. Погледна Анаандер Мианаай. — Особено вас.

Анаандер Мианаай се изсмя.

— Млъкни — казах ѝ. — Иначе Сейварден ще те застреля.

Анаандер Мианаай вдигна вежда: явно не вярваше, че Сейварден е способна на такова нещо, но все пак млъкна.

— Даос Цейт — казах аз на родния ѝ език. — Помниш ли деня, когато дойде в къщата на лейтенанта Оун и завари там тираната? Уплаши се, като я видя, и ме стисна за ръката. — Очите ѝ се разшириха още, макар това да изглеждаше невъзможно. — Сигурно си се събудила преди всички други у дома, иначе не биха те пуснали да дойдеш след случилото се предната вечер.

— Но...

— Трябва да говоря със Скааиат Оуер.

— Ти си жив! — каза тя, все така ококорена, неспособна да ми повярва докрай. — А лейтенантата... старшата инспектора толкова ще се...

— Тя е мъртва — прекъснах я. — Аз съм мъртъв. Само това остана от мен. Трябва да говоря със Скааиат Оуер *веднага*. Тираната ще остане тук, а ако се опита да ти спретне някой номер, удари я колкото можеш по-силно.

Смятала бях, че Даос Цейт е преди всичко изумена, но сега видях, че очите ѝ се пълнят със сълзи и една капва върху ръкава на ръката, с която стискаше палката.

— Добре — каза младшата инспектора. — Ще го направя.

Погледна към Анаандер Мианаай и вдигна лекичко палката, леко, но заплашително. Зачудих се защо Оуер я е пратила на пост тук сам-сама.

— Какво прави в момента старшата инспектора?

— Прати хора да заключат ръчно всички докове. — Това изискваше много хора и много време. И обясняваше защо Даос Цейт охранява коридора еднолично. Сетих се за капациите против буря, които жителите на Долния град спускаха масово. — Каза, че било точно като онази нощ в Орс и че сигурно е дело на тираната.

Анаандер Мианаай слушаше всичко това и изглеждаше някак объркана. Сейварден, от своя страна, изглежда, затываше все по-дълбоко в състоянието си на шок и вече нищо не можеше да я учуди.

— Не мърдай оттук — казах на Анаандер Мианаай, на радчайски. — Или Даос Цейт ще те зашемети с палката.

— Да, това и аз го схванах — каза Анаандер Мианаай. — Видно е, че не съм оставила у вас добро впечатление при последната ни среща, граждани.

— Вие убихте всички онези хора — каза Даос Цейт. Още две сълзи се стекоха по лицето ѝ. — И стоварихте вината върху лейтенантата.

Помислих си, че е твърде млада да изпитва толкова силни чувства във връзка с онези събития.

— Защо плачеш?

— Страх ме е. — Не сваляше очи от Анаандер Мианаай и не отпускате палката и на милиметър.

Това ми се стори напълно логично.

— Хайде, Сейварден — казах и минах покрай Даос Цейт.

Някъде напред се чуваха гласове, близо до външния офис, зад завоя. Една крачка, после още една. Не че някога е било различно.

Сейварден въздъхна издълбоко. Може да беше задушен в зародиш смях или нещо, което е искала да каже, но е премислила и преглътнала.

— Е — каза след това, — оцеляхме след моста.

— Онова беше лесно. — Спях и погледнах под брокатеното си сако с колко пълнители разполагам, макар отлично да знаех бройката. Извадих един изпод колана на панталона си и го преместих в джоба на сакоето. Това сега няма да е лесно. Нито ще завърши толкова добре. С мен ли си?

— Винаги — каза тя. Все още говореше учудващо спокойно, макар да бях сигурна, че е на ръба на припадък. — Не съм ли го казвала вече?

Не разбрах какво има предвид, но не му беше сега времето да се чудя или да питам.

— Да вървим тогава.

22.

Свихме зад ъгъла. Стисках пистолета в ръка. Външният офис се оказа празен. Не и тих обаче. Гласът на старша инспектора Скааиат се чуваше през стената, леко приглушен.

— Оценявам това, капитана, но сигурността на доковете е основната ми задача.

Не можах да различа отговора през стената, но гласът ми се стори познат.

— Няма да променя решението си, капитана — отговори Скааиат Оуер, докато със Сейварден пресичахме външния офис към широкото фойе отпред.

Капитана Вел стоеше с гръб към отворена асансьорна шахта заедно с една лейтенанта и две воини зад себе си. По кафявата куртка на лейтенантата още имаше трохи от паста. Явно се бяха спуснали по шахтата, защото бях почти сто процента сигурна, че Станцията контролира асансьорите. Пред нас, с лице към тях и към всички богове във фойето, стоеше Скааиат Оуер с още четири пристанищни инспектори. Капитана Вел ме видя, видя Сейварден, смръщи изненадано чело и каза:

— Капитана Сейварден.

Старша инспектора Скааиат не се обърна, но аз лесно можех да се досетя какво си мисли — че е оставила Даос Цейт да пази задния вход съвсем сама.

— Тя е добре — казах на Скааиат, а не на капитана Вел. — Позволи ми да мина. — А после, без да съм го обмисляла, сякаш по своя воля, от устата ми излязоха следните думи: — Лейтенанта, това съм аз, Едно Еск от „Правдата на Торен“.

Веднага щом го казах, разбрах, че ще се обърне. Вдигнах пистолета и го насочих към капитана Вел.

— Не мърдайте, капитана.

Не че беше помръднала. Тя и останалите от „Милостта на Калр“ ме зяпаха изумено.

Скааиат Оуер се обърна.

— Даос Цейт не би ме пуслала иначе — казах аз. И си спомних обнадеждения въпрос на момичето. — Лейтенанта Оун е мъртва. „Правдата на Торен“ е унищожен. Само аз останах.

— Лъжеш — каза тя, но макар да следях основно капитана Вел и другите, видях, че ми вярва.

Една от асансьорните врати се отвори с неравномерно движение и от кабинката изскочи Анаандер Мианаай. После още една. Първата се обърна с вдигнати юмруци точно когато втората се нахвърли върху нея. Воините и пристанищните инспектори се дръпнаха инстинктивно от боричкащите се Анаандери и ги скриха от погледа ми.

— „Милостта на Калр“, отдръпнете се! — извиках.

Воините реагираха моментално, дори капитана Вел се отдръпна. Стрелях два пъти, уцелих първата Анаандер Мианаай в главата, другата — в гърба.

Всички стояха втрещени. В дълбок шок.

— Старша инспектора — казах аз, — в никакъв случай не допускайте лордата на Радч да стигне до „Милостта на Калр“. Стигне ли до кораба, тя ще пробие топлинния щит на двигателите му и ще унищожи всички ни.

Едната Анаандер още беше жива, опитваше се да стане.

— Разбрала си го на обратно — изхъхри тя през кървава пяна. „Умира — помислих си, — освен ако много скоро не получи медицинска помощ“. Но смъртта ѝ едва ли имаше значение, защото това тяло беше само едно от хилядите. Чудех се какво ли става в частния център на палатата, какво ли насилие се вихри там. — Не мен искаш да застреляш.

— Ако си Анаандер Мианаай — казах аз, — значи искам да те застрелям.

Която и фракция да представляваше тази Мианаай, явно не беше чула целия разговор, провел се в залата за аудиенции, защото все още смяташе, че е възможно да съм на нейна страна.

Тя простена и за миг си помислих, че е умряла. Но после тя промълви:

— Сама съм си виновна. — И добави: — Ако бях на свое място... — кратък миг на горчива усмивка — щях да ида в службата за сигурност.

Само дето, за разлика от личната гвардия на Анаандер Мианаай (и агентите, спретнали ми засада на булеварда), служителите на сигурността бяха въоръжени със зашеметяващи палки, а броните им се състояха от каски и жилетки. Никога не се бяха изправяли срещу противник с истински оръжия. Аз имах пистолет и поради природата си бях смъртоносна. Умиращата пред мен Мианаай явно бе пропуснала и тази част от разговора.

— Забеляза ли пистолета ми? — попитах. — Позна ли го?

Не беше с броня, затова и не си беше дала сметка, че съм я простреляла с оръжие, различно от всяко друго.

„Не ѝ е стигнало време или капацитет — помислих си — да се запита как е възможно някоя на станцията да притежава оръжие, за което тя не е уведомена“. Или може би просто беше решила, че съм я простреляла с оръжие, което сама е скрила от себе си. Сега обаче разбра. За разлика от всички останали, освен Сейварден, която вече знаеше за пистолета.

— Мога просто да си стоя тук и да убивам всяка, която излезе от асансьорите. Точно както застрелях теб. Имам много муниции.

Тя не отговори. По моя преценка ѝ оставаха броени минути живот преди шокът от раната да я довърши.

Преди някоя от „Милостта на Калр“ да е реагирала, десетина агенти от службата за сигурност с каски и жилетки се спуснаха по асансьорната шахта. Първите се изсипаха в коридора и спряха, втренчили невярващи погледи в двете Мианаай, които лежах мъртви на пода.

Казала бях истината — можех да ги застрелям сега, както си стояха зяпнали и беззащитни. Но не исках.

— Агенти — казах с най-твърдия си и авторитетен глас, като едновременно с това си отбелязах кой пълнител е най-близо до ръката ми. — Чии заповеди изпълнявате?

Старшата агента се обърна и ме зяпна, после видя Скааиат Оуер и нейните пристанищни инспектори, настръхнали срещу капитана Вел и нейните хора. Поколеба се в опит да ни намести в някаква позната ѝ конфигурация.

— Лордата на Радч ми нареди да подсигурия доковете — отвърна тя. Още докато говореше видях как направи връзката между мъртвите

Мианаай и пистолета, който държах. Пистолет, какъвто не би трябвало да имам.

— Вече се погрижих за доковете — каза старша инспектора Скааиат.

— С цялото ми уважение, старша инспектора — каза старшата агента от службата за сигурност. — Лордата на Радч трябва да стигне до портал, за да повика помощ. Наредено ни е да ѝ осигурим безопасен коридор до някой кораб.

— Защо не е поставила тази задача на личната си гвардия? — попитах аз. Вече знаех отговора, за разлика от старшата агента. Личеше си, че изобщо не ѝ е хрумвало да си зададе този въпрос.

Капитана Вел каза отривисто:

— Совалка на моя кораб е скачена на док. С радост ще откарам лордата където поиска. — И придружи думите си с остър поглед към Скааиат Оуер.

Нямаше съмнение, че в шахтата зад агентите има още една Анаандер Мианаай.

— Сейварден — казах аз, — заведи старшата агента при инспектора Даос Цейт. — Обърнах се към старшата агента да успокоя страховете ѝ. — Това ще ви изясни някои неща. Пак ще ни превъзхождате числено и ако не се върнете до пет минути, хората ви ще могат да ме повалят. — Или да се опитат. Едва ли си бяха имали работа с второстепенен и нямаха представа колко опасна мога да бъда.

— А ако не го направя? — попита старшата агента.

Оставила бях лицето си безизразно, но сега се усмихнах в отговор, от сладко по-сладко.

— Пробвайте, пък да видим.

Усмивката я стресна, а и старшата агента очевидно нямаше представа какво се случва и го знаеше, знаеше, че събитията не се вписват в разбираема за нея конфигурация. Целият ѝ професионален опит вероятно се свеждаше до усмиряване на подпийнали граждани и спорове между съседи.

— Пет минути — каза тя.

— Точно така — казах аз, все така усмихната. — Ще ви помоля да оставите палката си тук.

— Насам, гражданка — подкани я любезно Сейварден, точно като слуга на високопоставена особа.

Когато излязоха, капитана Вел каза напрегнато:

— Сигурност, въпреки пистолета ние сме повече от тях.

— Тях. — Следващата по чин офицера от службата за сигурност очевидно още беше объркана, още не можеше да осъзнае случващото се. Освен това агентите от сигурността бяха свикнали да гледат на старша инспектора Скааиат и нейните пристанищни инспектори като на съюзници. Имаше и друго, разбира се — офицерите от флота се отнасяха към пристанищните власти и към местната служба за сигурност с известно презрение, факт, който агентите от сигурността бяха изпитали на собствен гръб. — Кой „тях“?

На лицето на капитана Вел се изписа раздразнение и объркване.

През цялото това време агентите от службата за сигурност, които бяха стъпили на етаж, си разменяха тихи реплики с колегите си, които още висяха в асансьорната шахта. Сигурна бях, че с тях има Анаандер Мианаай и че пистолетът ми е единствената причина тя да не прати агентите срещу мен — въпреки данните от Станцията и от собствените ѝ сензори Мианаай си беше дала сметка, че имам оръжие. Важно беше да защити конкретното си тяло, защото не можеше да разчита на останалите. Това, както и известното забавяне, докато въпросите и отговорите се предадат от граждана на граждана нагоре и надолу по шахтата, беше причината да се въздържа от действия досега, но много скоро щеше да направи своя ход.

И сякаш в отговор на мисълта ми шепотът откъм шахтата стана по-интензивен, а агентите от сигурността се размърдаха по начин, който ми подсказа, че ще атакуват всеки момент.

И точно тогава се върна старшата агента. В очите ѝ се четеше нескрит ужас. Спря и каза на разколебаните си колеги:

— Не знам какво да правя. Току-що говорих с лордата на Радч, в другия офис, и тя каза, че старшата инспектора и тази... тази особа изпълняват нейни преки заповеди и че не трябва да допускаме нито една Анаандер Мианаай на доковете или на борда на който и да било кораб, при никакви обстоятелства. — Страхът и объркването ѝ се виждаха с просто око.

Знаех какво ѝ е, но нямах време да ѝ съчувствам.

— Обърнала се е към вас вместо към личната си гвардия, защото гвардеите ѝ са против нея, а нищо чудно да се сражават и помежду си

— казах. — В зависимост коя гвардея от коя Мианаай е получила заповеди.

— Не знам на кого да вярвам — каза старшата агента. Аз обаче сметнах, че естествената склонност на агентите от сигурността да си сътрудничат с пристанищните инспектори може да наклони везните в наша полза.

Колкото до капитана Вел и нейните хора, те бяха изгубили инициативата, пропилили бяха шанса си да ме обезоръжат, нещо почти невъзможно сега, когато агентите от сигурността бяха разколебани и изглеждаха склонни да минат на наша страна заедно със зашеметяващите си палки. Може би щеше да е друго, ако воините от „Милостта на Калр“ бяха виждали истинска битка в живота си, истински врагове, а не просто противников отбор по време на тренировка. Ако не бяха прекарвали години наред на борда на кораб от клас „Милост“ с основната задача да транспортират доставки или да извършват дълги и скучни патрули. Или да карат дълги отпуски в провинциални палати и да ядат пасти.

Да ядат пасти и да пият чай с приятели, които имат изявени политически предпочитания.

— Ти дори не знаеш — обърнах се към капитана Вел — коя кои заповеди издава.

Вел се намръщи озадачена. Явно и тя не беше проумяла докрай ситуацията. Оказваше се, че знае по-малко от очакваното.

— Объркан си — каза капитана Вел. — Не е твоя вината, врагът те е подвел с дезинформация, а и ти не си свикнал да мислиш самостоятелно.

— Милордата си тръгва! — извика една офицера от сигурността. Колегите ѝ погледнаха вкупом към старшата агента. Тя пък погледна към мен.

Всичко това не отклони старша инспектора Скааиат.

— И коя точно е врагът, капитана?

— Ти! — отвърна капитана Вел с горчивина и страст. — И всички като теб, които насърчават и подпомагат промените от последните петстотин години. Петстотин години на външно влияние и развала. — Думите ѝ бяха първи братовчеди на онези, които лордата на Радч беше използвала във връзка с мен, задето съм осквернила храмовото приношение. Капитана Вел се обърна отново към мен. —

Сега си объркан, но помни, че си създаден от Анаандер Мианаай да служиш на Анаандер Мианаай. А не на враговете й.

— Няма начин да служиш на Анаандер Мианаай, без да служиш на врага й — казах аз. — Старша агента, старша инспектора Скааиат вече се е погрижила за доковете. Вие подсигурете всеки шлюз, до който успеете да стигнете. Трябва да сме сигурни, че никоя няма да напусне станцията. От това зависи станцията да оцелее.

— Слушам — кимна старшата агента и привика неколцина от своите за бърз инструктаж.

— Говорила е с теб — предположих аз, обръщайки се отново към капитана Вел. — Казала ти е, че пресгер са се внедрили в Радч, за да го отклонят от пътя му и да го унищожат. — Реакцията й не ми убягна. Бях познала в догадката си. — Не би могла да заблуди с тази лъжа никоя, която помни какво правеха пресгер, когато смятаха човечеството за своя законна плячка. Те са достатъчно силни да ни унищожат във всеки един момент. Никоя не се опитва да отклони лордата на Радч от пътя й, да я подчини, освен самата лорда на Радч. Вече хиляда години тя води тайна война със себе си. Аз я принудих да си отвори очите за този факт, всичките си очи тук, на станцията, и тя е готова на всичко, за да спре разпространението на тази информация, преди да е стигнала до останалите й „части“. Включително да използва „Милостта на Калр“, за да унищожи станцията преди информацията да е изтекла.

Шокирано мълчание. После старша инспектора Скааиат каза:

— Няма как да завардим всички достъпи до корпуса. Ако тя се измъкне и намери ракета без екипаж или такава, която се съгласи да я вземе... — Тоест всяка, която намери, защото коя гражданка или офицера би дръзнала да отхвърли пряка заповед на лордата на Радч? А нямаше начин да се излъчи предупредително съобщение, което да стигне до всички. Нито имаше гаранция, че всички, до които стигне предупреждението, ще му повярват.

— Разпространете новината колкото се може по-бързо и до възможно най-много хора — казах аз, — пък нека видим как ще паднат личбите. Трябва да предупредим „Милостта на Калр“ да не допускат никого на борда си. — Капитана Вел размаха гневно ръце. — Недей, капитана — казах й. — Не ми се ще да уведомявам екипажа ти, че си мъртва.

Пилотата на совалката беше въоръжена и бронирана и не искаше да се разкара без пряка заповед от капитаната си. Аз пък не исках капитана Вел да приближава совалката по какъвто и да било повод. Ако пилотата беше второстепенен, щях да я убия без никакво колебание, но понеже не беше, я прострелях в крака и оставих на Сейварден и двете пристанищни инспектори, които бяха дошли с мен за ръчното разкачване, да я завлекат на станцията.

— Стегнете крака над раната — казах на Сейварден. — Не знам дали може да се стигне до някой медицински център. — Мислех си за всички агенти от сигурността, воители и дворцови гвардеи, които бяха плъзнали из станцията и изпълняваха противоречащи си заповеди. Надявах се, че цивилните са намерили убежище на сигурно място.

— Идвам с теб — отвърна Сейварден. Приклепнала беше до пилотата, натискаше я с коляно в гърба и ѝ връзваше китките.

— Не. Кохортата на капитана Вел гледа на теб с уважение. Струва ми се, че дори самата Вел има респект от теб. Така де, все пак си с хиляда години по-старша, един вид.

— И ви дължат заплати за хиляда години — каза със страхопочитание една от пристанищните инспектори.

— Да бе, сякаш някоя ще се бръкне да ми ги плати — изсумтя Сейварден, после се обърна към мен. — Брек. — И се поправи: — Кораб.

— Нямам време да споря — казах твърдо.

За миг тя се намръщи гневно, но после каза:

— Имаш право. — Но гласът ѝ трепереше леко, ръцете ѝ — също.

Обърнах се без повече приказки и стъпих на борда на совалката, крачка, която ме отведе от изкуствената гравитация на станцията към пълната безтегловност на малкия космически съд. Затворих шлюза, отгласнах се към пилотското кресло, като пътьом разкарах малка сфера кръв, настаних се в креслото и стегнах коланите. Характерните звуци и леки тласъци ми подсказаха, че разкачването е започнало. Разполагах с една камера на носа, която ми показваше няколко от корабите около станцията — совалки, миньорски съдове, малки снабдителни катери и плавателни капсули. По-големите пътнически и товарни кораби или

пътуваха насам, или чакаха разрешение да се приближат. „Милостта на Калр“, с бял корпус и тромава форма, смъртоносните му двигатели поголеми от всичко останало в него, беше някъде там. А отвъд всичко това се намираха маяците на порталите, през които корабите прескачаха от система в система. За тях станцията беше замлъкнала внезапно. Пилотите и капитаните на отпавилите се насам кораби бяха объркани и уплашени. Надявах се, че никоя от тях не би проявила глупостта да пресече без разрешение от пристанищните власти.

Единствената друга камера на совалката — при кърмата — ми показваше сивия корпус на станцията. Последният тласък на разкачането разклати совалката, аз преминах на ръчен контрол и потеглих — бавно и внимателно, защото не виждах нищо вляво и вдясно от кораба си. След като прецених, че съм се отдалечила достатъчно, увеличих скоростта. А после се настаних удобно за полета, защото дори при максимална скорост „Милостта на Калр“ беше на няколко часа път.

Имах време да помисля. След толкова години подготовка, след толкова положени усилия, ето, че бях тук. И в най-смелите си мечти не се бях надявала, че ще успея да си отмъстя така, да застрелям цели четири Мианаай. А и още от тях сигурно се избиваха една друга в палатата, докато Анаандер Мианаай се сражаваше със себе си за контрол върху станцията, а и върху Радч като цяло, всичко това в резултат на моите разкрития.

Това нямаше да върне лейтенанта Оун, разбира се. Нито мен. Реално погледнато, аз не съществувах от двайсет години, останал бе само този миниатюрен фрагмент, надживял за кратко останалото, и всяко мое действие междувременно бе достатъчно рисковано да угаси и тази последна моя искрица. Една песен изплува в съзнанието ми. „О, ходил ли си на война, брониран и въоръжен до зъби? Нима обрат на незначителна съдба ще разоръжи гнева ни?“ И това, кой знае защо, ме подсети за децата на храмовия площад в Орс. „Едно, две, каза ми леля, три, четири, войникът труп...“ Нямах какво друго да правя, освен да си попея, нямаше кого да притесня с песните си, не се тревожех, че зле подбрана мелодия ще ме издаде или че някоя не ще хареса гласа ми.

Отворих уста да запея, както не бях пяла от години, но още не си бях поела докрай дъх, когато ме прекъсна остър звук — нещо се бе ударило в шлюза.

Совалките от този клас имаха по два шлюза. Единият се отваряше след скачване със станция или кораб. Другият беше по-малък аварийен шлюз отстрани на корпуса. Точно през такъв шлюз се бях вмъкнала в совалката на „Правдата на Торен“ преди двайсет години.

Звукът се чу още веднъж, после спря. Не беше изключено някакви отломки да се удържа в корпуса. От друга страна, на мястото на Анаандер Мианаай бих опитала всичко, за да постигна целта си. Без комуникации не можех да видя бордовете на совалката, виждах само тесните отрязъци, които ми показваха камерите при носа и кърмата. Не бих се учудила, ако се окажеше, че возя Анаандер Мианаай към „Милостта на Калр“.

Ако навън наистина имаше някоя, ако не беше просто космически боклук, а човек, то този човек беше Анаандер Мианаай. Колко Мианаай? Шлюзът беше малък и лесен за отбрана, но още по-лесно щеше да е, ако не се налагаше да го отбранявам. Най-добре би било да ѝ попреча да го отвори. Комуникационното затъмнение едва ли покриваше голям периметър около станцията. Внесох в курса няколко бързи промени, които ме отдалечаваха от „Милостта на Калр“, но би трябвало да ме насочат към външния ръб на затъмнението. Измъкнех ли се от периметъра му, можех да говоря с „Милостта на Калр“, без изобщо да се приближавам до него. Приключих с настройките и насочих вниманието си към шлюза.

И двете му врати бяха конструирани така, че да се отварят навътре от съображения за сигурност — всяка разлика в налягането ги затваряше автоматично. Знаех как да демонтирам вътрешната врата, грижила се бях за совалки като тази в продължение на десетилетия. На столетия. Демонтирах ли вътрешната врата, външната не би могла да се отвори, поне докато в совалката има въздух.

Отне ми дванайсет минути да демонтирам вратата и да ѝ намеря място, където няма да ми се пречка — совалката беше малка и без гравитационно поле. Дванайсет минути бяха много, трябваше да са десет, но пантите бяха клеясали. Човешките екипажи са такива, уви — немарливи. Аз никога не бих допуснала подобно нещо на моя совалка.

Тъкмо приключвах, когато конзолата на совалката се обади с глас, който несъмнено принадлежеше на кораб:

— Совалка, отговори. Совалка, отговори.

— „Милостта на Калр“ — казах аз и се отгласнах напред. — Тук „Правдата на Торен“. Аз пилотирам твоята совалка. — Отговорът се забави, и нищо чудно. Казаното беше предостатъчно да хвърли „Милостта на Калр“ в недоумение. — Не пускай никого на борда си. И най-вече никоя версия на Анаандер Мианаай. Ако вече е на борда ти, не я допускай до двигателите. — Вече имах достъп до камерите, които не бяха физически вградени в корпуса на совалката, и натиснах копчето, което щеше да ми даде панорамен изглед и много повече информация от ограничения обхват на предната камера. Натиснах и копчетата, които щяха да излъчат думите ми до всички, които слушат. — До всички кораби. — Дали щяха да ме чуят и дали щяха да се подчинят, ако ме чуеха, не можех да знам и не зависеше от мен. — Не пускайте никого на борда си. Не пускайте Анаандер Мианаай на борда си при никакви обстоятелства. Животът ви зависи от това. Животът на всички на станцията зависи от това.

Още докато говорех сивите преградни стени на совалката сякаш се разтвориха в нищото. Главната конзола, креслата и двата шлюза останаха, но извън тях имах усещането, че се нося във вакуума на открития космос. Три фигури в скафандри се носеха около саботирания аварийен шлюз — хващаха се за скобите около него. Едната бе обърнала глава към летателна капсула, озовала се в опасна близост до корпуса на совалката. Четвърта се придвижваше по скобите към носа.

— Тя не е на борда ми — отговори „Милостта на Калр“ през конзолата. — Но е на твоя корпус и иска от офицерите ми да ѝ съдействат. Заповядва на мен да заповядам на теб да я пуснеш в совалката. Как е възможно да си „Правдата на Торен“? — А не „как така да не пускам лордата на Радч на борда си“, отбелязах аз.

— Дойдох с капитана Сейварден — отвърнах. Четвъртата Мианаай, онази, която се придвижваше към носа на совалката, извади пистолет от чантичката с инструменти на скафандъра си. — Какви ги върши капсулата? — Летателната капсула все така поддържаше опасна близост с корпуса на совалката.

— Пилотата предлага помощ на хората върху корпуса ти. Разбра, че са Анаандер Мианаай само преди секунди, когато те ѝ наредиха да се махне.

— Има ли други Анаандер извън станцията?

— Не засичам такива.

Анаандер Мианаай с пистолета активира бронята си, която се разля в сребристо сияние и обхвана изцяло скафандъра, притисна дулото на пистолета до корпуса на совалката и стреля. Чувала съм да казват, че огнестрелните оръжия засичат във вакуум, но истината е, че зависи от оръжието. Това произведе изстрел, чиито вибрации усетих чак в пилотското кресло. Откатът на изстрела тласна Мианаай назад, но не твърде далеч, защото скафандърът ѝ беше здраво свързан с корпуса. Тя стреля отново, *тряс*. После още веднъж. И още веднъж.

Някои совалки са бронирани. Някои са оборудвани дори с по-голяма версия на собствената ми броня. Тази совалка не беше от тях. Корпусът ѝ беше предвиден да издържи значителен брой случайни сблъсъци, но не и повтарящи се удари на едно и също място, отново и отново. *Тряс*. Мианаай беше анализирала неспособността си да отвори шлюза и бе стигнала до извода, че който и да пилотира совалката, очевидно е неин враг. Осъзнала бе, че съм свалила вътрешната врата и че външната няма да се отвори, докато в совалката има въздух. Ако успееше да влезе в совалката, щеше да стигне с нея до „Милостта на Калр“. Или до друг боен кораб. Ако се беше опитала да нареди унищожението на палатната станция от сегашната си позиция, увиснала край совалката, значи се бе провалила. Всъщност, осъзнах аз, сигурно от самото начало си бе дала сметка, че подобна заповед няма да бъде изпълнена, и изобщо не я бе издала. Трябваше да се качи на борда на кораб, да го откара по-близо до станцията и след това лично да пробие топлинния щит на двигателите му. Не би могла да накара друг да го свърши вместо нея.

Ако „Милостта на Калр“ беше прав и извън станцията нямаше други Анаандери, значи трябваше просто да се отърва от тези по-собствения си корпус. С останалите, онези на станцията, щяха да се справят Скаакат и Сейварден. И Анаандер Мианаай.

— Помня последната ни среща — каза „Милостта на Калр“. — На Прид Надени.

Въпрос, с който да ме изпита.

— Никога не сме се срещали. — *Тряс*. Летателната капсула се отдалечи, но не много. — Досега. А и аз никога не съм бил на Прид Надени. — Но какво доказваше фактът, че знаех това?

Установяването на самоличността ми би било сравнително лесно, ако не бях деактивирала или скрила така грижливо голяма част от имплантите си. Съсредоточих се, обмислих ситуацията набързо, после изрекох поредица думи, най-близката, която можех да произведа с единствената си човешка уста, до онази, с която бих се идентифицирал пред друг кораб по времето, когато и аз бях кораб.

Тишина, прекъсната от поредния изстрел в корпуса на совалката.

— Наистина ли си „Правдата на Торен“? — попита накрая „Милостта на Калр“. — Къде си бил? И къде е останалото от теб? И какво става?

— Къде бях е дълга история. Останалото от мен вече го няма. Анаандер Мианаай проби топлинния ми щит. — *Тряс*. Четвъртата Анаандер, онази с пистолета, извади празния пълнител от оръжието си, бавно и методично, и сложи нов. Останалите чакаха кротко при шлюза. — Предполагам, вече знаеш какво става с Анаандер Мианаай.

— Само отчасти — каза „Милостта на Калр“. — Трудно ми е дори да си го помисля.

Отлично знаех какво му е.

— Лордата на Радч те е посетила тайно и е вкарала в системата ти нови кодове за достъп. А вероятно и други неща. Заповеди. Инструкции. Тайно, защото е криела от себе си какво прави. В палатата — струваше ми се преди векове сякаш, макар да бяха минали реално само няколко часа, — аз разкрих какво се случва, и то така, че да ме чуят всички нейни части. Че е раздвоена и воюва със самата себе си. Тя не иска това знание да се разпространи, а част от нея иска чрез теб да унищожи станцията, преди информацията да плъзне навсякъде. Предпочита да направи това, отколкото да се изправи лице в лице с резултатите от това разкритие. — „Милостта на Калр“ мълчеше. — Поставила ти е капан, принудила те е да се подчиняваш на заповедите ѝ. Но аз знам... — Преглътнах с усилие. — Но аз знам, че принудата издържа само донякъде, до определена граница. Уви, за жителите на Палата Омоу ще е твърде късно, ако ти стигнеш тази граница след като си ги убил всичките. — *Тряс*. Не бързаше. Нужна ѝ бе една съвсем малка дупчица и известно време. А време имаше много.

— Коя те унищожи?

— Има ли значение?

— Не знам — каза „Милостта на Калр“ от конзолата, гласът му бе спокоен. — От известно време тази ситуация ми е доста неприятна.

Анаандер Мианаай беше казала, че „Милостта на Калр“ е неин, а капитана Вел не е. Ситуация, която със сигурност бе неприятна за кораба. Можеше да се окаже неприятна за мен и изключително злощастна за палатата, ако „Милостта на Калр“ се окажеше силно привързан към своята капитана.

— Унищожи ме онази, която капитана Вел поддържа. А не онази, струва ми се, която е идвала при теб. Но може и да греша. Как изобщо да ги различаваме, щом са една и съща личност?

— Къде е моята капитана? — попита „Милостта на Калр“. Фактът, че питаше чак сега, беше красноречив.

— Когато я видях за последно, беше добре. Лейтенантката ти също. — *Тряс*. — Прострелях пилотката на совалката, защото отказа да напусне поста си. Надявам се, че ще се оправи. „Милостта на Калр“, която и лорда на Радч да поддържа, умолявам те да не пускаш никоя на борда си, нито да изпълняваш заповед от нея.

Стрелбата спря. Лордата на Радч вероятно се притесняваше оръжието ѝ да не прегрее. Но пък време имаше достатъчно и нямаше нужда да бърза.

— Виждам какво прави лордата на Радч на совалката — каза „Милостта на Калр“. — Това само по себе си показва, че нещо не е наред.

Само че „Милостта на Калр“ със сигурност бе забелязал и други признаци. Комуникационното затъмнение, което толкова приличаше на онова преди двайсет години, на Шис’урна, новина, която се бе разпространила само като слух, ако изобщо бе стигнала толкова далеч. Моето изчезване — на „Правдата на Торен“. Мистериозната визита на Анаандер Мианаай при „Милостта на Калр“. Политическите предпочитания на капитанката му.

Тишина. Четирите Мианаай чакаха, залепнали за корпуса на совалката.

— В екипажа ти е имало второстепенни — каза „Милостта на Калр“.

— Да.

— Харесвам воините си, но второстепенните ми липсват.

Това ме подсети за нещо.

— Занемарили са поддръжката. Пантите на вратата на шлюза бяха клеясали.

— Съжалявам.

— В момента това не е важно — казах аз и изведнъж ми хрумна, че не е изключено нещо подобно да е забавило Анаандер Мианаай с отварянето на шлюза от нейната страна. — Но ще е добре да уведомиш офицерите за немарливата поддръжка.

Анаандер започна да стреля отново. *Тряс*.

— Странна работа — каза „Милостта на Калр“. — Ти си каквото аз загубих, а аз съм каквото ти си загубил.

— Така излиза. — *Тряс*. Случвало се бе през изминалите двайсет години, макар и рядко, да не се чувствам чак толкова самотна, толкова изгубена и безпомощна, както се чувствах през повечето време, откакто „Правдата на Торен“ се бе изпарил пред очите ми. Сегашният не беше от тези редки моменти.

— Не мога да ти помогна — каза „Милостта на Калр“. — Когато и да изпратя, няма да стигне навреме. — А и нямаше гаранция на кого в крайна сметка ще помогне „Милостта на Калр“, на мен или на Мианаай. Задължително беше да не допускам лордата на Радч в совалката, близо до управлението ѝ и дори до комуникационното оборудване.

— Знам. — Ако не намерех начин да се отърва от четирите Анаандер, и то скоро, всички на палатната станция щяха да умрат. Познавах всеки милиметър от совалката, не на тази конкретно, но на други от същия клас. Все трябваше да има нещо, което да използвам, нещо, което да направя. Пистолетът още беше у мен, но трудно щях да пробия корпуса с него, така както Мианаай срещаше затруднения със своето оръжие. Бих могла да монтирам отново вътрешната врата и да пусна лордата на Радч в малката и лесна за отбрана камера на шлюза, но ако не успееш да убия и четирите ѝ тела... Ако бездействах обаче, със сигурност щях да се проваля. Извадих пистолета от джоба на самото си, проверих дали е зареден, изтласках се с лице към шлюза и намерих опора в едно от пътническите кресла. Активирах бронята си, макар че тя нямаше да ми помогне, ако някой куршум рикошираше към мен. Не и куршум от това оръжие.

— Какво си намислил? — попита „Милостта на Калр“.

— „Милостта на Калр“ — казах и вдигнах пистолета, — приятно ми беше да се запознаем. Не позволявай на Анаандер Мианаай да унищожи станцията. Уведоми другите кораби. И моля те кажи на онази ужасно глупава и упорита пилота на капсула да се разкара от шлюза ми.

Совалката бе не просто твърде малка за свой собствен гравитационен генератор, а дори за отглеждане на растения, които да ѝ осигуряват въздух. Вляво от шлюза, зад една преградна стена, имаше голям резервоар с кислород. Точно под него се падаха трите изчакващи Мианаай. Изчислих ъглите. Лордата на Радч стреля отново. *Тряс*. На конзолата грейна оранжев индикатор, писна аларма. Пробойна в корпуса. Четвъртата Анаандер видя гейзера от ледени кристалчета, който изригна от корпуса, откачи осигурителното си въже, обърна се и се оттласна към шлюза. Видях всичко това на дисплея. Движеше се побавно, отколкото ми се искаше на мен, но пък нямаше закъде да бърза. Аз бях тази, на която ѝ свършваше времето. Летателната капсула включи двигателя си и се отдалечи.

Стрелях по кислородния резервоар.

Смятала бях, че ще се наложи да произведа няколко изстрела, но още след първия всичко се разтърси, звуците замлъкнаха изведнъж, облак замръзнала пара се събра около мен, после се разпръсна, всичко се въртеше. Езикът ме гъделичкаше, слюнка възвираше във вакуума, не можех да дишам. Разполагах с десетина, най-много петнайсет секунди, преди да изгубя съзнание, след две минути щях да съм мъртва. Болеше ме цялото тяло — изгаряне? Някакво друго нараняване въпреки бронята? Не беше важно. Въртях се и броях лордите на Радч. Скафандърът на едната беше пробит и през отвора извираше кръв. Ръката на друга беше откъсната от рамото, тоест и тази беше мъртва. Дотук две.

И половина. Половинката се брои за цяла, помислих си, значи стават три. Остава една. Червени и черни петна танцуваха пред очите ми, но все пак я видях — висеше, прилепнала към корпуса на совалката, все още бронирана, встрани от експлодирания резервоар.

Но аз винаги съм била преди всичко оръжие. Машина, създадена да убива. И още щом видях оцелялата Мианаай, насочих пистолета си и стрелях, без да се замислям. Не видях резултата от изстрела си, не

видях нищо освен сребристия силует на плавателна капсула. След това съм припаднала.

23.

Нещо твърдо и гърчещо се излезе от гърлото ми и повърнах. Давех се в опит да си поема въздух. Държаха ме за раменете, гравитация ме дърпаше напред. Отворих очи и видях повърхността на болнична кушетка, както и плитка купа, в която се гърчеше оплетена маса от оповръщани пипала в зелено и черно, които водеха към устата ми. Нов напън, толкова силен, че затворих очи. След миг нещото излезе напълно и цопна в контейнера. Изтриха устата ми и ме обърнаха по гръб. Отворих очи, като си поемах жадно дъх.

Една медика стоеше до кушетката, държеше в ръка лигавото нещо в зелено и черно, което току-що бях повърнала, и го оглеждаше, свъсила вежди.

— Добре изглежда — каза медиката и го върна в купата му. — Неприятно е, граждана, знам — продължи тя, явно обръщайки се към мен. — Гърлото ще ви боли няколко минути. Вие...

— Ка... — понечих да попитам, но само се задавих от нов напън за повръщане.

— По-добре не говорете — каза медиката, докато някоя друга, вероятно втора медика, ме обръщаше отново по корем. — Размина ви се на косъм. Пилотата, която ви докара, е стигнала до вас навреме, но е разполагала само с комплект за първа помощ. — Онази ужасно глупава и упорита пилота на плавателна капсула. Това трябваше да е. Не е знаела, че не съм човек. Че няма смисъл да ме спасява. — А и не е могла да ви докара директно тук. За известно време бяхме доста притеснени. Но пулмонарният коректив излезе цял и показанията са добри. И да имате мозъчна увреда, тя е минимална, но не е изключено известно време да не се чувствате на себе си.

Това ми се стори смешно, но напъните за повръщане тъкмо бяха утихнали и не исках да ги събуждам отново, затова си замълчах. Лежах неподвижно и със затворени очи, докато ме обръщаха отново по гръб. Отворех ли ги, въпросите нямаше да закъснеят.

— След десетина минути може да пийне чай — каза медиката, на кого — нямах представа. — Никаква твърда храна на този етап. И поне пет минути не ѝ говорете.

— Да, доктора. — Сейварден. Отворих очи и обърнах глава. Сейварден стоеше до кушетката ми. — Не говори — каза ми тя. — Рязката декомпресия...

— Ще ѝ е по-лесно да мълчи, ако не ѝ говорите — смъмри я медиката.

Сейварден млъкна. Но аз знаех какво причинява рязката декомпресия. Разтворените в кръвта ми газове са се отделили от естествения си разтвор, внезапно и експлозивно. Достатъчно експлозивно да ме убият сами, без помощта на липсващия въздух. Но увеличеното налягане, тоест когато са ме преместили в помещение с нормална атмосфера, е натикало мехурчетата обратно в разтвора им.

Различното налягане в дробовете ми и във вакуума вероятно е причинило наранявания. А и аз не бях очаквала резервоарът да гръмне още след първия изстрел, освен това бях заета да стрелям по Анаандер Мианаай и е възможно да не съм издишала в правилния момент. И това вероятно е било най-лекото ми нараняване, предвид експлозията, изстреляла ме във вакуума и другите неща. В летателната капсула едва ли е имало нещо повече от най-елементарни средства за първа помощ и предвид видимо тежките ми наранявания пилотата вероятно ме е натикала в най-опростения вариант на замразяващ пашкул, който да ме поддържа, докато стигнем до медицинско заведение.

— Браво — каза медиката. — Кротувайте си. — И излезе.

— Колко време? — попитах Сейварден. Не повърнах, макар че гърлото наистина ме болеше.

— Близо седмица. — Сейварден си придърпа стол и седна.

Седмица.

— Да разбирам, че станцията е оцеляла, така ли?

— Да — каза Сейварден, все едно въпросът ми не беше от глупав по-глупав, а заслужаваше отговор. — Благодарение на теб. Службата за сигурност и пристанищните инспектори успяха да запечатат всички изходи, преди други Анаандер Мианаай да се измъкнат на корпуса. Ако ти не беше спряла онези четири... — Махна рязко с ръка. — Два портала се сринаха. — Два от дванайсетте тоест. Това щеше да причини гигантски главоболия, както тук, така и при другия им изход.

А ако бе имало кораби в тях по време на срива, може и да не се бяха измъкнали цели. — Но победата е на наша страна все пак, което е добре.

Наша страна.

— Аз нямам страна в това — казах.

Сейварден се обърна и взе чаша чай. Не видях откъде я взе. После скрита нещо под леглото ми и горната половина на кушетката се вдигна бавно. Сейварден доближи чашата до устата ми и аз отпих една малка, предпазлива глътка. Божествено.

— Защо — попитах, след като отпих още една, — защо съм тук? Досещам се защо откачената пилота на капсулата ме е спасила, но защо медиците си правят труда с мен?

Сейварден смръщи вежди.

— Сериозно ли питаш?

— Винаги съм сериозна.

— Вярно е.

Стана, отвори едно чекмедже, извади одеяло, зави ме с него и внимателно го подпъхна под голите ми ръце.

Преди Сейварден да е отговорила на въпроса ми, старша инспектора Скааиат надникна в малката болнична стая.

— Медиката каза, че си будна.

— Защо? — попитах. И добавих в отговор на озадачената ѝ физиономия: — Защо не съм мъртва?

— Това ли си искала? — попита старша инспектора Скааиат. Останах с впечатлението, че не проумява какво я питам.

— Не — отговорих. Сейварден доближи отново чашата до устата ми и аз отпих от чая, по-голяма глътка отпреди. — Не, не искам да умра, но е странно, че са положили толкова усилия да съживят един второстепенен. — Беше и жестоко освен това: да ме върнат само за да бъда унищожена след това по заповед на Анаандер Мианаай.

— Не мисля, че някоя тук мисли за теб като за второстепенен — каза старша инспектора Скааиат.

Погледнах я в очите. Изглеждаше напълно сериозна.

— Скааиат Оуер... — започнах.

— Брек — прекъсна ме разтревожено Сейварден. — Доктората каза да не мърдаш. Хайде, пийни още чай.

Защо изобщо Сейварден беше тук? И Скааиат?

— Какво си направила за сестрата на лейтенанта Оун? — попитах. Гласът ми беше прегракнал.

— Предложих ѝ клиентски договор, но тя отказа. Сигурна била, че сестра ѝ ме е ценяла високо, но самата тя не ме познавала, а и нямала нужда от помощта ми. Голям инат. Работи в агротехническата служба, на два портала оттук. Добре е. Държа я под око, доколкото го позволява разстоянието.

— На Даос Цейт предложила ли си клиентски договор?

— Всичко това е заради Оун — каза старша инспектора Скааиат. — Не знам защо не си го кажеш направо, очевидно е, че става въпрос за нея. Права си, да. Можех да ѝ кажа много повече неща, преди да си тръгне, трябваше да ги кажа. Ти си второстепенният, не-човекът, оборудването, но ако сравним действията си, моите и твоите, излиза, че ти си я обичала повече от мен.

„Ако сравним действията си“. Беше като шамар.

— Не — казах аз, признателна за безизразния си глас на второстепенен. — Ти я остави да се дави в съмнения. Аз я убих. — Мълчание. — Лордата на Радч се съмняваше в лоялността ти, съмняваше се в Оуер и поиска от лейтенанта Оун да те шпионира. Лейтенанта Оун отказа и настоя да бъде разпитана, за да докаже лоялността си. Анаандер Мианаай не би допуснала това, разбира се. Заповяда ми да я застрелям.

Три секунди тишина. Сейварден стоеше неподвижна, като от камък. После Скааиат Оуер каза:

— Не си имала избор.

— Не знам дали съм имала избор, или не. Не мисля, че имах. Но след като застрелях лейтенанта Оун, застрелях и Анаандер Мианаай. И точно затова — замълчах, поех си дъх, — и точно затова тя проби топлинния ми щит. Скааиат Оуер, нямам право да ти се сърдя. — Не можех да говоря повече.

— Напротив, имаш, и още как — каза старша инспектора Скааиат. — Ако бях разбрала коя си, когато за пръв път стъпи на станцията, нямаше да ти говоря така.

— А ако аз имах криле, щях да съм летателна капсула. — „Ако“ в минало време не променяше нищо. — Кажи на тирана — използвах орсианската дума, — че ще отида при нея веднага щом стана от леглото. Сейварден, донеси ми дрехите.

Оказа се, че старша инспектора Скааиат всъщност е дошла да види Даос Цейт, която бе пострадала зле покрай последните конвулсии на Анаандер Мианаай в борбата ѝ срещу самата себе си. Вървах бавно по коридор, пълен с набързо стъкмени койки, на които лежаха хора с различни корективи, имаше и такива в пашкули, които да ги поддържат, докато лекарите стигнат до тях. Даос Цейт лежеше на легло, в стая, в безсъзнание. Изглеждаше по-дребна и по-млада от реалното.

— Ще се оправи ли? — попитах Сейварден. Старша инспектора Скааиат не ме беше изчакала, бързаше да се върне на доковете.

— Да — отговори медиката зад гърба ми. — А вие не трябваше да ставате от леглото.

Права беше. Сейварден ми беше помогнала да се облека, но дори с помощта ѝ накрая треперех от изтощение. Успяла бях да измина половината коридор, черпейки сили от едната решимост. Други източници нямах, чувствах, че ще е свръх възможностите ми дори да обърна глава, за да отговоря на медиката.

— Имате нови бели дробове, току-що отгледани — продължи медиката. — Да не изреждам останалите ви наранявания. Поне още няколко дни трябва да пазите леглото. Най-малко.

Даос Цейт дишаше плитко и равномерно и приличаше досущ на детенцето, което помнех. Чудех се защо не съм я познала още от пръв поглед.

— Имате много пациенти, леглото ще ви трябва — казах аз и това неволно наблюдение се оказа поредното парченце от мозайката. — Можели сте да ме оставите в пашкул, докато ви остане време за мен.

— Лордата на Радч каза, че има нужда от вас, гражданина. Искаше да ви изправим на крака по най-бързия начин. — Сякаш долових известно негодувание в тона ѝ. И нищо чудно. Ако не бяха висшестоящите заповеди, медиците щяха да се съобразят с други приоритети при грижата си за пациентите. А и лекарата не беше оспорила думите ми, че леглото ще им трябва.

— Трябва да се върнеш в леглото — каза Сейварден. Стабилната Сейварден, единственото, което стоеше между мен и припадъка. Не

трябваше да ставам.

— Не.

— Голям инат е — каза Сейварден на медиката.

— Виждам.

— Да се върнем в хотела. — Сейварден говореше толкова търпеливо и спокойно, че в първия миг не осъзнах, че говори на мен. — Ще си починеш. С лордата на Радч ще се оправяме, когато събереш сили.

— Не — повторих аз. — Да вървим.

С помощта на Сейварден излязох от медицинския център, качих се на един асансьор, минах по някакъв безкраен коридор и после изведнъж се озовах на прага на гигантско открито пространство. Подът бе посипан с натрошено цветно стъкло, което хрущеше под стъпките.

— Сражението стигна и до храма — каза Сейварден, без да съм я питала.

Централният булевард, ето къде бяхме. Натрошеното стъкло беше от безбройните красиви приношения в заупокойния параклис. Нямаше много хора на булеварда, а от тях повечето ровеха из отломките, търсейки, предположих, по-големи парчета, които биха могли да се възстановят. Наблюдаваха ги агенти от службата за сигурност.

— Комуникациите бяха възстановени на втория ден — продължи Сейварден, докато ме водеше към входа на палатата. — И тогава хората започнаха да навързват картинката. И да вземат страна. След известно време стана невъзможно да не вземеш страна. Наистина невъзможно. Отначало се тревожихме, че бойните кораби може да влязат в сражение, но на противниковата страна имаше само два и те решиха да напуснат системата през порталите.

— Цивилни жертви? — попитах аз.

— Винаги има цивилни жертви. — Изминахме последните няколко метра от засипания със стъкло булевард и влязохме в палатата. При входа чакаше служител от администрацията, униформеното ѝ сако беше мръсно, с голямо леке на единия ръкав.

— Първата врата — каза служителата почти без да ни погледне. Изглеждаше изтощена.

Първата врата ни изведе на поляна. От три страни се ширеше просторна гледка към хълмове и дървета, а отгоре — синьо небе,

напръскано с перлени облачета. От четвъртата — бежова стена, тревата в основата ѝ разорана и смачкана. На няколко крачки пред мен видях обикновен стол с дебела тапицерия. Не беше предназначен за мен, но не ми пукаше.

— Трябва да седна — казах.

— Да — каза Сейварден, поведе ме към стола и ми помогна да се сгъна. Затворих очи, само за миг.

Говореше дете с висок писклив глас.

— Пресгер се свързаха с мен преди Гарседд — казваше детето. — Преводачите, които пратиха, бяха отгледани от генетичен материал, взет от човешки кораби, разбира се, но извън това бяха обучени от пресгер, излети в техния калъп, така че мисленето, поведението, говорът им бяха като на чужденци. Станаха по-добри с времето, но от тях още ме побиват тръпки.

— Ако лордата позволи. — Сейварден. — Защо им отказахте?

— Вече планирах да ги унищожа — каза детето. Анаандер Мианаай. — Започнала бях да трупам необходимите за това ресурси. Реших, че са разбрали за плановете ми и са се уплашили достатъчно, за да искат мир. Мислех, че показват слабост. — Изсмях се, горчиво и със съжаление, странно за един детски глас. Но Анаандер Мианаай не беше дете дори когато обитаваше детско тяло.

Отворих очи. Сейварден бе коленичила до стола ми. Дете на пет-шест години седеше на тревата пред мен, облечено в черно от главата до петите и с паста в едната ръка. Съдържанието на багажа ми беше пръснато наоколо.

— Буден си — каза детето.

— Има трохи от пастата ти върху моите икони — обвиних я аз.

— Красиви са. — Взе по-малката и я активира. Образът се появи, целият в скъпоценни камъни и емайл, ножът в третата ръка лъщеше под фалшивата слънчева светлина. — Това наистина си ти, нали?

— Да.

— Итранската тетрархия! Там ли намери пистолета?

— Не. Там се сдобих с парите си.

Анаандер Мианаай се ококори с искрена изненада.

— Позволили са ти да си тръгнеш с толкова много пари?

— Една от четирите тетрарси ми дължеше услуга.

— Голяма услуга трябва да е било.

— Да.

— Там наистина ли практикуват човешки жертвоприношения? Или това е само метафора? — попита тя и посочи отрязаната глава, която държеше фигурката.

— Сложно е.

Детето изсумтя тихо. Сейварден все така стоеше на колене, мълчеше и не помръдваше.

— Медиката каза, че си имала нужда от мен.

Петгодишната Анаандер Мианаай се засмя.

— Вярно е, имам.

— В такъв случай — казах аз, — иди се шибай. — Което тя съвсем буквално можеше да направи.

— Гневът ти е наполовина насочен към самия теб. — Лапна последната хапка от пастата, изтупа облечените си в ръкавици ръце и захар от глазурата се посипа по тревата. — Но пък при толкова монументално исполински гняв дори половината е разрушителна.

— И десет пъти по-гневна да съм, няма да има значение, ако не съм въоръжена.

Устата ѝ се кривна в нещо като усмивка.

— Не съм стигнала дотук, като оставям полезни инструменти да бездействат.

— Ти унищожаваш инструментите на врага си при всяка възможност — възразих. — Сама ми го каза. А аз няма да ти бъда полезна.

— Аз съм добрата — каза детето. — Бих могла да ти попея, ако искаш, макар че не знам дали ще се получи с този глас. Хаосът ще се разпространи и към други системи. Вече се разпространява, просто още не съм получила обратния сигнал от най-близките провинциални палати. Трябваш ми на моя страна.

Опитах се да поизправа гръб. Получи се сякаш.

— Няма значение коя на чия страна е. Няма значение коя ще спечели, защото все ще си ти и нищо няма да се промени наистина.

— На теб ти е лесно да го кажеш — рече петгодишната Анаандер Мианаай. — И може би в известен смисъл е вярно. Много неща не са се променили особено, други едва ли ще се променят, без значение коя

моя страна вземе превес. Но кажи ми едно — дали щеше да е без значение за лейтенанта Оун коя от мен беше на борда ти тогава?

Нямах отговор на това.

— Ако имаш власт, пари и контакти, някоя и друга разлика няма да промени нищо. Или ако смяташ да умреш в близко бъдеще, което, ако разбирам правилно, е твоята позиция понастоящем. Хората, които отчаяно искат да живеят, са хората без пари и без власт, а за тези хора дребните неща изобщо не са дребни. Онова, в което ти не откриваш разлика, за тях е въпрос на живот и смърт.

— А ти си ужасно загрижена за дребните хорица — казах иронично. — Сигурно по цяла нощ не можеш да заспиш, защото мислиш за тях. Кръв ти капе от сърцето.

— Не ми го играй безгрешен, ако обичаш — каза Анаандер Мианаай. — Две хиляди години ми служи, без да ти се обади съвестта. Отлично знаеш какво означава това, по-добре от повечето хора тук. А аз наистина се интересувам от „дребните хорица“. Да, интересът ми към тях е по-абстрактен от твоя, напоследък поне. От друга страна, тази каша наистина е мое дело. И си прав, че няма начин да се отърва от себе си, буквално поне. Факт, който трябва често да ми бъде припомнян. Може би е добра идея да се сдобия със съвест, която е въоръжена и независима.

— Последния път, когато някоя се опита да ти бъде съвест — казах аз, като си мислех за Име и онази война от „Милостта на Саре“, която бе отказала да изпълни получените заповеди, — ти направи и невъзможното да я екзекутираш.

— Имаш предвид Име. Имаш предвид войната Едно Амаат Едно от „Милостта на Саре“ — каза невръстната Мианаай, усмихната широко като от особено приятен спомен. — Така не са ме навиквали в целия ми дълъг живот. Накрая ме прокле и гаврътна отровата си като да беше ракия.

Отрова.

— Не си я застреляла?

— Раните от огнестрелно оръжие са толкова грозни — каза малката, все така ухилена. — Което ме подсеща. — Посегна настрани и бръсна въздуха с малката си, облечена в ръкавица ръка. Внезапно на мястото се появи черна кутия, толкова черна, че сякаш засмукваше светлината. — Граждана Сейварден.

Сейварден протегна ръка и взе кутията.

— Ясно ми е — каза Анаандер Мианаай, — че не се изрази метафорично, когато каза, че гневът ти трябва да е въоръжен, за да има някакво значение. Аз също не говорех метафорично, когато казах, че се нуждаеш от въоръжена съвест. И за да разбереш, че говоря сериозно, за да не направиш някоя глупост от незнание, нека ти обясня с какво всъщност си се въоръжила.

— Знаеш на какъв принцип работи пистолетът? — Нищо чудно всъщност. Имала бе хиляда години да проучи другите пистолети от същия вид.

— Донякъде. — Анаандер Мианаай се усмихна пак. — Както без съмнение знаеш, куршумите поразяват, защото оръжието, което ги изстрелва, им придава голямо количество кинетична енергия. Куршумът се удря в нещо и тази енергия трябва да отиде някъде. — Не отговорих, дори вежда не вдигнах. — Куршумите на гарседдайските пистолети — продължи петгодишната Мианаай — всъщност не са куршуми. Те са... устройства. Пасивни устройства, докато не бъдат изстреляни. В мига на съприкосновението си с мишената устройството освобождава точно толкова енергия, колкото е необходима да я пробие, и запазва енергията още точно 1,11 метра. След това я губи рязко.

— Губи я — повторих аз стъписана.

— 1,11 метра? — попита озадачено Сейварден.

Мианаай махна с ръка.

— Чужденци. Нормално е мерните им единици да са различни от нашите. На теория, активира ли се устройството, можеш и с ръка да го подхвърлиш към нещо и то ще го пробие, ще го прогори. Но активирането става само и единствено в пистолета. Доколкото знам, във вселената няма нищо, което да устои пред тези куршуми.

— Но откъде идва цялата тази енергия? — попитах аз, все така стъписана. Ужасена. Нищо чудно, че бях пробила кислородния резервоар само с един изстрел. — Все трябва да идва отнякъде.

— Логично, нали? — Мианаай кимна. — Следващият ти въпрос е откъде устройството знае колко енергия ще му трябва и как прави разлика между въздуха, през който преминава, и мишената, по която стреляш. Не знам отговорите на тези въпроси. Но сигурно вече разбираш защо сключих мирния договор с пресгер. И защо толкова държа да спазвам условията по него.

— И защо толкова държиш да им видиш сметката — казах аз. Горещото желание, основната цел на другата Анаандер, ако трябваше да гадая.

— Не съм стигнала дотук, ограничавайки целите си до разумното и постижимото — каза Анаандер Мианаай. — Няма да говориш за това с никого. — Продължи, преди да съм реагирала: — Бих могла да те принудя. Но няма да го направя. Ти очевидно си важен елемент от това хвърляне и би било нередно да променям траекторията ти.

— Не знаех, че си суеверна — казах аз.

— Не бих го нарекла суеверие. Но. Имам и други задачи. Останали сме малцина тук. Толкова малко, че бройката ни да се превърне в чувствителна информация. А работа има много, затова не мога да седя тук и да губя време в приказки. Така. „Милостта на Калр“ има нужда от капитана. И от лейтенанти всъщност. Лейтенантите можеш да подбереш за повишение от екипажа си.

— Не мога да бъда капитана. Аз не съм граждани. Дори човек не съм.

— Ако кажа, че си, ще станеш — изтъкна тя.

— Обърни се към Сейварден. — Сейварден беше оставила кутията в скута ми и отново стоеше мълчаливо на колене до мен. — Или към Скааиат.

— Сейварден отказва да се отдели от теб — обясни лордата на Радч. — Даде ми ясно да разбере това, докато ти спеше.

— Скааиат тогава.

— Тя вече ми каза да ходя да се шиbam.

— Какво съвпадение.

— А и тя ми трябва тук. — Изправи се. Толкова беше дребна, че се наложи да вдигне глава, за да срещне погледа ми, нищо, че аз седях на стол. — От болницата казаха, че ще ти трябва най-малко седмица да се възстановиш напълно. Мога да ти отпусна още няколко допълнителни дни, за да инспектираш „Милостта на Калр“ и да натовариш каквито провизии и оборудване сметнеш за необходимо. За всички ще е най-лесно, ако се съгласиш още сега, назначиш Сейварден за своя първа лейтенанта и я оставиш да се занимае с подробностите. Но оставям на теб да решиш. — Бръсна коленете си от полепналата трева и пръст. — Веднага щом сте готови, искам да потеглите към станция Атоек. На два портала разстояние. Стига „Мечът на Тлен“ да

не е сринал единия. — „На два портала оттук“, беше казала старша инспектора Скааиат, когато говореше за сестрата на лейтенанта Оун. — Какво друго би могла да правиш, по кой друг път би могла да поемеш?

— А имам ли друг избор? — Издигнала ме бе в гражданата, но също толкова лесно би могла да се отметне. — Освен смъртта тоест.

Тя поклати глава.

— Колкото има всяка от нас. Тоест най-вероятно никакъв. Но за философия можем да си говорим и друг път. В момента и двете имаме по-важна работа.

След което си тръгна.

Сейварден събра нещата ми, натика ги в раницата, помогна ми да стана и да изляза. Проговори чак когато стигнахме булеварда.

— Кораб е. Пък макар и „Милост“.

Явно бях спала поне час-два, колкото изпочупените стъкла да бъдат почистени и хората да излязат, макар навалицата да беше доста по-рехава от обичайното. Всички изглеждаха изтормозени и изнервени. Говореха си тихо и унило и от това булевардът изглеждаше пуст, макар да не беше. Обърнах глава да погледна Сейварден и вдигнах вежда.

— Ти си капитаната. Вземи го, щом искаш.

— Не. — Спряхме до една скамейка и Сейварден ми помогна да седна. — Ако още бях капитана, щяха да ми дължат куп неизплатени заплати. Официално съм се „уволнила“, когато са ме обявили за мъртва преди хиляда години. Ако искам да се върна на служба, трябва да започна всичко отначало. Освен това... — Поколеба се, после седна до мен. — Освен това, когато се събудих след хилядолетния си сън, имах чувството, че всичко и всички са ме предали. Радч ме беше предал. Корабът ми ме беше предал. — Намръщих се и тя побърза да ме успокои с жест. — Да, знам, че не е честно да говоря така. Не е редно, но така се чувствах. Чувствах, че не съм оправдала собствените си очаквания, че съм предала сама себе си. За разлика от теб. Ти не ме предаде, не си предала и себе си.

Не знаех какво да отговоря, а и тя сякаш не очакваше отговор.

— „Милостта на Калр“ няма нужда от капитана — казах след четирисекундно мълчание. — А може би и не иска капитана.

— Не можеш да откажеш назначението.

— Мога, ако имам достатъчно пари да се издържам.

Сейварден свъси вежди, пое си дъх, сякаш с намерение да възрази, но така и не го направи. Накрая каза:

— Би могла да отидеш в храма и да поискаш да ти гадаят.

Зачудих се дали образът на чуждестранна набожност, който бях изградила като част от прикритието си, не я е заблудил, че наистина питая религиозни чувства, или просто е радчай до мозъка на костите си и инстинктивно вярва, че хвърлянето на шепа зарове или монети може да даде отговор на трудните ми въпроси и да ме насочи по правилния път. Магнах с ръка.

— Не изпитвам нуждата да го направя. Но ако ти искаш, давай. Иди в храма. Или хвърли жребия още тук и сега. — Стига да имаше нещо с две страни, монета или някакъв диск, би могла да си пробва късмета. — Ако падне с лицето нагоре, ще спреш да ме тормозиш и ще ми донесеш чай.

Сейварден изсумтя развеселено. После каза:

— О. — И бръкна в джоба на сакото си. — Скааиат ми даде това за теб. — Скааиат. А не „онази Оуер“.

Държеше златен диск с диаметър два сантиметра. По периметъра му имаше фин бордюр с цветни мотиви, леко изместен спрямо центъра, като венец около впечатано в метала име. ОУН ЕЛМИНГ.

— Не мисля, че би искала да хвърлиш точно него обаче — каза Сейварден. А после, понеже не отговорих, добави: — Скааиат каза, че наистина трябва да го вземеш.

Още се опитвах да намеря думи и глас, с който да ги изрека, когато една агента от службата за сигурност ни наближи предпазливо и каза с почитание:

— Простете, граждани. Станцията би искала да говори с вас. Ето там има конзола, която да използвате. — И посочи.

— Нямах ли импланти? — попита ме Сейварден.

— Скрила съм ги. Някои дори деактивирах. Станцията сигурно не ги засича. — А нямах представа къде е останал портативният ми имплант. Някъде в багажа ми вероятно.

Наложи се да стана, да отиде до конзолата и да стоя права, докато говоря.

— Тук съм, Станция, казвай.

Седмицата почивка, за която бе споменала Анаандер Мианаай, започваше да ми изглежда все по-привлекателна.

— Граждана Брек Мианаай — каза Станцията с благия си равен глас.

Мианаай. Все още стиснала в ръка мемориалната игла на лейтенанта Оун, аз погледнах към Сейварден, която идваше към мен с багажа ми.

— Нямах смисъл да те разстройвам допълнително — каза тя, преди да съм задала въпроса си.

Лордата на Радч беше споменала за „независима“ съвест, но фактът, че е излъгала, изобщо не ме изненада. Изненадах се обаче от стратегията, която беше решила да използва срещу мен.

— Граждана Брек Мианаай — повтори Станцията от конзолата с глас приятен и безизразен както винаги. Стори ми се обаче, че повторението носи в себе си сянка на злорадство. Подозренията ми се потвърдиха при следващите ѝ думи: — Бих искала да напуснете Палата Омоу.

— Сериозно? — Само това успях да измисля. — Защо?

Половинсекундно закъснение, после дойде отговорът:

— Огледайте се. — Нямах сили да се оглеждам, затова реших, че инструкцията е реторична. — Медицинската служба е задръстена с ранени и умиращи граждани. Голяма част от системите ми са повредени. Жителите ми са разтревожени и уплашени. Аз изпитвам тревога и страх. Да не споменавам за хаоса около палатата. И за всичко това сте виновна *вие*.

— Не съм. — Напомних си, че макар в момента да звучеше детински и заядливо, Станцията не се различаваше съществено от мен, каквато бях навремето, и че в някои отношения работата ѝ е много по-сложна и важна от моята, защото включваше грижата за стотици хиляди, дори милиони жители. — А и не виждам какво би се променило, ако си тръгна.

— Не ми пука — каза спокойно Станцията. Представих си я как тропа с крак. Ако беше човек, сигурно точно това щеше да направи. — Съветвам ви да тръгнете сега, докато още е възможно. В непосредствено бъдеще ситуацията може и да се промени.

Станцията не би могла да ми нарежда нещо, особено да ме гони така. Всъщност не би трябвало изобщо да ми говори по този начин,

сега, когато бях издигната в гражданка.

— Не може да те принуди да си тръгнеш — каза Сейварден като ехо на собствените ми мисли.

— Но може да изрази неодобрението си. — Тактично. Дискретно. — Правим го непрекъснато. Обикновено никоя не забелязва, докато не отидат на почивка или на гости на друг кораб или на друга станция и не открият, че там необяснимо защо се чувстват несравнимо по-добре обгрижени.

Секунда мълчание, после Сейварден поклати замислено глава. Предположих, че току-що е видяла в нова светлина престоя си на „Правдата на Торен“ и преместването си на „Меча на Нафтас“.

Наведох се напред, опряла чело на стената до конзолата.

— Това ли е всичко. Станция?

— „Милостта на Калр“ би искал да говори с вас.

Пет секунди мълчание. Въздъгнах. Знаех, че не мога да спечеля тази игра, че няма смисъл да се опитвам.

— Ще говоря с „Милостта на Калр“, Станция.

— „Правдата на Торен“ — каза „Милостта на Калр“ по конзолата.

Обръщението ме изненада, сълзи на изтощение заплуваха в очите ми. Мигнах няколко пъти да ги разкарам.

— Едно Еск. Само Едно Еск — казах и преглътнах. — Деветнайсет.

— Капитана Вел е арестувана — каза „Милостта на Калр“. — Не знам дали ще я осъдят на превъзпитание или на екзекуция. Лейтенантите ми също са задържани.

— Съжалявам.

— Не си виновен ти. Те действаша по свой избор.

— Коя командва сега? — попитах аз. Сейварден стоеше мълчаливо до мен с ръка на рамото ми. Искях да легна и да спя, нищо друго.

— Едно Амаат Едно. — Тоест старшата война от водещата бойна единица на кораба. Лидерата на единица. Единиците от второстепенни нивамаха лидери, защото не се нуждаеха от такива.

— Значи може да бъде издигната в капитана.

— Не — каза „Милостта на Калр“. — От нея ще излезе добра лейтенанта, но още не е готова да бъде моя капитана. Прави всичко по

силите си, но ѝ е трудно.

— „Милостта на Калр“. Щом аз мога да бъда капитана, защо ти да не бъдеш своя собствена такава?

— Това би било нелепо — отговори „Милостта на Калр“. Гласът му беше спокоен както винаги, ала аз сякаш чух раздразнение в него. — Екипажът ми има нужда от капитана. Да, знам, че съм само една „Милост“. Ако си поискаш, лордата на Радч със сигурност ще ти даде и „Меч“. Не че капитаната на „Меч“ би се радвала да я прехвърлят на „Милост“, нито аз бих се радвал да ми пратят някоя, която не би се чувствала добре на борда ми, но пак ще е за предпочитане, отколкото съвсем да нямам капитана.

— Не, Кораб, изобщо не става въпрос за...

Сейварден ме прекъсна сурово:

— Прекрати, Кораб.

— *Ви* не сте член на офицерския ми състав — каза „Милостта на Калр“ от конзолата и този път в гласа му определено се промъкна емоция.

— Засега.

Зачудих се дали не е някаква постановка, но Сейварден не би ме държала да вися тук, насред булеварда, точно сега, когато краката ми буквално се подгъваха.

— Кораб, не мога да заместя онова, което си загубил. Съжалявам, но то е изгубено завинаги. — Аз също нямаше да си върна загубеното, никога. — Не мога да стоя повече тук.

— Кораб — каза строго Сейварден. — Твоята капитана още не се е възстановила от нараняванията си, а Станцията я държи права тук, на булеварда.

— Вече изпратих совалка — каза „Милостта на Калр“ след кратка пауза, която вероятно трябваше да покаже какво точно мисли корабът за Станцията. — На борда ще се чувствате много по-удобно, капитана.

— Аз не съм... — започнах, но „Милостта на Калр“ вече се бе изключил от връзката.

— Брек — каза Сейварден и ме дръпна от стената, на която се подпирах. — Да вървим.

— Къде?

— Знаеш, че на борда ще ти е по-добре. По-добре, отколкото тук.

Не отговорих, просто оставих на Сейварден да ме води.

— Всичките ти пари няма да значат много, ако още порталите се сринат и продоволствените маршрути бъдат прекъснати. — Съобразих, че вървим към някакви асансьори. — Всичко се разпада — продължи Сейварден. — И няма да се ограничи само до тази станция, разпадът ще обхване целия радчайски космос, знаеш го. — Знаех, но нямах нужната енергия да се задълбоча във въпроса. — Сигурно си мислиш, че може да стоиш настрана и да им гледаш сеира. На мен обаче не ми се вярва. Не мисля, че ще можеш.

Ако зависеше от мен, изобщо нямаше да съм тук. Сейварден нямаше да е тук, щях да съм я зарязала в снеговете на Нилт или пък изобщо нямаше да съм припарвала до онази проклетата планета.

Вратите на асансьора се затвориха бързо-бързо след нас. Побързо от нормалното, или пък просто аз си въобразявах, че Станцията се опитва да ме разкара по най-бързия начин. Само дето асансьорът не помръдна.

— Към доковете, Станция — казах аз. Победена. Не че имаше къде другаде да отида всъщност. Бях каквато ме бяха създали, бях предназначението си. И дори ако твърденията на тираната бяха неискрени — а те не можеха, в крайна сметка, да са други, — без значение какви бяха намеренията ѝ в момента, за едно Анаандер Мианаай беше права. Действията ми щяха да имат някакво значение, пък макар и малко. Щяха да донесат някаква промяна, може би, за сестрата на лейтенанта Оун. Веднъж вече се бях оказала недостойна за лейтенанта Оун. Бях се провалила по най-необратимия начин. Нямаше да се повтори.

— Скааиат ще ти направи чай — каза Сейварден, докато асансьорът потегляше.

Не помнех кога съм яла за последно.

— Май съм гладна.

— Това е добър знак — каза Сейварден и стисна по-здраво ръката ми, когато асансьорът спря и вратите се отвориха към приемната на пристанищните докове.

Набелязваш цел, правиш една крачка, после — следващата. Все същото открай време.

БЛАГОДАРНОСТИ

Клише е, че писането е самотно занимание, и е съвсем вярно, че думите писателят реди сам. Ала толкова много неща се случват преди записването на въпросните думи и след това, докато се опитваш да вкараш творбата си в най-добрата възможна форма.

Не бих била писателката, която съм, ако не беше творческата работилница на „Клариън Уест“ и моите съкурсисти там. Неоценима е щедрата помощ и на много мои приятели — Чарли Алъри, С. Хюстън Блаунт, Каролин Иве Гилман, Ана Шуинд, Кърт Шуинд, Майк Суирски, Рейчъл Суирски, Дейв Томпсън и Сара Викърс. Всички те ме насърчаваха неуморно и без тях тази книга щеше да е друга. (Ако има слабости в нея обаче те са изцяло по моя вина.)

Бих искала също да благодаря на „Падинхед Букс“ от Сейнт Луис, на библиотеката в университет Уебстър, на общинската библиотека на Сейнт Луис, на Градския библиотечен консорциум към общината на Сейнт Луис. Библиотеките са бездънен и безценен източник и според мен никога няма да са достатъчно на брой.

Благодарности и на страхотните ми редактори Том Боуман и Джени Хил, чиито полезни коментари направиха тази книга такава, каквата е. (Грешките, нека повторя, са изцяло мои.) Благодаря и на агента си Сет Фишман.

Накрая, но не и на последно място по значение, не бих могла дори да започна тази книга, ако не беше любовта и подкрепата на моя съпруг Дейв и на децата ни Ейдън и Гуейн.

ИНТЕРВЮ С АН ЛЕКИ

— Почитаемата Брек или Едно Еск, или „Правдата на Торен“ е уникален герой с това, че има човешко тяло, но изкуствен интелект. Какво ви тласна в тази посока и какви предизвикателства и възможности ви предложи тя?

— Самата Брек не беше толкова голямо предизвикателство колкото „Правдата на Торен“ и дори колкото Едно Еск. Идеята се роди отдавна, но дълго отлагах началото, и то от страх как ще опиша такъв герой — не просто да имаш гигантски кораб за тяло, а и стотици, понякога хиляди човешки тела, които виждат, чуват и действат едновременно. Как да покажа такова многообразие на читателя? Бих могла да заложа на пороя от усещания и действия, но тогава фокусът би се размил до такава степен, че да се загуби основната нишка. От друга страна, можех да стесня сюжета само до един сегмент на Едно Еск, изрязвайки важен аспект от героя си, аспект, който ме интригуваше дълбоко, но това би представило въпросния сегмент в по-независима светлина, по-отделен от кораба, отколкото го бях замислила първоначално. Но герой като „Правдата на Торен“ има и едно значително преимущество, защото вижда много и в този смисъл може да бъде използван като чудесен разказвач — той познава отлично офицерите си, различава отлично емоциите им. Свидетел е на неща, които се случват на различни места по едно и също време. Това ми позволи да пиша от първо лице, без да се съобразявам с характерните за това ограничения — благодарение на кораба при нужда можех да виждам на няколко места едновременно.

— Показвате културата на Радч в големи подробности, но читателят остава с впечатлението, че знаете за тяхната цивилизация много повече, отколкото разкривате в романа. Бихте ли ни разказали как се роди идеята за Радч?

— Ще сбъркам, ако кажа, че идеята се е породила във връзка с някакво реално събитие или образец от нашия свят. Радч се роди постепенно и в течение на много време. Да, в мозайката има парченца,

които идват от истинския живот. Доста неща взех от римляните — макар радчайската теология да не е реплика на древноримската, отношението на радчаите към религията почива на същите принципи, особено начинът, по който боговете на завладените народи биват асимилирани и включени в познатия вече пантеон. Намирам прилика и в отношението към поличбите и гадаенето, макар че радчайската логика зад тях е доста различна от древноримската. Древните римляни са вдъхновили немалко писатели да пренесат социално-политическия им модел в космоса, във вид на междוזвездни империи, и нищо чудно. Римската империя е чудесен пример за голямо държавно образувание, което е функционирало дълго време върху голяма територия. Историята ѝ е пълна с всякакви драматични и вълнуващи събития — граждански войни, политически убийства, въстания, части от империята, които се отцепват и след това биват връщани принудително под нейната власт, дори една доста голяма промяна във формата на управление, от република към принципат. Историята на Римската империя е бездънен източник на материал и е оставила своя дълбок отпечатък в историята на цяла Европа. До неотдавна повечето образовани европейци са учили гръцки и латински като задължителен предмет и са чели Вергилий, Овидий, Цицерон и Цезар в оригинал. Но аз не исках моето бъдеще, колкото и въображаемо да е то, да бъде изцяло европейско. Радчаите не са замислени като космически римляни.

— Макар „Второстепенна правда“ да е първият ви роман, вие сте публикували доста разкази преди това. Подхождате ли различно към писането в зависимост от дължината? Какво бихте споделили с нас за процеса на писане?

— Когато започнах да се занимавам сериозно с писане, открих, че имам естествената склонност да пиша дълги неща и кратките форми ме затрудняват много. Отчасти тези затруднения идваха от липсата на опит, но останалото беше свързано с начина, по който пиша. Обикновено започвам с едната гола идея и следващата ми стъпка е да измисля мизансцена. За мен мизансценът, светът на книгата, е неразривна част от героите и всеки опит да „задвижа“ героите си, без да съм изградила детайлите, които дават съдържание на техните действия, води до незадоволителен, неубедителен резултат. Хората са такива, каквито са, заради света, в който живеят, а светът е такъв,

каквото е, заради хората, които живеят в него. Ако действието в книгата ти се развива в истинския свят, в наши дни, историческият и социалният контекст се изграждат лесно, с няколко думи буквално. Но аз явно имам вкус към космическите опери в далечно бъдеще и изграждането на историческия и културен контекст на такива светове е доста трудно. Това изисква да си оставиш доста свободно пространство или да заложиш на невероятно подробни описания. Лично аз предпочитам да работя с голяма рамка, харесва ми усещането, че светът се простира далеч отвъд периметъра на историята, и един от начините да постигнеш това е чрез дребни, несвързани на пръв поглед детайли, пръснати тук-там в повествованието. Но когато пишеш разказ, пространството е малко. Често съветват младите писатели да замислят всяка сцена с поне две предназначения, но аз за себе си открих, че когато пиша разкази, две е недостатъчно. Всяка сцена трябва да върши възможно най-много работа, всяко изречение трябва да има функция и да носи максимално количество информация. Ако открия, че мога да махна едно изречение, без историята като цяло да пострада, обикновено правя точно това. Дори ако изречението прави две или три неща. Разбира се, някои идеи са едромасщабни по рождение, а други трудно ще понесат повече от хиляда думи дори ако наблъскаш максимално количество пълнеж. С други думи, открих, че ако искам да пиша в кратките жанрове, или трябва да се съсредоточа върху един фрагмент от голямата идея, или да компресирам нещо голямо в нещо малко.

— Главният ви персонаж знае безброй песни и обича да пее. Вие, лично, споделяте ли този ентузиазъм и ако е така, има ли песни или конкретна музика, която ви е вдъхновявала в процеса на писане?

— Обичам да пея! А най-много обичам да пея с други хора. За мен хоровото пеене е върхът. Жалко, че толкова много хора се притесняват да пеят. Това е може би най-личният вид музика, музика, която е достъпна почти за всички, а в същото време се шири мнението, че само шепа „професионалисти“ имат правото да се занимават с това. Много малко са хората, които наистина не могат да пеят, и много повече са онези, които твърдят, че не могат. Познавам мнозина, които с поведението си активно обезкуражават околните. Защо? Ще ми се хората да пееха повече, без да се притесняват, ще ми се спокойно да се наслаждават и когато други около тях пеят. Именно това харесвам в

аматорските певчески клубове — там няма прослушвания, никой не поставя въпроса достатъчно добър ли е гласът ти и имаш ли талант. Обичаш да пееш? Ела и пей! Няма публика, пеем заради едната наслада от пеенето. Вярно, любовта към музиката трябва да се възпитава. И все пак, ако идеята ви се струва интересна, посетете fasola.org и вижте дали няма да откриете нещо за себе си. Отначало не знаех, че Едно Еск ще иска да пее. Но от момента, в който осъзнах, че може да пее многогласна музика *сам*, идеята стана неустоима. Колкото до музиката, която ме вдъхновява, мога да я разделя на два вида. Музика, която слушах, докато пишех и обмислях сюжета, и музиката, която включих в самата история. Колкото до втория вид, във „Второстепенна правда“ има три реално съществуващи песни. Две от тях са от популярни песнопойки — „Кламанда“ и „Банкър Хил“. По една или друга причина свързвам тези песни с героите и събитията от романа. Третата е по-стара от първите две с няколко века, но споделя военната им тематика. Нарича се „L’homme Anne“ и май всички композитори от края на петнайсети век и техните питомни майmunки са писали месеи по нея. Преувеличавам, разбира се — не са оцелели чак толкова месеи върху „L’homme Anne“, писани от питомни майmunки. Но е била изключително популярна песен навремето. А за музиката, която слушам... установила съм, че проектите си имат свое собствено музикално оформление. Понякога това важи и за отделни сцени. Списъкът с музиката, която слушах, докато пишех книгата, би бил твърде дълъг и скучен, но се сецам за една сцена, която не би съществувала без своето парче. Сцената на моста се роди, след като неспирно въртях „Лаган“ на Афро Селт Саунд Систем.

— „Второстепенна правда“ е първата част на трилогия. Какво да очакваме от следващите книги?

— Сега, когато вече разполага с кораб, Брек има пред себе си един приоритет и това е сестрата на лейтенанта Оун. Брек иска да е сигурна, че тя е добре и в безопасност, сега и за в бъдеще, но няма как да направи това, без да се забърка в местните политически и социални боричкания на станция Атоек, нито може да избегне хаотичните и опасни последствия от гражданската война, която обхваща целия радчайски космос. А след като обитателите на съседните територии осъзнаят какво става, интересът им ще е неизбежен, при това интерес,

който едва ли ще е изцяло добронамерен. А и не всички съседни на Радч са хора.

Издание:

Автор: Ан Леки

Заглавие: „Правдата на Торен“

Преводач: Милена Илиева

Година на превод: 2014

Език, от който е преведено: английски

Издание: първо

Издател: ИК „Бард“ ООД

Град на издателя: София

Година на издаване: 2014

Тип: роман (не е указано)

Националност: американска

Печатница: „Полиграфюг“ АД, Хасково

Редактор: Иван Тотоманов

ISBN: 978-954-655-548-9

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/839>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.